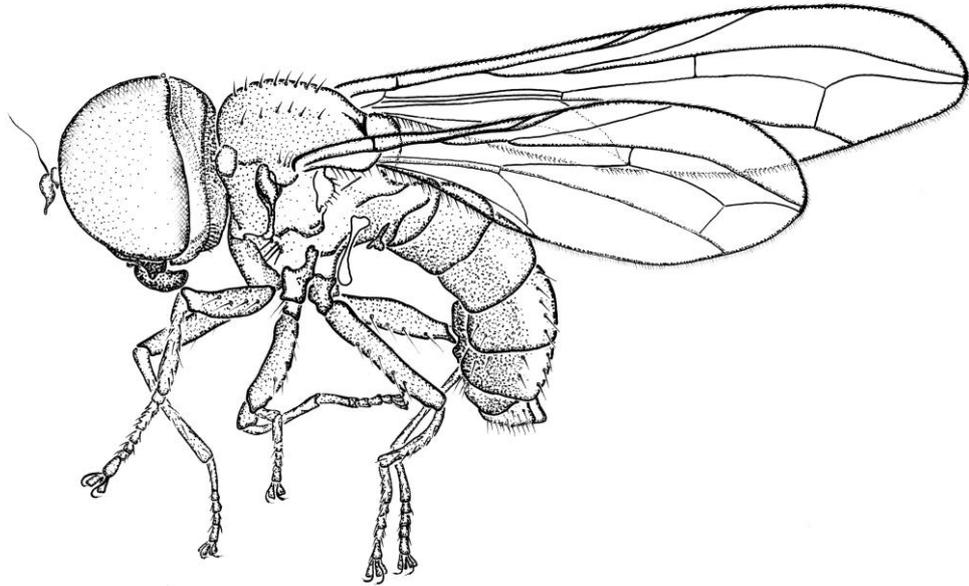

ISSN 1726-8028
e-ISSN 2707-420X

ВІСТІ
ХАРКІВСЬКОГО
ЕНТОМОЛОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА
ТОМ XXXIII ВИПУСК 1-2

THE KHARKIV ENTOMOLOGICAL
SOCIETY GAZETTE
VOLUME XXXIII ISSUE 1-2

ХАРКІВ 2025 KHARKIV

В І С Т І
ХАРКІВСЬКОГО ЕНТОМОЛОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА

2025

Том XXXIII

Випуск 1–2

Видається з 1993 року

THE KHARKIV ENTOMOLOGICAL SOCIETY GAZETTE

2025

Volume XXXIII

Issue 1–2

Published since 1993

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

В. Л. Мешкова

головний редактор

Т. Ю. Маркіна

заступник головного редактора

Т. І. Гошій

В. І. Гусаров

М. Д. Євтушенко

І. П. Леженіна

К. С. Надєїн

В. М. Писаренко

Н. Ю. Полчанінова

О. Г. Радченко

О. М. Сумароков

К. Б. Сухомлін

В. П. Туренко

С. В. Філатов

О. Г. Шатровський

М. М. Юнаков

Ю. О. Гугля

відповідальний секретар

Комп'ютерна верстка:

Ю. О. Гугля, Д. В. Вовк

Переклад англійською мовою:

В. Л. Мешкова, Д. В. Вовк

EDITORIAL BOARD:

V. L. Meshkova

editor-in-chief

T. Yu. Markina

deputy editor-in-chief

T. I. Hoptsi

V. I. Gusarov

M. D. Yevtushenko

I. P. Lezhenina

K. S. Nadein

V. M. Pysarenko

N. Yu. Polchaninova

A. G. Radchenko

A. M. Sumarokov

K. B. Sukhomlin

V. P. Turenko

S. V. Filatov

A. G. Shatrovskiy

N. N. Yunakov

Yu. O. Guglya

executive secretary

Computer imposing:

Yu. O. Guglya, D. V. Vovk

Translation into English:

V. L. Meshkova, D. V. Vovk

Засновник:

Харківське ентомологічне товариство

Спільне видання

Харківського ентомологічного товариства та
Державного біотехнологічного університету

Вісті Харківського ентомологічного
товариства включено до «Переліку
наукових фахових видань» України
(категорія «Б», спеціальності:

091 — Біологія, 101 — Екологія,

162 — Біотехнології та біоінженерія,

202 — Захист і карантин рослин,

211 — Ветеринарна медицина) і в ньому
можуть публікуватися результати

дисертаційних робіт на здобуття вчених
ступенів доктора та кандидата біологічних
і сільськогосподарських наук (накази МОН
України № 241 від 09.03.2016 р. і № 515
від 16.05.2016 р.), а також доктора наук
і доктора філософії (наказ МОН України
№ 409 від 17.03.2020 р.)

Журнал включено в Web of Science

Master Journal List, реферується
в Zoological Record, цитується в Google
Scholar, індексується в CrossRef

Архів номерів журналу у форматі PDF
доступний на сайті журналу (entomology.
kharkiv.ua) та Національної бібліотеки
України ім. В. І. Вернадського
(nbuv.gov.ua/j-tit/Vkhet)

Журнал підписано до друку за рекомендації
Вченої ради Державного біотехнологічного
університету (протокол № 7 від 27.11.2025 р.)

Контакти редакції:

Харківське ентомологічне товариство

Тел.: +380973719458; +380503022290

E-mail: kharkentomolsocgazet@gmail.com

Статті публікуються мовою оригіналів —
українською або англійською

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія КВ № 17114-5884ІП від 25.10.2010 р.

Ідентифікатор медіа в Реєстрі
суб'єктів у сфері медіа: R30-04535

На обкладинці: рисунок Ю. О. Гуглі
Tomosvaryella sylvatica (Meigen, 1824), ♂

The founder:

the Kharkiv Entomological Society

Joint publication of

the Kharkiv Entomological Society and
the State Biotechnological University

The Kharkov Entomological Society Gazette
included in the 'List of Scientific Professional
Editions' of Ukraine (category 'B', specialities:

091 — Biology, 101 — Ecology,

162 — Biotechnology and Bioengineering,

202 — Plant Protection and Quarantine,

211 — Veterinary Medicine) that can publish

the results of dissertations for obtaining the
academic degrees of doctor and candidate

of biological and agricultural sciences (orders
of the Ministry of Education and Science

of Ukraine: No. 241, March 9, 2016; No. 515,
May 16, 2016), as well as doctor of science

and doctor of philosophy (order of the Ministry
of Education and Science of Ukraine No. 409,
March 17, 2020)

The journal is included in the Web of
Science Master Journal List, referenced
in Zoological Record, cited in Google
Scholar, indexed in CrossRef

An archive of journal issues in PDF format is
available on the journal website (entomology.
kharkiv.ua) and the Vernadsky National
Library of Ukraine (nbuv.gov.ua/j-tit/Vkhet)

The issue of the journal approved
for publication by the Scientific Council
of the State Biotechnological University
(protocol No. 7, November 27, 2025)

Editorial contacts:

The Kharkiv Entomological Society

Tel.: +380973719458; +380503022290

E-mail: kharkentomolsocgazet@gmail.com

Articles are published in the original
language — Ukrainian or English

Certificate of state registration
KB No. 17114-5884ІП of October 25, 2010

Media ID in the Register of Subjects
in the Field of Media: R30-04535

On the cover: drawing by Yu. O. Guglya
Tomosvaryella sylvatica (Meigen, 1824), ♂

Підписано до друку 27.11.2025

Формат 60×84 1/8. Гарнітура Times NR. Друк офсетний. Папір офсетний

Умов. друк. арк. 11,5. Об.-вид. арк. 8,6. Наклад 300 прим. Замовлення № 178-24

Надруковано з макета замовника ПП «Стиль-Іздат» (св. ХК 240 від 02.09.2009 р.)

Україна, 61022, Харків, вул. Тринклера, 2, корп. 1, к. 19, тел. 057-758-01-08, 066-822-71-30

ЗМІСТ

SHATROVSKIY A. G.

GEORISSUS SUBSTRIATUS HEER, 1841 (COLEOPTERA:
GEORISSIDAE) IN THE IBERIAN PENINSULA;
RECTIFICATION THE RECORDS FROM PORTUGAL 5

VASKO B. M.

NOTES ON TWO SPECIES OF THE GENUS
FAIRMAIROPLIA (COLEOPTERA: SCARABAEIDAE:
MELOLONTHINAE: HOPLIINI) FROM MADAGASCAR..... 8

**ДЕМ'ЯНЕНКО С. О., ГЕРЯК Ю. М., ЖАКОВ О. В.,
КАВУРКА В. В., КОСТЮК І. Ю.,
МАРТИНОВ В. В., ГЛОТОВ С. В.**

НОВІ ЗНАХІДКИ ТА СТАН ВИВЧЕННЯ ЛУСКОКРИЛИХ
(INSECTA: LEPIDOPTERA) У ПРИРОДООХОРОННИХ
ОБ'ЄКТАХ ПІВДЕННОГО СХОДУ УКРАЇНИ 12

МУРАВЬОВА І. М., ПОЛЧАНІНОВА Н. Ю.

КАТАЛОГ КОЛЕКЦІЇ ПАВУКІВ (ARACHNIDA: ARANEAE)
МУЗЕЮ ПРИРОДИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА. ЧАСТИНА 1 21

ЯНУЛЬ В. В., ГІРНА А. Я.

ПАВУКИ (ARACHNIDA: ARANEAE) ЗАХІДНОЇ
ЧАСТИНИ ВОДОДІЛЬНО-ВЕРХОВИНСЬКОГО
ХРЕБТА (УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ) 45

**ДЗІВІНСЬКА Н. О., ПІДГОРНА С. Я.,
ПІДГОРНИЙ К. В., К. Й. ЧЕРНИЧКО**

ПАНЦИРНІ КЛІЩІ (ACARIFORMES: ORIBATIDA)
ЗЕЛЕНИХ ЗОН МІСТА ОДЕСА (УКРАЇНА) 74

**УЖЕВСЬКА С. П., ДРОГВАЛЕНКО О. М.,
БУРИКІНА С. І., СЕРГЄЄВ Л. А.**

НЕТЕРОПТЕРА (HEMIPTERA) АГРОЦЕНОЗУ
ПІВДЕННОГО СТЕПУ НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДНИХ
ПОЛІВ ОДЕСЬКОЇ ДСДС ІКОСГ НААН 83

СЕРЕДА В. А.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ *ACANTHOSCELIDES*
OBTECTUS (SAY, 1831) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE:
BRUCHINAE) НА РІЗНИХ ВИДАХ БОБОВИХ КУЛЬТУР 90

ПРАВИЛА ДЛЯ АВТОРІВ 98

CONTENTS

SHATROVSKIY A. G. <i>GEORISSUS SUBSTRIATUS</i> HEER, 1841 (COLEOPTERA: GEORISSIDAE) IN THE IBERIAN PENINSULA; RECTIFICATION THE RECORDS FROM PORTUGAL	5
VASKO B. M. NOTES ON TWO SPECIES OF THE GENUS <i>FAIRMAIROPLIA</i> (COLEOPTERA: SCARABAEIDAE: MELOLONTHINAE: HOPLIINI) FROM MADAGASCAR.....	8
DEMYANENKO S. O., GERYAK Yu. M., ZHAKOV O. V., KAVURKA V. V., KOSTJUK I. Yu., MARTYNOV V. V., GLOTOV S. V. NEW RECORDS AND STATE OF KNOWLEDGE OF BUTTERFLIES AND MOTHS (INSECTA: LEPIDOPTERA) AT THE PROTECTED AREAS OF SOUTHEASTERN UKRAINE	12
MURAVIOVA I. M., POLCHANINOVA N. Yu. CATALOGUE OF THE SPIDER COLLECTION (ARACHNIDA: ARANEAE) OF THE MUSEUM OF NATURE OF THE V. N. KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY (UKRAINE). PART 1.	21
YANUL V. V., HIRNA A. Ya. SPIDERS (ARACHNIDA: ARANEAE) FROM THE WESTERN PART OF THE VERKHOVYNA WATERSHED RIDGE (THE UKRAINIAN CARPATHIANS)	45
DZIVINSKA N. O., PIDHORNA S. Ya., PIDHORNYI K. V., CHERNYCHKO K. Yo. ORIBATID MITES (ACARIFORMES: ORIBATIDA) OF GREEN AREAS OF THE CITY OF ODESA (UKRAINE)	74
UZHEVSKA S. P., DROGVALENKO O. M., BURYKINA S. I., SERHEYEV L. A. HETEROPTERA (HEMIPTERA) OF THE SOUTHERN STEPPE AGROCENOSIS ON THE EXAMPLE OF THE EXPERIMENTAL FIELDS OF ODESA SAES OF ICOSA NAAS	83
SEREDA V. A. FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF <i>ACANTHOSCELIDES</i> <i>OBTECTUS</i> (SAY, 1831) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE: BRUCHINAE) IN DIFFERENT LEGUMINOUS CROPS	90
RULES FOR AUTHORS	98

GEORISSUS SUBSTRIATUS HEER, 1841 (COLEOPTERA: GEORISSIDAE) IN THE IBERIAN PENINSULA; RECTIFICATION THE RECORDS FROM PORTUGAL

Шатровський, О. Г. *Georissus substriatus* Heer, 1841 (Coleoptera: Georissidae) на Піренейському півострові; уточнення даних із Португалії. *Вісник Харківського ентомологічного товариства*. 2025. Т. XXXIII, вип. 1–2. С. 5–7. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-1.

Georissus substriatus уперше наводиться для Іспанії за уточненими даними. Для Португалії приведено нове місцезнаходження за даними перевизначення екземпляру з колекції Мануеля Паоліно де Олівейра (Університет Коїмбри). Надається огляд загального поширення виду та наведена мапа. 4 рис., 14 назв

Ключові слова: Coleoptera, Hydrophiloidea, Georissidae, мулонощі, *Georissus substriatus*, Паоліно Олівейра, Піренейський півострів, Іспанія, Португалія.

Shatrovskiy, A. G. *Georissus substriatus* Heer, 1841 (Coleoptera: Georissidae) in the Iberian Peninsula; rectification the records from Portugal. *The Kharkiv Entomological Society Gazette*. 2025. Vol. XXXIII, iss. 1–2. P. 5–7. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-1.

Georissus substriatus is recorded for the first time for Spain, according to revised data, for Portugal is given new locality, according to re-identification of the specimen from the collection of Manuel Paolino de Oliveira (University of Coimbra). An overview of the general distribution of the species is given and a map is provided. 4 figs, 14 refs.

Keywords: Coleoptera, Hydrophiloidea, Georissidae, minute mud-loving beetles, *Georissus substriatus*, Paolino Oliveira, Iberian Peninsula, Spain, Portugal.

Introduction. The species of the family of minute mud-loving beetles (Georissidae) are quite rare in collections because of requiring special methods of collecting. Their imagines (average about 1.5 mm length) live on damp soil along the banks of the wetlands. They cover themselves with sand particles and are therefore distinguishable only when moving. They can fly to light. Adults are saprophagous. Larvae live in the same biotopes but are predators (Fikáček, Trávníček, 2009).

The world fauna comprises 80 species (Short, Fikáček, 2011), of which 24 are known from Palearctic; in the West Europe there are 5 species (Przewoźny, 2022).

A world overview of the genus *Georissus* was given by Hebauer (2004). However, the data on the distribution of species for today are presented unevenly: Central Europe is studied better than its South and East parts and especially than the Asiatic part of Palearctic. For Portugal, the first data on *Georissus* are known from the Catalogue of Beetles of the country (Oliveira, [1887]). In this catalogue two species of the genus *Georissus* are mentioned: *G. crenulatus* (P. Rossi, 1794) (under the name of the junior synonym *G. pygmaeus* (Fabricius, 1798)) and *G. costatus* Laporte, 1840.

Material and methods. The specimen of *G. substriatus* Heer, 1841 was found by me in the collection of Manuel Paolino de Oliveira, stored in the Science Museum of the University of Coimbra (SMUC).

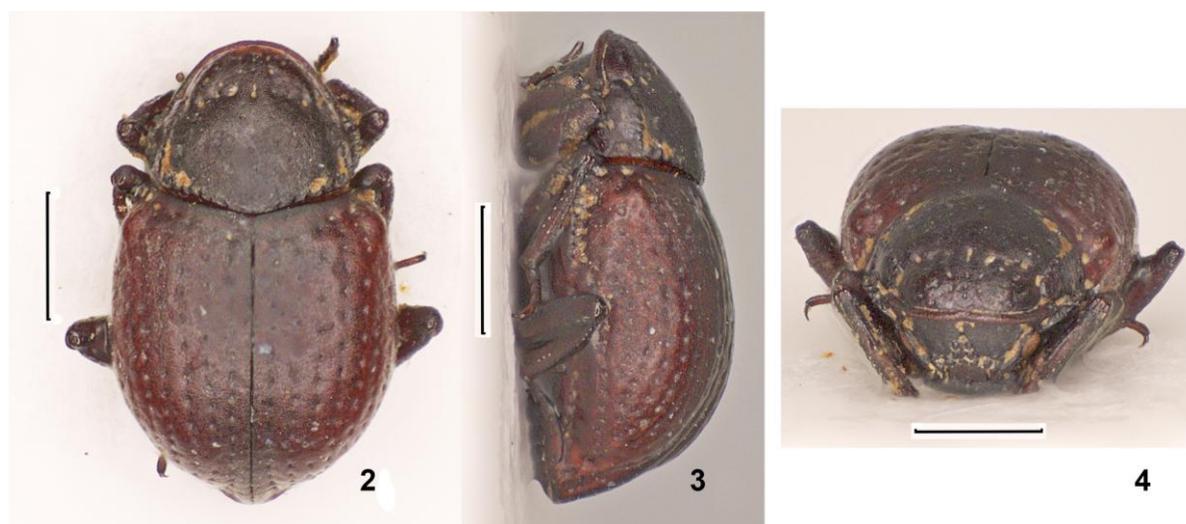
The general distribution of the species was retrieved in general from the data of Mascagni (2008) and from the base of the Global Biodiversity Information Facility (GBIF, 2025). The proposed distributional map (Fig. 1) is created with the software Google Maps.

Macrophotography of the specimen (Figs 2–4) was done with a Leica Z6 APO microscope in the National Museum of Natural History and Science in Lisbon (MNHNC). The images were taken and stacked using Microscope Software Platform Leica Application Suite X 5.20.26130 and corrected in Photoshop CC2017.0.0 software.

Results and discussion. Most distributional data of *G. substriatus* are available from Central Europe: Switzerland (Cosandey, Chittaro, Sanchez, 2023), Hungary (Merkl, 2006), Germany (Köhler *et al.*, 2019). Most of these records and one point from Austria are included in the base of Global Biodiversity Information Facility (GBIF, 2025). In the Mediterranean, there is information from various localities: the Balkan Peninsula (Brojer, 2023), Bulgaria (Guéorguiev, Ljubomirov, 2009), Italy (Mascagni, 2006), Portugal (Quelluz) and Morocco (Mascagni, 2008). The cited above Catalogue of Hydrophiloidea of Palearctic contains as the countries of distribution of *G. substriatus* also Romania and Greece; Portugal and Morocco were not included there.

Fig. 1. Locations of *Georissus substriatus*: data from the Iberian Peninsula marked with ‘!’ are presented for the first time.

Figs. 2–4. *Georissus substriatus* from P. Oliveira’s collection: 2 — dorsal view, 3 — lateral view, 4 — frontal view. Scale bar = 0.5 mm.

One locality in the GBIF base without given coordinates is written as ‘Portugal: Lusitania: Quellar, locality: Cuéllar’ (Wanat, Stefaniak, 2025). But in fact, this is the place of the Spanish municipality Cuéllar (41°24’3”N, 4°18’49”W) in the province of Segovia. The specimen is stored in Richard Scholz’s collection in the Museum of Natural History of Wrocław University (Poland). It is dated as May 1910 and was probably collected by A. Schatzmayr. This is the first record of the species for the Spain.

All specific records of *G. substriatus* and the new ones are mapped (Fig. 1). Most of the known places are confined to foothill and mountainous areas. In Bulgaria it was found only at an altitude of 600–1,000 m in July–August (Guéorguiev, Ljubomirov, 2009).

The specimens very similar to *G. substriatus* have been collected in Kyrgyzstan (Litovkin, 2019), but the author of the article himself has doubts about their belonging to this species at this stage of research, due to the significant gap from other known localities.

Family GEORISSIDAE Laporte, 1840

Genus *Georissus* Latreille, 1809

Georissus substriatus Heer, 1841

Material. Portugal, Coimbra, VIII. 1882 (Oliveira) — 1 spec. (SMUC, inventory number 1513), defined by Oliveira as *G. pygmaeus* (Figs 2–4).

Conclusions. *Georissus substriatus* is recorded for the first time from Spain — according to revised data, for Portugal — is mentioned new locality according to re-identification of the specimen from the collection of Paolino Oliveira.

Acknowledgments. I am very grateful to Ana Cristina Francisco Rufino Morada, curator of the Natural History in the Science Museum of the University of Coimbra, for her active support of my research at the museum. I am also grateful to José Manuel Grosso-Silva (Museum of Natural History and Science, University of Porto) for a valuable addition to the article. I would like to thank to Dr. Roberto Andrés Keller Pérez, curator of the entomological collections at the National Museum of Natural History and Science in Lisbon, for involving me in working as part of the research group ‘Subterranean Ecology’ and for the valuable photographic assistance. I would also like to thank my friend Dr. Robert Angus (Natural History Museum, London, UK) for optimizing the English text of the article.

The research was carried out within the framework of the project UIDB/00329/2020 (<https://doi.org/10.54499/UIDB/00329/2020>), which was granted to CE3C-Centre of Ecology, Ecology and Conservation Across Scales, Faculty of Science, University of Lisbon.

REFERENCES

- Brojer, M. 2023. Contribution to the knowledge of water beetles *sensu lato* (Coleoptera) from the upper course of the Neretva River in Bosnia and Herzegovina. *Natura Sloveniae*, **25**(3), 43–60. DOI: <https://doi.org/10.14720/ns.25.3.43-60>.
- Cosandey, V., Chittaro, Y., Sanchez, A. 2023. Annotated checklist of the Hydrophiloidea of Switzerland (Coleoptera). *Alpine Entomology*, **7**, 167–184. DOI: <https://doi.org/10.3897/alpento.7.111147>.
- Fikáček, M., Trávníček, D. 2009. Order Coleoptera, family Georissidae. In: Van Harten, A., ed. *Arthropod Fauna of the United Arab Emirates. Vol. 2*. Dar Al Ummah Printing, Abu Dhabi, UAE, 145–148.
- GBIF [Global Biodiversity Information Facility], 2025. *Georissus substriatus*: GBIF Occurrence Download. [Accessed: May 26, 2025]. DOI: <https://doi.org/10.15468/dl.6yxejg>.
- Guéorguiev, B. V., Ljubomirov, T. 2009. Coleoptera and Hymenoptera (Insecta) from Bulgarian section of Maleshevska Planina Mountain: Study of an until recently unknown biodiversity. *Acta Zoologica Bulgarica*, **61**(3), 235–276. URL: <https://acta-zoologica-bulgarica.eu/downloads/acta-zoologica-bulgarica/2009/61-3-235-276.pdf>.
- Hebauer, F. 2004. Systematic and zoogeographical notes on the genus *Georissus* Latreille, 1809 (Coleoptera: Hydrophiloidea). *Acta Coleopterologica*, **20**(1), 3–6. URL: https://www.zobodat.at/pdf/Acta-Coleopterologica_20_1_0003-0006.pdf.
- Köhler, F., Bense, U., Fritze, M. A., Gürlich, S., Köhler, J., Schneider, A. 2019. Waldbindung der Käfer (Coleoptera) Deutschlands. In: Dorow, W. H. O., Blick, Th., Pauls, S. U., Schneider A., eds. *Waldbindung ausgewählter Tiergruppen Deutschlands: Lumbricidae, Araneae, Opiliones, Pseudoscorpiones, Heteroptera, Coleoptera, Aculeata, Macrolepidoptera, Aves*. Bundesamt für Naturschutz, Bonn, 115–217. (BfN-Skripten, 544). DOI: <https://doi.org/10.19217/skr544>.
- Litovkin, S. V. 2019. Contribution to the fauna and biology of Georissidae (Coleoptera) of Kyrgyzstan. *Euroasian Entomological Journal* **17**(1), 428–431. DOI: <https://doi.org/10.15298/euroasentj.17.6.07>. [in Russian].
- Mascagni, A. 2006. Insecta Coleoptera Georissidae. In: Ruffo, S., Stoch, F., eds. *Checklist and Distribution of the Italian Fauna: 10,000 Terrestrial and Inland Water Species*. Museo Civico di Storia Naturale di Verona, Verona, 171–172. (Memorie del Museo Civico di Storia Naturale di Verona, 2. Serie, Sezione Scienze della Vita, 17). URL: https://faunaitalia.it/documents/CKmap_ENG.pdf.
- Mascagni, A. 2008. Nuovi dati su tre specie di Georissidae paleartici (Coleoptera). *Onychium*, **6**, 62–63. URL: https://www.nuovogruppoentomologicotoscane.it/wp-content/uploads/2022/10/Mascagni_2008_onychium6.pdf.
- Merkli, O. 2006. New beetle species in the Hungarian fauna (Coleoptera). *Folia Entomologica Hungarica*, **67**, 19–36. URL: http://publication.nhmus.hu/pdf/foleptom/FoliaEntHung_2006_Vol_67_19.pdf.
- Oliveira, M. P. de. [1887]. *Catalogue des Insectes du Portugal. Coléoptères*. Imprensa da Universidade, Coimbra, 1–393. DOI: <https://doi.org/10.5962/bhl.title.157762>.
- Przewoźny, M. 2022. *Catalogue of Palearctic Hydrophiloidea (Coleoptera)*. Internet version 2022-01-01. URL: <https://www.waterbeetles.eu>.
- Short, A. E. Z., Fikáček, M. 2013. Molecular phylogeny, evolution and classification of the Hydrophilidae (Coleoptera). *Systematic Entomology*, **38**(4), 723–52. DOI: <https://doi.org/10.1111/syen.12024>.
- Wanat, M., Stefaniak, J. 2025. *Coleoptera of Richard Scholz Collection. Version 1.3. University of Wrocław: Occurrence Dataset*. [Accessed via GBIF.org on May 26, 2025]. DOI: <https://doi.org/10.15468/sanstd>.

Museu Nacional de História Natural e da Ciência, Lisboa, Portugal

UDC 595.764.1(691)

DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-2

© 2025 B. M. VASKO

NOTES ON TWO SPECIES OF THE GENUS *FAIRMAIROPLIA* (COLEOPTERA: SCARABAEIDAE: MELOLONTHINAE: HOPLIINI) FROM MADAGASCAR

Васько, Б. М. Нотатки щодо двох видів роду *Fairmairoplia* (Coleoptera: Scarabaeidae: Melolonthinae: Hopliini) з Мадагаскару. *Вісник Харківського ентомологічного товариства*. 2025. Т. XXXIII, вип. 1-2. С. 8–11. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-2.

Для видів *Fairmairoplia carinata* Lacroix, 1997 та *F. compacta* Lacroix, 1997 наведено нові точки знахідок на території Мадагаскару. На підставі наявного матеріалу доповнено опис виду *F. carinata*, описаного за єдиним екземпляром зі Східного Мадагаскару.

7 рис., 1 назв.

Ключові слова: Хрущі-гоплії, Афротропіка, діагнози, нова локація, таксономія, морфологія.

Vasko, B. M. Notes on two species of the genus *Fairmairoplia* (Coleoptera: Scarabaeidae: Melolonthinae: Hopliini) from Madagascar. *The Kharkiv Entomological Society Gazette*. 2025. Vol. XXXIII, iss. 1-2. P. 8–11. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-2.

New records for *Fairmairoplia carinata* Lacroix, 1997 and *F. compacta* Lacroix, 1997 in Madagascar are given. On the basis of the available material, the description of *F. carinata*, based on a single specimen from Eastern Madagascar, has been supplemented.

7 figs, 1 refs.

Keywords: Monkey beetles, Afrotropical realm, diagnoses, new location, taxonomy, morphology.

Introduction. Lacroix (1997) described the genus *Fairmairoplia* Lacroix, 1997 with 12 species, characterized by compact, short body and small size (4.5–6.5 mm). Among these species, *F. carinata* was described from a single specimen from Eastern Madagascar, and therefore the description was generalized. Based on the analysis of the available material, additional information on the morphology of *F. carinata* was obtained and new data on distribution of *F. carinata* and *F. compacta* are provided.

Materials and methods. This study is based on specimens belonging to the genus *Fairmairoplia* from the personal collection of the author among the unidentified materials collected by Prof. V. G. Dolin† and Dr. R. V. Andreeva on Madagascar in 2000–2002.

The specimens were examined using a stereomicroscope MBS-9; measurements were carried out using an integrated reticle. Length measurement is from the anterior margin of the clypeus to the apex of elytra. All material is from the author's working collection and will be deposited in the I. I. Schmalhausen Institute of Zoology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine (SIZK).

Photographs were taken using a Leica Z16 APO stereomicroscope equipped with a Leica DFC 450 camera and processed with LAS Core and Adobe Photoshop software.

The labels are given *verbatim* for the material under study. Terminology and abbreviations follow Lacroix (1997) with minor modifications. Coordinates are given in decimal format.

The map of distribution is modified from map of Google Earth with data from SIO, NOAA, U. S. Navy, NGA, GEBCO Landsat/Copernicus AfriGIS Pty Ltd IBCAO.

Results and discussions.

Genus *Fairmairoplia* Lacroix, 1997

Type species: *Hoplia plicata* Fairmaire, 1903 (original designation).

Diagnosis. Clypeus modified, front edge elongated, in many species with teeth around the angles. Clypeofrontal suture is usually clearly visible. Anterior margin and base of pronotum without marginal bead. Protibiae tridentate, strong, all teeth are located at approximately equal distances. Elytra short, smoothly rounded on apex, not completely covering propygidium. Sexual dimorphism is indistinct.

Geographic distribution. Species of the genus are relatively unevenly distributed in Madagascar: most species are found in the western and eastern regions.

In my opinion (see discussion below), the genus *Fairmairoplia* requires careful examination and division into several species groups. At least, this is true for *F. carinata*, and perhaps also for several other species of the genus. The species is presently known only from two females, therefore additional materials and collecting the male are required to resolve this issue.

***Fairmairoplia carinata* Lacroix, 1997** (Figs 1–5)

Material. Madagascar, Perinet Nat. Park, 1200 m, Andasibe env., 28.11–11.12.2000 (V. Dolin & R. Andreeva leg.) — 1 ♀ (SIZK).

Addition to the description. Habitus of this species resembles *Anisoplia* sp. (Scarabaeidae: Rutelinae: Anomalini) (Fig. 1). Habitus oval (Fig. 1), compact, slightly shiny, rarely and unevenly covered with long, bristle-like scales (only front of the head) and greyish bristles, denser on the lateral margins and apex of elytra. Maxillary palps, antennal segments, antennal club, pro-, meso-, metatibiae (except for apex), entire dorsal (except for head) and ventral side, propygidium, and pygidium brown-yellow; clypeus, apex of pro-, meso-, metatibiae, lateral margins of pronotum and elytra, protarsi and mesotarsi and all claws brownish; front of head and metatarsi dark brown.

Head (Fig. 3). Surface of clypeus with rough punctuation, moderately shiny, matte, frons slightly shiny, with single standing bristles. Clypeus narrowed, front margin with a weak recess, rounded on margins, without teeth. Lateral margins extended in the middle of the length. Genal margin and the basal segment of antenna sparsely covered with yellow elongated bristles with a sharp apex. Clypeofrontal suture is well defined. Ocular canthus hardly goes beyond the eye line, smoothly rounded, covered with thick, dense and long yellow bristles with a sharp apex.

Pronotum (Fig. 3). Anterior margin of pronotum with a row of long, erect bristles; single erect setae are also found on the disc of pronotum. Lateral margins uniformly rounded, slightly serrated in the middle to the posterior angles with a row of long, erect bristles. Base of pronotum in the middle with long, ciliated hairs, and with several short bristles, with single standing bristles near the posterior angles.

Scutellum triangular, with rough micro-sculpture on the surface, not tightly covered with short yellow bristles.

Elytra compact, smoothly rounded to apex, with single standing bristles on the disk. Sutural striae with several erect bristles near the apex of elytra. Epipleuron poorly defined, quite narrow, not reaching the apex of elytra (Figs 2 and 4). A detailed study does not confirm Lacroix (1997) according to whom: elytra do not completely cover the propygidium: in fact, when viewed from the side and from behind, it can be seen that they are rounded on apex and almost completely cover propygidium.

Venter. Mesepisternum and metepisternum are not tightly covered with short yellow bristles. Metasternum and abdominal sternites covered with single bristles.

Pygidium (Fig. 4). Moderately convex, almost equal in length and width. Surface with strong wrinkles and punctuation, moderately shiny, unevenly covered with long yellowish bristles. Lateral margins and apex of the abdominal sternite VI and the apex of pygidium, covered with long yellowish bristles. Apex of pygidium with thickening of border by about a third of its length, matt.

Protibiae short, tridentate with short, equally distant teeth. Meso- and metatibiae short, covered with single bristles.

Other characters, including body size, according to Lacroix (1997).

Male unknown.

Distinctive characters. In particular, only this species is characterized by: unique colour scheme; presence of erect bristles on the head, near the anterior margin and disc of the pronotum, disc of elytra, and the sutural striae; lateral margins of pronotum uniformly rounded, slightly serrated in the middle to the posterior angles; the elytra completely covering the propygidium; surface of elytra with ribs and rough micro-sculpture.

A separate question is the comparison of the structure of the epipleura with other species of the genus. A poorly defined and narrow epipleura also characteristic for *F. compacta* (this characteristic is probably peculiar to all species of the genus *Fairmairoplia*, but will require verification), but in this case, it reaches the apex of the elytra.

Discussion. A detailed study of the external morphological characters of *F. carinata* indicates significant differences from other species, and for some characteristics even proposed before to the genus *Fairmairoplia*.

It should be noted that almost all species of the genus *Fairmairoplia* are characterized by well-developed hairs or bristles, except *F. plicata* (Fairmaire, 1903). The presence of distinct ribs on elytra is characteristic of

F. cristata Lacroix, 1997, but this species is characterized by a dense cover of bristles and bristle-like scales in the dorsal view.

For *F. carinata*, two locations are currently confirmed, one of which is new, specifying its distribution in Eastern Madagascar. Probably, a very rare species.

Geographic distribution (Fig. 5). This species described by Lacroix (1997) on a single female from ‘Zahamena, Antenina’ (Zahamena National Park, Ambodimangavalo, Toamasina II and Vavatenina, Ambatondrazaka District, Analanjirofo, Alaotra-Mangoro and Atsinanana Regions, Toamasina Province in Eastern Madagascar, Coordinates: 17.612291 S, 48.779409 E).

New location: Andasibe-Mantidia National Park, Moramanga District (Périnet), Alaotra-Mangoro Region, Toamasina Province in Eastern Madagascar. Coordinates: 18.990449 S, 48.630131 E.

***Fairmairoplia compacta* Lacroix, 1997 (Figs 6–7)**

Material. Madagascar, Isalo, 19.03.1998 (J. Kunte leg.) — 2 ♂♂, 6 ♀♀ (SIZK).

Note. This species is significantly different from other species of the genus *Fairmairoplia* by its appearance with a dense cover of scales and long bristles (Fig. 6).

Geographic distribution (Fig. 7). The species was described by Lacroix (1997) from a small series of specimens collected in:

1. ‘Entre Betafo et Ambositra’ (Ambositra District, Amoron’i Mania Region, Central Madagascar, Coordinates: 20.536509 S 47.247930 E).

2. ‘Ranohira, 91 km à l’Ouest d’Ihosal’ (Ranohira, Ivosy District, Ihorombe Region, SW Fianarantsoa Province in Southwestern Madagascar. Coordinates: 22.626274 S, 45.394977 E).

New location: Isalo National Park, Toliara District, Ihorombe Region, SW Fianarantsoa Province in Southwestern Madagascar. Coordinates: 22.450000 S, 45.266667 E.

For *F. compacta*, three locations are currently confirmed, one of which is new, specifying its distribution in Central and Southwestern Madagascar. Judging by the amount of collection materials available, we can assume that in the places of its range this species is quite common.

Conclusions. As a result of study the collection material, New localities for two species of the genus *Fairmairoplia* were given: *F. carinata* and *F. compacta*. For *F. carinata* new characters that were not mentioned in the original description are proposed. Morphological characters of some distinctive species of the genus are discussed.

Acknowledgments. I thank Dr. Marina Kaliuzhna, Dr. Serhiy Simutnik and Tetiana Bazhenova (SIZK) for help in taking photographs. I thank the anonymous reviewers for their constructive comments and manuscript improvement.

REFERENCES

Lacroix, M. 1997. *Insectes Coléoptères Hopliidae (1e partie)*. Paris: 1–399. (Faune de Madagascar, 88(1)). URL: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/309169>.

I. I. Schmalhausen Institute of Zoology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Figs 1–5. *F. carinata*: 1 — dorsal view, ♀; 2 — lateral view, ♀; 3 — head and pronotum, ♀; 4 — pygidium, ♀; distribution in Eastern Madagascar.
Figs 6–7. *F. compacta*: 6 — dorsal view, ♂; 7 — distribution in Central and Southwestern Madagascar.

УДК 595.78(477.61)

DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-3

© 2025 С. О. ДЕМ'ЯНЕНКО, Ю. М. ГЕРЯК, О. В. ЖАКОВ, В. В. КАВУРКА,
І. Ю. КОСТЮК, В. В. МАРТИНОВ, С. В. ГЛОТОВ

НОВІ ЗНАХІДКИ ТА СТАН ВИВЧЕННЯ ЛУСКОКРИЛИХ (INSECTA: LEPIDOPTERA) У ПРИРОДООХОРОННИХ ОБ'ЄКТАХ ПІВДЕННОГО СХОДУ УКРАЇНИ

Дем'яненко, С. О., Геряк, Ю. М., Жаков, О. В., Кавурка, В. В., Костюк, І. Ю., Мартинов, В. В., Глотов, С. В. Нові знахідки та стан вивчення лускокрилих (Insecta: Lepidoptera) у природоохоронних об'єктах південного сходу України. *Вісник Харківського ентомологічного товариства*. 2025. Т. XXXIII, вип. 1–2. С. 12–20. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-3.

Стаття містить інформацію про знахідки 140 видів лускокрилих, нових для низки природоохоронних територій південного сходу України. Таксономічний список лускокрилих відділення «Кам'яні Могили» доповнений 26 видами, 8 з яких виявилися новими для Донецької області. У Луганському природному заповіднику вперше зареєстровано 23 види лускокрилих, 7 з яких виявилися новими для Луганщини. Разом із тим, список лускокрилих відділення «Провальський степ» доповнено 15 видами, Станично-Луганського відділення — 31, відділення «Стрільцівський степ» — 9 та відділення «Трьохізбенський степ» — 23. Для національного природного парку «Святі Гори» вперше наведено 71 вид лускокрилих, 16 з яких виявилися новими для Донецької області. Таким чином, таксономічний список лускокрилих відділення «Кам'яні могили» станом на тепер налічує 1 174 види, національного природного парку «Святі Гори» — 629 видів і Луганського природного заповідника — 1 477 видів, з яких 977 зареєстровано у відділенні «Провальський степ», 898 — у Станично-Луганському відділенні, 915 — у відділенні «Стрільцівський степ» та 752 — у відділенні «Трьохізбенський степ». 1 таб., 52 назви

Ключові слова: Lepidoptera, лускокрилі, фауна, Український степовий заповідник, Луганський природний заповідник, Національний природний парк «Святі Гори».

Demyanenko, S. O., Geryak, Yu. M., Zhakov, O. V., Kavurka, V. V., Kostjuk, I. Yu., Martynov, V. V., Glotov, S. V. New records and state of knowledge of butterflies and moths (Insecta: Lepidoptera) at the protected areas of southeastern Ukraine. *The Kharkiv Entomological Society Gazette*. 2025. Vol. XXXIII, iss. 1–2. P. 12–20. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-3.

The article contains information on the records of 140 species of Lepidoptera, new to a number of protected areas of southeastern Ukraine. The taxonomic list of Lepidoptera of the 'Kamiani Mohyly' department has been supplemented by 26 species, 8 of which become new to Donetsk Region. 23 species of Lepidoptera are registered for the first time in the Luhansk Nature Reserve, 7 of which become new for Luhansk Region. At the same time, the list of Lepidoptera of the 'Provalskyi Step' department has been supplemented by 15 species, the Stanychno-Luhansk department — by 31, the 'Striltsivskyi Step' department — by 9, and the 'Triokhizbenskyi Step' department — by 23. 71 species of Lepidoptera are reported for the first time for the National Nature Park 'Sviati Hory', of which 16 species become new for Donetsk Region. Thus, the taxonomic list of Lepidoptera of the 'Kamiani Mohyly' department currently includes 1,174 species, 629 species are recorded in the National Nature Park 'Sviati Hory', and 1,477 species — in the Luhansk Nature Reserve. Among the last ones 977 species are registered in the 'Provalskyi Step' department, 898 — in the Stanichno-Luhansk department, 915 — in the 'Striltsivskyi Step' department, and 752 — in the 'Triokhizbenskyi Step' department. 1 tab., 52 refs.

Keywords: Lepidoptera, butterflies and moths, fauna, Ukrainian Steppe Nature Reserve, Luhansk Nature Reserve, National Nature Park 'Sviati Hory'.

Вступ. «Кам'яні Могили» (далі — КМ) — відділення Українського степового природного заповідника, розташоване на межі Донецької та Запорізької областей. Територія заповідника представлена різнотравно-типчакowo-ковилловим кам'янистим степом з виходами граніту, які утворюють гряди скель висотою до 70 м.

Луганський природний заповідник (далі — ЛПЗ) розташований на території Луганської області та складається з чотирьох відділень, що репрезентують типові природні комплекси Луганської області:

Demyanenko S. O. Ukrainian Entomological Society, Siverskodonetsk, Luhansk Region, 93400, UKRAINE;

e-mail: severlepsi@gmail.com; ORCID: 0000-0002-7915-2546

Geryak Yu. M. Institute of Ecology of the Carpathians of the National Academy of Sciences of Ukraine, 4, Kozelnitska St., Lviv, 79026,

UKRAINE; National Nature Park 'Boikivshchyna', Voiakiv UPA St., Borynia, Sambir District, Lviv Region, 82547, UKRAINE;

e-mail: yu.ger@ukr.net; ORCID: 0000-0002-4446-403X

Zhakov O. V. Zaporizhzhya Regional Center of Tourism and Local History, Sports and Excursion for Studying Youth,

46A, Nemirovich-Danchenko St., Zaporizhzhya, 69091, UKRAINE; e-mail: a.zhakov@gmail.com; ORCID: 0000-0002-6113-8375

Kavurka V. V. I. I. Schmalhausen Institute of Zoology of the National Academy of Sciences of Ukraine,

15, Khmel'nitskogo St., Kyiv, 01601, UKRAINE; e-mail: tortrix1984@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2447-3588

Kostjuk I. Yu. Zoological Museum of Taras Shevchenko National University of Kyiv, 60, Volodymyrska St., Kyiv, 01033, UKRAINE;

e-mail: ikostjuk@univ.kiev.ua, ORCID: 0000-0002-8656-5330

Martynov V. V. Ukrainian Entomological Society, Kyiv, UKRAINE; e-mail: martynov.junior@email.ua

Glotov S. V. State Museum of Natural History of the National Academy of Sciences of Ukraine, 18, Teatralna St., Lviv, 79000;

Luhansk Nature Reserve of the National Academy of Sciences of Ukraine, 95, Rubizhna St., Stanica Luganska, 93602;

Luhansk Taras Shevchenko National University, 3, Ivan Bank St., Poltava, 36000, UKRAINE;

e-mail: sergijglotov@gmail.com; ORCID: 0000-0003-3986-0844

- цілинні петрофітні степи Донецького кряжу — «Провальський степ» (далі — ПС),
- плакорні степи південних відрогів Середньоруської височини — «Стрільцівський степ» (далі — СС),
- азональні лісові біотопи заплави р. Сіверський Донець — Станично-Луганське відділення (далі — СЛ),
- псамофітні степи надзаплавної тераси — «Трьохізбенський степ» (далі — ТС).

Національний природний парк «Святі Гори» (далі — СГ) — один із найбільших об'єктів природно-заповідного фонду сходу України, розташований уздовж р. Сіверський Донець на території Донецької області. З огляду на значне різноманіття рельєфу, ґрунтового профілю та мікрокліматичних умов рослинність парку дуже різноманітна. Тут переважають соснові та широколистяні ліси з домінуванням дуба, присутні унікальні крейдяні бори, сформовані реліктовою сосною крейдяною. Крім того, поширені різноманітні чагарникові, степові, лучні та болотні угруповання.

Ступінь вивченості лепідоптерофауни вищенаведених заповідних об'єктів є дуже нерівномірним. Зокрема, порівняно найкраще вивченою можна вважати фауну лускокрилих КМ. В узагальнюючій праці О. Бідзілі зі співавт. (2001) для КМ наведено 1 085 видів *Lepidoptera*, а з урахуванням даних праці Н. і М. Гроссерів (Grosser, Grosser, 1981) — 1 086. Після цього список лускокрилих КМ було доповнено ще сумарно 62 видами (Povolný, 2001; Ключко, Будашкин, Герасимов, 2004; Ключко, Матов, 2006; Ключко, 2008; Бидзіля, 2012; Бидзіля и др., 2011, 2013, 2014; Будашкин, Бидзіля, Жаков, 2011; Будашкин, Голобородько, Жаков, 2012; Геряк та ін., 2012, 2014, 2018; Zlatkov, Budashkin, 2012; Bidzilya, Karsholt, 2013; Будашкин, Жаков, 2013; Мартынов, Плющ, 2013; Мартынов, Плющ, Губин, 2013; Bidzilya, Budashkin, Zhakov, 2016, 2017; Будашкин, Бидзіля, Жаков, 2017; Сучков, 2019; Сучков, Геряк, 2019; Geryak *et al.*, 2022). Таким чином, дотепер фауна лускокрилих КМ налічувала 1 148 видів.

Фауну лускокрилих ЛПЗ вивчено дещо слабше та нерівномірно, зокрема недостатньо відомостей про представників *Microlepidoptera*. В узагальнюючій праці С. Дем'яненка зі співавт. (2018) для ЛПЗ наведено 1 343 види *Lepidoptera*, з них для ПС — 913, СЛ — 781, СС — 788 та ТС — 725. Після цього список лускокрилих ЛПЗ доповнився низкою нових видів (Будашкин, Бидзіля, Дем'яненко, 2019; Kavurka, Demyanenko, Budashkin, 2021; Bidzilya, Karsholt, 2021; Bidzilya, Karsholt, Sumpich, 2023), а в узагальнюючій монографії про безхребетних ЛПЗ (Боровик та ін., 2024) збільшився до 1 466 видів у всьому ЛПЗ, з яких 973 — у ПС, 879 — у СЛ, 912 — у СС і 747 — у ТС. У цій монографії враховані неопубліковані знахідки лускокрилих з території ЛПЗ, проте без наведення матеріалу і з позначкою «неопубліковані дані». Власне ці знахідки з детальною інформацією про місце, час і кількість виявлених особин видів наводимо у цій публікації як нові. Крім того, у 2025 році під час опрацювання колекційних матеріалів, що зберігаються у фондах Зоологічного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка, було знайдено ще низку нових для відділень ЛПЗ видів лускокрилих.

Фауна лускокрилих СГ залишається порівняно найменш дослідженою. Узагальнюючі праці про його лепідоптерофауну відсутні, а фрагментарні відомості про знахідки лускокрилих розпорошені у низці публікацій (Ярошевский, 1880; Ключко, 1998; Пак, 1998; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001; Пак, Ярошенко, 2001; Плющ, Пак, 2001(2002); Костюк, 2004; Ключко, 2008; Мартынов, Мартынов, 2010; Будашкин, Бидзіля, Жаков, 2011; Гриценко та ін., 2011; Мартынов, Плющ, 2013; Наконечна, 2014; Геряк та ін., 2015; Гуля, 2015; Мартынов, Никулина, 2016; Наконечна, Мартинов, 2016; Мартынов, Наконечная, 2017) і Літописах природи парку. Сумарно, з території СГ досі було відомо 558 видів лускокрилих.

Матеріали та методи. Основою для публікації стали спостереження та збори авторів, зокрема колекційні матеріали С. О. Дем'яненка (СД), Ю. М. Геряка (ЮГ), О. В. Жакова (ОЖ), В. В. Мартинова (ВМ), а також світлої пам'яті С. В. Коновалова (СК) та І. Г. Северова (ІС), фондів Зоологічного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ЗМКУ), Музею природи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (KUMN) та Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України (ІЗАН).

Матеріал зібраний під час денних екскурсій та шляхом приваблювання до світла ламп ДРЛ та ДРВ. У разі використання фотоматеріалів ідентифікацію здійснювали лише для видів, які надійно розрізняються за зовнішніми ознаками. Під час роботи із зібраним матеріалом у складних випадках визначення проводили за будовою копулятивного апарату. Для цього за стандартною методикою (Bennett, 1929; Clarke, 1941; Robinson, 1976) були зроблені відповідні мікропрепарати.

Результати та обговорення. У нижченаведеному списку представлені нові для КМ, СГ, а також відділень ПС, СЛ, СС і ТС види лускокрилих, частина з яких виявилися новими для всього ЛПЗ (такі види позначені зірочкою «*»), Луганської області (позначені двома зірочками «**») або Донецької області (позначені трьома зірочками «***»).

Система вищих таксонів лускокрилих прийнята згідно з Nieuwerkerken *et al.* (2011) із уточненням згідно з Heikkilä *et al.* (2014).

Таблиця 1. Знахідки видів лускокрилих, нових для відділення «Кам'яні Могили», НПП «Святі Гори» та відділень Луганського природного заповідника.

Таксон	Дані про знахідку
Надродина NEPIALOIDEA Stephens, 1829	
Родина NEPIALIDAE Stephens, 1829	
*** <i>Korscheltellus lupulina</i> (Linnaeus, 1758)	СЛ, 09.05.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК); Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 3 екз. (ВМ).
Надродина ADELOIDEA Bruand, 1850	
Родина ADELIDAE Bruand, 1850	
*** <i>Nemophora degeerella</i> (Linnaeus, 1758) s. l.	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
Надродина TINEOIDEA Latreille, 1810	
Родина PSYCHIDAE Boisduval, 1829	
<i>Vijugis bombycella</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 ♂ (ВМ).
Родина TINEIDAE Latreille, 1810	
<i>Neurothaumasia ankerella</i> (Mann, 1867)	СС, 11.08.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК); ТС, 02.09.2011 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
Надродина GELECHIOIDEA Stainton, 1854	
Родина DEPRESSARIIDAE Meyrick, 1883	
** <i>Agonopterix ferocella</i> (Chrétien, 1910)	ТС, 03.05.2013 (Дем'яненко С.) — 1 екз. (СД).
<i>Agonopterix propinquella</i> (Treitschke, 1835)	СЛ, 05.04.2015 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Depressaria albipunctella</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	ТС, 28.09.2010 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
Родина GELECHIIDAE Stainton, 1854	
<i>Acompsia cinerella</i> (Clerck, 1759)	ТС, 13.05.2011 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Aristotelia subericinella</i> (Duponchel, [1843])	ТС, 21.07.2010 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
Родина COSMOPTERIGIDAE Heinemann et Wocke, 1876	
* <i>Cosmopterix zieglerella</i> (Hübner, [1810])	СЛ, 23.07.1999 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
* <i>Cosmopterix orichalcea</i> Stainton, 1861	СЛ, 23.07.1999 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
Надродина PTEROPHOROIDEA Latreille, 1802	
Родина PTEROPHORIDAE Latreille, 1802	
<i>Gillmeria miantodactylus</i> (Zeller, 1841)	ТС, 11.06.2008 (Коновалов С.) — 1 ♂ і 24.05.2010 (Коновалов С.) — 1 ♀ (KUMN).
** <i>Oxyptilus parvidactyla</i> (Haworth, [1811])	ТС, 19.07.2010 і 03.09.2010 (Коновалов С.) — 2 ♂ (KUMN).
<i>Oxyptilus distans</i> (Zeller, 1847)	ТС, 23.07.2008 (Коновалов С.) — 1 ♀, 01.08.2009 (Коновалов С.) — 1 ♂ і 11.06.2011 (Коновалов С.) — 1 ♀ (KUMN).
** <i>Oxyptilus tristis</i> (Zeller, 1841)	ТС, 04.08.2009 і 22.07.2010 (Коновалов С.) — 2 ♂ (KUMN).
** <i>Oxyptilus laetus</i> (Zeller, 1847)	ТС, 04.10.2008 (Коновалов С.) — 1 ♂ (KUMN).
<i>Cnaemidophorus rhododactyla</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	СЛ, 18.06.2016 (Коновалов С.) — 1 екз. (KUMN); ТС, 21.06.2010 (Коновалов С.) — 1 ♂, 15.06.2011 (Коновалов С.) — 1 ♀ і 03.07.2016 (Коновалов С.) — 1 екз. (KUMN).
<i>Pterophorus pentadactyla</i> (Linnaeus, 1758)	ТС, 19.07.2010 (Коновалов С.) — 1 ♂ і 04.06.2011 (Коновалов С.) — 1 ♀, Коновалов С. (KUMN).
** <i>Oidaematophorus vafradactylus</i> Svensson, 1966	ПС, 2012.06.31 (Дем'яненко С.) — 1 екз. (СД).
<i>Hellinsia osteodactylus</i> (Zeller, 1841)	ТС, 02.07.2009 (Коновалов С.) — 1 ♂ і 19.07.2010 (Коновалов С.) — 2 ♂ (KUMN).
Надродина TORTRICOIDEA Latreille, 1803	
Родина TORTRICIDAE Latreille, 1803	
*** <i>Acleris forsskaleana</i> (Linnaeus, 1758)	КМ, 11–12.06.2010 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
*** <i>Phalonidia affinitana</i> (Douglas, 1846)	КМ, 04.08.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Agapeta hamana</i> (Linnaeus, 1758)	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
* <i>Aethes flagellana</i> (Duponchel, [1836])	ПС, 22.06.2013 (Глотов С.) — 1 ♂ (ІЗАН).
<i>Archips podana</i> (Scopoli, 1763)	ТС, 23.08.2011 (Коновалов С.) — 1 ♂ (СК).
<i>Archips xylosteana</i> (Linnaeus, 1758)	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
*** <i>Choristoneura diversana</i> (Hübner, [1817])	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Ptycholoma lecheana</i> (Linnaeus, 1758)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Pandemis heparana</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Маяки, СГ, 31.07.2008 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Clepsis neglectana</i> (Herrich-Schäffer, [1851])	ПС, 24.08.2013 (Глотов С.) — 1 ♂ (ІЗАН).
<i>Hedya nubiferana</i> (Haworth, 1811)	Богородичне, СГ, 1–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Hedya pruniana</i> (Hübner, [1799])	Богородичне, СГ, 1–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 3 екз. (ВМ).
<i>Celypha rosaceana</i> (Schläger, 1848)	СЛ, 23.07.1999 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
*** <i>Celypha anatoliana</i> (Caradja, 1916)	КМ, 05.07.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Syricoris lacunana</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	ПС, 12.08.2013 (Глотов С.) — 1 ♀ (ІЗАН).
* <i>Epinotia nisella</i> (Clerck, 1759)	ПС, 21.08.2013 (Глотов С.) — 1 ♂ (ІЗАН).
*** <i>Lepteucosma huebneriana</i> (Koçak, 1980)	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Pelochrista mollitana</i> (Zeller, 1847)	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 3 екз. (ВМ).
<i>Eucosma tundrana</i> (Kennel, 1900)	Маяки, СГ, 31.07.2008 (Мартинов Вч.) — 2 екз. (ВМ).
<i>Epilema foenella</i> (Linnaeus, 1758)	Маяки, СГ, 31.07.2008 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).

С. О. ДЕМ'ЯНЕНКО, Ю. М. ГЕРЯК, О. В. ЖАКОВ,
В. В. КАВУРКА, І. Ю. КОСТЮК, В. В. МАРТИНОВ, С. В. ГЛОТОВ

Нові знахідки та стан вивчення лускокрилих (Insecta: Lepidoptera) у природоохоронних об'єктах південного сходу України

Таксон	Дані про знахідку
<i>Notocelia uddmanniana</i> (Linnaeus, 1758)	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Notocelia roborana</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Богородичне, СГ, 1–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
* <i>Eparnonia formosana</i> (Scopoli, 1763)	ПС, 21.08.2013 (Глотов С.) — 1 ♂ (ІЗАН).
<i>Ancyli uncularia</i> (Haworth, 1811)	ПС, 17.07.2012 (Голобородько К.) — 1 ♀ (ІЗАН).
* <i>Cydia fagiglandana</i> (Zeller, 1841)	ПС, 13.07.2013 (Глотов С.) — 1 ♂ (ІЗАН).
Надродина COSSOIDEA Leach, 1815	
Родина COSSIDAE Leach, 1815	
<i>Cossus cossus</i> (Linnaeus, 1758)	Дронівка, СГ, 20.06.2011 (Мартинов Вч.) — 4 екз. (ВМ).
<i>Phragmataecia castaneae</i> (Hübner, 1790)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013, (Мартинов Вч.) — 2 екз. (ВМ); Дронівка, СГ, 20.06.2011 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
Родина SESSIIDAE Boisduval, 1828	
<i>Paranthrene tabaniformis</i> (Rottemburg, 1775)	СЛ, 20.05.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
Надродина ZYGAENOIDEA Latreille, 1809	
Родина ZYGAENIDAE Latreille, 1809	
* <i>Zygaena loti</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	ПС, 19.06.2008 (Геряк Ю.) — копулююча пара (ЮГ).
Надродина PAPILIONOIDEA Latreille, 1809	
Родина NYMPHALIDAE Swainson, 1827	
<i>Fabriciana niobe</i> (Linnaeus, 1758)	Григорівка, СГ, 13.06.2021 (Дем'яненко С.) — 1 екз. (СД).
Надродина PYRALOIDEA Latreille, 1809	
Родина PYRALIDAE Latreille, 1809	
*** <i>Pyralis perversalis</i> (Herrich-Schäffer, [1849])	КМ, 05.07.2018 і 04.08.2018 (Жаков О.) — 2 екз. (ОЖ).
<i>Galleria mellonella</i> (Linnaeus, 1758)	СС, 09.08.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Elegia similella</i> (Zincken, 1818)	ТС, 25.05.2008 (Коновалов С.) — 1 ♀ (KUMN).
* <i>Uncinus obductella</i> (Zeller, 1839)	ПС, 26.06.2011 (Дем'яненко С.) — 1 екз. (СД).
<i>Rhodophaea formosa</i> (Haworth, 1811)	Маяки, СГ, 31.07.2008 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ); ТС, 08 та 20.07.2010 (Коновалов С.) — 2 екз. (СК).
<i>Sciota rhenella</i> (Zincken, 1818)	Маяки, СГ, 31.07.2008 (Мартинов Вч.) — 2 екз. (ВМ); ТС, 2009 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Hypochalcia ahenella</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	КМ, 11–12.06.2010 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ); ПС, 03.06.2011, вдень (Дем'яненко С.) — 1 екз. (СД).
<i>Acrobasis legatea</i> (Haworth, 1811)	КМ, 04.08.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ); СС, 13.08.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Nyctegretis lineana</i> (Scopoli, 1786)	Маяки, СГ, 31.07.2008 (Мартинов Вч.) — 1 екз., 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 2 екз. (ВМ).
<i>Homoeosoma nebulella</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	ТС, 8.07.2008 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
Родина CRAMBIDAE Latreille, 1810	
* <i>Eudonia lacustrata</i> (Panzer, 1804)	СЛ, 07.06.2012 (Дем'яненко С.) — 1 екз. (СД).
<i>Heliothela wulfeniana</i> (Scopoli, 1763)	ТС, 23.08.2008 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Chilo phragmitella</i> (Hübner, [1810])	СС, 05.08.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
* <i>Mesocrambus candiellus</i> (Herrich-Schäffer, [1848])	СЛ, 09–11.08.2017 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Metacrambus caretellus</i> (Zeller, 1847)	СС, 12.08.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Pediasia matricella</i> (Treitschke, 1832)	ТС, 15.09.2010 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
*** <i>Ancylolomia tentaculella</i> (Hübner, 1796)	КМ, 03.08.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Schoenobius gigantella</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Evergestis frumentalis</i> (Linnaeus, 1761)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Evergestis pallidata</i> (Hufnagel, 1767)	КМ, 23–25.06.2012 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Pyrausta rectefascialis</i> Toll, 1936	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
Надродина DREPANOIDEA Boisduval, 1828	
Родина DREPANIDAE Boisduval, 1828	
*** <i>Sabra harpagula</i> (Esper, [1786])	Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
Надродина GEOMETROIDEA Leach, 1815	
Родина GEOMETRIDAE Leach, 1815	
Підродина Sterrhinae Meyrick, 1892	
*** <i>Cyclophora pendularia</i> (Clerck, 1759)	Святогірськ, СГ, 29.05.2012 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Cyclophora annularia</i> (Fabricius, 1775)	Святогірськ, СГ, 29.05.2012 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
*** <i>Idaea muricata</i> (Hufnagel, 1767)	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Idaea sericeata</i> (Hübner, [1813])	СЛ, 16.06.2016 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Idaea moniliata</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	КМ, 24–30.06.2012 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
*** <i>Idaea politaria</i> (Hübner, [1799])	КМ, 05.07.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
* <i>Idaea descitaria</i> (Christoph, 1893)	СЛ, 17.05.1998 (Пак О.) — 2 екз. (ЗМКУ); ТС, 20.05.2009 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Idaea rubraria</i> (Staudinger, 1901)	Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Idaea degeneraria</i> (Hübner, [1799])	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Scopula tessellaria</i> (Boisduval, 1840)	СЛ, 21–27.07.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
*** <i>Scopula ochraceata</i> (Staudinger, 1901)	КМ, 04.08.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Scopula immutata</i> (Linnaeus, 1758)	ТС, 09.08.2010 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).

Таксон	Дані про знахідку
<i>Scopula immistaria</i> (Herrich-Schäffer, [1852])	КМ, 05.07.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Rhodostrophia vibicaria</i> (Clerck, 1759)	Святогірськ, СГ, 07.06.1975 (Коровін А.) — 1 екз. (ЗМКУ).
Підродина Larentiinae Duponchel, 1845	
<i>Lobophora halterata</i> (Hufnagel, 1767)	СЛ, 5–7.05.1998 (Пак О.) — 2 екз. (ЗМКУ).
* <i>Perizoma lugdunaria</i> (Herrich-Schäffer, [1855])	СЛ, 21–27.07.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Perizoma flavofasciata</i> (Thunberg, 1792)	СЛ, 17.05.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
* <i>Horisme vitalbata</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	СЛ, 17.05.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Eupithecia linariata</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Маяки, СГ, 11–14.06.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ); Святогірськ, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
*** <i>Eupithecia virgaureata</i> Doubleday, 1861	СЛ, 5–7.05.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ); Святогірськ, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
*** <i>Eupithecia pimpinellata</i> (Hübner, [1813])	Святогірськ, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Eupithecia simpliciatata</i> (Haworth, 1809)	СЛ, 21–27.07.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Eupithecia extensaria</i> (Freyer, 1844)	СС, 31.05.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Eupithecia millefoliata</i> Rössler, [1867]	СЛ, 23.06.1998 (Пак О.) — 1 екз. і 21–27.07.1998 (Пак О.) — 2 екз. (ЗМКУ).
<i>Eupithecia icterata</i> (de Villers, 1789)	СЛ, 21–27.07.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
*** <i>Electrophaes corylata</i> (Thunberg, 1792)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ).
** <i>Nebula senectaria</i> (Herrich-Schäffer, [1852])	ПС, 27–29.05.2011 (Рутьян Є.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Costaconvexa polygrammata</i> (Borkhausen, 1794)	Святогірськ, СГ, 29.04.1974 (Коровін А.) — 3 екз. (ЗМКУ); Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ).
*** <i>Anticlea derivata</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Святогірськ, СГ, 29.04.1974 (Коровін А.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Mesoleuca albicillata</i> (Linnaeus, 1758)	СЛ, 17.05.1998 (Пак О.) — 1 екз., 21–27.07.1998 (Пак О.) — 2 екз. (ЗМКУ).
Підродина Geometrinae Leach, 1815	
** <i>Chlorissa cloraria</i> (Hübner, [1813])	СЛ, 21–27.07.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
Підродина Archiearinae Fletcher, 1953	
*** <i>Archiearis parthenias</i> (Linnaeus, 1761)	Святогірськ, СГ, 24–30.03.2014 (Мартинів Вч.) — 2 екз. (ВМ).
Підродина Orthostixinae Meyrick, 1892	
<i>Orthostixis cribraria</i> (Hübner, [1799])	Святогірськ, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
Підродина Ennomiinae Duponchel, 1845	
<i>Abraxas grossulariata</i> (Linnaeus, 1758)	Святогірськ, СГ, 07.06.1975 (Коровін А.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Ligdia adustata</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Святогірськ, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ); Дронівка, СГ, 14.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ); Дронівка, СГ, 16.07.1996 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Lomaspilis marginata</i> (Linnaeus, 1758)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ); Дронівка, СГ, 16.07.1996 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Stegania dilectaria</i> (Hübner, [1799])	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Heliomata glarearia</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ); Дронівка, СГ, 14.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ); Дронівка, СГ, 16.07.1996 (Пак О.) — 2 екз. (ЗМКУ).
<i>Isturgia murinaria</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Святогірськ, СГ, 29.04.1974 (Коровін А.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Isturgia arenacearia</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Богородичне, Святогірськ, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 2 екз. (ЗМКУ).
<i>Neognopharmia stevenaria</i> (Boisduval, 1840)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Macaria alternata</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Святогірськ, СГ, 29.05.2012 (Мартинів Вч.) — 2 екз. (ВМ); Дронівка, СГ, 16.07.1996 (Пак О.) — 2 екз. (ЗМКУ).
<i>Chiasmia clathrata</i> (Linnaeus, 1758)	Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Plagodis dolabraria</i> (Linnaeus, 1767)	СЛ, 5–7.05.1998 (Пак О.) — 2 екз. (ЗМКУ); Дронівка, СГ, 16.07.1996 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Therapis flavicaria</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	СС, 31.05.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ); Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
*** <i>Eilicrinia cordiaria</i> (Hübner, [1790])	КМ, 24–30.06.2012 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ); Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Eilicrinia trinotata</i> (Metzner, 1845)	Святогірськ, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Opisthograptis luteolata</i> (Linnaeus, 1758)	СС, 15.05.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Selenia dentaria</i> (Fabricius, 1775)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Selenia lunularia</i> (Hübner, 1788)	Святогірськ, СГ, 29.04.1974 (Коровін А.) — 1 ♂ (ЗМКУ).
<i>Selenia tetralunaria</i> (Hufnagel, 1767)	Богородичне, СГ, 27.04–06.05.2012 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Colotois pennaria</i> (Linnaeus, 1761)	Лиман, СГ, 05.10.2001 (Сєвров І.) — 1 екз. (ІС).
* <i>Hylaea fasciaria</i> (Linnaeus, 1758)	СЛ, 17.05.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Cabera pusaria</i> (Linnaeus, 1758)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 2 екз.; Дронівка, СГ, 14.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
*** <i>Cabera exanthemata</i> (Scopoli, 1763)	Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ).
*** <i>Lomographa temerata</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Siona lineata</i> (Scopoli, 1763)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинів Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Apocheima hispidaria</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Святогірськ, СГ, 24–30.03.2014 (Мартинів Вч.) — 4 ♂ (ВМ).

Таксон	Дані про знахідку
<i>Hypomecis punctinalis</i> (Scopoli, 1763)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 1 екз. (ВМ).
<i>Lycia hirtaria</i> (Clerck, 1759)	Святогірськ, СГ, 24–30.03.2014 (Мартинов Вч.) — 19 ♂ (ВМ).
<i>Lycia pomonaria</i> (Hübner, 1790)	Святогірськ, СГ, 24–30.03.2014 (Мартинов Вч.) — 18 ♂ (ВМ).
<i>Biston strataria</i> (Hufnagel, 1767)	Святогірськ, СГ, 24–30.03.2014 (Мартинов Вч.) — 5 ♂, 1 ♀ (ВМ).
* <i>Aethalura punctulata</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	СЛ, 5–7.05.1998 (Пак О.) — 1 екз. (ЗМКУ).
<i>Ascotis selenaria</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 екз. (ЗМКУ); Дронівка, СГ, 16.07.1996 (Пак О.) — 2 екз. (ЗМКУ).
<i>Ectropis crepuscularia</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Святогірськ, СГ, 29.04.1974 (Коровін А.) — 20 екз. (ЗМКУ).
<i>Agriopis bajarania</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	ТС, 21.10.2011 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Vupalus piniaria</i> (Linnaeus, 1758)	СЛ, 5–7.05.1998 (Пак О.) — 1 ♂ (ЗМКУ).
Надродина LASIOCAMPOIDEA Harris, 1841	
Родина LASIOCAMPIDAE Harris, 1841	
*** <i>Macrothylacia rubi</i> (Linnaeus, 1758)	Богородичне, СГ, 01–19.05.2013 (Мартинов Вч.) — 2 ♂, 2 ♀ (ВМ).
Надродина BOMBYCOIDEA Latreille, 1802	
Родина SPHINGIDAE Latreille, 1802	
<i>Sphinx pinastri</i> Linnaeus, 1758	КМ, 11–12.06.2010 і 05.08.2018 (Жаков О.) — 2 екз. (ОЖ).
Надродина NOCTUOIDEA Latreille, 1809	
Родина EREBIDAE Leach, 1815	
<i>Leucoma salicis</i> (Linnaeus, 1758)	КМ, 07–08.07.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Arctia festiva</i> (Hufnagel, 1766)	ПС, 1.05.2002 (Глотов С.) — 1 екз. (ЮГ).
<i>Tyria jacobaeae</i> (Linnaeus, 1758)	ПС, 15.05.1989 (Костюк І., Плющ І.) — 2 екз. (ЗМКУ).
<i>Thumatha senex</i> (Hübner, [1808])	СЛ, 08.2008 (Галузинський Д.) — 1 екз. (ЮГ).
<i>Eilema sororcula</i> (Hufnagel, 1766)	СС, 11–12.06.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Amata nigricornis</i> (Alphéraky, 1883)	КМ, 07–08.07.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ); Богородичне, СГ, 13.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 1 ♂ (ЗМКУ).
<i>Pechipogo strigilata</i> (Linnaeus, 1758)	СЛ, 24.05.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Dysgonia algira</i> (Linnaeus, 1767)	КМ, 05–12.08.2016 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
Родина NOLIDAE Bruand, 1847	
* <i>Nola cucullatella</i> (Linnaeus, 1758)	ПС, 26.08.1987 (Костюк І., Плющ І.) — 2 екз. (ЗМКУ), ТС, 25.07.2010 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Nycteola revayana</i> (Scopoli, 1772)	КМ, 03.08.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
Родина NOCTUIDAE Latreille, 1809	
<i>Trichoplusia ni</i> (Hübner, [1803])	КМ, 11–12.06.2010 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Deltote bankiana</i> (Fabricius, 1775)	КМ, 11–12.06.2010 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Amphipyra tetra</i> (Fabricius, 1787)	КМ, 07–08.07.2018 і 03.08.2018 (Жаков О.) — 2 екз. (ОЖ).
<i>Caradrina terreia</i> Freyer, [1839]	КМ, 11–12.06.2010 і 03–04.08.2018 (Жаков О.) — 2 екз. (ОЖ); КМ, 05–12.08.2016 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).
<i>Caradrina selini</i> Boisduval, 1840	КМ, 11–12.06.2010 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Lacanobia thalassina</i> (Hufnagel, 1766)	КМ, 11–12.06.2010 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Hadena filograna</i> (Esper, 1788)	КМ, 11–12.06.2010 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Euxoa obelisca</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	СЛ, 08.2008 (Галузинський Д.) — 1 екз. (ЮГ).
<i>Dichagyris signifera</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	СЛ, 07.2008 (Галузинський Д.) — 1 екз. (ЮГ).
<i>Noctua janthina</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	КМ, 07–08.07.2018 (Жаков О.) — 1 екз. (ОЖ).
<i>Cerastis leucographa</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	СЛ, 12.04.2018 (Коновалов С.) — 1 екз. (СК).

Список лускокрилих КМ доповнений 26 видами та зараз налічує 1 174 види. 8 видів уперше наведені для Донецької області. Таким чином, КМ є місцем з найкраще вивченим видовим складом лускокрилих на території Донеччини, причому тут доволі повно та рівномірно вивчені усі групи лускокрилих, як макро- так і мікролускокрилі. Під час порівняння з порівняно найкраще дослідженими у цьому відношенні степовими територіями регіону, такими як околиці м. Сіверськ-Донецьк, де виявлено 1 267 видів лускокрилих (Demjanenko, Karolinskiy, 2022) та НПП «Дворічанський» — 1 398 видів (Karolinskiy *et al.*, 2022), у КМ насамперед привертає увагу значно більша кількість виявлених видів з родин Coleophoridae та Gelechiidae, що вочевидь є результатом цілеспрямованих досліджень саме цих родин О. В. Жаковим і О. В. Бідзілею. Утім, тут менша кількість зареєстрованих видів із багатьох інших груп, особливо Gracillariidae, Geometridae, Noctuoidea та Papilionoidea, що найімовірніше пов'язано з незначною площею та ізолюваністю відділення, а також відсутністю лісів і, відповідно, лісових видів.

Список лускокрилих ПС доповнений 15 видами, СЛ — 31 видом, СС — 9 видами і ТС — 23 видами. Серед них 23 види виявилися новими для ЛПЗ, а 7 — для Луганської області. З урахуванням нових даних список лускокрилих ЛПЗ станом на тепер налічує 1 477 видів, з яких 977 зареєстровані у ПС, 898 — у СЛ, 915 — у СС і 752 — у ТС. Таким чином, можна констатувати, що фауну лускокрилих ЛПЗ, а особливо наймолодшого відділення — ТС, вивчено ще недостатньо та вкрай нерівномірно. Під час порівняння фауни відділень ЛПЗ із фауною околиць Сіверськ-Донецька та НПП «Дворічанський», привертає увагу висока кількість виявлених видів з надродин Papilionoidea та Noctuoidea та на третину

менша — Pyraloidea та Geometroidea. При цьому, у ЛПЗ загалом значно гірший стан вивчення більшості родин так званих «мікролускокрилих». Наприклад, тут досі не зареєстровані представники родини Nertculidae, лише з двох відділень відомі представники родини Gracillariidae, а найбільше їх — лише 3 види виявлені у СЛ, що в 10–11 разів менше, ніж у сусідньому Сіверськодонецьку та НПП «Дворічанський». Кількість відомих видів з родин Coleophoridae, Tineidae та Tortricidae навіть у найкраще вивченому відділенні — ПС приблизно удвічі менша, ніж у Сіверськодонецьку та НПП «Дворічанський», а в найменш дослідженому відділенні ТС — менша у 17–18, 6–7 та 4–5 разів відповідно. Таким чином, у майбутньому, список лускокрилих кожного з відділень ЛПЗ цілком може бути доповнений сотнями видів, особливо за рахунок «мікролускокрилих».

Крім того, в результаті перевизначення матеріалу встановлено, що всі вказівки з ЛПЗ *Ypsolopha scabrella* (Linnaeus, 1761) та *Aleucis distinctata* (Herrich-Schäffer, 1839) (Дем'яненко, Северов, Костюк, 2011; Дем'яненко та ін., 2018; Боровик та ін., 2024) насправді слід відносити до *Ypsolopha micronella* (Scopoli, 1763) та *Aleucis orientalis* (Staudinger, 1892) відповідно.

Список лускокрилих СГ доповнений 71 видом, 16 з яких виявилися новими для Донецької області, і станом на тепер налічує 629 видів. Загалом, лепідоптерофауна СГ досліджена ще зовсім недостатньо та дуже нерівномірно. Зокрема, тут майже не вивчені мікролускокрилі та деякі родини макролускокрилих, наприклад, п'ядуни (Geometridae). Ураховуючи значну площу та оселищну різноманітність території парку, можна припустити, що, за умови проведення цілеспрямованих досліджень у майбутньому, видовий список лускокрилих СГ має би збільшитися як мінімум удвічі.

Висновки. У результаті проведених досліджень доповнено таксономічні списки лускокрилих відділення «Кам'яні Могили» Українського степового природного заповідника, а також усіх відділень Луганського природного заповідника та Національного природного парку «Святі Гори». При цьому, 23 види вперше зареєстровано в Донецькій області, а 7 — у Луганській.

Таким чином, таксономічний список лускокрилих відділення «Кам'яні могили» станом на тепер налічує 1 174 види, Національного природного парку «Святі Гори» — 629 видів і Луганського природного заповідника — 1 477 видів, з яких 977 зареєстровано у відділенні «Провальський степ», 898 — у Станично-Луганському відділенні, 915 — у відділенні «Стрільцівський степ» та 752 — у відділенні «Трьохізбенський степ».

Знахідки низки нових видів лускокрилих, навіть з родин із найбільш повно вивченим складом, указують на надзвичайно високе біорізноманіття та порівняно добру збереженість цих заповідних територій, а також важливість продовження у них лепідоптерофауністичних досліджень. Водночас, унаслідок бойових дій та окупації рф, ці природно-заповідні об'єкти зазнали та продовжують зазнавати катастрофічного впливу й залишаються недоступними для науковців. Проведення наукових досліджень на їхній території наразі апріорі неможливе, а в певних частинах виглядає малоімовірним і в майбутньому, насамперед з огляду на забруднення вибухонебезпечними предметами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Бидзиля, А. В. 2012. Список выемчатокрылых молей (Lepidoptera, Gelechiidae) заповедника «Каменные Могилы». *Кам'яні Могили — минуле та сучасність: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 85-річному ювілею відділення Українського степового природного заповідника НАН України «Кам'яні Могили»*. Ноулідж, Донецьк, 2(1), 217–212.
- Бидзиля, А. В., Бидычак, Р. М., Будашкин, Ю. И., Дем'яненко, С. А., Жаков, А. В. 2014. Новые и интересные находки микрочешуекрылых (Lepidoptera) в Украине. Сообщение 3. *Экосистемы, их оптимизация и охрана*, 11, 3–17. URL: <https://ecosystems.cfuv.ru/wp-content/uploads/2016/11/001bidzilya.pdf>.
- Бидзиля, А. В., Будашкин, Ю. И., Голобородько, К. К., Дем'яненко, С. А., Жаков, А. В. 2013. Новые и интересные находки микрочешуекрылых (Lepidoptera) в Украине. Сообщение 2. *Эверсманния*, 33, 23–30. URL: <http://www.eversmannia.entomology.ru/2013-33/23-30.pdf>.
- Бидзиля, А. В., Будашкин, Ю. И., Жаков, А. В., Костюк, И. Ю. 2011. Новые и интересные находки микрочешуекрылых (Lepidoptera) в Украине. *Эверсманния*, 25–26, 64–74. URL: <http://www.eversmannia.entomology.ru/2011/25-26/68801247.pdf>.
- Боровик, Л. П., Глогов, С. В., Геряк, Ю. М., Гузь, Г. В., Дем'яненко, С. О., Дрогваленко, О. М., Полчанинова, Н. Ю., Бондарев, В. Ю. 2024. *Безхребетні Луганського природного заповідника*. Liha-Pres, Львів–Торунь, 1–526. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-433-0>.
- Будашкин, Ю. И., Бидзиля, А. В., Дем'яненко, С. А. 2019. Аннотированный список молей-чехлоносок (Lepidoptera: Coleophoridae) Луганской области. *Известия Харьковского энтомологического общества*, 27(1), 25–33. DOI: <https://doi.org/1036016/KhESG-2019-27-1-2>.
- Будашкин, Ю. И., Бидзиля, А. В., Жаков, А. В. 2011. Чехликовые моли (Lepidoptera, Coleophoridae): к фауне степной зоны Украины. *Українська ентомофауністика*, 2(2), 1–9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.5566418>.
- Будашкин, Ю. И., Бидзиля, А. В., Жаков, А. В. 2017. Чехликовые моли (Lepidoptera, Coleophoridae): новые материалы к фауне Украины. Сообщение 2. *Українська ентомофауністика*, 8(1), 5–15. URL: <https://archive.org/details/UKRENTFAU8103BudashkinEtAl>.
- Будашкин, Ю. И., Голобородько, К. К., Жаков, А. В. 2012. Чехликовые моли (Lepidoptera: Coleophoridae): к фауне степной зоны Украины. Сообщение 2. *Українська ентомофауністика*, 3(2), 25–33. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8312160>.

- Будашкин, Ю. И., Жаков, А. В. 2013. Чехликовые моли (Lepidoptera, Coleophoridae): к фауне степной зоны Украины. Сообщение 3. *Українська ентомофауністика*, 4(1), 33–42. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8310967>.
- Геряк, Ю. М., Дем'яненко, С. О., Жаков, О. В., Ковальов, І. В., Козлов, С. М., Коновалов, С. В., Мушинський, В. Г., Севсров, І. Г. 2012. Нові, маловідомі та рідкісні види Noctuoidea (Insecta, Lepidoptera) степової зони України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Біологія*, 32, 65–87. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/2293>.
- Геряк, Ю. М., Дем'яненко, С. О., Коновалов, С. В., Мартинов, В. В. 2015. До вивчення ноctuоїдних лускокрилих (Lepidoptera, Noctuoidea) Донбасу. *Наукові основи збереження біотичної різноманітності*, 13(1), 205–234. URL: <https://ecoinst.org.ua/html/201513pdf/ts1.pdf>.
- Геряк, Ю. М., Жаков, О. В., Костюк, І. Ю., Сергієнко, В. М. 2014. Еколого-фауністичний огляд нолід (Noctuidae, Lepidoptera) фауни України. *Вісник Національного науково-природничого музею*, 12, 71–99. URL: https://museumkiev.org/public/visnyk/12_2014/VNM1206_geriak/VNM1206_geriak.pdf.
- Геряк, Ю. М., Халаїм, Є. В., Сергієнко, В. М., Андрианов, О. В., Безуглий, С. К., Коновалов, С. В., [Кармишев, Ю. В.], Жаков, О. В., Мушинський, В. Г., Герасимов, Р. П., Цикал, С. В., Троценко, С. М., Пархоменко, В. В., Шешурак, П. М., Бідчак, Р. М., Дем'яненко, С. О., Кавурка, В. В., Канарський, Ю. В., Козлов, С. М., Ковальов, І. В. 2018. Нові дані про видовий склад та поширення ноctuоїдних лускокрилих (Lepidoptera: Noctuoidea) в Україні. *Українська ентомофауністика*, 9(3), 1–61. URL: https://drive.google.com/file/d/1ZCWddIX7D4RdgsY3JB1Qh_aAlpojWzo/view?usp=sharing.
- Грищенко, А. В., Васенко, О. Г., Колісник, А. В., Коваленко, Г. Д., Юрченко, Л. Л., Варламов, Є. М., Ільїнський, О. В., Мельникова, Н. В., Коробкова, Г. В., Мірошніченко, О. П., Хачатрян, К. Р., Асін, В. І., Горбань, Н. С., Калініченко, О. О., Коваленко, М. С., Кулак, С. О., Шостенко, О. Ю., Верниченко-Цвстков, Д. Ю., Крайнюков, О. М., Криворучко, М. О., Аніщенко, Л. Я., Міланіч, Г. Ю., Пристинська, А. С., Лунгу, М. Л., Колесник, А. М., Прохода, Т. О., Іншина, В. В., Баранов, В. О., Старко, М. В., Бобонець, М. С., Євтушенко, А. В., Євтушенко, І. Д., Гугля, Ю. О. 2011. *Сучасний екологічний стан української частини річки Сіверський Донець (експедиційні дослідження)*. Харків, ВПП «Контраст», 1–340.
- Гугля, Ю. А. 2015. Обзор листоверток (Lepidoptera: Tortricidae) коллекции Музея природы Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина. *Українська ентомофауністика*, 6(3), 1–21. URL: <https://archive.org/details/UkrEntFau20156301Guglya>.
- Дем'яненко, С. А., Северов, І. Г., Костюк, І. Ю. 2011. К фауне пядениц (Lepidoptera, Geometridae) Луганской области. *Збірник наукових праць Луганського природного заповідника*. Луганськ, 111–127. URL: http://www.tereco.univ.kiev.ua/_media/library/gare-plant/parnikoza-proceedings-of-lpz-2011-ps.pdf
- Ключко, З. Ф. 1998. К изучению новых и малоизвестных совок (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Украины. *Журнал Українського ентомологічного товариства*, 4(3–4), 17–23.
- Ключко, З. Ф. 2008. Совки (Lepidoptera: Noctuidae s. l.) Донецкой области Украины. *Эверсманния*, 13–14, 65–83. URL: http://eversmannia.entomology.ru/eversmannia_13-14_65.pdf.
- Ключко, З. Ф., Будашкин, Ю. И., Герасимов, Р. П. 2004. Новые и малоизвестные виды совок (Lepidoptera) фауны Украины. *Вестник зоологии*, 38(1), 94.
- Ключко, З. Ф., Матов, А. Ю. 2006. Новые находки некоторых видов совок (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Украины. *Вестник зоологии*, 40(5), 416.
- Ключко, З. Ф., Плющ, И. Г., Шешурак, П. Н. 2001. *Аннотированный каталог совок (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Украины*. Институт зоологии НАН Украины, Киев. 1–884.
- Костюк, І. Ю. 2004. Сучасний стан вивчення метеликів родини п'ядунів (Lepidoptera, Geometridae) в Україні: попередній список та нові знахідки. *Праці зоологічного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, 2, 93–109.
- Мартынов, В. В., Никулина, Т. В. 2016. Новые инвазивные насекомые-фитофаги в лесах и искусственных лесонасаждениях Донбасса. *Кавказский энтомологический бюллетень*, 12(1), 41–51. URL: https://www.ssc-ras.ru/ckfinder/userfiles/files/4_VV%20Martynov_TV%20Nikulina.pdf.
- Мартынов, Вч. В., Мартынов, В. В. 2010. Булавоусые чешуекрылые национального природного парка «Святые Горы». *Видовые популяции и сообщества в антропогенно трансформированных ландшафтах: состояние и методы его диагностики: материалы XI международной научно-практической экологической конференции (Белгород, 20–25 сентября 2010 г.)*. ИПЦ ПОЛИТЕРРА, Белгород, 39–40. URL: https://www.zin.ru/Animalia/Coleoptera/pdf/belgorod_2010_xi_ecol_conf.pdf.
- Мартынов, Вч. В., Наконечная, Г. В. 2017. Первая находка *Agria tau* (Linnaeus, 1758) в Донецкой области. *Сучасний стан та охорона природних комплексів в басейні Сіверського Дінця: матеріали науково-практичної конференції з нагоди 20-річчя створення національного природного парку «Святі Горы» (Святогірськ, 21–22 вересня 2017 р.)*. Святогірськ, 121–120. (Conservation Biology in Ukraine, 5). URL: <https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/UNCG5-SvyatiGory.pdf>.
- Мартынов, Вч. В., Плющ, И. Г. 2013. Новые находки редких и малоизвестных видов булавоусых чешуекрылых (Lepidoptera: Rhopalocera) на территории Украины. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Біологія*, 35, 63–72. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/15414>.
- Мартынов, Вч. В., Плющ, И. Г., Губин, А. И. 2013. Новые находки булавоусых чешуекрылых (Lepidoptera: Rhopalocera) на территории Донецкой области. *VIII з'їзд ГО «Українське ентомологічне товариство» (Київ, 26–30 серпня 2013 р.): [тези доповідей]*. Київ, 96–97.
- Наконечная, Г. В. 2014. Матеріали до вивчення безхребетних, занесених до Червоної Книги України, на території НПП «Святі Горы». *Фундаментальні та прикладні дослідження в біології: матеріали III міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених (Донецьк, 24–27 лютого 2014 р.)*. Ноулідж, Донецьк, 57.
- Наконечная, Г. В., Мартинов, Вч. В. 2016. Вищі різновусі лускокрилі Національного природного парку «Святі Горы». *Збереження біологічного і ландшафтного різноманіття як складова екологічного та патріотичного виховання населення України: матеріали науково-практичної конференції (Святогірськ, 7–8 липня 2016 р.)*. Центр екологічної освіти та інформації, Святогірськ, 232–237.
- Пак, О. В. 1998. Материалы по новым для фауны юго-востока Украины видам огнёвок (Lepidoptera: Pyraloidea). *Известия Харьковского энтомологического общества*, 6(2), 70–73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhet_1998_6_2_14.
- Пак, О. В., Ярошенко, Н. Н. 2001. Дополнение к материалам по фауне огневок (Lepidoptera: Pyraloidea) юго-востока Украины. *Біорізноманіття природних і техногенних біотопів України: матеріали всеукраїнської конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (Донецьк, 19–22 листопада 2001 р.)*. ДонДУ, Донецьк, 2, 146–152. URL: http://www.lepidoptera.crimea.ua/articles/Pak_2001_dop_Pyraloidea.djvu.

- Плющ, П. Г., Пак, О. В. 2001(2002). Аннотированный список булавоусых чешуекрылых (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea) Донецкой области. *Известия Харьковского энтомологического общества*, 9(1–2), 73–90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhet_2001-2002_9_1-2_9.
- Сучков, С. І. 2019. Доповнення до лепідоптерофауни (Insecta, Lepidoptera) заповідника «Кам'яні Могили». *Біорізноманіття степової зони України: вивчення, збереження, відтворення: матеріали науково-технічної конференції з нагоди 10-річчя створення Національного природного парку «Меотіда» (Урзуф, 16–18 жовтня 2019 р.)*. Друкарський двір, Слов'янськ, 157–158. (Conservation Biology in Ukraine, 13). URL: <https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/Bioriznomanittia-stepovoi-zony-Ukrainy-2019-tsvet-m-1.pdf>.
- Сучков, С. І., Геряк, Ю. М. 2019. До поширення совкоподібних лускокрилих (Lepidoptera: Noctuoidea) у Північно-Західному Приазов'ї та суміжних регіонах степової зони України. *Вісті Харківського ентомологічного товариства*, 27(2), 23–33. DOI: <https://doi.org/10.36016/KhESG-2019-27-2-3>.
- Ярошевский, В. А. 1880. К сведениям о фауне чешуекрылых насекомых (Lepidoptera) Харькова и его окрестностей. *Труды общества испытателей природы при Императорском Харьковском университете*, 13, 69–88.
- Bennett, N. 1929. The dissection and preparation of the genitalia of Lepidoptera. *Entomologist*, 62, 220–223, 245–248.
- Bidzilya, O., Karsholt, O. 2013. Two little-known species of Gelechiidae in the European fauna. *Nota Lepidopterologica*, 36(1), 77–84. URL: <https://biostor.org/reference/145204>.
- Bidzilya, O., Karsholt, O. 2021. A review of the Palearctic *Ptycerata* Ely, 1910 (= *Caulastrocecis* Chrétien, 1931, syn. nov.) based on morphology (Lepidoptera, Gelechiidae). *Zootaxa*, 5026(2), 151–181. DOI: <https://doi.org/10.11646/zootaxa.5026.2.1>.
- Bidzilya, O., Budashkin, Yu., Zhakov, A. 2016. Checklist of grass-mining moths of Ukraine with description of one new species (Lepidoptera: Elachistidae). *SHILAP Revista de Lepidopterologia*, 44(173), 17–38. URL: <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=45545991003>.
- Bidzilya, O., Budashkin, Yu., Zhakov, A. 2017. Checklist of scythridid moths (Lepidoptera, Scythrididae) of Ukraine with description of two new species. *Zootaxa*, 4291(3), 481–503. DOI: <https://doi.org/10.11646/zootaxa.4291.3.3>.
- Bidzilya, O., Karsholt, O., Sumpich, J. 2023. A revision of the genus *Ivanauskiella* (Lepidoptera: Gelechiidae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae*, 63(1), 135–164. DOI: <https://doi.org/10.37520/aemnp.2023.007>.
- Clarke, J.F.G. 1941. The preparation of slides of the genitalia of Lepidoptera. *Bull. Brooklyn Ent. Soc.*, 36, 149–161.
- Demyanenko, S. A., Karolinskiy, E. A. 2022. New records of Lepidoptera (Insecta) of Severodonetsk (Luhansk Region, Ukraine) and its environs. Contribution 2. *The Kharkov Entomological Society Gazette*, 30(1–2), 14–17. DOI: <https://doi.org/10.36016/KhESG-2022-30-1-2-3>.
- Geryak, Yu. M., Khalaim, Ye. V., Suchkov, S. I., Zhakov, O. V., Bachynskiy, A. I., Bezuglyi, S. K., Bidychak, R. M., Galkin, O. O., Gera, A. A., Kavurka, V. V., Kovalchuk, D. O., Kozlov, S. M., Leshchenko, M. V., Novytskyi, S. M., Parkhomenko, V. V., Prostebi, V. L., Sergienko, V. M., Trotsenko, S. M., Tsykal, S. V., Voitko, P. L., Voronov, V. K., Yepishin, V. V., Zaika, M. I. 2022. Contribution to knowledge on the taxonomic composition and distribution of noctuid moths. *Ukrainian Entomological Journal*, 20, 65–107. DOI: <https://doi.org/10.15421/282203>.
- Grosser, N., Grosser M. 1981. Eine kleine Lepidopterenausbeute aus der Südukraine. *Entomologische Nachrichten und Berichte*, 25, 85–88.
- Karolinskiy, E. A., Demyanenko, S. O., Kavurka, V. V., Mushinskiy, V. G. 2022. On the fauna of Lepidoptera (Insecta) of the National Nature Park 'Dvorichanskyi' (Kharkiv Region, Ukraine) and its environs. Contribution 6. *The Kharkov Entomological Society Gazette*, 30(1–2), 8–13. DOI: <https://doi.org/10.36016/KhESG-2022-30-1-2-2>.
- Kavurka, V. V., Demyanenko, S. O., Budashkin, Yu. I. 2021. The checklist of tortricid moths (Lepidoptera: Tortricidae) of Luhansk Region of Ukraine. *The Kharkov Entomological Society Gazette*, 29(2), 10–30. DOI: <https://doi.org/10.36016/KhESG-2021-29-2-2>.
- Nieukerken, E. J. van, Kaila, L., Kitching, I. J., Kristensen, N. P., Lees, D. C., Minet, J., Mitter, C., Mutanen, M., Regier, J. C., Simonsen, T. J., Wahlberg, N., Yen, S.-H., Zahiri, R., Adamski, D., Baixeras, J., Bartsch, D., Bengtsson, B. Å., Brown, J. W., Bucheli, S. R., Davis, D. R., De Prins, J., De Prins, W., Epstein, M. E., Gentili-Poole, P., Gielis, C., Hättenschwiler, P., Hausmann, A., Holloway, J. D., Kallies, A., Karsholt, O., Kawahara, A. Y., Koster, J. C., Kozlov, M. V., Lafontaine, J. D., Lamas, G., Landry, J.-F., Lee, S., Nuss, M., Park, K.-T., Penz, C., Rota, J., Schintlmeister, A., Schmidt, B. C., Sohn, J.-C., Solis, M. A., Tarmann, G. M., Warren, A. D., Weller, S., Yakovlev, R. V., Zolotuhin, V. V. and Zwick, A. 2011. Order Lepidoptera Linnaeus, 1758. In: Zhang, Z.-Q., ed. Animal biodiversity: An outline of higher-level classification and survey of taxonomic richness. *Zootaxa*, 3148(1), 212–221. DOI: <https://doi.org/10.11646/zootaxa.3148.1.3>.
- Povolný, D. 2001. Eighteen new species and additional records of the Palearctic Gnorimoschemini (Insecta: Lepidoptera: Gelechiidae). *Reichenbachia*, 34(23), 181–206. https://www.zobodat.at/pdf/Reichenbachia_34_0181-0206.pdf.
- Robinson, G.S. 1976. The preparation of slides of Lepidoptera genitalia with special reference to Microlepidoptera. *Entomologist's Gazette*, 27, 127–132.
- Zlatkov, B., Budashkin, Yu. 2012. Taxonomic and distributional remarks on some Palearctic *Cydia* of the *succedana*-group with descriptions of two new species (Tortricidae). *Nota Lepidopterologica*, 35(1), 97–107. URL: <https://biostor.org/reference/234774>.

Українське ентомологічне товариство,
Інститут екології Карпат НАН України,
Національний природний парк «Бойківщина»,
Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді,
Інститут зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України,
Зоологічний музей Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
Державний природознавчий музей НАН України,
Луганський природний заповідник НАН України,
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

© 2025 I. M. МУРАВЬОВА, Н. Ю. ПОЛЧАНІНОВА

КАТАЛОГ КОЛЕКЦІЇ ПАВУКІВ (ARACHNIDA: ARANEAE) МУЗЕЮ ПРИРОДИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА. ЧАСТИНА 1

Муравьова, І. М., Полчанінова, Н. Ю. Каталог колекції павуків (Arachnida: Araneae) Музею природи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Частина 1. *Вісник Харківського ентомологічного товариства*. 2025. Т. XXXIII, вип. 1–2. С. 21–44. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-4.

Колекцію павуків Музею природи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна було створено І. Криницьким у 1830-х роках у складі колекції Зоологічного кабінету Імператорського Харківського університету. У першому каталозі 1854 року записано лише 22 види павуків. За матеріалами колекції було описано два нових для науки види, але у подальшому один (*Epeira ancora*) був зведений у синонім, а екземпляр іншого (*Drassodes charcoviae*) не зберігся, інших відомостей про цей вид немає. Хоча *D. charcoviae* прийнятий як валідний вид у World Spider Catalogue, ми вважаємо його *nomen dubium*. Значний внесок у формування колекції зробив В. Рейнгард. Його матеріали частково збереглися з оригінальними етикетками 1874 р. і представлені 30 видами. Після значної перерви поповнення фондів продовжила співробітниця музею О. Астахова (надходження 1973–1990 рр.), а від середини 2000-х — Ю. Гугля. У 2013–2016 рр. Н. Полчанінова передала до музею частину власної колекції. Ревізія 11 родин павуків із фондів та експозиції музею виявила 118 видів, представлених 1 120 екземплярами у 422 одиницях зберігання. Матеріал зібрано в АР Крим і 11 адміністративних областях України, а також у восьми областях і регіонах Росії. Два види надійшли з Узбекистану, по одному виду — з Ефіопії та В'єтнаму. У колекції найкраще представлені родини Araneidae (37 видів, 662 екз.) і Gnaphosidae (21 види, 245 екз.). У музеї зберігаються два рідкісних і охоронюваних в Європі види — *Argyroneta aquatica* та *Dolomedes plantarius*. 2 рис., 1 табл., 23 назв.

Ключові слова: арахнологічні колекції, наукові бази даних, природничі музеї, музейні фонди, каталогізація колекцій.

Muraviova, I. M., Polchaninova, N. Yu. Catalogue of the spider collection (Arachnida: Araneae) of the Museum of Nature of the V. N. Karazin Kharkiv National University. Part 1. *The Kharkiv Entomological Society Gazette*. 2025. Vol. XXXIII, iss. 1–2. P. 21–44. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-4.

The arachnological collection at the Museum of Nature of the V. N. Karazin Kharkiv National University was established by I. Krynicki in the 1830s as part of the Zoological Cabinet collection in Imperial University of Kharkiv. The initial catalog from 1854 listed only 22 species of spiders. Two species from this collection were described as new for science; one of them (*Epeira ancora*) was later synonymized, and a specimen of another one (*Drassodes charcoviae*) has not survived. Although it has a status 'accepted' in the World Spider Catalogue, we consider *D. charcoviae* a *nomen dubium* due to the lack of any additional information. Later on, V. Reigard was a major contributor to the collection. His materials on 30 species are partially preserved with original labels dated 1874. After a long break, collection replenishment continued with museum staff member O. Astakhova (collections from 1973 to the 1990s), and from the mid-2000s onward, by Yu. Guglya. Between 2013 and 2016, N. Polchaninova donated part of the collection to the museum. A revision of 11 spider families in the museum's collection and exhibits identified 118 species, represented by 1 120 specimens in 422 storage units. The collection contains materials from the AR Crimea and 11 administrative regions of Ukraine, as well as eight regions of Russia. Two species arrived from Uzbekistan, one species each from Ethiopia and Vietnam. The families Araneidae (37 species, 662 specimens) and Gnaphosidae (21 species, 245 specimens) are the best represented. The museum holds two rare species, which are protected in Europe — *Argyroneta aquatica* and *Dolomedes plantarius*. 2 figs, 1 tab, 23 refs.

Keywords: arachnological collections, scientific databases, museums of natural history, museum funds, catalogs of the collections.

Вступ. Складання біологічних колекцій має велике значення для дослідження і збереження біорізноманіття. Основними функціями колекцій є зберігання зразків як свідчення про існування виду у певній частині світу чи екосистемі, що робить можливим перевірку старих і створення нових гіпотез за зверненням до існуючого матеріалу. Колекції є також банком генетичного різноманіття організмів та способом його збереження в умовах збільшення антропогенного впливу на навколишнє середовище (Загороднюк та ін., 2014). Зберігання зразків забезпечує відтворюваність отриманих результатів, тим самим ставлячи умови контролю їхньої наукової коректності. Насамперед такий контроль необхідний для встановлення достовірності визначення виду. Останнім часом така необхідність набула особливої актуальності у зв'язку з розвитком цитогенетичних і молекулярних досліджень (Павлинов, 2008; Березовська та ін., 2012). Постійне вдосконалення новітніх технологій дало змогу виділяти ДНК з музейних експонатів різних часів збору та різних форм консервації. Це відкрило нові можливості як для класичних галузей науки, таких як систематика, еволюційна біологія, біогеографія, так і для сучасних —

Muraviova I. M. Museum of Nature of the V. N. Karazin Kharkiv National University,
8, Trinkler St., Kharkiv, 61058, UKRAINE; e-mail: invertebrates.mus.of.n@gmail.com; ORCID: 0000-0002-3622-6971
Polchaninova N. Yu. Museum of Nature of the V. N. Karazin Kharkiv National University,
8, Trinkler St., Kharkiv, 61058, UKRAINE; e-mail: n.polchaninova@karazin.ua; ORCID: 0000-0003-4605-8788

філогенетика, геногеографія, тощо. Ще одне практичне спрямування музейної діяльності, що активно розвивається, полягає у переведенні колекцій у цифровий формат (Steinke et al., 2024; Tellerberg et al., 2014). Цифровізація — це не тільки і не стільки складання комп'ютерних каталогів колекцій та створення цифрових зображень музейних зразків, що само собою у десятки разів збільшує кількість користувачів колекцій, але й активне формування електронних баз даних, які об'єднують відомості про колекції з відповідними публікаціями, картографічними матеріалами, екологічними даними (Загороднюк та ін., 2014; Short et al., 2018).

Природничі колекції дуже різні за обсягом, складом, представленістю об'єктів флори та фауни. Водночас, кожна з них посідає своє місце в системі наукових знань і забезпечує проведення різнопланових досліджень біологічного різноманіття. Каталоги колекцій публікують усі музеї світу ще від XIX століття, а перші українські каталоги були опубліковані у 1960–1970-х роках (Шидловський, Хамар, 2014). Каталогізація колекцій та діджиталізація зразків набувають особливої цінності під час революцій і війн, коли є пряма загроза часткової або повної втрати експозицій і фондів (Загороднюк, 2025). На жаль, Україна має з цього питання свій сумний досвід.

З-поміж арахнологічних колекцій України лише одна зареєстрована під власною назвою у списку основних колекцій комах і павуків світу (Evenhuis, 2025) під аббревіатурою TNU (Ukraine, Simferopol, V. I. Vernadsky Taurida National University, Department of Zoology, National Arachnological Collection). Арахнологічна колекція Державного музею природи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (у подальшому Музей природи ХНУ) є частиною загальної колекції комах і павукоподібних, зареєстрованої як KUMN (Ukraine, Kharkiv, V. N. Karazin Kharkiv National University, Museum of Nature). Павуки представлені також у фондах Зоологічного музею Львівського національного університету імені Івана Франка (ZMD) (Гірна та ін., 2011), Центрального науково-природничого музею НАН України в Києві (ЗМКУ), Державного природознавчого музею НАН України у Львові та Інституту екології Карпат НАН України (Гірна, Жукавець, 2022).

Інші колекції павуків є приватними, хоча більшість зберігається у приміщеннях державних установ (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Одеський національний університет імені О. О. Мечнікова, Інститут зоології НАН України імені І. І. Шмальгаузена, тощо). Каталоги колекцій не опубліковані, однак, на місце зберігання матеріалу є багато посилань як в окремих статтях, так і в каталогах (Ковблюк, Кастригіна, 2015; Polchaninova, Prokopenko, 2013; Гірна, Жукавець, 2022).

Арахнологічна колекція Музею природи ХНУ нараховує близько 180 років. Першим внеском був матеріал, зібраний Іваном Криницьким, який керував Зоологічним Кабінетом Імператорського Харківського Університету від 1826 до 1836 р. У цей період колекція поповнилася 22 видами павуків + два невизначених екземпляри (Систематический ..., 1854). Павуки внесені до каталогу у розділі С. «Тип суставчатых животных, II Arachnidae Паукообразных животных», стор. 107–108, №№ 5–25 і 27–29 (рис. 1), загалом 48 екз. Один вид — *Epeira ancora*, що описаний І. Криницьким як новий для науки за екземпляром із Харкова (Krynicky, 1837), пізніше був зведений у синоніми до *Steatoda bipunctata* (Linnaeus, 1758) (World Spider Catalog, 2025). Другий, наведений як *Drassus cinereus* Hahn, отримав валідну назву *Drassus charcoviae* (Thorell, 1875). Тодор Торелль надав йому статус окремого виду тільки за описом у статті Криницького, без огляду колекційного матеріалу, що доволі часто практикувалося у ті часи. На жаль, колекція Криницького не зберіглася, інших відомостей про цей вид немає, тому ми вважаємо його *nomen dubium*. *Drassodes charcoviae* виключений зі списку прийнятих видів у Каталогі павуків Лівобережної України (Polchaninova, Prokopenko, 2013, 2019), але залишається валідним у Всесірному каталозі павуків (World Spider Catalog, 2025) і на сайті Павуки Європи (Nentwig et al, 2025), хоча і з приміткою, що це може бути *nomen dubium*.

Наступний етап в історії колекціонування павуків у Харківській губернії — дослідження Володимира Рейнгарда. Його колекція частково зберіглася. В. Рейгардом опубліковано дві статті, де наведено 32 види павуків, переважно з родини Aganeidae (Рейнгард, 1874, 1877). Із колекції павуків кінця 19-го століття на цей час зберіглося лише 35 одиниць зберігання (рис. 2). У подальшому протягом століття колекція майже не поповнювалася, доки у 1970-х роках Олена Астахова не розпочала вивчення аранеофауни Лівобережної України. Її колекція також залишилася далеко не повністю, переважно збори були проведені у Харківській, Полтавській і Херсонській областях. Особливу увагу було приділено островам Дніпродзержинського (наразі Кам'янського) водосховища, на яких обстежені різні навколводні та піщані біотопи. Протягом 1974–1977 рр. О. Астаховою опубліковано три статті, присвячені павукам Харківської та Полтавської областей, однієї ділянки Чорноморського біосферного заповідника (Херсонська обл.), а також арахнологічному розподілу степів Лівобережної України (Полчанінова, Прокопенко, 2012).

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ КАТАЛОГЪ ПРЕДМЕТАМЪ, ХРАНЯЩИМСЯ ВЪ ЗООЛОГИЧЕСКОМЪ КАБИНЕТѢ ИМПЕРАТОРСКАГО ХАРЬКОВСКАГО УНИВЕРСИТЕТА, по 1848 годѣ.		107		108	
№	НАЗВАНІЕ ПРЕДМЕТОВЪ.	№	НАЗВАНІЕ ПРЕДМЕТОВЪ.	№	НАЗВАНІЕ ПРЕДМЕТОВЪ.
53	Branchiopus Mühlhauseni	1		18	Lycosa austrotaurica . . . . .
54	Limnadia tetroura	2		19	— bifasciata . . . . .
55	Cypris pubera	3		20	— Eppihum . . . . .
56	Daphnia longispina	8		21	— rossica . . . . .
57	Cyclops cortor	2		22	— paludicola . . . . .
58	Lernaea?	1		23	— fabrilis . . . . .
59	Lepus anatifera	5		24	— ? . . . . .
60	Balanus?	10		25	— ? . . . . .
61	Coronula?	8		26	Trombidium holosericum . . . . .
		II. ARACENIDAE. ПАЗУКОБРАЗНЫЯ ЖИВОТНЫЯ.		27	Drassus sinicus . . . . .
1	Scorpio afer L.	2		28	Philodromus tigrinus . . . . .
2	— tauricus	2		29	— oblongus . . . . .
3	Buthus rufus	1		III. ANSCULATA. БОМЪЖИТИ.	
4	— caucasicus	1		1	Aphrodite aculeata . . . . .
5	Tegenaria pedibus longis	5		2	— Scutularia? . . . . .
6	— civilis	4		3	Hirudo medicinalis . . . . .
7	— scalaris	3		4	Haezopus sanguisorba . . . . .
8	Theridium mandibulosum	2		5	Lumbricus maximus . . . . .
9	Limphia obducta	1		6	? . . . . .
10	Epeira Ancora	1		IV. INSECTA. НАСЕКОВІЯ.	
11	— Lepidii	1		а). Orthoptera. Прямокрилі.	
12	— speciosa	2		1	Forficula auricularia L. . . . .
13	— Melo	2		2	Lalidura gigantea L. . . . .
14	— ?	1		3	Steloptegia trichoprocta Fisch. . . . .
15	Thomisus pigrus	1		4	— orientalis F. . . . .
16	— delicatulus	3		5	Blatta germanica F. . . . .
17	— pini	2			

Рис. 1. Перший каталог колекції музею і сторінки з видами павукоподібних. 1854 р.

Рис. 2. Препарати з колекції павуків за зборами та визначенням В. Рейнгарда, 1874 р.

Після другої тривалої перерви, від середини 2000-х років і дотепер колекцію музею постійно поповнюють її співробітники, переважно Юлія Гугль. Частина матеріалу надана авторами цієї статті. Недостатня систематизація та відсутність повної бази даних колекції павуків Музею природи ХНУ визначила доцільність написання цієї роботи, націленої на впорядкування відомостей щодо 12 родин павуків, представлених у колекції (Agelenidae, Amaurobiidae, Anyphaenidae, Araneidae, Argyronetidae, Cheiracanthiidae, Clubionidae, Dictynidae, Dolomedidae, Eresidae, Gnaphosidae, Hahniidae), як перший крок до створення повного каталогу.

Матеріали та методи. Визначення нових надходжень і ревізія наявної колекції виконана Н. Полчаніною. Таксономічний список складений в алфавітному порядку за родинами і в межах родин відповідно до Світового каталогу павуків (World Spider Catalog, 2025). Інвентаризація матеріалів проведена І. Муравйовою, результати оформлені у таблицю за одиницями зберігання (ємність з одним чи декількома екземплярами, що належать до одного виду, мають спільну етикетку та інвентарний номер) у систематичному порядку ряду Araneae. Для кожної одиниці вказано сучасну назву виду, кількість екземплярів (самці і самки окремо), інвентарний номер і зміст етикетки мовою оригіналу, розділений на три колонки: 1) країна, 2) локалітет, дата збору, збирач, 3) біотоп. Окремо позначається прізвище фахівця, який визначив матеріал, і рік визначення. Якщо на оригінальній етикетці прізвище відсутнє, то ми надаємо прізвище одного з авторів, який ревізував колекцію.

У статті прийняті такі скорочення: АЕВ — Астахова Е. В.; БА — Блох А.; БАП — Богославский А. П.; БАР — Бабута А. Р.; ВВИ — Ведмедеря В. И.; ГЮА — Гугля Ю. А.; ДАН — Дрогваленко А. Н.; ДНА — Дрогваленко Н. А.; ЗАИ — Зиненко А. И.; КАА — Катеринич А. А.; КВП — Криволапов В. П.; КСС — Киричик С. С.; ЛПП — Лебязинська І. П.; ЛЯЮ — Лунячек Я. Ю.; МТЮ — Маркова Т. Ю.; МИН — Муравьёва И. Н.; МИП — Москалец И. П.; ПНЮ — Полчанінова Н. Ю.; РАМ — Рудик А. М.; РВН — Ромасько В. Н.; САА — Сычев А. А.; ФМВ — Фандикова М. В.; ЧВФ — Черников В. Ф.; АР — Автономна республіка; бер. — берег; вдхр. — водосховище [водохранилище]; діл. — ділянка; експ. М. П. — експонат Музею Природи; зак. — заказник; зал. — залив; запов-к. — заповідник; л-во — лесництво; НПП — національний природний парк; обл. — область; о-в — острів; од. зб. — одиниця зберігання; оз. — озеро; окр. — околиці [окрестности]; п. — селище [поселок]; пгт — селище міського типу [поселок городского типа]; плтф. — платформа; пр. — правий; пров. — провінція; р. — ріка; с. — село; ур. — урочище.

Результати та обговорення. Колекційний матеріал зібрано в 11 адміністративних областях України (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Донецька, Дніпропетровська, Луганська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська) і АР Крим, у восьми областях/регіонах Росії (Белгородська, Воронежська, Курська, Ростовська, Сахалінська обл., Карачаєво-Черкеська республіка, Пермський край, Приморський край), в Узбекистані, В'єтнамі та Ефіопії.

Ревізована частина колекції охоплює 118 видів павуків із дванадцяти родин (табл. 1).

Таблиця 1. Каталог колекції павуків Музею природи ХНУ імені В. Н. Каразіна. Родини *Agelenidae*, *Amaurobiidae*, *Anyphaenidae*, *Araneidae*, *Argyronetidae*, *Cheiracanthiidae*, *Clubionidae*, *Hahniidae*

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
Родина <i>Agelenidae</i>							
1	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	6 ♂♂, 3 ♀♀	Б-3115	Україна	Харьков, Рейнгард В., 1874	въ воронковых гнездахъ на кустарникахъ	Рейнгард В., 1874
2	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2273	Україна	АР Крым, Симеиз, 21.07.2007, МИН	пруд у моря, на кустах	Полчанінова Н. Ю., 2011
3	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	2 ♂♂	Б-2265	Україна	АР Крым, Симеиз, 21.07.2007, МИН	пруд у моря, на кустах	Полчанінова Н. Ю., 2008
4	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2266	Україна	Харьковская обл., ~ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., 29.08.2008, ГЮА	сосновая вырубка	Полчанінова Н. Ю., 2008
5	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2272	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, лето 1970, АЕВ	на полянах, в травах	Полчанінова Н. Ю., 2004
6	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2269	Україна	Харьковская обл., ~ 16 км NEE Волчанска, окр. с. Чайковка, пр. бер. р. Волчья, день, 04-05.08.2007, ГЮА	луг, кошение	Полчанінова Н. Ю., 2008
7	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	3 ♂♂	Б-2274	Росія	Белгородская обл., окр. Губкина, 22.06–25.07.2012, САА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2014
8	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2267	Україна	АР Крым, Феодосия, 1993	—	Полчанінова Н. Ю., 2004

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
9	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2268	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км S Змиєва, окр. с. Гайдари, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
10	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	2 ♀♀	Б-2270	Україна	НЕ 2009, ГЮА (етикетка частково втрачена).	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
11	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2271	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 28.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
12	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	4 ♀♀	Б-3178	Україна	Сумская обл., Тростянец, 50°28'N 34°58' E	–	Полчанінова Н. Ю., 2015
13	<i>Agelena labyrinthica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2275	Україна	Полтавская обл., пос. Большие Сорочинцы, бер. р. Песл, 15–23.08.2013, БАР	суходольний луг	Полчанінова Н. Ю., 2014
14	<i>Coelotes terrestris</i> Wider, 1834	1 ♀	0321	Україна	Ивано-Франковская обл., Карпатский НПП, горы в N окр. с. Микуличин, 600 м.н.ур. моря, 13.07.2005, ГЮА	берег реки, луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
15	<i>Coelotes terrestris</i> Wider, 1834	2 ♀♀	0049	Україна	Закарпатская обл., ≈ 20 км NE Рахова, с. Кевелево, 20.04.1972, ВВИ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004-2005
16	<i>Agelenopsis potteri</i> (Blackwall, 1846)	1 ♂	Б-2277	Україна	Харьковская обл., Харьков, 11.08.2011, ПНЮ	городская квартира	Полчанінова Н. Ю., 2014
17	<i>Agelenopsis potteri</i> (Blackwall, 1846)	1 ♂	Б-2276	Україна	Харьковская обл., Харьков, 08.09.2008, ФМВ	помещение	Полчанінова Н. Ю., 2009
18	<i>Allagelena gracilens</i> (Koch C. L., 1841)	1 ♂	Б-2293	Росія	Курская обл., запов-к «Белогорье», 12 км к SW Губкина, окр с. Дубровка, Ямская степь, 07.10.2013, САА	овраг	Полчанінова Н. Ю., 2014
19	<i>Allagelena gracilens</i> (Koch C. L., 1841)	2 ♀♀	Б-2629	Україна	Крым, п. Новый Свет, 09.01.1967 г, эксп. М. П.	–	Полчанінова Н. Ю., 2016
20	<i>Eratigena agrestis</i> (Walckenaer, 1802)	4 ♀♀	Б-2294	Україна	Донецкая обл., ≈ 20 км NW п. Володарское, запов-к «Каменные Могилы», 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
21	<i>Eratigena agrestis</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2296	Україна	Харьковская обл., Харьков, Салтовка, 14–22.08.2013	–	Полчанінова Н. Ю., 2014
22	<i>Eratigena agrestis</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2941	Україна	Харьковская обл., окр. с. Хорошево, 16.08.2018, РВН	–	Полчанінова Н. Ю., 2021
23	<i>Eratigena agrestis</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2295	Україна	Харьковская обл., окр. Харьков, п. Буды, 25.09.2006, КВП	–	Полчанінова Н. Ю., 2007
24	<i>Tegenaria domestica</i> (Clerck, 1857) як <i>Tegenaria civilis</i> Walck.	1 ♂, 9 ♀♀	XIX	Україна	Харьков, июнь-декабрь, 1874, Рейнгард В.	в зданиях по углам	Рейнгард В.
25	<i>Tegenaria domestica</i> (Clerck, 1857)	1 ♂	Б-2297	Україна	Харьковская обл., Харьков, 10.01.1971, АЕВ	помещение	Астахова О. В., 1973
26	<i>Tegenaria lapicidarum</i> Spasski, 1934	1 ♂	Б-2298	Україна	Харьковская обл., Харьков, 1974	квартира	Полчанінова Н. Ю., 2004
27	<i>Tegenaria lapicidarum</i> Spasski, 1934	2 ♂♂	Б-2299	Україна	Сумская обл., Тростянец, 50°28'N 34°58' E, ловушки Барбера, 07.05–15.07.2013, ПНЮ	опушка и светлая нагорная дубрава	Полчанінова Н. Ю., 2014
28	<i>Tegenaria parietina</i> (Fourcroy, 1785)	1 ♂, 1 ♀	Б-2300	Україна	АР Крым, окр. Ялты, запов-к «Мыс Мартьян», 14.09.2012, ГЮА	щели в стене	Полчанінова Н. Ю., 2013
29	<i>Tegenaria taurica</i> Charitonov, 1947	1 ♂	Б-2301	Україна	АР Крым, пещера Чатыр-Даг, 1973	пещера	Полчанінова Н. Ю., 2016
Родина Amaurobiidae							
30	<i>Amaurobius erberi</i> (Keyserling, 1863)	2 ♀♀	0189	Україна	АР Крым, окр. Ялты, запов-к «Мыс Мартьян», 05.01.2012, ГЮА	под корою дуба	Полчанінова Н. Ю., 2013
Родина Anyphaenidae							
31	<i>Anyphaena accentuata</i> (Walckenaer, 1802)	3 juv.	Б-2392	Україна	Харьковская обл., Харьков, лесопарк, 08–11.1968, БАП	лесопарк, под опавшими листьями	Полчанінова Н. Ю., 2004
32	<i>Anyphaena accentuata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2394	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 06.05.–12.06.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
33	<i>Anyphaena accentuata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2393	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км W Изюма, окр. с. Петровское, пойма р. Сев. Донец, 10.05.2012, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2013

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стаття	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
Родина Araneidae							
34	<i>Aculepeira armida</i> (Audouin, 1826)	5 ♀♀	Б-3192	Росія	Карачаєво-Черкесская АССР, верховья р. Загедан, приток р. Большая Паба, 01.09.1975, ВВИ	–	Полчанінова Н. Ю., 2025
35	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	2 ♀♀	Б-2285	Україна	Сумська обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Кузмин, р. Ворскла, 16.30–19.00, 27.04.2008, ГЮА	пойма, берег, луг	Полчанінова Н. Ю., 2009
36	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	1 ♀	Б-2286	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, пойма р. Орель, 15.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
37	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	1 ♀	Б-2287	Україна	Донецкая обл., ≈ 15 км NW Славянска, окр. с. Сидорово, р. Северский Донец, 01.05.2011, ГЮА	пойма, мела	Полчанінова Н. Ю., 2013
38	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	2 ♂♂	Б-2288	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, р. Орель, 24.04.2011, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2013
39	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	3 ♀♀	Б-2289	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км SWW Волчанска, с. Старица, 09.09.1991	меловые склоны	Полчанінова Н. Ю., 2004
40	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	1 ♀	Б-2290	Україна	Харьковская обл., ≈ 27 км NE Харькова, окр. п. Липцы, с. Красное, 05.06.2005, ГЮА	луг у пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006
41	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	1 ♀	Б-2292	Україна	Харьковская обл., ≈ 3 км S Змиєва, окр. с. Задонецкое, день, 30.04.2006, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2007
42	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	1 ♀	Б-2291	Україна	АР Крым, между п. Соколиное и перевалом Байдарские Ворота, день, 05.06.2005, ГЮА	горная дорога	Полчанінова Н. Ю., 2006
43	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	1 ♀	Б-2969	Україна	Днепропетровская область, ок. с. Васильевка, кошение, день, 01.05.2016, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2016
44	<i>Alenatea cf. wangi</i> Zhu et Song, 1999	1 ♀	Б-2583	Росія	Приморский край	–	Полчанінова Н. Ю., 2013
45	<i>Araneus alsine</i> Walckenaer, 1802	1 ♂	Б-2961	Україна	Волинська обл., Шацький НПП, бер. оз. Перемут, 10.08.2016, ГЮА	берег озера, молода посадка	Полчанінова Н. Ю., 2021
46	<i>Araneus alsine</i> Walckenaer, 1802	1 ♂	Б-2308	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км S Змиєва, окр. с. Гайдары, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
47	<i>Araneus angulatus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2311	Україна	Тернопольская обл., запов-к «Медоборы», 4 км S с. Крынцилов, бер. р. Збруч, 06.07.2009, ГЮА	берег	Полчанінова Н. Ю., 2011
48	<i>Araneus angulatus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2310	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, день, 18.08.2007, ГЮА	лес, паутина между соснами	Полчанінова Н. Ю., 2008
49	<i>Araneus angulatus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-3185	Грузія	Аджария, Хелвачаурский р-н, с. Тхилнари и из Батумского бот. сада, 23–24.07.1976, Б. А., ВВИ, Св.Ю.В., РАМ	–	Полчанінова Н. Ю., 2025
50	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757 як <i>Epeira diademata</i> Clerck	1 ♂, 1 ♀, 2 juv.	Б-3117	Україна	окр. Харькова	кустарники и леса	Рейнгард В., 1874
51	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♂	Б-2318	Україна	Харьковская обл., ≈ 17 км E Змиєва, окр. с. Лесное, кошение, день, 15.07.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
52	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2320	Україна	Полтавская обл., пос. Большие Сорочинцы, 15–23.08.2013, БАР	дерево	Полчанінова Н. Ю., 2014
53	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2317	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км SWW Мерефы, окр. с. Ватутино, пойма р. Мжа, день, 20.09.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
54	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2319	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, кошение, день, 18.08.2007, ГЮА	бор, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2008
55	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2313	Росія	Приморский край, окр. Владивостока, залив Петра Великого, о-в Попова, 1982, АЕВ	–	Астахова О. В., 1973
56	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	4 ♀♀	Б-2314	Україна	Сумская обл., ≈ 19 км NW Середино-Буды, окр. Старой Гуты, Старогутское л-во, 9–15.08.1971 ВВИ, Перец А.Г.	–	Полчанінова Н. Ю., 2004–2005
57	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2316	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Старый Салтов, окр. с. Шестаково, 31.07.2005, ГЮА	луг у пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
58	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2971	Україна	Харьковская обл., Большая Даниловка, 26.08.2018, МИП	–	Полчанінова Н. Ю., 2021
59	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	2 ♀♀	Б-2315	Україна	Харьковская обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, вечер, 06.08.2005, ГЮА	посадка у пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006
60	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2967	Україна	Волинська обл., Шацький НПП, окр. с. Пульмо, косіння, 11.08.2016, ГЮА	псамофітна лука	Полчанінова Н. Ю., 2021
61	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-3190	Україна	Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Тур'я Поляна, 02.2025, ЛЯЮ	приміщення	Полчанінова Н. Ю., 2025
62	<i>Araneus grossus</i> (C. L. Koch, 1844)	1 ♀	Б-3184	Грузія	Аджария, Хелвачаурский р-н, с. Тхилнари и из Батумского бот. сада, 23–24.07.1976, Б. А., ВВИ, Св.Ю.В., РАМ	–	Полчанінова Н. Ю., 2025
63	<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	3 ♀♀	Б-2323	Україна	Сумская обл., ≈ 19 км NW Середино-Буды, окр. Старой Гуты, Старогутское л-во, 9–15.08.1971, ВВИ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
64	<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	1 ♀	803	Україна	Полтавская обл., Полтава, Дендропарк, 20.08.2012, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2016
65	<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2322	Україна	Харьковская обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, 06.08.2005, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
66	<i>Araneus quadratus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2325	Україна	Харьковская обл., Харьков, лесопарк, 08–11.1968, БАП	лесопарк, под опавшими листьями	Полчанінова Н. Ю., 2004
67	<i>Araneus quadratus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-2324	Росія	Ростовская обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошение, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
68	<i>Araneus quadratus</i> Clerck, 1757	1 ♂	Б-2326	Україна	Полтавская обл., пос. Большие Сорочинцы, бер. р. Псёл, 15–23.08.2013, БАР	суходольный луг	Полчанінова Н. Ю., 2014
69	<i>Araneus quadratus</i> Clerck, 1757	1 ♂	Б-3172	Україна	Полтавская обл., пос. Большие Сорочинцы, бер. р. Псёл, 15–23.08.2013, БАР	суходольный луг	Полчанінова Н. Ю., 2014
70	<i>Araneus quadratus</i> Clerck, 1757	1 ♀	Б-3176	Україна	Харьковская обл., Харьков, лесопарк, 07.10.2015, ФМВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2015
71	<i>Araneus triguttatus</i> (Fabricius, 1793)	1 ♀	Б-2328	Україна	Харьковская обл., ≈ 7,5 км SSE Харькова, окр. плтф. Васищево, ур. Чёрный Лес, 20.04.2006, ДАН	–	Полчанінова Н. Ю., 2007
72	<i>Araneus triguttatus</i> (Fabricius, 1793)	1 ♂	Б-2329	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км. W п. Зачепиловка, зак. «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
73	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2388	Україна	Тернопольская обл., запов-к «Медоборь», окр. с. Паивка, луг, 03.07.2005, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
74	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2389	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, бер. р. Орель, кошение, день, 25.06.2005, ГЮА	берег реки	Полчанінова Н. Ю., 2006
75	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2390	Україна	Харьковская обл., Харьков, Пятихатки, 09.06.2007, ГЮА	дубовый лес, опушка	Полчанінова Н. Ю., 2009
76	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2391	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., 23.00, 29–31.05.2009, ГЮА	берег, трава	Полчанінова Н. Ю., 2012
77	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	1 ♂	Б-2386	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Кузмин, пойма р. Ворскла, кошение, 14.00, 07–08.06.2008, ГЮА	пойма, берег, высокоотравный луг с редко стоящими акацией, дубом, ольхой	Полчанінова Н. Ю., 2009
78	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	1 ♂	Б-2387	Україна	АР Крым, ≈ 5,5 км W п. Морское, мыс Чобан-Куле (Башенный), кошение, день, 16.06.2005, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
79	<i>Argiope bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♂	Б-2351	Росія	Ростовская обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2012
80	<i>Argiope bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	2 ♀♀	Б-2339	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км SWW Мерефы, окр. с. Тимченки, пойма р. Мжа, день, 20.09.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
81	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 juv.	Б-2383	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, 14.07.1969, АЕВ	берег озера, трава	Полчанінова Н. Ю., 2004
82	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2340	Україна	Харківська обл., ≈ 17 км Е Змієва, окр. с. Лесное, кошення, день, 15.07.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
83	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	2 ♀♀	Б-3139	Україна	Харківська обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, 06.08.2005, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
84	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2337	Україна	Сумська обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, кошення, 28-29.07.2007, ГЮА	сухой луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
85	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2352	Україна	Харківська обл., ≈ 13 км SWW Мерєфы, окр. с. Тимченки, пойма р. Мжа, день, 20.09.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
86	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2333	Україна	Харківська обл., ≈ 17 км Е Змієва, окр. с. Лесное, кошення, день, 15.07.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
87	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♂	Б-2395	Україна	Харківська обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепилівки, окр. с. Колпаковка, 0.00, 18.07.2009, ГЮА	сосновый лес, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
88	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♂	Б-2349	Україна	Харківська обл., ≈ 17 км Е Змієва, окр. с. Лесное, кошення, день, 15.07.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
89	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-1896	Україна	АР Крым, 08.2013, ПНЮ	–	Полчанінова Н. Ю., 2013
90	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	2 ♀♀	Б-2385	Україна	Полтавська обл., пос. Большие Сорочинцы, бер. р. Псёл, 15–23.08.2013, БАР	пойменный луг	Полчанінова Н. Ю., 2014
91	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	66 ♀♀, 10 juv.	Б-2338	–	Етикетку втрачено, збори до 2003 р.	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
92	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2341	Україна	Харківська обл., ≈ 17 км Е Змієва, окр. с. Лесное, кошення, день, 15.07.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
93	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	2 ♂♂, 24 juv.	Б-2384	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, 15–17.03.1967, АЕВ	поляны и просеки, кошення	Полчанінова Н. Ю., 2004
94	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	10 juv.	Б-2396	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, кошення, 14.07.1970, АЕВ	луга, болота	Полчанінова Н. Ю., 2004
95	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2342	Україна	Харківська обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, 06.08.2005, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
96	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	3 ♀♀	Б-2343	Україна	Харківська обл., ≈ 12 км W п. Старый Салтов, окр. с. Шестаково, 31.07.2005, ГЮА	берег пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006
97	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♂	Б-2344	Росія	Ростовська обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
98	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2972	Україна	Волинська обл., Шацький НПП, косиння, 11.08.2016, ГЮА	псамофіт-на лука	Полчанінова Н. Ю., 2021
99	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	2 ♀♀	Б-2345	Росія	Ростовська обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
100	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	2 ♀♀	Б-2347	Росія	Ростовська обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
101	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♂	Б-2336	Україна	Харківська обл., ≈ 16 км NEE Волчанска, окр. с. Чайковка, пр. бер. р. Волчя, 04–05.08.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
102	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2350	Україна	Харківська обл., ≈ 16 км NEE Волчанска, окр. с. Чайковка, пр. бер. р. Волчя, кошення, день, 04–05.08.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
103	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2334	Україна	Харківська обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, 27.07.2007, ГЮА	сырой луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
104	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	6199	Україна	Харківська обл., окр. Харькова, 1932, КАА	–	Астахова О. В., 1973
105	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	2 ♀♀	3353	–	–	–	Астахова О. В., 1973
106	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♀	Б-2346	Україна	Харківська обл., ≈ 17 км Е Змієва, окр. с. Лесное, кошення, день, 15.07.2007, ГЮА	луг	Астахова О. В., 1973
107	<i>Argiophe bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	2 ♂♂	Б-2348	Україна	Харківська обл., ≈ 13 км NNE Золочева, окр. с. Уды, 20.00, 25.07.2009, ГЮА	травянистая балка между бором и прудом	Полчанінова Н. Ю., 2011

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
108	<i>Argiope bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♂	Б-2335	Україна	Харьковская область, ≈ 16 км NEE Волчанска, окр. с. Чайковка, пр. бер. р. Волчья, кошение, день, 04-05.08.2007, ГЮА	берег, луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
109	<i>Argiope bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1 ♂	Б-3173	Україна	Харьковская область, ≈ 35 км NEE Купянска, окр. с. Каменка, кошение, 26.07.2012, ЗАИ	склон	Полчанінова Н. Ю., 2013
110	<i>Argiope lobata</i> (Pallas, 1772)	2 ♀♀	Б-2397	Україна	Херсонская обл., Черноморский запов-к, 1973	—	Полчанінова Н. Ю., 2025
111	<i>Argiope lobata</i> (Pallas, 1772)	1 ♀	3379	Україна	Харьковская обл., 1970, ВВИ	—	Астахова О. В., 1973
112	<i>Argiope lobata</i> (Pallas, 1772)	1 ♂	Б-3180	Україна	Харьковская обл., Змиевской район, окр. с. Лесное, кошение, день, 15.07.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2025
113	<i>Argiope lobata</i> (Pallas, 1772)	1 ♀	Б-3187	Узбекистан	Сурхандарьинская обл, окр. кишлака Сурхан, 18.06.1973, ВВИ	—	Полчанінова Н. Ю., 2025
114	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851) як <i>Cerceris prominens</i> Westr	2 ♂♂, 1 ♀	Б-3118	Україна	Харьковская обл., Куряжь, 1874, Рейнгард В.	вль лѣсу, вль травѣ	Рейнгард В., 1874
115	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2542	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, кошение, вечер, 10.05.2008, ГЮА	листв. лес	Полчанінова Н. Ю., 2009
116	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2544	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, р. Орель, пойма, день, 23.05.2009, ГЮА	—	Полчанінова Н. Ю., 2012
117	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♂	Б-2543	Росія	Ростовская обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	—	Полчанінова Н. Ю., 2012
118	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	2 ♀♀	Б-2541	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., 13.00-14.00, 31.05.2009, ГЮА	берег, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
119	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2540	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., утро, 31.05.2009, ГЮА	берег, пятилетняя сосновая посадка, трава	Полчанінова Н. Ю., 2011
120	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2539	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, бер. р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	берег реки	Полчанінова Н. Ю., 2011
121	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2538	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, кошение, 18.00, 10.05.2008, ГЮА	опушка лиственного леса, трава	Полчанінова Н. Ю., 2009
122	<i>Cercidia det. 2021</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2947	Україна	Харьковская обл., ок. с. Старий Мерчик, 08.05.2016, ГЮА	—	Полчанінова Н. Ю., 2021
123	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♂	Б-2545	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км SWW Мерефы, окр. с. Тимченки, пойма р. Мжа, день, 20.09.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
124	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	4 ♂♂	Б-2549	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 07.06.2013, САА	луговая степь	Полчанінова Н. Ю., 2014
125	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2956	Україна	Дніпропетровська обл., окр. с. Василівка, бер. р. Самари, 02.05.2016, ГЮА	галявина	Полчанінова Н. Ю., 2021
126	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2547	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км NEE Змиева, окр. с. Мохнач, р. Сев. Донец, кошение, день, 29.04.2012, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
127	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2548	Україна	Сумская обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55'E, 10.05.2013, ПНЮ	вырубка в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
128	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♀	Б-2550	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, заказник «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	—	Полчанінова Н. Ю., 2004
129	<i>Cercidia prominens</i> (Westring, 1851)	1 ♂	Б-2546	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км NEE Змиева, окр. с. Мохнач, пойма р. Сев. Донец, кошение, день, 29.04.2012, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
130	<i>Cyclosa conica</i> (Pallas, 1772)	1 ♀	Б-2553	Україна	Тернопольская обл., запов-к «Медоборы», окр. с. Паивка, 03.07.2005, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
131	<i>Cyclosa conica</i> (Pallas, 1772)	1 ♀	Б-2552	Україна	АР Крым, ≈ 5,5 км W п. Морское, м. Чобан-Куле (Башенный), кошение, день, 16.06.2005, ГЮА	—	Полчанінова Н. Ю., 2006

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
132	<i>Cyclosa conica</i> (Pallas, 1772)	1 ♂	Б-2554	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, заказник «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
133	<i>Cyclosa oculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2560	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2012
134	<i>Cyclosa oculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2555	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, 13.00, 31.05.2008, ГЮА	пойма, луг с сосновими посадками, клевер	Полчанінова Н. Ю., 2009
135	<i>Cyclosa oculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2556	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км S Змиєва, окр. с. Гайдары, кошення, 23.06.2009, ГЮА	высоко-травный луг на склоне	Полчанінова Н. Ю., 2011
136	<i>Cyclosa oculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2557	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, днем, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
137	<i>Cyclosa oculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2558	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
138	<i>Cyclosa oculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2559	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км N п. Старый Салтов, окр. с. Рубежное, кошення, 18.00, 20.05.2012, ГЮА	ксерофитный луг	Полчанінова Н. Ю., 2012
139	<i>Gasteracantha diadestia</i> Thorell, 1887	1 ♀	Б-3181	В'єт-нам	Провинция Ламдонг, плато Зилинь, Баолок, водопад Дамбри, 18.03.2019, ФМВ	водопад	Полчанінова Н. Ю., 2025
140	<i>Gasteracantha versicolor</i> (Walckenaer, 1841)	1 ♀	Б-3182	Ефіопія	Рег. Оромія, 6°26.025'N 39°44.879'E, 14.11.2018, ЗАИ	–	Полчанінова Н. Ю., 2025
141	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802) як <i>Epeira bicornis</i> Walck.	1 ♂, 13 juv.	Б-3119	Україна	Куряжський л'єсь, июль-август, 1874	–	Рейнгард В., 1874
142	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2578	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., 13.00-14.00, 31.05.2009, ГЮА	сосновый лес, поляна на берегу	Полчанінова Н. Ю., 2011
143	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2572	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., 13.00-14.00, 09.05.2009, ГЮА	поляна на берегу	Полчанінова Н. Ю., 2011
144	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2568	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Кузмин, пойма р. Ворскла, кошення, 12.00–14.00, 07–08.06.2008, ГЮА	пойма, берег, поляна под деревьями (акацией, дубом, ольхой)	Полчанінова Н. Ю., 2009
145	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2958	Україна	Дніпропетровська обл., окр. с. Василівка, бер. р. Самара, 02.05.2016, 02.05.2016, ГЮА	берег	Полчанінова Н. Ю., 2021
146	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2573	Україна	Харьковская обл., ≈ 3 км S Змиєва, окр. с. Задонецкое, кошення, день, 03.05.2009, ГЮА	листв. лес, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
147	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2569	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма, старая листовная посадка, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
148	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	4 ♂♂	Б-2566	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, пойма р. Орель, 15.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
149	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2570	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, кошение, 28.05.2007, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2009
150	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♂♂	Б-2564	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, пойма р. Орель, 15.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
151	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2561	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км SW Изюма, окр. с. Топальское, 12.05.2011, ДАН	байрачний листв. лес	Полчанінова Н. Ю., 2013
152	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	4 ♂♂, 5 ♀♀	Б-2580	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, заказник «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
153	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2565	Україна	Харьковская обл., Волчанский р-н, окр. с. Лебединовка, ур. Пивное, 09.06.1980, ВВИ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
154	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♂♂	Б-2563	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, 24.04.2011, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2013
155	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	0778	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км W Изюма, окр. с. Петровское, пойма р. Сев. Донец, 10.05.2012, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2013
156	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2579	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
157	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2575	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км W Изюма, окр. с. Петровское, бер. р. Сев. Донец, 10.05.2012, ГЮА	берег	Полчанінова Н. Ю., 2013
158	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2582	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Красноокольного вдхр., 13.00–14.00, 31.05.2009, ГЮА	берег, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
159	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	3 ♀♀	Б-2567	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, пойма р. Орель, 15.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
160	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2562	Україна	Харьковская обл., Волчанский р-н, окр. с. Лебединовка, ур. Пивное, 09.06.1980, ВВИ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
161	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2584	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км N п. Старый Салтов, окр. с. Рубежное, кошение, 18.00, 20.05.2012, ГЮА	ксерофитный луг	Полчанінова Н. Ю., 2012
162	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♂♂	Б-2577	Україна	Харьковская обл., ≈ 3 км S Змиева, окр. с. Задонецкое, кошение, 03.05.2009, ГЮА	листв. лес, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
163	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2576	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Красноокольного вдхр., 23.00, 29–31.05.2009, ГЮА	берег, трава	Полчанінова Н. Ю., 2011
164	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2581	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
165	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2571	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км NEE Змиева, окр. с. Мохнач, пойма р. Сев. Донец, кошение, день, 29.04.2012, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
166	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	3 ♀♀	Б-2574	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, пойма, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
167	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2957	Україна	Полтавська обл., окр. с. Лучки, косіння, 11.08.2016, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2021
168	<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂, 1 ♀	Б-3183	Україна	Kharkiv region, near Petrivske, 4°10'N 36°58'E, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2025
169	<i>Hypsosinga albovittata</i> (Westring, 1851)	8 ♀♀	Б-2628	Україна	Херсонская обл., Черноморский запов-к, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
170	<i>Hypsosinga heri</i> (Hahn, 1831)	1 ♂	Б-2630	Україна	Сумська обл., ~ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземир, бер. р. Ворскла, кошення, 12.30–13.30, 07–08.06.2008, ГЮА	берег, луг с рідкими тополями и болотом	Полчанінова Н. Ю., 2009
171	<i>Hypsosinga pygmaea</i> (Sundevall, 1831)	1 ♀	Б-2631	Україна	Харьковская обл., ~ 16 км NEE Волчанска, окр. с. Чайковка, пр. бер. р. Волчья, кошення, день, 04–05.08.2007, ГЮА	берег, луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
172	<i>Hypsosinga pygmaea</i> (Sundevall, 1831)	1 ♀	Б-2632	Росія	Ростовская обл., ~ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2012
173	<i>Hypsosinga pygmaea</i> (Sundevall, 1831)	1 ♀	Б-2633	Україна	Сумська обл., с. Вакаловщина, 51°01' N 34°55' E, 3.07.2013, ПНЮ	вырубка в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
174	<i>Hypsosinga sanguinea</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♂	Б-2637	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 03.05-07.06.20 13, САА	луговая степь	Полчанінова Н. Ю., 2014
175	<i>Hypsosinga sanguinea</i> (Koch C. L., 1844)	8 ♂♂, 2 ♀♀	Б-2635	Україна	Харьковская обл., ~ 5 км SWW Чугуева, окр. плтф. Дачи, кошення на вырубке, 04.06.2004, ДАН	вырубка	Полчанінова Н. Ю., 2005
176	<i>Hypsosinga sanguinea</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♂	Б-2634	Україна	Сумська обл., ~ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземир, между поймой р. Ворскла и лесом, 19.00, 27.04.2008, ГЮА	между поймой и лесом, луг на склоне холма	Полчанінова Н. Ю., 2009
177	<i>Hypsosinga sanguinea</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2636	Україна	Харьковская обл., ~ 23 км W Изюма, окр. с. Петровское, пойма р. Северский Донец, 19.00–21.00, 06–08.06.2009, ГЮА	пойма, берег, листв. лес (осина, клен ясеневидный, бересклет, дуб), высокоотравная поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
178	<i>Larinioides cornutus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-3186	Грузія	Адигенский р-н (зараз Душетський муніципалітет), с. Млаше, 13.06.1973, ВВИ	–	Полчанінова Н. Ю., 2025
179	<i>Larinioides ixobolus</i> (Thorell, 1873) як <i>Epeira umbraica</i>	1 ♂, 2 ♀♀, 2 juv.	Б-3123	Україна	Харьков, К. Пенгенц	выходить сь наступл. сумерек	Полчанінова Н. Ю., 2004
180	<i>Larinioides ixobolus</i> (Thorell, 1873)	2 ♀♀	Б-2587	Україна	Харьковская обл., S окр. Харькова, окр. п. Безлюдовка, 07.1971, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
181	<i>Larinioides ixobolus</i> (Thorell, 1873)	1 ♂	Б-2327	Україна	Херсонская обл., Черноморский запов-к, 1973	–	Астахова О. В., 1973
182	<i>Larinioides ixobolus</i> (Thorell, 1873)	2 ♀♀	Б-2586	Україна	Харьковская обл., ~ 12 км W п. Зачепиловка, заказник «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
183	<i>Larinioides ixobolus</i> (Thorell, 1873)	1 ♂	Б-2330	Україна	Херсонская обл., Черноморский запов-к, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
184	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757) як <i>Epeira patagiata</i> Clerck	10 ♂♂, 13 ♀♀	Б-3129	Україна	Харьков, 1874, Рейнгард В.	–	Рейнгард В., 1874
185	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2607	Україна	Харьковская обл., ~ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, утро, 22.07.2007, ГЮА	сырой луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
186	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	2 ♂♂	Б-2588	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 15.07.1969, АЕВ	озеро, берег, трава	Полчанінова Н. Ю., 2006
187	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	4 ♀♀	Б-2606	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, проба на относительную синантропность, 30.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
188	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 4 ♀♀	Б-2594	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 07.1974, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004–2005
189	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2604	Україна	Харьковская обл., ~ 18 км NE пгт. Печенеги, 01–03.05.1970	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
190	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	3 ♂♂, 2 ♀♀	Б-2601	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, проба 26, 28.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
191	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2602	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
192	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	2 ♀♀	Б-2598	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2011
193	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 3 ♀♀	Б-2593	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, проба 1, 27.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004–2005
194	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	2 ♀♀	Б-2592	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, кошение, 14.00, 07.07.06.2008, ГЮА	пойма, высокоотрапный луг с редко стоящими деревьями (акация, дуб, ольха)	Полчанінова Н. Ю., 2009
195	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2590	Україна	Харьковская обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, с. Хотомля, утро, 22.07.2007, ГЮА	сырой луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
196	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2589	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, 28.05.2007, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2008
197	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♂	Б-2597	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, кошение, 18.00, 10.05.2008, ГЮА	пойма, луг между рекой и листв. лесом	Полчанінова Н. Ю., 2009
198	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 3 ♀♀	Б-2605	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, лето 1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
199	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	3 ♂♂, 2 ♀♀	Б-2599	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, кошение, 14.07.1970, АЕВ	луга, болота	Полчанінова Н. Ю., 2004
200	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 4 ♀♀	Б-2603	Україна	Харьковская обл., S окр. Харькова, окр. п. Безлюдовка, 07.1971 АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
201	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♂	Б-2595	Україна	Харьковская обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, 06.08.2005, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
202	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2596	Україна	Харьковская обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, 06.08.2005, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
203	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♂	Б-2600	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, зак. «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
204	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2591	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, кошение, утро, 12.08.2007, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
205	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2615	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о. Вишняки, 27.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
206	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♂, 1 ♀	Б-2618	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, зак. «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
207	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♀	Б-2974	Україна	Полтавская обл., Кременчугское вдхр., Сулинский залив, о-в Кулишовский, август 2018, КСС	–	Полчанінова Н. Ю., 2022
208	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♀	Б-2611	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 07.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
209	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	5 ♀♀	Б-2625	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, лето 1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
210	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♂, 1 ♀	Б-2617	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, проба 1, 27.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
211	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	4 ♀♀	Б-2623	Україна	NE 2009, ГЮА, (этикетка частично утрачена).	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
212	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♀	Б-2613	Україна	Харьковская обл., ≈ 27 км NE Харькова, окр. п. Липцы, с. Красное, 05.06.2005, ГЮА	луг у пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006
213	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♂, 6 ♀♀, 2 juv.	Б-2612	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
214	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	2 ♀♀	Б-2622	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км S Змиева, окр. с. Гайдари, 30.04.1984, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
215	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	10 ♂♂, 10 ♀♀	Б-2621	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, лето 1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
216	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♀	Б-2615	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о. Вишняки, 27.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
217	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♀	Б-2610	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземины, 14.08.2011, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2013
218	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♂	Б-2608	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепилочки, окр. с. Колпаковка, бер. р. Орель, кошение, 13.00, 31.05.2008, ГЮА	берег, луг рядом с сосновой посадкой, клевер	Полчанінова Н. Ю., 2009
219	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♂	Б-2624	Україна	NE 2009, ГЮА, (етикетка частково втрачена)	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
220	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♀	Б-2626	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, 28.05.2007, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2008
221	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♂	Б-2619	Росія	Ростовская обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2012
222	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♀	Б-2627	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., 23.00, 29–31.05.2009, ГЮА	берег, трава	Полчанінова Н. Ю., 2012
223	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	1 ♂, 1 ♀, 1 juv.	Б-2614	Україна	NE 2006, ГЮА, (етикетка частково втрачена)	–	Полчанінова Н. Ю., 2007
224	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	2 ♀♀	Б-2620	Україна	NE 2009, ГЮА, (етикетка частково втрачена)	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
225	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	2 ♀♀	Б-3193	Україна	Харьковская обл. с. Загрызово, бер. р. Оскол, 28.08.2013, МТЮ	берег реки	Полчанінова Н. Ю., 2015
226	<i>Larinioides suspicax</i> (Pickard-Cambridge O., 1876)	2 ♀♀	Б-2616	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, кошение, 14.07.1970, АЕВ	луга, болота	Полчанінова Н. Ю., 2004
227	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂, 10 ♀♀, 1 juv.	Б-2649	Україна	Харьковская обл., ≈ 5 км SWW Чугуева, окр. плтф. Дачи, кошение на вырубке, 04.06.2004, ДАН	вырубка	Полчанінова Н. Ю., 2005
228	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂, 1 ♀	Б-2675	Україна	Сумская обл., окр. п. Вел. Писаревка, кошение, 23.06.2012, ГЮА	суходольный луг	Полчанінова Н. Ю., 2013
229	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2643	Україна	Херсонская обл., Черноморский запов-к, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
230	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2639	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 14.07.1969, АЕВ	берег озера, трава	Полчанінова Н. Ю., 2004
231	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	10 ♀♀	Б-2648	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 27.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004–2005
232	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2652	Україна	АР Крым, ≈ 5,5 км W п. Морское, м. Чобан-Куле (Башенный), кошение, день, 16.06.2005, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
233	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2657	Україна	Харьковская обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, 06.08.2005, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2006
234	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2659	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Старый Салтов, окр. с. Шестаково, 31.07.2005, ГЮА	луг у пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006
235	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2655	Україна	Харьковская обл., ≈ 27 км NE Харькова, окр. п. Липцы, с. Красное, днем, 05.05.2005, ГЮА	луг у пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006
236	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 juv.	Б-2670	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км S Змиева, окр. с. Гайдари, 14.05.1984, Москаленко Д.Ю.	–	Полчанінова Н. Ю., 2004

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
237	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2668	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, заказник «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
238	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂, 1 ♀	Б-2666	Україна	Харьковская обл., Харьков, Саржин яр, день, 12.05.2012, МИН	трава	Полчанінова Н. Ю., 2013
239	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♂♂, 5 ♀♀	Б-2672	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км SWW Волчанска, с. Старица, 09.09.1991	меловые склоны	Полчанінова Н. Ю., 2004
240	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2654	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, 28–29.07.2007, ГЮА	пойма, сухой луг	Полчанінова Н. Ю., 2009
241	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2664	Україна	Харьковская обл., ≈ 16 км NEE Волчанска, окр. с. Чайковка, пр. бер. р. Волчья, кошение, день, 15.07.2007, ГЮА	берег, луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
242	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2658	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, 07–08.06.2007, ГЮА	пойма, берег, высококотравный луг с редко стоящими деревьями (акация, ольха, дуб)	Полчанінова Н. Ю., 2009
243	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♀♀	Б-2644	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, кошение, 14.00, 07–08.06.2008, ГЮА	пойма, берег, высококотравный луг с редко стоящими акацией, дубом, ольхой	Полчанінова Н. Ю., 2009
244	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	24 ♀♀	Б-2656	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, кошение, 29.06.2007, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2009
245	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2642	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, 12.00–14.00, 07–08.06.2008, ГЮА	пойма, берег, поляны под тополями	Полчанінова Н. Ю., 2009
246	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2640	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, бер. р. Ворскла, 15.00–17.00, 29.06.2007, ГЮА	берег, луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
247	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2645	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, 13.00, 31.05.2008, ГЮА	пойма, луг с сосновыми посадками, клевер	Полчанінова Н. Ю., 2009
248	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2646	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, 12.00–14.00, 07–08.06.2008, ГЮА	берег, поляны под тополями	Полчанінова Н. Ю., 2009
249	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	3 ♀♀	Б-2653	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, луг, с растений, вечер, 16.06.2007, ГЮА	луг, с растений	Полчанінова Н. Ю., 2009
250	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2949	Україна	Київська обл., Ірпінь, косиння 19.06.2015, ГЮА	листяний ліс	Полчанінова Н. Ю., 2021
251	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2647	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, 13.00, 31.05.2008, ГЮА	пойма, луг на берег с сосновыми посадками, клевер	Полчанінова Н. Ю., 2009
252	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2665	Україна	Харьковская обл., ≈ 23 км W Изюма, окр. с. Петровское, пойма р. Северский Донец, 10.00–12.00, 06–08.06.2009, ГЮА	берег, сухоотравный луг в пойме	Полчанінова Н. Ю., 2011
253	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2651	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, 12.00–14.00, 07–08.06.2008, ГЮА	пойма, берег, поляны под тополями	Полчанінова Н. Ю., 2009

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
254	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2650	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, кошение, 13.00, 31.05.2008, ГЮА	пойма, луг на берегу у сосновой посадки	Полчанінова Н. Ю., 2009
255	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	3 ♀♀	Б-2962	Україна	Полтавська обл., окр. с. Лучки, косіння, 27.08.2016, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2009
256	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2671	Україна	Харьковская обл., ≈ 23 км W Изюма, окр. с. Петровское, пойма р. Северский Донец, 10.00–12.00, 06–08.06.2009, ГЮА	пойма, берег, сухотравный луг, кошение	Полчанінова Н. Ю., 2011
257	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2673	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., утро, 31.05.2009, ГЮА	берег, пятилетняя сосновая посадка, трава	Полчанінова Н. Ю., 2011
258	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2674	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
259	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2669	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольского вдхр., 23.00, 29–31.05.2009, ГЮА	берег, в траве	Полчанінова Н. Ю., 2011
260	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2641	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, пойма р. Орель, 15.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
261	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	3 ♀♀	Б-2667	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2011
262	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2660	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км S Змиева, окр. с. Гайдары, нижний двор биостанции, 25.06.2009, ГЮА	дубрава	Полчанінова Н. Ю., 2011
263	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2663	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км NNE Золочева, окр. с. Уды, 20.00, 25.07.2009, ГЮА	травянистая балка между бором и прудом	Полчанінова Н. Ю., 2011
264	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2662	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км NNE Золочева, окр. с. Уды, 20.00, 25.07.2009, ГЮА	травянистая балка между бором и прудом	Полчанінова Н. Ю., 2011
265	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2661	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, 10.00, 18.07.2009, ГЮА	поляна в сосновом лесу	Полчанінова Н. Ю., 2011
266	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♀♀	Б-2309	Росія	Приморский край, окр. Владивостока, зал. Петра Великого, о. Попова, 1982, АЕВ	–	Астахова О. В., 1973
267	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802) як <i>Miranda adianta</i> Walck.	1 ♀	Б-3120	Україна	Куряжъ, июнь 1874, Рейнгард В.	на лугу, в травѣ	Рейнгард В., 1874
268	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2695	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21'E, 02.05.2013, ПНЮ	степной склон	Полчанінова Н. Ю., 2014
269	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♀♀	Б-2690	Росія	Ростовская обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2012
270	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♀♀	Б-2682	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Старый Салтов, окр. с. Шестаково, 31.07.2005, ГЮА	луг у пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006
271	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2680	Україна	АР Крым, ≈ 5,5 км W п. Морское, мыс Чобан-Куле (Башенный), кошение, день, 16.06.2005, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
272	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2679	Україна	АР Крым, ≈ 5,5 км W п. Морское, м. Чобан-Куле (Башенный), кошение, день, 17.06.2005, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
273	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2692	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 27.06.1970, АЕВ	–	Астахова О. В., 1973

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
274	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2676	Україна	Херсонська обл., Черноморський запов-к, 1973	–	Астахова О. В., 1973
275	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2681	Україна	Харківська обл., ~ 9 км SSE п. Старий Салтов, окр. с. Хотомля, 06.08.2005, ГЮА	берег пруда	Полчанінова Н. Ю., 2006
276	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2677	Україна	Сумська обл., окр. п. Вел. Писаревка, кошення, 23.06.2012, ГЮА	суходольний луг	Полчанінова Н. Ю., 2013
277	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♀♀	Б-2691	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, кошення, 14.07.1970, АЕВ	луга, болота	Полчанінова Н. Ю., 2004
278	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2688	Росія	Ростовська обл., ~ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2012
279	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2689	Росія	Ростовська обл., ~ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2012
280	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2687	Росія	Ростовська обл., ~ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2012
281	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2693	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, 27.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
282	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2638	Україна	Сумська обл., ~ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземи, пойма р. Ворскла, кошення, 29.06.2007, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2009
283	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2954	Україна	Волинська обл., Шацький НПП, косіння, 10.08.2016, ГЮА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2021
284	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2683	Росія	Ростовська обл., ~ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
285	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2684	Росія	Ростовська обл., ~ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
286	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂	Б-2686	Росія	Ростовська обл., ~ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
287	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2678	Україна	АР Крым, Керчь, р-н заводу ім. Войкова, вечором, 22-23.07.2005, МИН	помеще-ние	Полчанінова Н. Ю., 2006
288	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	8 ♂♂, 1 ♀	Б-2694	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, кошення, 15-17.03.1974, АЕВ	поляни и просеки	Полчанінова Н. Ю., 2004
289	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2685	Росія	Ростовська обл., ~ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
290	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-2331	Україна	Херсонська обл., Черноморський запов-к, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
291	<i>Neoscona</i> sp. як <i>Araneus victoria</i> (Thor)	1 ♂ juv.	Б-2332	Росія	Приморський край	–	Астахова О. В., 1973
292	<i>Nuctenea umbratica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2696	Україна	Харківська обл., ~ 10 км SW Изюма, окр. с. Топальське, 12.05.2011, ДАН	байрачний листв. лес	Полчанінова Н. Ю., 2013
293	<i>Nuctenea umbratica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2697	Україна	АР Крым, окр. Ялты, запов-к «Мыс Мартьян», 05.01.2012, ГЮА	под корою дуба	Полчанінова Н. Ю., 2013
294	<i>Plebs sachalinensis</i> (Saito S., 1934) як <i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	3 ♀♀	Б-2321	Росія	Сахалінська обл., Курильські о-ва, о. Кунашир, 1982, АЕВ	–	Астахова О. В., 1973
295	<i>Pronoides brunneus</i> Schenkel, 1936	1 ♀	Б-2312	Росія	Сахалінська обл., Курильські о-ва, о. Кунашир, 1982, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2025
296	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	1 ♂	Б-2705	Україна	Харківська обл., ~ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольного вдхр.	берег, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
297	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	7 ♂♂, 6 ♀♀	Б-2702	Україна	Харківська обл., ~ 12 км W п. Зачепилівка, заказник «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
298	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	1 juv.	Б-2700	Україна	Харківська обл., ~ 12 км W п. Зачепилівка, заказник «Русский Орчик», 05.1984, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
299	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2699	Україна	Сумська обл., окр. п. Вел. Писаревка, кошення, 23.06.2012, ГЮА	суходольний луг	Полчанінова Н. Ю., 2013
300	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	2 ♂♂	0290	Україна	Сумська обл., ~ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземи, пойма р. Ворскла, 12.00-14.00, 07-08.06.2008, ГЮА	пойма, берег, поляни под тополями	Полчанінова Н. Ю., 2009
301	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2704	Україна	Харківська обл., ~ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, бер. Краснооскольного вдхр., 13.00-14.00, 31.05.2009, ГЮА	берег, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
302	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 1 ♀	Б-2703	Україна	Харьковская обл., ≈ 3 км S Змиева, окр. с. Задонецкое, кошение, день, 03.05.2009, ГЮА	листв. лес, поляна	Полчанінова Н. Ю., 2011
303	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	1 ♂	Б-2701	Україна	Харьковская обл., ≈ 9 км SSE п. Старый Салтов, окр. с. Хотомля, утро, 22.07.2007, ГЮА	сырой луг	Полчанінова Н. Ю., 2009
304	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2698	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, бер. реки Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2013
305	<i>Singa lucina</i> (Audouin, 1826)	1 ♀	Б-2707	Росія	Ростовская обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошение, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
306	<i>Singa lucina</i> (Audouin, 1826)	1 ♂	Б-2706	Україна	Херсонская обл., Черноморский запов-к, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
307	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2713	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км NNE Золочева, окр. с. Уды, 20.00, 25.07.2009, ГЮА	травянистая балка между бором и прудом	Полчанінова Н. Ю., 2011
308	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	2 ♀♀	Б-2948	Україна	Дніпропетровська обл., окр. с. Василівка, бер. р. Самари, 02.05.2016, 02.05.2016, ГЮА	берег річки	Полчанінова Н. Ю., 2021
309	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2955	Україна	Дніпропетровська обл., окр. с. Василівка, бер. р. Самари, 02.05.2016, 02.05.2016, ГЮА	берег річки, галявина	Полчанінова Н. Ю., 2021
310	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2708	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, окр. с. Орчик, пойма р. Орель, 15.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
311	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2717	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, проба 116, 27.06.1970, АЕВ	–	Астахова О. В., 1973
312	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2710	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, пойма р. Ворскла, кошение, 29.06.2007, ГЮА	пойма, на водной растительности	Полчанінова Н. Ю., 2009
313	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♂	Б-2711	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, р. Ворскла, кошение, 17.00, 29.06.2007, ГЮА	пойма, на опушке ольшаника	Полчанінова Н. Ю., 2009
314	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2712	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км S Змиева, окр. с. Гайдары, 11.00–11.30, 23.06.2009, ГЮА	опушка листовного леса в пойме	Полчанінова Н. Ю., 2011
315	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2715	Україна	Харьковская обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепиловки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, 23.05.2009, ГЮА	пойма, день	Полчанінова Н. Ю., 2011
316	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♂	Б-2714	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км W Изюма, окр. с. Петровское, пойма р. Сев. Донец, 21.05.2012, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2013
317	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	1 ♀	Б-2709	Україна	Донецкая обл., ≈ 15 км NW Славянска, окр. с. Сидорово, пойма р. Северский Донец, 01.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
318	<i>Singa nitidula</i> (Koch C. L., 1844)	2 ♀♀	Б-2716	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км W Изюма, окр. с. Петровское, пойма р. Сев. Донец, 21.05.2012, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2013
Родина Argyronetidae							
319	<i>Argyroneta aquatica</i> (Clerck, 1757)	1 ♀, 1 ♂, 3 juv.	3345	–	1913	–	Астахова О. В., 1973
Родина Cheiracanthiidae							
320	<i>Ceiracanthium pennyi</i> Pickard-Cambridge O., 1873 як <i>Cheiracanthium carnifex</i> Walck	1 ♂, 2 ♀♀, 1 juv.	Б-3121	Україна	Харьков, 1874, Рейнгард В.	в травѣ,	Рейнгард В., 1874

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
321	<i>Ceiracanthium punctorium</i> (Villers, 1789) як <i>Amaurobius</i> ?	1 ♀	Б-3122	Україна	Безлодовка, дача Голяховського, июль, 1868, (Н.П.)	в лїсу на землї	Полчанінова Н. Ю., 2025
Родина Clubionidae							
322	<i>Clubiona caerulescens</i> Koch L., 1867	1 ♂, 2 ♀♀	Б-2718	Україна	Сумська обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55' E, ловушки Барбера, 10.05.–12.06.2013, ПНЮ	опушки и дубрава	Полчанінова Н. Ю., 2014
323	<i>Clubiona caerulescens</i> Koch L., 1867	2 ♂♂, 2 ♀♀	Б-2719	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
324	<i>Clubiona frutetorum</i> Koch C. L., 1867	1 ♀	Б-2720	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км S Змиева, окр. с. Вел. Гомольша, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
325	<i>Clubiona frutetorum</i> Koch C. L., 1867	1 ♀	Б-2721	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 15–17.03.1969, АЕВ	поляны и просеки, кошение	Полчанінова Н. Ю., 2004
326	<i>Clubiona frutetorum</i> Koch C. L., 1867	1 ♀	Б-3140	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км S Змиева, окр. с. Вел. Гомольша, 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
327	<i>Clubiona lutescens</i> Westring, 1851	4 ♀♀	Б-2723	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, заказник «Русский Орчик», 1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
328	<i>Clubiona lutescens</i> Westring, 1851	5 ♀♀	Б-2725	Україна	Сумская обл., Тростянец, 50°28'N 34°58' E, 15.06.2013, ПНЮ	нагорная дубрава, дно оврага	Полчанінова Н. Ю., 2014
329	<i>Clubiona lutescens</i> Westring, 1851	1 ♂	Б-2724	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 14.07.1969, АЕВ	берег озера, трава	Полчанінова Н. Ю., 2004
330	<i>Clubiona lutescens</i> Westring, 1851	1 ♀	Б-2722	Україна	Харьковская обл., окр. Харьков, возле ст. Жихарь, 07.12.1971	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
331	<i>Clubiona neglecta</i> Pickard-Cambridge O., 1862	1 ♀	Б-2726	Україна	Сумская обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Кузмин, пойма р. Ворскла, пойма, луг, кошение, 29.06.2007, ГЮА	пойма, луг	Полчанінова Н. Ю., 2009
332	<i>Clubiona neglecta</i> Pickard-Cambridge O., 1862	1 ♀	Б-2727	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км NNE Золочева, окр. с. Уды, 20.00, 25.07.2009, ГЮА	травянистая балка между бором и прудом	Полчанінова Н. Ю., 2011
333	<i>Clubiona neglecta</i> Pickard-Cambridge O., 1862	1 ♂	Б-2729	Україна	Сумская обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55' E, 13.07.2013, ПНЮ	вырубка в дубрава	Полчанінова Н. Ю., 2014
334	<i>Clubiona neglecta</i> Pickard-Cambridge O., 1862	1 ♀	Б-2730	Україна	Сумская обл., Тростянецкий р-н, с. Заречное, 50°24'N 34°58' E, 14.06.2013, ПНЮ	опушка лесополосы	Полчанінова Н. Ю., 2014
335	<i>Clubiona neglecta</i> Pickard-Cambridge O., 1862	1 ♂, 1 ♀	Б-2728	Україна	Харьковская обл., окр. Харьков, возле ст. Жихарь, 07.12.1971	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
336	<i>Clubiona pallidula</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2765	Україна	Харьковская обл., ≈ 10 км N п. Боровая, окр. с. Богуславка, 20.00–21.00, 29.06.2008, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
337	<i>Clubiona pallidula</i> (Clerck, 1757)	2 экз.	Б-2766	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км S Змиева, окр. с. Вел. Гомольша, 1973	–	Астахова О. В., 1973
338	<i>Clubiona pallidula</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	Б-2767	Україна	Харьковская обл., S окр. Харьков, окр. п. Безлодовка, 04.1971 АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
339	<i>Clubiona phragmitis</i> Koch C. L., 1843	1 ♀	Б-2731	Україна	Харьковская обл., ≈ 12 км W п. Зачепиловка, заказник «Русский Орчик», 04.1984, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
340	<i>Clubiona pseudoneglecta</i> Wunderlich, 1994	1 ♀	Б-2732	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21' E, ловушки Барбера, 02.07.2013, ПНЮ	степной склон	Полчанінова Н. Ю., 2014
341	<i>Clubiona stagnatilis</i> Kulczyn'ski, 1897	1 ♀	Б-2733	Україна	Сумская обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55' E, 13.07.2013, ПНЮ	вырубка в дубрава	Полчанінова Н. Ю., 2014
Родина Dictynidae							
342	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758) як <i>Dictyna benigna</i> Lin	9 ♂♂, 15 ♀♀	Б-3124	Україна	Харьков, март–сентябрь 1874, Рейнгард В.	на сухих травянистых растениях	Рейнгард В., 1874
343	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2755	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км NEE Чугуева, S окр. с. Кицевка, 04.05.2012, ГЮА	степь	Полчанінова Н. Ю., 2013

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Факхівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
344	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2742	Україна	Сумська обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, бер. р. Ворскла, кошення, 18.00, 10.05.2008, ГЮА	листв. лес, опушка, трава	Полчанінова Н. Ю., 2009
345	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2749	Росія	Ростовська обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2012
346	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2756	Україна	Харківська обл., ≈ 15 км SWW п. Зачепилівки, окр. с. Колпаковка, пойма р. Орель, день, 23.05.2009, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2012
347	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	3 ♀♀	Б-2743	Україна	Донецька обл., ≈ 15 км NW Славянська, окр. с. Сидорово, пойма р. Северський Донец, 01.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
348	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2740	Україна	Сумська обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, между р. Ворскла и лесом, кошення, 18.00, 10.05.2008, ГЮА	между берегом и листв. лесом, луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
349	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2738	Україна	Харківська обл., ≈ 12 км W п. Зачепилівка, окр. с. Орчик, пойма р. Орель, 15.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
350	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	5 ♀♀	Б-2746	Україна	Харківська обл., ≈ 35 км NNE Купянська, окр. с. Каменка, кошення, 26.07.2012, ГЮА	склон	Полчанінова Н. Ю., 2013
351	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2751	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, 27.06.1970, АЕВ	–	Астахова О. В., 1973
352	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	3 ♂♂ 6 ♀♀	Б-2741	Україна	Харківська обл., ≈ 12 км S Змієва, окр. с. Вел. Гомольша, 1973	–	Астахова О. В., 1973
353	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2754	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, 07.1969, АЕВ	–	Астахова О. В., 1973
354	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	2 ♀♀	Б-2750	Україна	Харківська обл., ≈ 5 км SWW Чугуєва, окр. плтф. Дачи, кошення на вирубке, 04.06.2004, ДАН	вырубка	Полчанінова Н. Ю., 2005
355	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	3 ♀♀	Б-2748	Росія	Ростовська обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
356	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	3 ♂♂	Б-2747	Росія	Ростовська обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
357	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2745	Росія	Ростовська обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
358	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2744	Росія	Ростовська обл., ≈ 30 км W Ростова-на-Дону, окр. п. Топольки, кошення, 18.07.2006, ДНА	–	Полчанінова Н. Ю., 2006
359	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♂	Б-2739	Україна	Харківська обл., ≈ 12 км W п. Зачепилівка, окр. с. Орчик, пойма р. Орель, 15.05.2011, ГЮА	пойма	Полчанінова Н. Ю., 2013
360	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	2 ♀♀	Б-2753	Україна	Харківська обл., ≈ 12 км SWW Волчанська, с. Старица, 09.09.1991	меловые склоны	Полчанінова Н. Ю., 2004
361	<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Б-2757	Україна	Сумська обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, кошення, 28–29.07.2007, ГЮА	сухой луг	Полчанінова Н. Ю., 2008
362	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	3 ♂♂, 1 ♀	Б-2759	Україна	Харківська обл., ≈ 12 км W п. Зачепилівка, заказник «Русский Орчик», 20.06.1990, ЧВФ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
363	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	1 ♀	Б-2758	Україна	Тернопільська обл., запов-к «Медоборь», 4 км S с. Крынцилов, правый бер. р. Збруч, 06.07.2005, ГЮА	склон берег реки	Полчанінова Н. Ю., 2006
364	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	1 ♂	Б-2761	Україна	Харківська обл., S окр. Харькова, окр. п. Безплодовка, 07.1971 АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
365	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	4 ♀♀	Б-2762	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, кошення, 15–17.03.1970, АЕВ	поляны и просеки	Полчанінова Н. Ю., 2004
366	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	1 ♀	Б-2760	Україна	Донецька обл., ≈ 20 км NW п. Володарське, запов-к «Каменные Могили», 1973	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
367	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	1 ♂, 5 ♀♀	Б-2764	Росія	Воронежська обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21'E, 18.05.2013, ПНЮ	опушки и сухая дубрава	Полчанінова Н. Ю., 2014
368	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	1 ♀	Б-2763	Україна	Полтавська обл., Дніпродзержинське вдхр., о-в Вишняки, 28.06.1970, АЕВ	на полянах и просеке, в траве	Астахова О. В., 1973

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
369	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856 як <i>Dictyna benigna</i>	1 ♂, 2 ♀♀	Б-3125	Україна	Харьков, Рейнгард В., 1874	на сухих травянистих рослинах	Полчанінова Н. Ю., 2025
Родина Dolomedidae							
370	<i>Dolomedes</i> sp. як <i>Dolomedes marginatum</i> Hahny	10 juv.	Б-3127	Україна	Харьков, 1874, Рейнгард В.	на болотистих рослинах	Рейнгард В., 1874
371	<i>Dolomedes fimbriatus</i> (Clerck, 1757) як <i>Dolomedes plantarius</i> Clerck	1 ♀	Б-3126	Україна	Харьков, 1874, Рейнгард В.	на болотн. раст.	Полчанінова Н. Ю., 2025
372	<i>Dolomedes fimbriatus</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	3349	Україна	Полтавская обл., 1930	—	Астахова О. В., 1973
373	<i>Dolomedes fimbriatus</i> (Clerck, 1757)	2 ♀♀	Б-3191	Росія	Пензенська обл., Кузнецкий район, с. Тихменеве, запов-к «Привольський лісостеп», діл. «Верхів'я Сури», 2025, ЛПП	берег струмка у лісі	Полчанінова Н. Ю., 2025
374	<i>Dolomedes plantarius</i> (Clerck, 1757)	2 ♀♀	Б-3128	Україна	Харьков, 1874, Рейнгард В.	на болотн. раст.	Рейнгард В., 1874
Родина Eresidae							
375	<i>Eresus kollari</i> Rossi, 1846	11 ♂♂	Б-3179	Росія	Белгородская обл, ур. Кленовенкое, 51°11'2,679"N 37°28'20,497"E, 06.10.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2016
376	<i>Stegodyphus</i> sp.	1 ♀ juv.	Б-3188	Узбекистан	Сурхандарьинская обл, окр. кишлака Сурхан, 18.06.1973, ВВИ	—	Полчанінова Н. Ю., 2025
Родина Gnaphosidae							
377	<i>Berlandina cinerea</i> (Menge, 1872)	4 ♂♂, 2 ♀♀	1111	Україна	Харьковская обл., 17 км SSW пгт. Великий Бурлук, окр. с. Нестеровка, сухой склон оврага, 07.06.2013, ПНЮ	сухой склон оврага	Полчанінова Н. Ю., 2014
378	<i>Drassodes lapidosus</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-3135	Україна	Донецкая обл., ≈ 20 км NW п. Володарское, запов-к «Каменные Могилы», 1973,	—	Полчанінова Н. Ю., 2004
379	<i>Drassodes lapidosul</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-3136	Україна	Донецкая обл., ≈ 20 км NW п. Володарское, запов-к «Каменные Могилы», 1973,	—	Полчанінова Н. Ю., 2004
380	<i>Drassodes pubescens</i> (Thorell, 1856)	3 ♂♂, 1 ♀	Б-3152	Україна	Сумская обл., с. Вакаловичина, 51°01'N 34°55' E, ловушки Барбера, 10.05.–12.06.2013, ПНЮ	опушка дубравы	Полчанінова Н. Ю., 2014
381	<i>Drassodes pubescens</i> (Thorell, 1856)	10 ♂♂, 8 ♀♀	Б-3160	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
382	<i>Drassyllus praeficus</i> (Koch L., 1866)	10 ♂♂, 8 ♀♀	Б-3163	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
383	<i>Drassyllus pusillus</i> (Koch C.L., 1833)	8 ♂♂, 8 ♀♀	Б-3164	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
384	<i>Gnaphosa lugubris</i> (Koch C. L., 1839)	5 ♂♂, 4 ♀♀	Б-3162	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
385	<i>Gnaphosa lucifuga</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-3189	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 18.05.–02.07.2013, ПНЮ	степной склон	Полчанінова Н. Ю., 2015
386	<i>Gnaphosa lucifuga</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	Б-3189	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 18.05.–02.07.2013, ПНЮ	степной склон	Полчанінова Н. Ю., 2015
387	<i>Gnaphosa lugubris</i> (Koch C. L., 1839)	5 ♂♂, 4 ♀♀	Б-3162	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
388	<i>Gnaphosa taurica</i> Thorell, 1875	2 ♂♂; 4 ♀♀	0159	Україна	Харьковская обл., Двуречанский НПП, 12.06.2014, 13.06.2015, К. В.Г.	меловой склон	Полчанінова Н. Ю., 2016
389	<i>Micaria formicaria</i> (Sundevall, 1831)	1 ♂	Б-3158	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
390	<i>Micaria formicaria</i> (Sundevall, 1831)	5 ♂♂	Б-3159	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21' E, 02.05.2013, ПНЮ	опушка нагорной дубравы	Полчанінова Н. Ю., 2014

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
391	<i>Micaria formicaria</i> (Sundevall, 1831)	3 ♂♂, 3 ♀♀	Б-3146	Україна	Сумська обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55'E, ловушки Барбера, 2–14.06.2013, ПНЮ	опушка дубравы и сосновая посадка	Полчанінова Н. Ю., 2014
392	<i>Micaria formicaria</i> (Sundevall, 1831)	1 ♂	Б-3142	Україна	Сумська обл., ≈ 25 км SW Ахтырки, окр. с. Куземин, бер. р. Ворскла, 18.00, 20.06.2009, ГЮА	бер., кошение	Полчанінова Н. Ю., 2011
393	<i>Micaria fulgens</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♂, 2 ♀♀	Б-3148	Україна	Сумська обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55'E, ловушки Барбера, 12.06.–14.07.2013, ПНЮ	опушка сосновой посадки в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
394	<i>Micaria fulgens</i> (Walckenaer, 1802)	3 ♂♂, 1 ♀	Б-3145	Україна	Сумська обл., Тростянець, 50°28'N 34°58'E, ловушки Барбера, 15.06.–03.01.2013, ПНЮ	опушка нагорной дубравы	Полчанінова Н. Ю., 2014
395	<i>Micaria fulgens</i> (Walckenaer, 1802)	5 ♂♂, 2 ♀♀	Б-3166	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
396	<i>Micaria pulicaria</i> (Sundevall, 1831)	4 ♂♂	Б-3137	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км SEE Змиева, окр. с. Гинеевка, 05.05.1984, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
397	<i>Micaria pulicaria</i> (Sundevall, 1831)	1 ♂, 1 ♀	Б-3171	Україна	Харьковская обл., 17 км SSW пгт. Великий Бурлук, окр. с. Нестеровка, 07.06.2013, ПНЮ	дно оврага	Полчанінова Н. Ю., 2014
398	<i>Micaria pulicaria</i> (Sundevall, 1831)	1 ♂	Б-3149	Україна	Сумська обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55'E, ловушки Барбера, 12.06.–14.07.2013, ПНЮ	опушка сосновой посадки в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
399	<i>Micaria pulicaria</i> (Sundevall, 1831)	1 ♂	Б-3168	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 06.05.–12.06.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
400	<i>Micaria subopaca</i> Westring, 1861	1 ♀	Б-2551	Україна	Харьковская обл., Харьков, 18.05.2007, ГЮА	помещение	Полчанінова Н. Ю., 2009
401	<i>Nomisia aussereri</i> Koch L., 1872)	2 ♂♂, 20 ♀♀	Б-3130	Україна	«Провальская степь», 1973 (сучасна Луганська обл. с. Провалля)	–	Астахова О. В., 1973
402	<i>Scotophaeus scutulatus</i> (Koch L., 1866)	1 ♂	Б-3133	Україна	АР Крым, окр. Ялты, запов-к «Мыс Мартыян», ночь, 10–11.09.2012, ГЮА	–	Полчанінова Н. Ю., 2013
403	<i>Zelotes aeneus</i> (Simon, 1878)	1 ♂	Б-3170	Росія	Курская обл., запов-к «Белогорье», 12 км к SW Губкина, окр с. Дубровка, Ямская степь, 07.10.2013, САА	степь	Полчанінова Н. Ю., 2014
404	<i>Zelotes azsheganovae</i> Esysunin et Efimik, 1992	11 ♂♂, 4 ♀♀	Б-3151	Україна	Сумська обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55'E, ловушки Барбера, 12.06.–14.07.2013, ПНЮ	опушка дубравы	Полчанінова Н. Ю., 2014
405	<i>Zelotes azsheganovae</i> Esysunin et Efimik, 1992	10 ♂♂, 10 ♀♀	Б-3161	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06.–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
406	<i>Zelotes electus</i> (Koch C. L., 1839)	1 ♂	Б-3167	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 03.05.–07.06.2013, САА	луговая степь	Полчанінова Н. Ю., 2014
407	<i>Zelotes electus</i> (Koch C. L., 1839)	3 ♂♂, 1 ♀	Б-3147	Україна	Сумська обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55'E, ловушки Барбера, 10.05.–14.07.2013, ПНЮ	опушка дубравы и сосновая посадка	Полчанінова Н. Ю., 2014
408	<i>Zelotes fuscus</i> (Thorell, 1875)	4 ♂♂, 1 ♀	Б-3157	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21'E, 18.05.2013, ПНЮ	опушка и вырубка в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
409	<i>Zelotes fuscus</i> (Thorell, 1875)	7 ♂♂, 2 ♀♀	Б-3143	Україна	Сумська обл., Тростянець, 50°28'N 34°58'E, ловушки Барбера, 07.05.–11.07.2013, ПНЮ	опушка нагорной дубравы	Полчанінова Н. Ю., 2014
410	<i>Zelotes fuscus</i> (Thorell, 1875)	3 ♂♂, 3 ♀♀	Б-3144	Україна	Сумська обл., Тростянець, 50°28'N 34°58'E, ловушки Барбера, 07.05.–15.06.2013, ПНЮ	нагорная дубрава	Полчанінова Н. Ю., 2014
411	<i>Zelotes fuscus</i> (Thorell, 1875)	5 ♂♂	Б-3153	Україна	Сумська обл., с. Вакаловщина, 51°01'N 34°55'E, ловушки Барбера, 10.05.–12.06.2013, ПНЮ	опушка дубравы	Полчанінова Н. Ю., 2014
412	<i>Zelotes fuscus</i> (Thorell, 1875)	1 ♀	1174	Україна	Харьковская обл., ≈ 13 км SEE Змиева, окр. с. Гинеевка, 05.05.1984, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2016

Продовження табл. 1

№ з/п	Вид	Кількість особин, стать	Інв. №	Країна збору	Дані оригінальної етикетки		Фахівець, який визначив матеріал, рік визначення
					Місце, дата збору, збирач	Біотоп	
413	<i>Zelotes latreillei</i> (Simon, 1878)	1 ♀	Б-3156	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21' E, ловушки Барбера, 18.05.–02.07.2013, ПНЮ	вырубка в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
414	<i>Zelotes latreillei</i> (Simon, 1878)	6 ♂♂, 9 ♀♀	Б-3165	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 14.06–01.08.2013, САА	опушка байрачного леса	Полчанінова Н. Ю., 2014
415	<i>Zelotes longipes</i> (Koch C. L., 1866)	1 ♀	Б-3150	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21' E, ловушки Барбера, 18.05.–02.07.2013, ПНЮ	темная просека в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
416	<i>Zelotes longipes</i> (Koch C. L., 1866)	4 ♂♂	Б-3169	Росія	Белгородская обл., Губкинский и Чернянский р-ны, 06.10.2013, САА	луг	Полчанінова Н. Ю., 2014
417	<i>Zelotes longipes</i> (Koch C. L., 1866)	1 ♂	Б-3131	Україна	«Провальская степь», 1973 (сучасна Луганська обл. с. Провалля)	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
418	<i>Zelotes longipes</i> (Koch C. L., 1866)	1 ♀	Б-3150	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21' E, ловушки Барбера, 18.05.–02.07.2013, ПНЮ	темная просека в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
419	<i>Zelotes petrensis</i> (Koch C. L., 1839)	4 ♂♂, 1 ♀	Б-3154	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21' E, ловушки Барбера, 18.05.–02.07.2013, ПНЮ	опушка и вырубка в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
420	<i>Zelotes fuscus</i> (Thorell, 1875)	1 ♂	Б-3138	Україна	Полтавская обл., Днепродзержинское вдхр., о-в Вишняки, 27.06.1970, АЕВ	–	Полчанінова Н. Ю., 2004
Родина Hahniidae							
421	<i>Hahnia ononidum</i> (Simon, 1875)	1 ♀	Б-3155	Росія	Воронежская обл., с. Воронцовка, 50°37'N 40°21' E, ловушки Барбера, 18.05.–02.07.2013, ПНЮ	темная просека в дубраве	Полчанінова Н. Ю., 2014
422	<i>Hahnia ononidum</i> (Simon, 1875)	1 ♀	Б-3141	Україна	Харьковская обл., ≈ 7 км SW Изюма, окр. с. Топальское, с. Бурханово, 14.05.2009, ДАН	подстилка	Полчанінова Н. Ю., 2012

Найповніше представлена родина Araneidae (37 видів, 662 екз., 284 од. зб.). Це — порівняно великі павуки, що мешкають переважно в травостої, на деревах і чагарниках, вони примітні, їх легко збирати. Найбільше екземплярів належать до видів *Argiopa bruennichi*, *Mangora acalypha*, *Neoscona adianta*. Види родини Gnaphosidae, навпаки, ведуть потайний спосіб життя на поверхні ґрунту, у підстилці, під корою і камінням. Їх збирають земляними пастками та вручну, і в музеї такі види потрапляють здебільшого за цілеспрямованих досліджень. У нашій колекції представлено 21 вид, 245 екз., 44 од. зб. Інші родини нараховують: Agelenidae — 9 видів, 51 екз., 29 од. зб.; Amaurobiidae — 1 вид, 2 екз., 1 од. зб.; Anyphaenidae — 1 вид, 5 екз., 3 од. зб.; Argyronetidae — 1 вид, 5 екз., 1 од. зб.; Cheiracanthiidae — 2 види, 6 екз., 2 од. зб.; Clubionidae — 8 видів, 31 екз., 20 од. зб.; Dictynidae — 9 види, 184 екз., 28 од. зб.; Dolomedidae — 3 види, 16 екз., 5 од. зб.; Eresidae — 2 види, 7 екз., 2 од. зб.; Hahniidae — 1 вид, 2 екз., 2 од. зб. Ці родини мають менше видове різноманіття, Agelenidae і Dictynidae часто трапляються у травостої та на чагарниках, інші (окрім Amaurobiidae) не бувають масовими. Із рідкісних видів, що охороняються у багатьох країнах Європи (Milano et al., 2021), в музеї зберігаються *Argyroneta aquatica* та *Dolomedes plantarius*.

П о д я к и . Автори вдячні усім вище переліченим особам, які зібрали матеріал для колекції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Березовська, М., Павловська, М., Карбовська, В., Карпенко, Н., Абдулєва, О., Кондратюк, Т., Сухомлин, М., Костіков, В. 2012. Значення колекцій у збереженні біорізноманіття у сучасній науковій діяльності. *Вісник Київського національного університету. Проблеми регуляції фізіологічних функцій*, 15, 44–47. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/probl_regul_fiziol_15_2012.pdf.
- Гірна, А. Я., Жукавець, Є. М. 2022. *Каталог павуків (Arachnida, Aranei) Львівської області (Україна)*. Львів, 1–312. ISBN: 9789660299467.
- Гірна, А. Я., Жукавець, Є. М., Лєсник, В. В., Шидловський, І. В. 2011. Матеріали до фауни павуків Передкарпаття за результатами ревізії колекцій зоологічного музею Львівського національного університету. *Наукові основи збереження біотичної різноманітності*, 2(9), 1, 257–270. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nobzr_2011_2%289%29_1_13
- Загороднюк, І. 2025. Зоологічні колекції в періоди революцій, перебудов та воєн: досвід України протягом XX–XXI століть. *Geo&Bio*, 27, 14–60. DOI: <https://doi.org/10.53452/gb2704>.

- Загороднюк, І., Ємельянов, І., Червоненко, О. 2014. Зоологічні колекції та музеї як центри дослідження біорізноманіття. В: Загороднюк, І. ред. *Зоологічні колекції та музеї: збірник наукових праць*. Національний науково-природничий музей НАН України, Київ, 6–9. URL: <https://museumkiev.org/public/zbirnyk/zoocolect2014/DZM2014-001-zag-etc-zoocolections.pdf>.
- Ковблюк, М. М., Кастрюгіна, З. А. 2015. Оновлений каталог павуків (Arachnida: Aranei) Криму. *Українська ентомофауністика*, 6(2), 1–81. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8311831>.
- Павлинов, И. Я. 2008. Музейные коллекции как научный феномен. *Вісті музейного фонду ім. О. О. Браунера*, 5(4), 1–7. URL: <http://liber.onu.edu.ua/pdf/brauner/2008/5.4.pdf>.
- Полчанінова, Н. Ю., Прокопенко, О. В. 2012. Пояснення до «Каталогу павуків (Arachnida: Aranei) Лівобережної України». *Вісті Харківського ентомологічного товариства*, 20(2), 69–80. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhet_2012_20_2_11.
- Рейнгард, В. 1874. Материали для фауны паукообразных порядка Araneae, водящихся в Харьковской губернии и прилегающих местах. [1]. *Труды общества испытателей природы при Харьковском университете*, 8, 149–254.
- Рейнгард, В. 1877. Материали для фауны паукообразных порядка Araneae, водящихся в Харьковской губернии и прилегающих местах. [2]. *Труды общества испытателей природы при Харьковском университете*, 10, 399–441.
- Систематический каталог предметов, хранящихся в Зоологическом кабинете Императорского Харьковского университета, по 1848 годъ*. 1854. Университетская типография, Харьков, 1–286.
- Шидловський, І., Хамар, І. 2014. Публікації каталогів зоологічних колекцій України. В: Загороднюк, І. ред. *Зоологічні колекції та музеї: збірник наукових праць*. Національний науково-природничий музей НАН України, Київ, 151–154. URL: <https://museumkiev.org/public/zbirnyk/zoocolect2014/DZM2014-403-shyd1-ZooKatalog.pdf>.
- Evenhuis, N. L. 2025. The Insect and Spider Collections of the World Website. URL: <https://hbs.bishopmuseum.org/codens/>. [Accessed: August 29, 2025].
- Krynicky, J. 1837. Arachnographiae Rossicae. Decas prima. *Bulletin de la Société Imperiale des Naturalists de Moscou*. 10, 73–88.
- Milano, F., Blik, T., Cardoso, P., Chatzaki, M., Fukushima, K. S., Gajdoš, P., Gibbons, A. T., Henriques, S., Macías-Hernández, N., Mammola, S., Nentwig, W., Nolan, M., Pétilon, J., Polchaninova, N., Řežáč, M., Sandström, J., Smith, H., Wśniewski, K., Isaia, M. 2021. Spider conservation in Europe: A review. *Biological Conservation*, 256, 109020. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2021.109020>
- Nentwig, W., Blick, T., Bosmans, R., Hänggi, A., Kropf, C., Stäubli, A. 2025. *Spiders of Europe*. Version 8.2025. URL: <https://www.araneae.nmbe.ch>. [Accessed: August 29, 2025]. DOI: <https://doi.org/10.24436/1>.
- Polchaninova, N. Yu., Prokopenko, E. V. 2013. Catalogue of the spiders (Arachnida, Aranei) of Left-Bank Ukraine. *Arthropoda Selecta*, Supplement, 2, 1–268. URL: https://kmkjournals.com/journals/AS/AS_Index_Volumes/AS_Suppl/Add2_Polch_Prokop.
- Polchaninova, N. Yu., Prokopenko, E. V. 2019. An updated checklist of spiders (Arachnida: Araneae) of Left-Bank Ukraine. *Arachnologische Mitteilungen*, 57(1), 60–64. DOI: <https://doi.org/10.30963/aramit5711>.
- Short, A. E. Z., Dikow, T., Moreau, C. S. 2018. Entomological collections in the age of big data. *Annual Review of Entomology*, 63, 513–530. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev-ento-031616-035536>.
- Steinke, D., McKeown, J. T. A., Zyba, A., McLeod, J., Feng, C., Hebert, P. D. N. 2024. Low-cost, high-volume imaging for entomological digitization. *ZooKeys*, 1206, 315–326. DOI: <https://doi.org/10.3897/zookeys.1206.123670>.
- Tegelberg, R., Mononen, T., Saarenmaa, H. 2014. High performance digitization of natural history collections: Automated imaging lines for herbarium and insect specimens. *Taxon*, 63(6), 1307–1313. DOI: <https://doi.org/10.12705/636.13>.
- Thorell, T. 1875. Verzeichniss südrussischer Spinnen. *Horae Societatis Entomologicae Rossicae*, 11, 39–122.
- World Spider Catalog. 2025. *World Spider Catalog*. Version 26. Natural History Museum, Bern. URL: <http://wsc.nmbe.ch>. [Accessed: September 18, 2025]. DOI: <https://doi.org/10.24436/2>.

Музей природи Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

© 2025 В. В. ЯНУЛЬ, А. Я. ГІРНА

ПАВУКИ (ARACHNIDA: ARANEAE) ЗАХІДНОЇ ЧАСТИНИ ВОДОДІЛЬНО-ВЕРХОВИНСЬКОГО ХРЕБТА (УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ)

Януль, В. В., Гірна, А. Я. Павуки (Arachnida: Araneae) західної частини Вододільно-Верховинського хребта (Українські Карпати). *Вісті Харківського ентомологічного товариства*. 2025. Т. XXXIII, вип. 1–2. С. 45–73. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-5.

Вододільно-Верховинський хребет є однією з найменш досліджених територій Українських Карпат щодо безхребетних, зокрема павуків. Відтак, метою роботи була інвентаризація аранеофауни регіону, виокремлення типових, рідкісних і ендемічних видів, а також оцінювання видового багатства павуків у різних типах оселищ. Анотований список складений на основі опублікованих даних і неопублікованих матеріалів польових досліджень 2023–2025 років на території Закарпатської та Львівської областей. Установлено, що фауна павуків західної частини Вододільно-Верховинського хребта налічує 264 види, які належать до 28 родин. П'ятнадцять видів є новими для Українських Карпат. Найбільшу увагу приділено вивченню лісових типів оселищ, для яких наведено 106 видів павуків (40,2 % від загальної кількості видів, 77,7 % від загальної кількості особин). Значне різноманіття виявлене для мезофітних лук і пасовищ регіону — 115 видів, а також узлісь і галявин — 106 видів. У складі аранеофауни виокремлено 37 видів павуків (14,0 % виявлених видів), що мають регіональний охоронний статус (категорії VU, NT, LC, DD), сім з яких (2,7 %), а саме *Araniella proxima*, *Bathypantes similis*, *Centromerus silvicola*, *Mansuphantes arciger*, *Palliduphantes milleri*, *Peponocranium praeceps* і *Zora armillata*, належать до групи вразливих (VU). Два види (0,8 %), зокрема *Palliduphantes milleri* та *Kaestneria torrentum*, є ендеміками Карпат. Наведений перелік значно доповнює знання про регіональну аранеофауну і є підґрунтям для подальших еколого-фауністичних досліджень та узагальнень. Особливу увагу у майбутньому слід приділити вивченню угруповань павуків субальпійських лук як осередків біорізноманіття Карпатського регіону. 1 табл., 33 назв.

Ключові слова: фауна павуків, різноманіття, раритетні види, типи оселищ, Вододільно-Верховинські Карпати.

Yanul, V. V., Hirna, A. Ya. Spiders (Arachnida: Araneae) from the western part of the Verkhovyna Watershed Ridge (the Ukrainian Carpathians). *The Kharkiv Entomological Society Gazette*. 2025. Vol. XXXIII, iss. 1–2. P. 45–73. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-5.

The Verkhovyna Watershed Ridge is one of the least-studied regions of the Ukrainian Carpathians in terms of invertebrate fauna, particularly spiders. Therefore, this study aimed to inventory the regional araneofauna, identify typical, rare, and endemic species, and assess species richness in different habitat types. The checklist is based on published data and unpublished materials obtained during field studies conducted from 2023 to 2025 in Zakarpattia and Lviv regions. A total of 264 spider species from 28 families were recorded in the western part of the Verkhovyna Watershed Ridge. Fifteen of them are new to the Ukrainian Carpathians. Forest habitats received the most attention and were home to 106 spider species, accounting for 40.2% of the total species and 77.7% of all recorded individuals. Considerable diversity was also observed in the mesophytic meadows and pastures (115 species) and along forest edges and glades (106 species). The spider fauna includes 37 species (14.0% of the total) with a regional conservation status (categories VU, NT, LC, DD), seven of these (*Araniella proxima*, *Bathypantes similis*, *Centromerus silvicola*, *Mansuphantes arciger*, *Palliduphantes milleri*, *Peponocranium praeceps*, and *Zora armillata*) are listed as vulnerable (VU). Two species (*Palliduphantes milleri* and *Kaestneria torrentum*) are Carpathian endemics. The annotated checklist substantially expands current knowledge of the regional spider fauna and provides a basis for further ecological and faunistic studies. Future research should focus on spider communities of subalpine meadows, which represent important biodiversity centers of the Carpathian region. 1 tabs, 33 refs.

Keywords: spider fauna, biodiversity, rare species, habitat types, Verkhovyna Watershed Carpathians.

Вступ. Павуки є однією з найбагатше представлених груп членистоногих у світовій фауні, що на сьогодні налічує понад 53 000 видів (WSC, 2025). Завдяки великій чисельності та різноманітності вони є важливою ланкою трофічного ланцюга наземних екосистем (Wilder, 2011; Cardoso *et al.*, 2025). Дослідження павуків як елемента біоти починається з інвентаризації — вивчення видового складу фауни регіону та виокремлення раритетного компонента, зокрема рідкісних і ендемічних таксонів. Така інформація згодом може бути використана для практичних цілей, насамперед формування бази даних і моніторингу змін структури угруповань тварин чи оцінювання природоохоронної цінності певної території та обґрунтування ефективних заходів щодо її збереження.

Незважаючи на доволі помітний прогрес у накопиченні даних стосовно аранеофауни України за останні десятиліття, павуки залишаються все ще слабко вивченою групою тварин на рівні окремих регіонів держави (Polchaninova, Prokopenko, 2019), і Карпати у цьому плані не є винятком. З огляду на специфіку гірських систем, дослідження біоти тут доцільно здійснювати в межах окремих масивів чи

хребтів, кожен з яких вирізняється власним поєднанням геологічних, геоморфологічних і гідрокліматичних умов. Саме вони визначають особливості формування регіональної флори й фауни.

Територія Вододільно-Верховинського хребта привертає увагу тим, що до кінця 20-х років ХХ ст. лісовий покрив схилів формували яворово-букові праліси (Janowski, 1939). Старовікові букові та яворово-букові ліси, подекуди з домішкою ялиці білої, зрідка ялини європейської, й нині мозаїчно представлені на цій території (Смалійчук, Гребенер, 2018). У межах хребта подекуди збереглася ландшафтна (природна) верхня межа лісу з буковим криволіссям на висоті 1 250 м н. р. м. (Байцар, 2014), проте більшість субальпійських лук мають вторинне походження і сформувалися нижче потенційної межі лісу внаслідок пасовищного використання території.

Хребет мало досліджений стосовно безхребетних, хоча перші ентомологічні відомості про фауну регіону містяться ще у працях М. Новицького (Nowicki, 1860). У публікаціях ХХ ст. наводиться здебільшого інформація про знахідки видів з одного чи кількох локалітетів у контексті узагальнень даних з більших за площею територій (Марискевич та ін., 2022). Так, кілька таксонів павуків з регіону згадується в кандидатській дисертації, присвяченій аранеофауні Українських Карпат (Леготай, 1972). Упродовж останніх двох десятиліть тривають моніторингові дослідження хребта у межах НПП «Бойківщина» та «Ужанський». Їх результати, серед іншого, висвітлено у низці наукових статей, що містять дані про павуків (Гірна, 2010, Гірна, Канарський, Коваль, 2015; Януль, 2023, 2025; Шпаківська та ін., 2024).

Метою цієї роботи були: 1) інвентаризація аранеофауни Вододільно-Верховинського хребта; 2) виокремлення типових, рідкісних і ендемічних видів, 3) оцінювання видового багатства павуків у різних типах оселищ.

Матеріали та методи. Територія досліджень. Дослідження проведено у західній частині середньогірного Вододільно-Верховинського хребта у межах Львівської та Закарпатської областей (табл. 1). Характерною особливістю цієї території, що простягається від Ужоцького перевалу до гори Пікуй, є чітко виражена асиметричність будови: південно-західні схили круті, місцями обривисті, північно-східні — пологі, розчленовані долинами потоків: Гнилого, Либохори, Гусиного. Гребенева лінія нерівна, хвиляста з численними вершинами, зокрема, Дрогобицький Камінь (1 186 м н. р. м.), Старостина (1 229 м н. р. м.), Пікуй (1 408 м н. р. м.) тощо. На обривистих і привершинних ділянках схилів наявні скельні відслонення і нагромадження брил, подекуди трапляються невеликі за площею кам'яні осипища (Сливка, 2001; Проць, Кагало, 2012; Кравчук, 2017). Незначна частина локалітетів розташована в межах низькогірної Воловецько-Міжгірської Верховини, зокрема на ділянках, що орографічно є продовженням схилів Вододільно-Верховинського хребта до долини річки Жденівка. За геоботанічним районуванням територія досліджень належить до Турківсько-Славського і Ставненсько-Жденівського районів Рахівсько-Турківсько-Берегометського округу букових лісів (Барбарич, 1977).

Методи збору та опрацювання матеріалу. Матеріал зібраний з використанням методів, що є стандартними для ентомологічних і аранеологічних досліджень (Dunger, Fiedler, 1989; Southwood, Henderson, 2000). Зокрема, здійснений відлов особин за допомогою ґрунтових пасток (хаотично розташовані пластикові склянки, 8,5 см в діаметрі), біоценометра й ентомологічного сачка, а також вручну під час візуального обстеження території. Матеріал із проб підстилки розбирали на світлому поліетиленовому полотні. На таке полотно або парасоллю витрушували членистоногих з мохових куртин, нижніх гілок дерев і чагарників, виганяли з під кори мертвих дерев. Фіксатором для пасток слугував 10 %-й водний розчин оцтової кислоти з додаванням 50 г кухонної солі на 1 л рідини (для зимових зборів — етиленгліколь), для зберігання матеріалу — 70–80 %-й етанол. Деякі види визначали на основі відпрепарованих педипальп самців та епігін самок. Для мацерації зайвих тканин їх занурювали у 10 %-й водний розчин КОН на 24 год, після чого переносили у гліцерин для опрацювання.

Види визначали за допомогою онлайн-визначника електронного ресурсу «Павуки Європи» (Nentwig *et al.*, 2025), веб-платформи «Les araignées de Belgique et France» (Oger, 2025) та, за потреби, окремих таксономічних робіт з детальними описами видів. Валідні назви таксонів наведені за «Каталогом павуків світу» (WSC, 2025). Природоохоронний статус (категорії IUCN: VU, NT, LC, DD) подано за «Червоним списком Карпат» (Gajdoš *et al.*, 2014). За період досліджень зібрано 5 096 особин, які ідентифіковано до видів, з них 5 060 — статевозрілі.

Локалітети видів. Умовне позначення локалітету включає першу літеру(и) населеного пункту латиницею (вище межі лісу — гори Буківської полонини), а також висоту над рівнем моря. Наприклад, с. Либохора, 831 м н. р. м. — [L–831], г. Дрогобицький Камінь, Буківська Полонина, 1 160 м н. р. м. — [DK–BP–1160]. Перелік умовних позначень наведений окремо для Закарпатської та Львівської областей відповідно до англійського алфавіту та розташований у порядку збільшення альтитуди (табл. 1).

Таблиця 1. Відомості про локалітети видів

Умовне позначення—альтитуда, м н. р. м.	Локалітет (населений пункт, гора)	Координати		Класи типів оселищ	Екосистеми/оселища
		N	E		
Закарпатська область					
P-450	с. Пашківці	48,81110	22,94360	Ан	сільські будівлі, дороги та ін.
P-467		48,81100	22,94492	Ан	фруктовий сад на березі ріки
P-470		48,81100	22,94511	Пб	незарослі гравієві береги
P-490		48,81559	22,94579	Л	яворово-ялицево-буковий ліс
P-505		48,81585	22,94699	Ан	дерев'яний міст через струмок у буково-ялицевому лісі
P-602		48,82001	22,95497	Лу	закинута сіножать
P-690		48,82464	22,95894	Л	яворово-буково-ялицевий ліс
P-717	г. Пікуй	48,82284	22,96186	Уг Ан	узлісся ялицево-букового лісу грунтова дорога вздовж узлісся
P-BP-1317		48,83193	22,99609	Ск	привершинні осипища силікатних порід
SH-462	с. Щербовець	48,80664	22,94425	Уг	поодинокі смереки біля ставка
SH-463		48,80722	22,94408	Лу	закинута пасовище
SH-468		48,80460	22,94481	Ан	залишки фундаменту ферми
SH-469		48,80690	22,94495	Уг	узлісся ялицево-буково-вільхового лісу
SH-470		48,80707	22,94333	Ан	бетонний міст через р. Жденівку
SH-485		48,80788	22,94539	Л	ялицево-буково-вільховий ліс
SH-952		48,82377	22,98663	Уг	галявина в ялицево-буковому лісі
SH-1036	Ужок	48,82661	22,98691	Л	приполонинний старовіковий буковий ліс
U-626		48,99016	22,88836	Ан	дерев'яна огорожа вздовж сіножатей, закинута стайня
U-665	Ужоцький перевал	48,98742	22,89305	Сд Пб	напівзатінений струмок, зарослий мохом берег струмка з трав'янистою рослинністю
**UP-830		49,00098	22,88646	Л	ялицево-буковий ліс
UP-833	48,99623	22,88240	Ан	дерев'яна альтанка	
Львівська область					
DK-BP-1160	г. Дрогобицький Камінь	48,93927	22,87469	Лу	біловусове пустище
DK-BP-1165		48,94323	22,87288	Ча	пустища з домінуванням чорниці та брусниці на кам'янистому схилі
K-954	с. Карпатське	48,94820	22,89131	Лу	пасовище, що заростає ялівцем
K-996		48,95008	22,88224	Бо	зарості ситника на невеликих перезволожених ділянках
K-1121		48,93702	22,87647	Л	приполонинний буковий ліс
KN-BP-1104	г. Кінчик Гнильський	48,95160	22,87368	Уг	узлісся букового лісу
*L-831	с. Либохора	48,91494	22,92455	Ан	нітрофільні високотравні угруповання
*L-854		48,91414	22,92244	Пб	затінені деревами береги з трав'янистою рослинністю
*L-888		48,92366	22,90856	Ан	грунтова дорога
*L-921		48,92477	22,90534	Уг	узлісся букового лісу з поодинокими смереками
*L-929		48,92542	22,90457	Ча	сукцесійні угруповання за участю ялівцю звичайного
*L-934		48,92501	22,90428	Лу	пасовище
*L-1034		48,92331	22,89949	Л	старовіковий буковий ліс
PI-BP-1166	г. Пікуй	48,83837	22,99480	Уг	субальпійське високотравне узлісся букового рідколісся
PI-BP-1348		48,83336	22,99470	Лу	біловусове пустище
PR-BP-1104	г. Припір	48,87824	22,98005	Лу	субальпійська щучникова лука
*ST-BP-1102	г. Старостина	48,92184	22,89344	Сд	заболочена ділянка витоку р. Либохори
ST-BP-1174		48,92760	22,88320	Уг	екотон верхньої межі букового лісу
VH-745	с. Верхнє Гусне	48,87577	23,01938	Пп	природний ерозійний зсув на крутому схилі
VH-757		48,87045	23,01545	Уг	смереково-березовий перелісок, оточений луками
***VH-770		48,86811	23,01209	Лу Ан	закинута пасовище дерев'яна огорожа, фундамент ферми
VH-775		48,86854	23,01099	Пб	слабо зарослі гравієві відмілини
VH-781		48,86771	23,00996	Л	мішаний ліс з переважанням ялиці та підростом вільхи й ліщини у долині річки
VH-788		48,86738	23,00843	Пб	зарослі травою та мохом гравієві відмілини
VH-790		48,86677	23,00790	Л	буково-ялицевий ліс у долині струмка
VH-816		48,86533	23,00563	Лу	закинута пасовище
VH-823		48,86471	23,00592	Уг	узлісся буково-ялицевого лісу
VH-833		48,86381	23,00633	Л	буково-ялицевий ліс
***VH-890		48,86293	23,00251	Л	старовіковий яворово-буковий ліс
VH-986		48,85421	23,00133	Лу	закинута сіножать з заростями чорниці (на стадії сільватизації)
VH-990		48,85497	23,00182	Л	березово-смерековий ліс на узліссі галявини
VH-1037	48,87655	22,98647	Уг	узлісся букового лісу	

Продовження табл. 1

Умовне позначення–альтитуда, м н. р. м.	Локалітет (населений пункт, гора)	Координати		Класи типів оселищ	Екосистеми/оселища
		N	E		
VH–1050	с. Верхнє Гусне	48,84720	23,00072	Л	лісова прогалина після вітровалу, зарості щитника
VH–1056		48,84378	22,99910	Л	буковий ліс
***VH–1090		48,84126	22,99772	Л	приполонинний старовіковий яворово-буковий ліс
***VH–1126		48,84013	22,99580	Л	буково-горобинове рідколісся на верхній межі лісу
VH–1142		48,87668	22,97511	Л	букове рідколісся на верхній межі лісу

Для кожного з локалітетів вказані координати та класи (групи) типів оселищ (Ан — Антропогенні, Бо — Болотні, Л — Лісові, Лу — Лучно-пасовищні, Пб — Прибережні, Пп — Піщано-піонерні, Сд — Струмково-джерельні, Ск — Скельні, Ча — Чагарникові) відповідно до «Каталогу типів оселищ Українських Карпат і Закарпатської низовини» (Проць, Кагало, 2012). Мезофітні узлісся та галявини подано як окремий клас: Узлісно-галявинні (Уг; у Каталозі включені як Ксеротермні). Зірочкою (*) у табл. 1 позначені локалітети, матеріали з яких були опубліковані для загальнозоологічного заказника «Либохорівський» (Гірна, 2010: у статті види наведені для території заказника загалом). Двома зірочками (**) — у статті (Гірна, Канарський, Коваль, 2015), трьома (***) — у низці праць щодо старовікових лісів регіону (Шпаківська та ін., 2024: [VH–890], [VH–1090]; Януль, 2023: [VH–890]; Януль, 2025: Верхнє Гусне, [VH–890], [VH–1090], [VH–1126]), а також щодо поширення *Mermessus trilobatus* (Emerton, 1882) (Януль, Гірна, 2024). Основу списку формують неопубліковані матеріали польових досліджень, проведених упродовж 2023–2025 рр.

Дворічні дослідження із закладанням ґрунтових пасток на вегетаційні періоди 2023–2024 рр. проводили у лісових екосистемах у межах локалітетів [VH–890], [VH–1056], [VH–1090], [VH–1126]. Пастки для [VH–890] функціонували також у зимовий період від жовтня 2023 р. до квітня 2024 р. Інші пробні площі досліджували протягом одного року. Частину локалітетів наведено за матеріалами, зібраними лише маршрутним методом.

Перелік скорочень і позначень в анотованому списку видів: subad. — особини передостанньої стадії линяння (преімаго), juv. — ювенільні особини; ЗЗ — загальнозоологічний заказник, ґп — ґрунтові пастки, ес — збір ентомологічним сачком, рз — ручний збір, ог — обтрушування гілок над світлим полотном або парасолом, пп — проби підстилки, Зак. — Закарпатська, Львів. — Львівська області, ! — вид, виявлений уперше в Українських Карпатах. Колектори: АГ — А. Гірна, ВЯ — В. Януль. Матеріал наведений за зразком: Адміністративна область. [Локалітет], клас типів оселищ, мікрооселище чи ярус рослинності (якщо це не впливає з методу збору), метод збору, дата або період збору — кількість особин та їх стать (колектор).

Результати та обговорення.

АНотований список видів павуків західної частини ВОДОДІЛЬНО-ВЕРХОВИНСЬКОГО ХРЕБТА (УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ)

Родина AGELENIDAE C. L. Koch, 1837

Agelena labyrinthica (Clerck, 1757)

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [U–626], Ан: під корою, рз, 29.08.2024 — 1 ♀ (АГ). Львів.: [K–954], Лу: у травостої, рз, 3.08.2025 — 2 ♀♀; [L–921], Уг: у травостої, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ).

Allagelena gracilens (C. L. Koch, 1841)

Матеріал. Зак.: [P–467], Ан: ґп, 4.09–1.10.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

Coelotes carpathensis Ovtchinnikov, 1999 (NT)

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025 — *C. pickardi* c.).

Матеріал. Зак.: [PI–BP–1317], Ск: рз, 25.05.2023 — 1 ♀; [SH–1036], Л: ґп, 15.07–12.08.2025 — 24 ♂♂, 1 ♀, 12.08–21.09.2025 — 53 ♂♂, 4 ♀ (ВЯ). Львів.: Л: [VH–1050], ґп, 25.05–27.07.2024 — 16 ♂♂; [VH–1056], ґп, 30.06–9.08.2023 — 27 ♂♂, 9.08–11.09.2023 — 39 ♂♂, 2 ♀♀, 25.05–27.07.2024 — 23 ♂♂, 1 ♀; [VH–1090], Л: ґп, 30.06–9.08.2023 — 1 ♂, 9.08–11.09.2023 — 34 ♂♂, 16.06–8.08.2024 — 20 ♂♂, 8.08–21.09.2024 — 29 ♂♂; [VH–1126], Л: ґп, 9.08–11.09.2023 — 89 ♂♂, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 93 ♂♂, 8 ♀♀, 8.08–21.09.2024 — 37 ♂♂, 13 ♀♀ (ВЯ).

***Coelotes terrestris* (Wider, 1834)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010); пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.07–2.08.2025 — 3 ♂♂, 2.08–28.08.2025 — 30 ♂♂, 28.08–28.09.2025 — 38 ♂♂ (ВЯ); [PI-BP-1317], Ск: рз, 25.05.2023 — 1 ♀ (АГ); [SH-1036], Л: гп, 12.08–21.09.2025 — 1 ♂ (ВЯ); [UP-830], Л: 25.04–05.06.2011 — 6 ♂♂, 2 ♀♀ (АГ). Львів.: [K-1121], Л: 2.08.2025 — 1 ♀; [L-888], Ан: рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-890], Л: гп, 12.06–13.08.2024 — 2 ♂♂, гп, 14.08–29.09.2023 — 7 ♂♂, 3 ♀♀, 27.07–2.10.2024 — 4 ♂♂; [VH-1050], Л: гп, 27.07–21.09.2024 — 2 ♂♂ (ВЯ).

***Histopona torpida* (C. L. Koch, 1837)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015).

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: гп, 20.07–2.08.2025 — 3 ♂♂; [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 63 ♂♂, 9 ♀♀, 20.07–2.08.2025 — 8 ♂♂, 2.08–28.08.2025 — 1 ♀, 28.08–28.09.2025 — 1 ♂, 1 ♀; [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 3 ♂♂, 15.07–12.08.2025 — 1 ♂ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 2 ♂♂ (АГ).

***Inermocoelotes inermis* (L. Koch, 1855)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Coelotes i.*); с. Верхне Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 1 ♂, 28.08–28.09.2025 — 5 ♂♂; [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 1 ♀, 12.08–21.09.2025 — 3 ♂♂ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 5 ♂♂ (АГ). Львів.: [DK-BP-1160], Лу: під камінням, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [L-1034], Л: у підстиллі біля стовбурів дерев, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-781], Л: , гп, 26.03–20.04.2024 — 10 ♂♂, 3–28.05.2024 — 1 ♂, 27.07–29.08.2024 — 9 ♂♂; [VH-823], Уг: гп, 8 – 29.08.2024 — 1 ♀; [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 4 ♂♂, 1 ♀, 26.04–12.06.2024 — 1 ♂, 3 ♀♀, 12.06–13.08.2024 — 1 ♂, гп, 14.08–29.09.2023 — 49 ♂♂, 29.09–29.10.2023 — 16 ♂♂, 4 ♀♀, 29.10.2023–26.04.2024 — 13 ♂♂, 1 ♀, 25.05–27.07.2024 — 10 ♂♂, 1 ♀; [VH-1050], Л: гп, 25.05–27.07.2024 — 1 ♂, 27.07–21.09.2024 — 4 ♂♂; [VH-1056], Л: гп, 11.09–24.10.2023 — 1 ♂, 3 ♀♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 3 ♂♂; [VH-1126], Л: гп, 12.05–16.06.2024 — 2 ♂♂ (ВЯ).

***Tegenaria ferruginea* (Panzer, 1804)**

Матеріал. Зак.: [U-626], Ан: у споруді, рз, 29.08.2024 — 1 ♀ (АГ).

***Tegenaria silvestris* L. Koch, 1872**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ); [PI-BP-1317], Ск: гп, 25.05–01.07.2023 — 4 ♂♂ (АГ). Львів.: [DK-BP-1165], Ча: під камінням, рз, 2.08.2025 — 2 ♂♂; [L-854], Пб: поміж корінням дерев, рз, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ).

Родина AMAUROBIIDAE Thorell, 1869

***Amaurobius fenestralis* (Ström, 1768)**

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: серед мертвої деревини, рз, 31.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Callobius claustrarius* (Hahn, 1833)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., с. Верхне Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 1 ♀, 20.07–2.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ); [PI-BP-1317], Ск: гп, 25.05–01.07.2023 — 2 ♂♂ (АГ); [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 1 ♂ (ВЯ). [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 4 ♂♂ (АГ). Львів.: [VH-781], Л: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂; [VH-790], Л: у моху, рз, 24.10.2023 — 1 ♂; [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 114 ♂♂, 3 ♀♀, 26.04–12.06.2024 — 371 ♂♂, 5 ♀♀, 12.06–13.08.2024 — 13 ♂♂, гп, 8–21.07.2023 — 1 ♀, 21.07–14.08.2023 — 2 ♀♀, 14.08–29.09.2023 — 17 ♀♀, 1 ♂, 29.09–29.10.2023 — 9 ♀♀, 29.10.2023–26.04.2024 — 2 ♂♂, 2 ♀♀, 25.05–27.07.2024 — 5 ♂♂, 6 ♀♀; [VH-990], Л: гп, 28.08–11.09.2023 — 1 ♀ (ВЯ); [VH-1126], Л: пп, 1.07.2023 — 1 ♂ (АГ).

Родина ARANEIDAE Clerck, 1757

***Aculepeira ceropegia* (Walckenaer, 1802)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 15.06.2025 — 1 ♀, 28.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [KH-BP-1104], Уг: у травостой, ес, 2.08.2025 — 1 ♀; [L-921], Уг: у травостой, рз, 14.07.2005 — 1 ♀, 2 juv. (АГ); [VH-770], Лу: ес, 29.06.2023 — 1 ♂; [VH-757], Уг: у травостой, ес, 12.06.2024 — 1 ♀-subad.; [VH-816], Лу: ес, 30.07.2023 — 1 ♂, 16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Agalenatea redii* (Scopoli, 1763)**

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 5.08.2025 — 2 ♂♂; [SH-463], Лу: ес, 14.09.2025 — 1 juv. (ВЯ). Львів.: [VH-816], Лу: ес, 9.10.2024 — 2 juv. (ВЯ).

***Araneus alsine* (Walckenaer, 1802)**

Матеріал. Львів.: [VH-823], Уг: у травості, ес, 20.06.2023 — 1 ♀, 14.08.2023 — 1 ♀(ВЯ).

***Araneus angulatus* Clerck, 1757**

Матеріал. Львів.: [VH-823], Уг: ог, 2.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Araneus diadematus* Clerck, 1757**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [UP-833], Ан: під покрівлею, рз, 29.08.2024 — 1 ♂ (АГ). Львів.: [L-921], Уг: на гілках смереки, рз, 14.07.2005 — 1 juv.; [KH-BP-1104], Уг: ог, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 12.08.2024 — 1 ♀; [VH-1037], Уг: у травості, рз, 24.08.2024 — 1 ♀; [VH-890], Л: у травості та підросі, ес, 2.10.2024 — 2 juv. (ВЯ).

***Araneus marmoreus* Clerck, 1757**

Матеріал. Львів.: [VH-823], Уг: на чагарниках, рз, 13.08.2024 — 1 ♀; [VH-986], Лу: у травості, ес, 28.08.2023 — 1 ♀-subad. (ВЯ).

***Araneus sturmi* (Hahn, 1831)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Леготай, 1972). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-854], Пб: на смереках, ог, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ).

***Araneus triguttatus* (Fabricius, 1775)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-921], Уг: на буці, ог, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ).

***Araneus quadratus* Clerck, 1757**

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: ес, 15.09.2025 — 2 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [KH-BP-1104], Уг: у травості, ес, 2.08.2025 — 1 ♀; [ST-BP-1174], Уг: у травості, рз, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 1 ♂ 12.08.2024; [VH-816], Лу: ес, 3.07.2023 — 1 ♂-subad, 14.08.2023 — 2 ♂♂-subad; [PR-BP-1104], Лу: ес, 24.08.2024 — 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ).

***Araniella alpica* (L. Koch, 1869)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-854], Пб: на смереках, ог, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-823], Уг: у травості, ес, 20.06.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Araniella cucurbitina* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: у травості та підросі, ес, 20.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [L-921], Уг: на смерці, ог, 14.07.2005 — 1 ♂, 1 ♀; [ST-BP-1174], Уг: на смерці, рз, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ).

! *Araniella proxima* (Kulczyński, 1885) (VU)

Матеріал. Львів.: [VH-986], Лу: на поодиноких смереках, ог, 1.08.2023 — 1 ♂ (АГ).

***Argiope bruennichi* (Scopoli, 1772)**

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 12.08.2025 — 1 ♂; [SH-463], Лу: ес, 17.08.2025 — 2 ♂♂, 1 ♀ (ВЯ); [U-665], Пб: ес, 29.08.2024 — 1 ♀ (АГ). Львів.: [DK-BP-1165], Ча: на трав'янистих рослинах, рз, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-757], Уг: у травості, ес, 12.06.2024 — 2 juv.; [VH-770], Лу: ес, 16.06.2024 — 1 juv. (ВЯ).

***Cercidia prominens* (Westring, 1851)**

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: ес, 14.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Cyclosa conica* (Pallas, 1772)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [SH-468], Ан: рз, 15.09.2025 — 1 juv. (ВЯ). Львів.: [L-921], Уг: на смерці, ог, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ).

***Gibbaranea bituberculata* (Walckenaer, 1802)**

Матеріал. Львів.: [VH-823], Уг: ог, 12.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Hypsosinga sanguinea* (C. L. Koch, 1844)**

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 15.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-757], Уг: у травості, ес, 22.06.2023 — 1 ♀, 12.06.2024 — 1 ♀; [VH-823], Уг: у травості, ес, 16.07.2023 — 1 ♀, 12.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Larinioides patagiatus* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Зак.: [SH-470], Ан: на металевих перилах мосту, рз, 14.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-770], Ан: на дерев'яному тині, рз, 29.06.2023 — 1 ♀ (АГ).

***Mangora acalypha* (Walckenaer, 1802)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 15.06.2025 — 4 ♀♀, 5.08.2025 — 1 ♀, ог, 12.08.2025 — 2 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [L-854], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 17.08.2005 — 1 ♂1 ♀ (АГ); [VH-757], Уг: у травостої, ес, 12.06.2024 — 1 ♀; [VH-816], Лу: ес, 20.06.2023 — 1 ♀, 1 juv. (ВЯ).

***Neoscona adianta* (Walckenaer, 1802) (LC)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 5.08.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [L-934], Лу: ес, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [PR-BP-1104], Лу: ес, 24.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Nuctenea umbratica* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Зак.: [U-626], Ан: під корою, рз, 29.08.2024 — 1 ♀, 1 juv. (АГ).

Родина ARGYRONETIDAE Thorell, 1869

! *Argenna subnigra* (O. Pickard-Cambridge, 1861)

Матеріал. Львів.: [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Родина CHEIRACANTHIIDAE Wagner, 1887

***Cheiracanthium erraticum* (Walckenaer, 1802)**

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: на трав'янистих рослинах, рз, 20.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [DK-BP-1165], Ча: на трав'янистих рослинах, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [VH-770], Лу: ес, 29.06.2023 — 1 ♀ (АГ).

***Cheiracanthium punctorium* (Villers, 1789) (LC)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: на трав'янистих рослинах, рз, 2.08.2024 — 1 ♀, 1 ♂ (ВЯ).

Родина CICURINIDAE F. O. Pickard-Cambridge, 1893

***Cicurina cicur* (Fabricius, 1793)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-921], Уг: під камінням, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ).

Родина CLUBIONIDAE Simon, 1878

***Clubiona alpicola* Kulczyński, 1882 (LC)**

Матеріал. Зак.: [PK-1317], Ск: рз, 25.05.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Clubiona comta* C. L. Koch, 1839**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.07–2.08.2025 — 2 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [VH-781], Л: гп, 26.03–20.04.2024 — 1 ♂; [VH-890], Л: гп, 27.07–2.10.2024 — 1 ♀; [VH-1126], Л: гп, 24.05–10.06.2023 — 2 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

! *Clubiona corticalis* (Walckenaer, 1802)

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Clubiona germanica* Thorell, 1871**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: ес, 29.06.2023 — 1 ♀ (АГ).

***Clubiona lutescens* Westring, 1851**

Література. Зак., Ужок (Леготай, 1972). Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: на деревах, ог, 11.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-854], Пб: у опалому скрученому листі, рз, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-781], Л: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Clubiona reclusa O. Pickard-Cambridge, 1863

Матеріал. Зак.: [P-717], Ан: на ґрунтовій дорозі, рз, 20.06.2025 — 1 ♂; [SH-463], Лу: у травостой, рз, 9.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-757], Уг: у травостой, ес, 12.06.2024 — 1 ♀, 16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ); [VH-775], Пб: під камінням, рз, 29.06.2023 — 1 ♀ (АГ).

! *Clubiona subtilis* L. Koch, 1867

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: у травостой, рз, 9.09.2025 — 5 ♂♂, 1 ♀, 16.09.2025 — 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ).

Clubiona terrestris Westring, 1851

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 28.08–28.09.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

Clubiona trivialis C. L. Koch, 1843

Матеріал. Львів.: [VH-757], Уг: ог, 24.08.2023 — 2 ♂♂, 1 ♀; [VH-823], Уг: ог, 16.07.2023 — 3 ♂♂, 2.08.2024 — 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ).

Родина СУБАЕІДАЕ Banks, 1892

Cryphoesa silvicola (C. L. Koch, 1834)

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [SH-1036], Л: пп, 12.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [DK-VP-1165], Ча: під камінням, рз, 2.08.2025 — 2 ♂♂, 2 ♀♀ (АГ); [VH-775], Пб: під камінням, рз, 7.04.2024 — 1 ♂; [VH-890], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 1 ♂, гп, 29.10.2023–26.04.2024 — 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 1 ♂; [VH-1126], Л: гп, 24.05–10.06.2023 — 5 ♂♂; [PI-VP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Sybaeus angustiarum L. Koch, 1868

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010); с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 1 ♂, 20.07–2.08.2025 — 16 ♂♂, 1 ♀, на буковій колоді, рз, 31.07.2025 — 1 ♂; [P-690], Л: гп, 20.07–2.08.2025 — 48 ♂♂, 2.08–28.08.2025 — 25 ♂♂, 4 ♀♀, 28.08–28.09.2025 — 4 ♀♀; [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 1 ♂, 15.07–12.08.2025 — 38 ♂♂, 1 ♀, 12.08–21.09.2025 — 19 ♂♂, 14 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [DK-VP-1160], Лу: під камінням, рз, 2.08.2025 — 1 ♂, 1 ♀; [DK-VP-1165], Ча: під камінням, рз, 2.08.2025 — 1 ♂; [K-954], Лу: під камінням, рз, 3.08.2025 — 1 ♂; [L-1034], Л: під корою поваленого дерева, рз, 14.07.2005 — 1 ♀; [PI-VP-1317], Ск: гп, 25.05–01.07.2023 — 1 ♂ (АГ); [VH-781], Л: гп, 27.07–29.08.2024 — 25 ♂♂, 10 ♀♀; [VH-890], Л: пп, 10.07.2023 — 1 ♀, гп, 12.06–13.08.2024 — 22 ♂♂, 1 ♀, гп, 8 – 21.07.2023 — 14 ♂♂, 21.07–14.08.2023 — 111 ♂♂, 16 ♀♀, 14.08–29.09.2023 — 7 ♂♂, 47 ♀♀, 29.09–29.10.2023 — 13 ♀♀, 1 ♂, 25.05–27.07.2024 — 2 ♂♂, 27.07–2.10.2024 — 14 ♂♂, 32 ♀♀; [VH-990], Л: гп, 28.08–11.09.2023 — 2 ♀♀; [VH-1050], Л: гп, 25.05–27.07.2024 — 32 ♂♂, 6 ♀♀, 27.07–21.09.2024 — 8 ♂♂, 47 ♀♀; [VH-1056], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 11 ♂♂, 2 ♀♀, 9.08–11.09.2023 — 2 ♂♂, 2 ♀♀, 11.09–24.10.2023 — 4 ♀♀, 25.05–27.07.2024 — 1 ♂, 27.07–21.09.2024 — 4 ♀♀; [VH-1090], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 99 ♂♂, 2 ♀♀, 9.08–11.09.2023 — 49 ♂♂, 40 ♀♀, 11.09–24.10.2023 — 2 ♂♂, 29 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 162 ♂♂, 7 ♀♀, 8.08–21.09.2024 — 32 ♂♂, 72 ♀♀; [VH-1126], Л: гп, 9.08–11.09.2023 — 9 ♂♂, 12 ♀♀, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 76 ♂♂, 8 ♀♀, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂, 27 ♀♀; [VH-1142], Л: серед каміння, рз, 24.08.2024 — 1 ♀; [PI-VP-1166], Уг: гп, 16.06–8.08.2024 — 11 ♂♂, 7 ♀♀ (ВЯ).

Родина DICTYNIDAE O. Pickard-Cambridge, 1871

Dictyna arundinacea (Linnaeus, 1758)

Література. Зак., Ужоцький перевал (Леготай, 1972). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-921], Уг: на сухих суцвіттях, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-775], Пб: у травостой, ес, 10.07.2023 — 1 ♀; [VH-757], Уг: ог, 24.08.2023 — 1 ♀; [VH-890], Л: у травостой та підрості, ес, 22.06.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

Dictyna pusilla Thorell, 1856

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010); с. Яворів (Гірна, Жуковець, 2022).

Матеріал. Львів.: [L-934], Лу: ес, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-823], Уг: ог, 16.07.2023 — 1 ♀ (ВЯ); [VH-986], Лу: на чагарниках і травах, ес, 1.07.2023 — 2 ♀♀ (АГ).

***Dictyna uncinata* Thorell, 1856**

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1165], Ча: на трав'янистих рослинах, рз, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ).

Родина DYSDERIDAE C. L. Koch, 1837

***Harpactea rubicunda* (C. L. Koch, 1838)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [SH-468], Ан: рз, 15.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-888], Ан: під камінням, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-745], Пп: під камінням, рз, 26.04.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Родина GNAPHOSIDAE Banks, 1892

***Drassodes cupreus* (Blackwall, 1834)**

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: на асфальтній дорозі, рз, 13.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Drassodes pubescens* (Thorell, 1856)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [K-954], Лу: під камінням, рз, 3.08.2025 — 1 ♂; [L-929], Ча: під камінням, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: пп, 3–28.05.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Drassyllus praeficus* (L. Koch, 1866)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Ан: на фундаменті, рз, 29.06.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Haplodrassus signifer* (C. L. Koch, 1839)**

Матеріал. Львів.: [VH-745], Пп: серед каміння, рз, 20.06.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

! *Micaria formicaria* (Sundevall, 1831) (LC)

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: ес, 17.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Zelotes clivicola* (L. Koch, 1870)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015).

Матеріал. Зак.: [UP-830], Л: пп, 25.04–05.06.2011 — 1 ♀ (АГ). Львів.: [VH-775], Пб: між камінням, рз, 4.06.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Zelotes petrensis* (C. L. Koch, 1839)**

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: на асфальтній дорозі, рз, 13.09.2025 — 1 ♂; [P-467], Ан: пп, 23.08–4.09.2025 — 2 ♂♂, 4.09–1.10.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Zelotes similis* (Kulczyński, 1887)**

Матеріал. Львів.: [VH-745], Пп: серед каміння, рз, 3.07.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Zelotes subterraneus* (C. L. Koch, 1833)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: пп, 28.08–28.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-929], Ча: у глиці, рз, 14.07.2005 — 1 ♂, 1 ♀ (АГ).

Родина HAHNIIDAE Bertkau, 1878

***Antistea elegans* (Blackwall, 1841)**

Матеріал. Зак.: [U-665], Сд: під камінням, рз, 29.08.2024 — 1 ♂ (АГ).

***Hahnia nava* (Blackwall, 1841)**

Матеріал. Львів.: [PI-BP-1166], Уг: пп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Hahnia ononidum* Simon, 1875**

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: пп, 25.07.2025 — 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ).

***Hahnia pusilla* C. L. Koch, 1841 (LC)**

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: пп, 25.07.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [VH-833], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 1 ♀; [VH-790], Л: у моху, рз, 24.10.2023 — 2 ♂♂, 1 ♀; [VH-890], Л: у моху, рз, 12.06.2024 — 2 ♀♀ (ВЯ).

Родина Linyphiidae Blackwall, 1859

***Agyneta affinis* (Kulczyński, 1898)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: гп, 26.03–20.04.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Agyneta conigera* (O. Pickard-Cambridge, 1863) (LC)**

Матеріал. Львів.: [VH-823], Уг: ог, 12.06.2024 — 2 ♀♀ (ВЯ); [VH-986], Лу: у рослинних рештках, рз, 1.08.2023 — 1 ♀ (АГ).

! *Agyneta fuscipalpus* (C. L. Koch, 1836) (DD)

Матеріал. Львів.: [VH-823], Уг: ог, 29.09.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Agyneta rurestris* (C. L. Koch, 1836)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне (Януль, 2023).

Матеріал. Львів.: [VH-816], Лу: ес, 14.08.2023 — 1 ♀; [VH-890], Л: пп, 22.06.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Asthenargus paganus* (Simon, 1884)**

Матеріал. Львів.: [VH-790], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 1 ♂, 24.10.2023 — 2 ♂♂, 6 ♀♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Bathypantes nigrinus* (Westring, 1851)**

Література. Львів., 33 «Либхорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [U-665], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 29.08.2024 — 1 ♀ (АГ). Львів.: [ST-BP-1102], Сд: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 1 ♂; [VH-986], Лу: на чагарничках, ес, 1.08.2023 — 1 ♂ (АГ).

***Bathypantes similis* Kulczyński, 1894 (VU)**

Матеріал. Львів.: [VH-775], Пб: серед каміння вкритого мохом, рз, 7.04.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Bolyphantes alticeps* (Sundevall, 1833)**

Матеріал. Львів.: [ST-BP-1174], Уг: у рослинних рештках рз, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ).

***Centromerita bicolor* (Blackwall, 1833)**

Матеріал. Львів.: [VH-790], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 1 ♀; [VH-816], Лу: ес, 1 ♀, 9.10.2024 (ВЯ).

***Centromerus arcanus* (O. Pickard-Cambridge, 1873)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Львів.: [VH-790], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 2 ♂♂, 1 ♀, 24.10.2023 — 2 ♂♂, 3 ♀♀; [VH-1090], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 1 ♂; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂ (ВЯ).

***Centromerus sellarius* (Simon, 1884)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 1 ♀; [SH-1036], Л: пп, 12.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-781], Л: серед низької трави, рз, 12.10.2023 — 1 ♀; [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 1 ♂, 2 ♀♀, гп, 8–21.07.2023 — 1 ♀, 29.09–29.10.2023 — 2 ♂♂, 29.10.2023–26.04.2024 — 2 ♂♂; [VH-1090], Л: гп, 8.08–21.09.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Centromerus silvicola* (Kulczyński, 1887) (VU)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: пп, 25.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [K-1121], Л: пп, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 1 ♀; [VH-1126], Л: пп, 1.07.2023 — 1 ♀, гп, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Centromerus sylvaticus* (Blackwall, 1841)**

Література. Зак., Ужозький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либхорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 4.09–1.10.2025 — 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ); [SH-463], Лу: у пониклій траві і рослинних рештках, рз, 9.09.2025 — 2 ♀ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 1 ♂ (АГ). Львів.: [L-1034], Л: пп, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-757], Уг: у моху, рз, 3.10.2023 — 1 ♂; [VH-775], Пб: у моху серед каміння, рз, 9.10.2024 — 1 ♂; [VH-781], Л: гп, 26.03–20.04.2024 — 1 ♂, 1 ♀, 3–28.05.2024 — 1 ♀, у моху, рз, 12.10.2023 — 1 ♂, серед низької трави, рз, 12.10.2023 — 1 ♀; [VH-790], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 1 ♂, 2 ♀♀; [VH-816], Лу: ес, 9.10.2024 — 1 ♀; [VH-890], Л: у травостої та підрості, ес, 2.10.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Ceratinella brevipes (Westring, 1851)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-1034], Л: пп, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ).

Ceratinella brevis (Wider, 1834)

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 4.09–1.10.2025 — 1 ♂; [SH-485], Л: пп, 29.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 1 ♀ (АГ). Львів.: [VH-781], Л: у моху, рз, 3.10.2023 — 2 ♀♀; [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 1 ♂, 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 1 ♀, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ); [PI-BP-1348], Лу: рз, 01.07.2023 — 1 ♀ (АГ).

Ceratinella scabrosa (O. Pickard-Cambridge, 1871)

Матеріал. Львів.: [VH-823], Уг: гп, 20.06–3.07.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

Cnephalocotes obscurus (Blackwall, 1834)

Матеріал. Львів.: [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Dicymbium tibiale (Blackwall, 1836)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [U-665], Сд: під камінням, рз, 29.08.2024 — 1 ♀ (АГ). Львів.: [L-934], Лу: у норі гризуна, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-757], Уг: у моху, рз, 3.10.2023 — 2 ♀♀; [VH-781], Л: у моху, рз, 12.10.2023 — 1 ♀; [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Diplocephalus cristatus (Blackwall, 1833)

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: серед листяного опаду, рз, 19.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

Diplocephalus latifrons (O. Pickard-Cambridge, 1863)

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010); пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 2 ♂♂ (АГ). Львів.: [K-1121], Л: пп, 2.08.2025 — 1 ♀; [L-1034], Л: пп, 14.07.2005 — 2 ♂♂ (АГ); [VH-890], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 1 ♂; [VH-1050], Л: гп, 25.05–27.07.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀, 27.07–21.09.2024 — 1 ♂, 2 ♀♀; [VH-1090], Л: , гп, 24.05–30.06.2023 — 2 ♀♀, 30.06–9.08.2023 — 2 ♀♀, [VH-1126], Л: гп, 24.05–10.06.2023 — 1 ♂, пп, 1.07.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

Diplocephalus permixtus (O. Pickard-Cambridge, 1871) (NT)

Матеріал. Львів.: [VH-781], Л: у моху, рз, 3.10.2023 — 2 ♀♀; серед низької рослинності, 12.10.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

Diplocephalus picinus (Blackwall, 1841)

Література. Львів., с. Верхне Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [SH-1036], Л: пп, 12.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ); Львів.: [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 78 ♂♂, 10 ♀♀, пп, 8.07.2023 — 1 ♀; [VH-1056], Л: гп, 9.08–11.09.2023 — 2 ♀♀, 27.07–21.09.2024 — 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 80 ♂♂, 9 ♀♀, 30.06–9.08.2023 — 4 ♂♂, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀, 12.05–16.06.2024 — 13 ♂♂, 2 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂, 1 ♀, 9.08–11.09.2024 — 1 ♂; [VH-1126], Л: пп, 1.07.2023 — 2 ♀♀, гп, 24.05–10.06.2023 — 5 ♂♂, 12.05–16.06.2024 — 17 ♂♂, 2 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂, 8.08–21.09.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Diplostyla concolor (Wider, 1834)

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010). Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [U-665], **Пб:** на трав'янистих рослинах, ес, 29.08.2024 — 1 ♂; [UP-830], **Л:** гп, 25.04–05.06.2011 — 4 ♀♀ (АГ). **Львів:** [DK-BP-1165], **Ча:** у моху, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [L-1034], **Л:** пп, 14.07.2005 — 2 ♀♀; [PI-BP-1348], **Лу:** у стариці, рз, 01.07.2023 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], **Лу:** гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂; [VH-781], **Л:** рз, 29.06.2023 — 1 ♀, гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂, 27.07–29.08.2024 — 2 ♂♂; [VH-1126], **Л:** гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂, 3.08–21.09.2024 — 1 ♀; [PI-BP-1166], **Уг:** гп, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂, 8.08–21.09.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Dismodicus bifrons (Blackwall, 1841)

Матеріал. Зак.: [SH-462], **Уг:** ог, 13.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ). **Львів:** [VH-986], **Лу:** у рослинних рештках рз, 1.08.2023 — 1 ♀ (АГ).

Drapetisca socialis (Sundevall, 1833)

Література. Львів., 33 «Либхорівський» (Гірна, 2010); с. Верхне Гусне (Януль, 2023).

Матеріал. Львів.: [L-1034], **Л:** під корою поваленого дерева, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-890], **Л:** пп, 10.07.2023 — 1 juv.; [VH-1126], **Л:** на стовбурі бука, рз, 16.06.2024 — 1 juv. (ВЯ).

Entelecara acuminata (Wider, 1834)

Матеріал. Львів.: [VH-770], **Лу:** ес, 26.05.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

Entelecara congenera (O. Pickard-Cambridge, 1879)

Матеріал. Львів.: [VH-757], **Уг:** ог, 24.08.2023 — 1 ♀; [VH-788], **Пб:** у травостої над струмком, ес, 10.07.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

Entelecara flavipes (Blackwall, 1834) (LC)

Матеріал. Львів.: [VH-823], **Уг:** ог, 16.07.2023 — 1 ♀, 2.08.2024 — 4 ♀♀ (ВЯ).

Erigone dentipalpis (Wider, 1834)

Література. Львів., 33 «Либхорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-854], **Пб:** на трав'янистих рослинах, ес, 17.08.2005 — 1 ♂1 ♀ (АГ); [VH-770], **Лу:** ес, 28.05.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Erigonella hiemalis (Blackwall, 1841)

Матеріал. Львів.: [VH-788], **Пб:** серед вологого моху, рз, 9.10.2024 — 3 ♂♂, 1 ♀ (ВЯ).

Floronia bucculenta (Clerck, 1757)

Матеріал. Зак.: [SH-463], **Лу:** травостій, рз, 9.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ); [U-665], **Пб:** на трав'янистих рослинах, ес, 29.08.2024 — 1 ♂ (АГ). **Львів:** [K-996], **Бо:** у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀ (АГ).

Gnathonarium dentatum (Wider, 1834)

Матеріал. Львів.: [VH-1090], **Л:** гп, 3.08–21.09.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Gonatium orientale Fage, 1931 (DD)

Матеріал. Львів.: [PI-BP-1166], **Уг:** гп, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂ (ВЯ).

Gonatium paradoxum (L. Koch, 1869)

Матеріал. Львів.: [K-954], **Лу:** у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀ (АГ).

Gonatium rubellum (Blackwall, 1841)

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). **Львів.**, пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [UP-830], **Л:** гп, 25.04–05.06.2011 — 2 ♀♀ (АГ). **Львів:** [KH-BP-1104], **Уг:** у травостої, ес, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ); [VH-990], **Л:** гп, 28.08–11.09.2023 — 2 ♀♀, 11.09–24.10.2023 — 2 ♀♀; [VH-1126], **Л:** гп, 9.08–11.09.2023 — 1 ♀; [PI-BP-1166], **Уг:** гп, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Gonatium rubens (Blackwall, 1833)

Матеріал. Львів.: [VH-986], **Лу:** у травостої та чагарниках, ес, 28.08.2023 — 2 ♀♀; [PR-BP-1104], **Лу:** ес, 24.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Gongylidiellum latebricola (O. Pickard-Cambridge, 1871)

Матеріал. Львів.: [VH-781], **Л:** серед низької трави, рз, 12.10.2023 — 2 ♀♀; [VH-823], **Уг:** гп, 20.06–3.07.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Gongylidium rufipes* (Linnaeus, 1758)**

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: серед каміння, рз, 17.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Hylyphantes graminicola* (Sundevall, 1830) (NT)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Erigonidium g.*).

Матеріал. Львів.: [L-831], Пб: у рослинних рештках рз, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ).

***Kaestneria dorsalis* (Wider, 1834)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: на деревах саду, ог, 11.06.2025 — 2 ♂♂, 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-854], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 17.08.2005 — 1 ♀ (АГ).

! *Kaestneria pullata* (O. Pickard-Cambridge, 1863)

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: у пониклій траві і рослинних рештках, рз, 9.09.2025 — 2 ♂♂, 1 ♀ (ВЯ).

***Kaestneria torrentum* (Kulczyński, 1882) (NT), endem**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Bathyphantes t.*).

Матеріал. Львів.: [ST-BP-1102], Сд: під камінням, рз, 14.07.2005 — 2 ♀♀ (АГ).

***Lepthyphantes leprosus* (Ohlert, 1865)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне (Януль, 2023).

Матеріал. Львів.: [VH-890], Л: гп, 25.05–27.07.2024 — 1 ♂, пп, 22.06.2023 — 2 ♂♂ (ВЯ).

***Linyphia hortensis* Sundevall, 1830**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне (Януль, 2023).

Матеріал. Львів.: [VH-890], Л: пп, 25.05.2023 — 2 ♀♀ (ВЯ).

***Linyphia triangularis* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: на дереві, рз, 26.08.2025 — 1 ♀; [P-602], Лу: ес, 28.08.2025 — 2 ♀♀; [SH-463], Лу: ес, 17.08.2025 — 2 ♀♀; [SH-485], Л: 27.09.2025 — 1 ♀; [SH-469], Уг: на буках, ог, 27.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ); [U-665], Пб: на рослинах, ес, 29.08.2024 — 4 ♀♀ (АГ). Львів.: [K-996], Бо: у травостой, рз, 3.08.2025 — 1 ♀; [L-921], Уг: у травостой, ес, 14.07.2005 — 2 ♀♀ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 5.09.2023 — 1 ♀; [VH-781], Л: ес, 12.08.2024 — 1 ♀; [VH-816], Лу: ес, 14.08.2023 — 2 ♀♀, 9.10.2024 — 1 ♀; [VH-986], Лу: у травостой та на чагарничках, ес, 28.08.2023 — 2 ♀♀ (ВЯ).

***Macrargus rufus* (Wider, 1834)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 1 ♀, 12.08–21.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 1 ♂, 2 ♀♀ (АГ). Львів.: [VH-890], Л: пп, 25.05.2023 — 1 ♀, гп, 25.05–30.06.2023 — 1 ♀, 26.04–12.06.2024 — 1 ♀, гп, 21.07–14.08.2023 — 1 ♀, 29.09–29.10.2023 — 1 ♀, 25.05–27.07.2024 — 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 1 ♀, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀, 3.08–21.09.2024 — 1 ♂, 1 ♀; [VH-1126], Л: гп, 12.05–16.06.2024 — 2 ♀♀ (ВЯ).

***Mansuphantes arciger* (Kulczyński, 1882) (VU)**

Матеріал. Львів.: [VH-833], Л: у глиці, рз, 24.10.2023 — 1 ♀ (ВЯ); [VH-1126], Л: пп, 1.07.2023 — 1 ♀ (АГ).

***Mansuphantes mansuetus* (Thorell, 1875)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Lepthyphantes m.*).

Матеріал. Львів.: [L-934], Лу: у норі гризуна, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ).

***Maso sundevalli* (Westring, 1851)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне (Януль, 2023).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: пп, 25.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ). [SH-485], Л: пп, 29.07.2025 — 1 ♀; [SH-1036], Л: пп, 15.07.2025 — 3 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [KH-BP-1104], Уг: пп, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-823], Уг: гп, 20.06–3.07.2023 — 1 ♂; [VH-890], Л: пп, 8.07.2023 — 1 ♀; [VH-1126], Л: пп, 1.07.2023 — 1 ♂, 3 ♀♀, 8.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

! *Mecopisthes peusi* Wunderlich, 1972 (DD)

Матеріал. Львів.: [VH-833], Л: у глиці, рз, 24.10.2023 — 2 ♀♀ (ВЯ).

***Mermessus trilobatus* (Emerton, 1882)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025; Януль, Гірна, 2024).

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: гп, 26.03–20.04.2024 — 2 ♂♂; [VH-775], Пб: серед каміння, рз, 26.04.2024 — 1 ♂; [VH-1090], Л: гп, 11.09–24.10.2023 — 1 ♂, 2 ♀♀, 8.08–21.09.2024 — 1 ♂; [VH-1126], Л: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Micrargus herbigradus* (Blackwall, 1854)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 4.09–1.10.2025 — 1 ♂ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 1 ♂ (АГ). Львів.: [L-921], Уг: у мертвих рослинних залишках і підстилці, рз, 14.07.2005 — 2 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Microlinyphia pusilla* (Sundevall, 1830)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-831], Пб: у рослинних рештках рз, 17.08.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 16.06.2024 — 1 ♀; [VH-816], Лу: у травостої, рз, 10.06.2023 — 2 ♀♀ (ВЯ).

***Microneta viaria* (Blackwall, 1841)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: пп, 25.07.2025 — 1 ♀; [SH-1036], Л: пп, 12.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [PI-BP-1348], Лу: у рослинних рештках рз, 01.07.2023 — 1 ♀ (АГ). [VH-757], Уг: пп, 20.06.2023 — 4 ♀♀; [VH-781], Л: гп, 26.03–20.04.2024 — 1 ♂, 1 ♀, 3–28.05.2024 — 3 ♂♂, пп, 29.08.2024 — 2 ♂♂; [VH-890], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 10 ♂♂, 4 ♀♀, 26.04–12.06.2024 — 2 ♂♂; [VH-1056], Л: гп, 25.05–27.07.2024 — 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 7 ♂♂, 4 ♀♀, 30.06–9.08.2023 — 2 ♂♂, 1 ♀, 12.05–16.06.2024 — 7 ♂♂, 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀, пп, 8.07.2023 — 1 ♀; [VH-1126], Л: гп, 24.05–10.06.2023 — 10 ♂♂, 7 ♀♀, 12.05–16.06.2024 — 8 ♂♂, 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀, пп, 1.07.2023 — 9 ♀♀, 11.08.2023 — 4 ♀♀, 8.08.2024 — 2 ♀♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 2 ♂♂, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Minyriolus pusillus* (Wider, 1834)**

Матеріал. Львів.: [PI-BP-1348], Лу: у рослинних рештках, рз, 01.07.2023 — 1 ♀; [ST-BP-1174], Уг: у рослинних рештках, рз, 2.08.2025 — 1 ♂, 2 ♀♀ (АГ); [VH-790], Л: у моху, рз, 16.07.2023 — 3 ♀♀, 29.09.2023 — 2 ♂♂, 7 ♀♀; [VH-823], Уг: гп, 20.06–3.07.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Mughiphantes mughii* (Fickert, 1875)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Львів.: [ST-BP-1174], Уг: на ялівці, ог, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ). [VH-1126], Л: гп, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀, пп, 30.06.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Nerienne clathrata* (Sundevall, 1830)**

Nerienne furtiva (O. Pickard-Cambridge, 1871): Гірна, 2010 {♂, misidentified}

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-934], Лу: ес, 14.07.2005 — 1 ♀; [L-921], Уг: пп, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-781], Л: ог, 29.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Nerienne emphana* (Walckenaer, 1841)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Львів.: [ST-BP-1174], Уг: на смереках, ог, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ). [VH-823], Уг: ог, 16.07.2023 — 1 ♂, 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Nerienne montana* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: на кам'яній стіні будинку, рз, 1.10.2025 — 1 juv. (ВЯ). Львів.: [L-921], Уг: під корою сухої смереки, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ).

***Nerienne peltata* (Wider, 1834)**

Матеріал. Зак.: [P-505], Ан: на гнилій деревині, рз, 25.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-757], Уг: ог, 24.08.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Neriene radiata* (Walckenaer, 1841)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010); с. Верхнє Гусне (Януль, 2023).

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: у травостої, ес, 15.06.2025 — 3 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [L-854], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 17.08.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-816], Лу: ес, 20.06.2023 — 1 ♂, 3.07.2023 — 1 ♂, 1 ♀, 16.07.2023 — 1 ♀; [VH-890], Л: пп, 22.06.2023 — 1 ♂, у травостої та підросі, ес, 12.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Nusoncus nasutus* (Schenkel, 1925) (NT)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: ес, 26.05.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Oedothorax agrestis* (Blackwall, 1853)**

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: серед листяного опад, рз, 19.06.2025 — 1 ♂, 2 ♀♀, 7.09.2025 — 9 ♂♂, 10 ♀♀, серед каміння, рз, 7.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-788], Пб: на трав'янистій рослинності, рз, 10.07.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Oedothorax apicatus* (Blackwall, 1850)**

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: серед каміння та листяного опад, рз, 17.06.2025 — 4 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [VH-890], Л: у травостої та підросі, ес, 12.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Oedothorax fuscus* (Blackwall, 1834)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [K-996], Бо: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀; [L-854], Пб: на ґрунті, рз, 17.08.2005 — 1 ♂; [VH-775], Пб: під камінням, рз, 29.06.2023 — 3 ♀♀ (АГ).

***Oedothorax gibbifer* (Kulczyński, 1882) (NT)**

Матеріал. Львів.: [VH-790], Л: ог, 2.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Oedothorax gibbosus* (Blackwall, 1841)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: у пониклій траві і рослинних рештках, рз, 9.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-854], Пб: на ґрунті, рз, 17.08.2005 — 1 ♀ (АГ).

***Oedothorax retusus* (Westring, 1851)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Львів.: [VH-775], Пб: під камінням, рз, 29.06.2023 — 1 ♀ (АГ); [VH-788], Пб: серед каміння, рз, 7.04.2024 — 1 ♂; [VH-1126], Л: гп, 12.05–16.06.2024 — 3 ♀♀ (ВЯ).

***Palliduphantes milleri* (Starega, 1972) (VU), endem**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [SH-1036], Л: гп, 15.07–12.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 2 ♂♂; [VH-1056], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 2 ♀♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 9 ♂♂, 1 ♀, 30.06–9.08.2023 — 1 ♂, 9.08–11.09.2023 — 2 ♂♂, 4 ♀♀, 11.09–24.10.2023 — 3 ♂♂, 2 ♀♀, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂, 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 2 ♀♀, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀; [VH-1126], Л: гп, 24.05–10.06.2023 — 2 ♂♂, 2 ♀♀, 9.08–11.09.2023 — 2 ♂♂, 12.05–16.06.2024 — 2 ♂♂, 3 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀; 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂, 2 ♀♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂, 3 ♀♀ (ВЯ).

***Pelecopsis elongata* (Wider, 1834)**

Матеріал. Львів.: [VH-781], Л: ог, 29.08.2024 — 1 ♂; [VH-816], Лу: на низькорослих кущах, рз, 2.10.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Pelecopsis radicularis* (L. Koch, 1872)**

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1165], Ча: у моху, рз, 2.08.2025 — 2 ♀♀ [PI-BP-1348], Лу: у стариці, рз, 25.05.2023 — 1 ♀ (АГ); [VH-1090], Л: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 8.08–21.09.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Reponocranium praiceps* Miller, 1943 (VU)**

Матеріал. Львів.: [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀ (ВЯ).

***Pityohyphantes phrygianus* (C. L. Koch, 1836)**

Матеріал. Львів.: [VH-757], Уг: ог, 24.08.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Pocadicnemis pumila* (Blackwall, 1841)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: гп, 3–28.05.2024 — 2 ♂♂; [PI-BP-1166], Уг: гп, 8.08–21.09.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Porrhopta rugtaeum* (Blackwall, 1834)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-854], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 17.08.2005 — 1 ♀ (АГ).

***Saloca kulczynskii* Miller & Kratochvíl, 1939**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [SH-1036], Л: пп, 12.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-890], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 1 ♂, 6 ♀♀, 30.06–9.08.2023 — 1 ♀, 9.08–11.09.2023 — 1 ♂, 1 ♀, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀, 12.05–16.06.2024 — 3 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂, 2 ♀♀ (ВЯ); [VH-1126], Л: пп, 1.07.2023 — 1 ♀, гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀ (АГ, ВЯ).

***Sintula corniger* (Blackwall, 1856)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Львів.: [VH-790], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 1 ♀; [VH-1126], Л: гп, 24.05–10.06.2023 — 1 ♂; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 18 ♂♂, 2 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 2 ♂♂, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂ (ВЯ).

***Stemonyphantes lineatus* (Linnaeus, 1758)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Львів.: [ST-BP-1174], Уг: у рослинних рештках рз, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ). [VH-1126], Л: гп, 24.05–10.06.2023 — 1 ♂, 12.05–16.06.2024 — 2 ♂♂ (ВЯ).

***Syedra gracilis* (Menge, 1869)**

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: пп, 25.07.2025 — 2 ♀♀; [SH-485], Л: пп, 29.07.2025 — 3 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [VH-781], Л: гп, 26.03–20.04.2024 — 1 ♀; [VH-823], Уг: гп, 20.06–3.07.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Tapinocyba affinis* Lessert, 1907**

Матеріал. Львів.: [VH-781], Л: у моху, рз, 12.10.2023 — 1 ♂; [VH-790], Л: у моху, рз, 16.07.2023 — 2 ♀♀, 29.09.2023 — 2 ♂♂; [VH-833], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 2 ♂♂, 4 ♀♀, у глиці, рз, 24.10.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

! *Tapinocyba biscissa* (O. Pickard-Cambridge, 1873)

Матеріал. Львів.: [VH-781], Л: у моху, рз, 26.03.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Tapinocyba insecta* (L. Koch, 1869)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-921], Уг: пп, 14.07.2005 — 1 ♂, 1 ♀ (АГ).

! *Tapinora longidens* (Wider, 1834)

Матеріал. Львів.: [VH-781], Л: у листяній підстилці, рз, 29.08.2024 — 1 ♀; [VH-790], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Taraniscus beskidicus* Hirna, 2018**

Матеріал. Зак.: [P-505], Ан: між дерев'яними опорами під мостом, рз, 20.07.2025 — 1 ♀, 28.08.2025 — 1 ♂; [SH-1036], Л: між камінням, 21.09.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Tenuiphantes alacris* (Blackwall, 1853)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.07–2.08.2025 — 1 ♂, 28.08–28.09.2025 — 5 ♂♂, 2 ♀♀; [SH-1036], Л: гп, 15.07–12.08.2025 — 1 ♂, 12.08–21.09.2025 — 2 ♂♂, 4 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [VH-790], Л: рз, 24.10.2023 — 1 ♀; [VH-890], Л: гп, 27.07–2.10.2024 — 1 ♂, 1 ♀, пп, 22.06.2023 — 1 ♀, 10.07.2023 — 1 ♀, ес, 2.10.2024 — 2 ♂♂, 2 ♀♀; [VH-990], Л: гп, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀; [VH-1050], Л: гп, 27.07–21.09.2024 — 1 ♂; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 5 ♂♂, 5 ♀♀, 30.06–9.08.2023 — 1 ♂; 9.08–11.09.2023 — 1 ♀, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀; [VH-1126], Л: гп, 24.05–10.06.2023 — 1 ♂, 2 ♀♀, 9.08–11.09.2023 — 1 ♀, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 2 ♀♀, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀ (ВЯ).

***Tenuiphantes cristatus* (Menge, 1866)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [SH-485], Л: у травостой, ес, 27.09.2025 — 4 ♂♂, 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-781], Л: у моху, рз, 3.10.2023 — 1 ♀, серед низької рослинності, 12.10.2023 — 1 ♂, ог, 29.08.2024 — 1 ♂, 1 ♀; [VH-990], Л: гп, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀; [VH-1126], Л: гп, 3.08–16.09.2024 — 1 ♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Tenuiphantes flavipes* (Blackwall, 1854)**

Матеріал. Зак.: [SH-1036], Л: гп, 12.08–21.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Tenuiphantes mengei* (Kulczyński, 1887)**

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: у пониклій траві і рослинних рештках, рз, 9.09.2025 — 1 ♀, 16.09.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [К-996], Бо: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♂, 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 12.10.2023 — 1 ♂, 1 ♀; [VH-816], Лу: ес, 12.06.2024 — 1 ♀; [VH-823], Уг: гп, 20.06–3.07.2023 — 1 ♀; [VH-788], Пб: у моху на камінні, рз, 9.10.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Tenuiphantes tenebricola* (Wider, 1834)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Lepthyphantes t.*); с. Верхне Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 7 ♀♀, 20.07–2.08.2025 — 2 ♀♀, 2.08–28.08.2025 — 4 ♀♀, 28.08–28.09.2025 — 9 ♀♀, пп, 5.08.2025 — 1 ♀; [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 11 ♀♀, 15.07–12.08.2025 — 2 ♀♀, 12.08–21.09.2025 — 1 ♂, 3 ♀♀ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 2 ♀♀ (АГ). Львів.: [К-954], Лу: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀; [К-1121], Л: пп, 2.08.2025 — 1 ♀; [L-1034], Л: пп, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 3 ♂♂, 11 ♀♀, 26.04–12.06.2024 — 1 ♂, 6 ♀♀, гп, 27.07–2.10.2024 — 1 ♂, 4 ♀♀; [VH-1050], Л: гп, 25.05–27.07.2024 — 1 ♀, 27.07–21.09.2024 — 1 ♂, 2 ♀♀; [VH-1056], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 2 ♂♂, 7 ♀♀, 9.08–11.09.2023 — 2 ♂♂, 11 ♀♀, 11.09–24.10.2023 — 6 ♀♀, 27.07–21.09.2024 — 2 ♂♂, 3 ♀♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 41 ♂♂, 16 ♀♀, 30.06–9.08.2023 — 10 ♂♂, 18 ♀♀, 9.08–11.09.2023 — 31 ♂♂, 65 ♀♀, 11.09–24.10.2023 — 1 ♂, 22 ♀♀, 12.05–16.06.2024 — 3 ♂♂, 3 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 5 ♂♂, 12 ♀♀, 8.08–21.09.2024 — 11 ♂♂, 14 ♀♀; [VH-1126], Л: пп, 1.07.2023 — 1 ♀, гп, 24.05–10.06.2023 — 9 ♂♂, 9.08–11.09.2023 — 2 ♂♂, 8 ♀♀, 11.09–24.10.2023 — 2 ♂♂, 2 ♀♀, 12.05–16.06.2024 — 10 ♂♂, 21 ♀♀, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂, 9 ♀♀, 8.08–21.09.2024 — 3 ♀♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Tenuiphantes tenuis* (Blackwall, 1852)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Леготай, 1972 — *Lepthyphantes t.*).

Матеріал. Зак.: [SH-462], Уг: у травостой, 12.09.2025 — 1 ♂, 2 ♀♀; [SH-463], Лу: у травостой, рз, 9.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Tenuiphantes zimmermanni* (Bertkau, 1890) (LC)**

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: серед листяного опаду, рз, 19.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Trematocephalus cristatus* (Wider, 1834)**

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: у травостой, ес, 20.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Walckenaeria alticeps* (Denis, 1952)**

Walckenaeria antica (Wider, 1834): Януль, 2023, 2025 {♀, misidentified}

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., с. Верхне Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2023; Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 1 ♀, 28.08–28.09.2025 — 2 ♀♀; [SH-463], Лу: у пониклій траві, рз, 16.09.2025 — 1 ♂ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 1 ♂ (АГ). Львів.: [VH-890], Л: гп, 30.06–29.07.2023 — 1 ♀; [VH-990], Л: гп, 11.09–24.10.2023 — 1 ♀; [VH-1050], Л: гп, 25.05–27.07.2024 — 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 24.05–16.06.2023 — 4 ♂♂, 1 ♀; [VH-1126], Л: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀; [VH-1142], Л: рз, 24.08.2024 — 1 ♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Walckenaeria atrotibialis* (O. Pickard-Cambridge, 1878)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: гп, 20.07–2.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [К-954], Лу: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-781], Л: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♀, пп, 29.08.2024 — 1 ♀; [VH-823], Уг: гп, 20.06–3.07.2023 — 2 ♂♂, 8 – 29.08.2024 — 1 ♂; [VH-1090], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Walckenaeria dysderoides* (Wider, 1834)**

Матеріал. Львів.: [К-954], Лу: у рослинних рештках, рз, 3.08.2025 — 1 ♀ (АГ).

***Walckenaeria furcillata* (Menge, 1869)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Львів.: [VH-823], Уг: гп, 20.06–3.07.2023 — 1 ♂; [VH-1126], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 1 ♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Walckenaeria mitrata* (Menge, 1868)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Львів.: [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Walckenaeria obtusa* Blackwall, 1836**

Матеріал. Львів.: [K-996], Бо: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-781], Л: гп, 20.04–3.05.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀, 3–28.05.2024 — 1 ♂; [VH-790], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 1 ♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Walckenaeria vigilax* (Blackwall, 1853)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-854], Пб: під камінням, рз, 17.08.2005 — 1 ♀ (АГ).

Родина LIOCRANIDAE Simon, 1897

***Agroeca brunnea* (Blackwall, 1833)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-929], Ча: у глиці, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ).

***Agroeca cuprea* Menge, 1873**

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: у саду, гп, 23.08–4.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Liocranoea striata* (Kulczyński, 1882) (DD)**

Матеріал. Львів.: [VH-745], Пп: серед каміння, рз, 26.04.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Родина LYCOSIDAE Sundevall, 1833

***Acantholycosa lignaria* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: на дерев'яній колоді, рз, 24.05.2023 — 1 ♂, 29.06.2023 — 1 ♀ (АГ, ВЯ).

***Alopecosa cuneata* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 2 ♂♂, 8 ♀♀ (ВЯ).

***Alopecosa inquilina* (Clerck, 1757) (LC)**

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 4.09–1.10.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [VH-823], Уг: у травостой, рз, 2.10.2024 — 1 ♀; [VH-1037], Уг: на моху, рз, 24.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Alopecosa pulverulenta* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010 – *Tarentula p.*).

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1165], Ча: у моху, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [L-934], Лу: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 1 ♀; [PI-BP-1348], Лу: на ґрунті, рз, 01.07.2023 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: на ґрунті, рз, 29.06.2023 — 2 ♂♂, 1 ♀, гп, 20.04–3.05.2024 — 49 ♂♂, ес, 12.06.2024 — 1 ♀; [VH-816], Лу: рз, 10.07.2023 — 1 ♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ).

***Aulonia albimana* (Walckenaer, 1805)**

Матеріал. Зак.: [P-717], Уг: на поверхні ґрунту, рз, 15.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-781], Л: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂; [VH-823], Уг: гп, 28.05–12.06.2024 — 3 ♂♂; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Hygrolycosa rubrofasciata* (Ohlert, 1865) (NT)**

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: серед травостою, рз, 9.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Pardosa alacris* (C. L. Koch, 1833)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015).

Матеріал. Зак.: [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 1 ♂ (ВЯ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 3 ♂♂ (АГ). Львів.: [DK-BP-1160], Лу: на ґрунті, рз, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-823], Уг: гп, 28.05–12.06.2024 — 3 ♂♂; [VH-1050], Л: гп, 25.05–27.07.2024 — 1 ♂; [VH-1090], Л: гп, 12.05–16.06.2024 — 4 ♂♂ (ВЯ).

***Pardosa amentata* (Clerck, 1757)**

Література. Зак., Ужок (Леготай, 1972); Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [U-665], Сд: на моху, рз, 29.08.2024 — 1 ♂ (АГ); [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 1 ♀ (АГ). Львів.: [L-831], Пб: у рослинних рештках рз, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 26.05.2023 — 2 ♀♀, на ґрунті, рз, 29.06.2023 — 1 ♂, 1 ♀, гп, 20.04–3.05.2024 — 1 ♂, 2 ♀♀, 3–28.05.2024 — 3 ♂♂, 1 ♀ (ВЯ); [VH-775], Пб: під камінням, рз, 29.06.2023 — 1 ♀ (АГ); [VH-781], Л: гп, 26.03–20.04.2024 — 1 ♂, 3–28.05.2024 — 11 ♂♂, 2 ♀♀ (ВЯ); [VH-986], Лу: на ґрунті, рз, 1.08.2023 — 1 ♀ (АГ).

***Pardosa fulvipes* (Collett, 1876) (NT)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: гп, 3–28.05.2024 — 15 ♂♂, 3 ♀♀ (ВЯ).

***Pardosa lugubris* (Walckenaer, 1802)**

Література. Зак., Ужок (Леготай, 1972), Львів., с. Верхнє Гуснє (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023).

Матеріал. Зак.: [P-717], Ан: на ґрунтовій дорозі, рз, 20.06.2025 — 1 ♂; [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [K-996], Бо: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♂, 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: гп, 3–28.05.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀; [VH-757], Уг: у травостой, ес, 16.06.2024 — 1 ♂; [VH-781], Л: гп, 3–28.05.2024 — 23 ♂♂, 3 ♀♀; [VH-816], Лу: ес, 20.06.2023 — 2 ♀♀, 16.07.2023 — 2 ♀♀, 12.06.2024 — 1 ♂; [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 1 ♂; [VH-1090], Л: гп, 8.08–21.09.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Pardosa morosa* (L. Koch, 1870) (LC)**

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: серед каміння, рз, 22.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Pardosa palustris* (Linnaeus, 1758)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [ST-BP-1102], Сд: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 2 ♀♀ (АГ); [VH-770], Лу: на ґрунті, рз, 29.06.2023 — 1 ♀, ес, 12.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Pardosa pullata* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1165], Ча: у моху, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [K-954], Лу: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 13 ♂♂, 2 ♀♀, 3–28.05.2024 — 45 ♂♂, 29 ♀♀, ес, 29.06.2023 — 3 ♀♀, 12.06.2024 — 2 ♀♀; [VH-781], Л: у підстилці, рз, 29.06.2023 — 1 ♂; [VH-816], Лу: ес, 3.07.2023 — 1 ♀, 14.08.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Pardosa prativaga* (L. Koch, 1870)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-854], Пб: на ґрунті, рз, ес, 17.08.2005 — 1 ♀ (АГ).

***Pardosa riparia* (C. L. Koch, 1833)**

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1160], Лу: на ґрунті, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [DK-BP-1165], Ча: у моху, рз, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Piratula hygrophila* (Thorell, 1872)**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010 – *Pirata h.*).

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: серед каміння, рз, 25.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ); [U-665], Сд: на моху, рз, 29.08.2024 — 1 ♂ (АГ). Львів.: [K-996], Бо: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀; [L-831], Пб: у рослинних рештках рз, 17.08.2005 — 1 ♂; [L-854], Пб: на ґрунті, рз, 17.08.2005 — 1 ♀; [ST-BP-1102], Сд: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 2 ♀♀ (АГ); [VH-770], Лу: гп, 3–28.05.2024 — 4 ♂♂, 1 ♀, ес, 12.08.2024 — 1 ♀; [VH-1090], Л: гп, 3.08–21.09.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Piratula knorri* (Scopoli, 1763)**

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: серед каміння, рз, 7.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-775], Пб: під камінням, рз, 4.06.2023 — 1 ♀, 29.06.2023 — 1 ♀, 8.09.2023 — 1 ♀ (АГ, ВЯ).

***Piratula latitans* (Blackwall, 1841)**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 23.08–4.09.2025 — 1 ♀; [P-470], Пб: серед каміння, рз, 17.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ); [U-665], Сд: на моху, рз, 29.08.2024 — 1 ♂ (АГ). Львів.: [VH-986], Лу: у рослинних рештках рз, 1.08.2023 — 1 ♀ (АГ); [VH-1090], Л: гп, 30.06–9.08.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Trochosa ruricola* (De Geer, 1778)**

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 23.08–4.09.2025 — 2 ♀♀, 4.09–1.10.2025 — 4 ♂♂, 2 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Trochosa spinipalpis* (F. O. Pickard-Cambridge, 1895)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 4 ♂♂, 2 ♀♀; [VH-781] Л: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂, 27.07–29.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Trochosa terricola* Thorell, 1856**

Література. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 23.08–4.09.2025 — 2 ♂, 6 ♀♀, 4.09–1.10.2025 — 6 ♂♂, 2 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [L-934], Лу: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 2 ♂♂; [VH-781], Л: гп, 26.03–20.04.2024 — 14 ♂♂, 3–28.05.2024 — 3 ♂♂; [VH-823], Уг: гп, 28.05–12.06.2024 — 1 ♂; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂, 8.08–21.09.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Xerolycosa nemoralis* (Westring, 1861)**

Матеріал. Львів.: [KH-BP-1104], Уг: у травостої, ес, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [PI-BP-1166], Уг: гп, 16.06–8.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Родина MIMETIDAE Simon, 1881

! *Ero aphana* (Walckenaer, 1802)

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: на кам'яній стіні будинку (половав на *Parasteatoda tabulata*), рз, 9.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Ero furcata* (Villers, 1789)**

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: пп, 5.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

Родина MITURGIDAE Simon, 1886

***Zora armillata* Simon, 1878 (VU)**

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: серед травостою, рз, 9.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Zora spinimana* (Sundevall, 1833)**

Література. Львів., с. Верхне Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [SH-462], Уг: на гілці біля землі, ог, 30.07.2025 — 1 ♀; [SH-463], Лу: у пониклій траві і рослинних рештках, рз, 9.09.2025 — 3 ♂, 16.09.2025 — 3 ♂♂, 2 ♀♀; [SH-1036], Л: гп, 15.06–15.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [K-996], Бо: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 2 ♀♀; [DK-BP-1160], Лу: у рослинних рештках рз, 2.08.2025 — 3 ♂♂ (АГ). [VH-781], Л: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂; [VH-823], Уг: узлісся буково-ялицевого лісу, гп, 28.05–12.06.2024 — 2 ♂♂, 9–29.08.2024 — 1 ♂; [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 1 ♀, 1 ♂; [VH-990], Л: гп, 11.09–24.10.2023 — 2 ♂♂; [VH-1090], Л: гп, 24.05–30.06.2023 — 1 ♂; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 1 ♂, 16.06–8.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Родина NESTICIDAE Simon, 1894

***Nesticus cellulanus* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: під камінням, рз, 17.06.2025 — 1 ♀, 19.06.2025 — 1 ♀; [P-505], Ан: під дерев'яними опорами мосту, рз, 2.09.2025 — 2 ♀♀, 28.09.2025 — 1 ♀, 4.10.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-770], Лу: під колодою, рз, 29.06.2023 — 1 ♂ (АГ).

Родина PHILODROMIDAE Thorell, 1869

***Philodromus cespitum* (Walckenaer, 1802)**

Матеріал. Львів., ЗЗ «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: верхівках трав'янистих рослин, рз, 5.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-921], Уг: на буках, ес, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: рз, 29.06.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Philodromus collinus* C. L. Koch, 1835**

Матеріал. Зак.: [SH-462], Уг: ог, 23.06.2025 — 2 ♂♂, 2 ♀♀; [SH-463], Лу: ес, 19.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Thanatus formicinus* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Львів.: [VH-816], Лу: ес, 9.10.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Родина PHOLCIDAE C. L. Koch, 1850

***Pholcus opilionoides* (Schrank, 1781)**

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: у господарських приміщеннях, рз, 1.10.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Pholcus phalangoides* (Fuesslin, 1775)**

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: у господарських і житлових приміщеннях, у т. ч. підвальних, рз, 1.10.2025 — 5 ♂♂, 4 ♀♀ (ВЯ).

Родина PHRUROLITHIDAE Banks, 1892

***Phrurolithus festivus* (C. L. Koch, 1835)**

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1160], Лу: на мурашнику, рз, 2.08.2025 — 1 ♂, 3 ♀; [KH-BP-1104], Уг: пп, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: на мурашнику, рз, 29.06.2023 — 1 ♂, пп, 3–28.05.2024 — 2 ♂♂ (ВЯ).

Родина PISAURIDAE Simon, 1890

***Pisaura mirabilis* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1160], Лу: на біловуснику, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [DK-BP-1165], Ча: на чагарничках, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [L-854], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 17.08.2005 — 1 ♀; [VH-770], Лу: у травостої, рз, 29.06.2023 — 1 ♀ (АГ).

Родина SALTICIDAE Blackwall, 1841

***Attulus floricola* (C. L. Koch, 1837) (LC)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Sitticus f.*).

Матеріал. Зак.: [U-665], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 29.08.2024 — 2 ♂♂ (АГ). Львів.: [L-854], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 17.08.2005 — 1 ♂, 1 ♀ (АГ).

***Attulus rupicola* (C. L. Koch, 1837)**

Матеріал. Зак.: [U-626], Ан: під корою, рз, 29.08.2024 — 1 ♀; [PI-BP-1317], Ск: рз, 25.05.2023 — 2 ♂♂ (АГ). Львів.: [DK-BP-1165], Ча: під камінням, рз, 2.08.2025 — 3 ♂♂, 2 ♀♀ (АГ); [VH-770], Ан: на залишках фундаменту, рз, 26.06.2023 — 2 ♀♀, у травостої, ес, 16.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Attulus terebratus* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Зак.: [UP-833], Ан: на дерев'яних опорах, рз, 29.08.2024 — 2 ♂♂ (АГ).

***Ballus chalybeius* (Walckenaer, 1802)**

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: серед мертвої деревини, 4.10.2025 — 1 ♂-subad. (ВЯ). Львів.: [VH-986], Лу: на молодих деревах, ог, 1.08.2023 — 1 ♂ (АГ).

***Dendryphantès rudis* (Sundevall, 1833)**

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: ес, 17.08.2025 — 1 ♀; [SH-469], Уг: на гілках бука, ог, 27.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Evarcha arcuata* (Clerck, 1757)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Леготай, 1972)

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: на дереві, ог, 26.08.2025 — 1 ♂; [P-602], Лу: ес, 05.08.2025 — 1 ♂; [SH-463], Лу: ес, 17.08.2025 — 2 ♂♂, 14.09.2025 — 3 ♂♂ (ВЯ). Львів.: [DK-BP-1165], Ча: на чагарничках, рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [K-996], Бо: на ситнику, рз, 3.08.2025 — 1 ♂ (АГ); [VH-757], Уг: у травостої, ес, 22.06.2023 — 1 ♂, 12.06.2024 — 3 ♂♂, 1 ♀, 16.06.2024 — 1 ♂; [VH-770], Лу: ес, 29.06.2023 — 1 ♂, 12.06.2024 — 1 ♂; 12.08.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀; [VH-816], Лу: ес, 3.07.2023 — 1 ♀, 16.07.2023 — 1 ♀, 14.08.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Evarcha falcata* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [SH-485], Л: у травостой, ес, 27.07.2025 — 1 ♂; [SH-469], Уг: на гілках бука, ог, 27.08.2025 — 2 ♂♂, 2 ♀♀; [SH-952], Уг: ог, 12.08.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 1 ♀; [VH-816], Лу: ес, 20.06.2023 — 4 ♂♂, 6 ♀♀, 16.07.2023 — 1 ♂, 14.08.2023 — 2 ♂♂, 12.06.2024 — 2 ♂♂; [VH-823], Уг: ог, 16.07.2023 — 1 ♂; [VH-833], Л: у моху, рз, 29.09.2023 — 1 ♂; [VH-986], Лу: у травостой та на чагарничках, ес, 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ); [K-996], Бо: на ситнику, рз, 3.08.2025 — 1 ♂; [L-921], Уг: у травостой, ес, 14.07.2005 — 2 ♂♂, 2 ♀♀; [ST-BP-1174], Уг: на чагарничках, рз, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ).

***Evarcha laetabunda* (C. L. Koch, 1846)**

Матеріал. Львів.: [PR-BP-1104], Лу: ес, 24.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Euophrys frontalis* (Walckenaer, 1802)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: гп, 3–28.05.2024 — 1 ♂ (ВЯ); [DK-BP-1165], Ча: у моху, рз, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ); [PI-BP-1166], Уг: у моху, рз, 8.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Heliophanus cupreus* (Walckenaer, 1802)**

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 5.08.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Heliophanus flavipes* (Hahn, 1832)**

Матеріал. Львів.: [VH-986], Лу: на чагарничках і травах, ес, 1.08.2023 — 1 ♀ (АГ).

***Neon reticulatus* (Blackwall, 1853)**

Література. Львів., с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Львів.: [VH-890], Л: гп, 8–21.07.2023 — 1 ♀, пп, 25.05.2023 — 1 ♂, у моху на сухій деревині, рз, 12.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

! *Neon valentulus* Falconer, 1912 (NT)

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: у пониклій траві і рослинних рештках, рз, 9.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

! *Pellenes tripunctatus* (Walckenaer, 1802)

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 5.08.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Phlegra fasciata* (Hahn, 1826) (LC)**

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 23.08–4.09.2025 — 1 ♀; [SH-470], Ан: на залізних перилах мосту, рз, 13.07.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Salticus scenicus* (Clerck, 1757)**

Матеріал. Зак.: [PI-BP-1317], Ск: рз, 25.05.2023 — 1 ♀ (АГ).

***Sibianor aurocinctus* (Ohlert, 1865)**

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: село, в будинку, рз, 21.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Sittisax saxicola* (C. L. Koch, 1846) (NT)**

Матеріал. Львів.: [VH-790], Л: на стовбурі ялиці, рз, 2.08.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Родина SEGESTRIIDAE Simon, 1893

***Segestria senoculata* (Linnaeus, 1758)**

Література. Зак., Ужоський перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010); с. Верхнє Гусне, пн.-сх. схил г. Пікуй (Шпаківська та ін., 2024; Януль, 2023, 2025).

Матеріал. Зак.: [P-690], Л: гп, 20.06–20.07.2025 — 2 ♂♂ (ВЯ); [PI-BP-1317], Ск: гп, 27.05–01.07.2023 — 2 juv., рз, 25.05.2023 — 3 ♂, 1 ♀, 7 juv.; [U-626], Ан: під корою верби, рз, 29.08.2024 — 1 ♂, 2 ♀♀; [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 1 ♂, 1 juv. (АГ). Львів.: [DK-BP-1165], Ча: під камінням, рз, 2.08.2025 — 2 ♀♀; [L-1034], Л: під корою поваленого дерева, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-890], Л: гп, 25.05–30.06.2023 — 1 ♀, гп, 25.05–27.07.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Родина TETRAGNATHIDAE Menge, 1866

Metellina mengei (Blackwall, 1869)

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: у травостой, ес, 15.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [VH-757], Уг: у травостой, ес, 12.06.2024 — 1 ♀; [VH-816], Лу: ес, 20.06.2023 — 1 ♂, 1 ♀, 3.07.2023 — 1 ♂; [VH-788], Пб: серед каміння вкритого мохом, рз, 7.04.2024 — 1 ♀; [VH-890], Л: у травостой, ес, 12.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Metellina merianaе (Scopoli, 1763)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-490], Л: серед мертвої деревини, 4.10.2025 — 1 ♀; [P-505], Ан: між дерев'яними опорами моста, рз, 31.07.2025 — 1 ♀, 4.10.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [L-854], Пб: поміж корінням дерев над водою, рз, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-775], Пб: між камінням, рз, 8.09.2023 — 1 ♀; [VH-890], Л: на стовбурі поваленого дерева, рз, 2.10.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Metellina segmentata (Clerck, 1757)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-470], Пб: між навислим корінням дерев, рз, 7.09.2025 — 1 ♂, 1 ♀; [P-602], Лу: ес, 28.08.2025 — 1 ♀; [SH-463], Лу: ес, 15.09.2025 — 1 ♀, 15.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-854], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 17.08.2005 — 1 ♂, 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 16.07.2023 — 3 ♀♀, 5.09.2023 — 2 ♀♀, 12.10.2023 — 1 ♀, 12.08.2024 — 1 ♀; [VH-788], Пб: серед каміння вкритого мохом, рз, 8.09.2023 — 1 ♀; [VH-757], Уг: ог, 24.08.2023 — 1 ♀; [VH-816], Лу: ес, 5.09.2023 — 4 ♀♀, 9.10.2024 — 1 ♂, 1 ♀; [VH-890], Л: у травостой та підрослі, ес, 2.10.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀; [VH-986], Лу: ес, 28.08.2023 — 1 ♂, 2 ♀♀ (ВЯ).

Pachygnatha clercki Sundevall, 1823

Матеріал. Львів.: [K-996], Бю: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♂ (АГ).

Pachygnatha degeeri Sundevall, 1830

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 23.08–4.09.2025 — 2 ♂♂, 1 ♀, 4.09–1.10.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [L-934], Лу: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀, 3–28.05.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

Pachygnatha listeri Sundevall, 1830

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [U-665], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 29.08.2024 — 2 ♀♀ (АГ). Львів.: [DK-BP-1160], Лу: у рослинних рештках рз, 2.08.2025 — 1 ♀; [ST-BP-1102], Сд: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: гп, 20.04–3.05.2024 — 1 ♂, 3 ♀♀, 3–28.05.2024 — 1 ♂; [VH-816], Лу: ес, 20.06.2023 — 2 ♀♀, 12.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Tetragnatha extensa (Linnaeus, 1758)

Література. Львів., с. Либохора, с. Яворів (Гірна, Жуковець, 2022).

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: ес, 16.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

! *Tetragnatha nigrita* Lendl, 1886

Матеріал. Львів.: [VH-757], Уг: ог, 24.08.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

Tetragnatha pinicola L. Koch, 1870

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010); Львів., с. Яворів (Гірна, Жуковець, 2022).

Матеріал. Зак.: [U-665], Пб: на трав'янистих рослинах, ес, 29.08.2024 — 1 ♀ (АГ). Львів.: [L-921], Уг: на буках, ог, 14.07.2005 — 2 ♀♀ (АГ); [VH-757], Уг: у травостой, ес, 12.06.2024 — 1 ♀; [VH-770], Лу: ес, 12.08.2024 — 1 ♂, 2 ♀♀; [VH-816], Лу: ес, 20.06.2023 — 1 ♂, 3.07.2023 — 3 ♀♀, 30.07.2023 — 1 ♀, 12.06.2024 — 4 ♀♀ (ВЯ).

Родина THERIDIIDAE Sundevall, 1833

Asagena phalerata (Panzer, 1801)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Steatoda ph.*).

Матеріал. Львів.: [L-934], Лу: сінокісно-пасовищна лука, на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ).

Cryptachaea riparia (Blackwall, 1834)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 – *Achaearanea r.*).

Матеріал. Зак.: [SH-468], Ан: рз, 15.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-921], Уг: на смереці, ог, 14.07.2005 — 1 juv. (АГ).

***Euplognatha ovata* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010); *Зак.*, Ужок (Леготай, 1972 — *Theridium o.*).

Матеріал. *Зак.*: [P-490], *Л*: у травостої, ес, 20.06.2025 — 4 ♂♂ (ВЯ). Львів.: [K-954], *Лу*: у травостої, рз, 3.08.2025 — 2 ♀♀; [L-934], *Лу*: ес, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-757], *Уг*: ог, 16.07.2023 — 2 ♂♂, 1 ♀, у травостої, ес, 12.06.2023 — 1 ♂; [VH-816], *Лу*: ес, 3.07.2023 — 4 ♂♂, 2 ♀♀, 16.07.2023 — 2 ♂♂, 1 ♀, 30.07.2023 — 1 ♂; [VH-823], *Уг*: ог, 16.07.2023 — 1 ♂; [VH-890], *Л*: у травостої та підрості, ес, 12.06.2024 — 2 ♂♂, 2 ♀♀ (ВЯ).

! *Episinus angulatus* (Blackwall, 1836)

Матеріал. *Зак.*: [P-467], *Ан*: на дереві, ог, 11.06.2025 — 1 ♀; [P-690], *Л*: гп, 28.08–28.09.2025 — 1 ♀; [SH-485], *Л*: у травостої, ес, 27.07.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [VH-823], *Уг*: у травостої, ес, 16.07.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Euryopsis flavomaculata* (C. L. Koch, 1836)**

Матеріал. Львів.: [VH-823], *Уг*: гп, 28.05–12.06.2024 — 2 ♂♂ (ВЯ).

***Lasaeola tristis* (Hahn, 1833)**

Матеріал. Львів.: [VH-770], *Лу*: ес, 28.05.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Neottiura bimaculata* (Linnaeus, 1767)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Theridion b.*).

Матеріал. *Зак.*: [P-490], *Л*: ог, 11.06.2025 — 1 ♂, 15.06.2025 — 1 ♂, 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [K-954], *Лу*: у травостої, рз, 3.08.2025 — 1 ♂; [L-934], *Лу*: ес, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-816], *Лу*: ес, 14.08.2023 — 1 ♀ (ВЯ).

***Parasteatoda lunata* (Clerck, 1757)**

Матеріал. *Зак.*: [SH-1036], *Л*: між гілками дерев, рз, 15.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [VH-823], *Уг*: ог, 12.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Parasteatoda tabulata* (Levi, 1980)**

Матеріал. *Зак.*: [P-450], *Ан*: на кам'яній стіні будинку, рз, 9.08.2025 — 1 ♀, 1.10.2025 — 1 ♀; [P-490], *Л*: у травостої, ес, 15.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Parasteatoda tepidariorum* (C. L. Koch, 1841)**

Матеріал. *Зак.*: [SH-470], *Ан*: у порожнинах бетонних блоків, рз, 20.09.2025 — 2 ♀♀ (ВЯ).

***Pholcomma gibbum* (Westring, 1851)**

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1165], *Ча*: у моху, рз, 2.08.2025 — 1 ♀ (АГ).

***Phylloneta impressa* (L. Koch, 1881)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Theridion i.*).

Матеріал. *Зак.*: [SH-463], *Лу*: ес, 17.08.2025 — 1 ♀; [SH-952], *Уг*: ог, 15.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-921], *Уг*: у травостої, ес, 14.07.2005 — 1 ♀; [ST-BP-1174], *Уг*: на трав'янистих рослинах, рз, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], *Лу*: ес, 22.06.2023 — 1 ♂, 29.06.2023 — 1 ♂, 1 ♀, 12.06.2024 — 2 ♀♀; [VH-890], *Л*: у травостої, ес, 12.06.2024 — 1 ♂ (ВЯ).

***Phylloneta sisyphia* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Theridion s.*).

Матеріал. *Зак.*: [SH-952], *Уг*: ог, 15.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [K-954], *Лу*: у травостої, рз, 3.08.2025 — 2 ♀♀; [L-934], *Лу*: ес, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-816], *Лу*: ес, 20.06.2023 — 1 ♂; [VH-823], *Уг*: ог, 16.07.2023 — 2 ♀♀ (ВЯ).

***Platnickina tincta* (Walckenaer, 1802)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010 — *Theridion t.*).

Матеріал. *Зак.*: [SH-462], *Уг*: ог, 13.06.2025 — 2 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [L-921], *Уг*: на смерці, ог, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-823], *Уг*: ог, 12.06.2024 — 1 ♀, 2.10.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Robertus lividus* (Blackwall, 1836)**

Література. *Зак.*, Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015).

Матеріал. *Зак.*: [P-490], *Л*: у листяній підстильці, пп, 25.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ); [UP-830], *Л*: гп, 25.04–05.06.2011 — 2 ♂♂ (АГ). Львів.: [VH-790], *Л*: у моху, рз, 24.10.2023 — 1 ♂; [VH-781], *Л*: гп, 26.03–20.04.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Robertus neglectus* (O. Pickard-Cambridge, 1871)**

Матеріал. *Зак.*: [U-665], *Сд*: у моху, рз, 29.08.2024 — 1 ♂ (АГ).

***Rugathodes bellicosus* (Simon, 1873) (NT)**

Матеріал. Зак.: [P-BP-1317], Ск: гп, 25.05–01.07.2023 — 1 ♂ (АГ).

***Steatoda bipunctata* (Linnaeus, 1758)**

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: у господарських приміщеннях, рз, 1.10.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Theridion boesenbergi* Strand, 1904**

Література. Львів., пн.-сх. схил г. Пікуй (Януль, 2025).

Матеріал. Львів.: [VH-890], Л: гп, 8–21.07.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

***Theridion mystaceum* L. Koch, 1870**

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: на кам'яній стіні будинку, рз, 1.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Theridion pinastri* L. Koch, 1872**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-921], Уг: на буках, ог, 14.07.2005 — 1 ♂ (АГ).

***Theridion varians* Hahn, 1833**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-934], Лу: ес, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-823], Уг: ог, 16.07.2023 — 1 ♂ (ВЯ); [VH-986], Лу: на чагарничках і травах, ес, 1.08.2023 — 1 ♀ (АГ).

Родина THERIDIOSOMATIDAE Simon, 1881

***Theridiosoma gemmosum* (L. Koch, 1877) (NT)**

Матеріал. Зак.: [P-505], Ан: під дерев'яними опорами, рз, 25.07.2025 — 2 ♀♀; [SH-485], Л: у травості, ес, 27.07.2025 — 2 ♀♀ (ВЯ). Львів.: [VH-788], Пб: серед каміння вкритого мохом, рз, 7.04.2024 — 1 ♂-subad. (ВЯ).

Родина THOMISIDAE Sundevall, 1833

***Diaea dorsata* (Fabricius, 1777)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010); с. Верхне Гусне (Януль, 2023).

Матеріал. Зак.: [SH-485], Л: у травості, ес, 29.07.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-921], Уг: на буках, ог, 14.07.2005 — 1 ♂; [ST-BP-1174], Уг: на яворі, ог, 2.08.2025 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 26.05.2023 — 1 ♂; [VH-816], Лу: закинуте пасовище, ес, 9.10.2024 — 2 juv.; [VH-890], Л: у травості та підрослі, ес, 25.05.2023 — 1 juv., 22.06.2023 — 1 juv., 2.10.2024 — 1 ♀, 1 juv. (ВЯ).

***Ebrechtella tricuspидata* (Fabricius, 1775)**

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: ес, 14.09.2025 — 6 ♂♂, 15.09.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

***Misumena vatia* (Clerck, 1757)**

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [P-602], Лу: ес, 15.06.2025 — 1 ♀; [SH-952], Уг: ог, 15.07.2025 — 1 ♂ (ВЯ). Львів.: [K-996], Бо: на ситнику, рз, 3.08.2025 — 1 ♀; [L-934], Лу: ес, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 12.06.2024 — 1 ♂, 1 juv.; [VH-816], Лу: ес, 3.07.2023 — 1 ♀, 16.07.2023 — 1 juv., 30.07.2023 — 1 juv.; [PR-BP-1104], Лу: ес, 24.08.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

***Ozyptila atomaria* (Panzer, 1801)**

Матеріал. Зак.: [P-467], Ан: гп, 4.09–1.10.2025 — 2 ♂♂ (ВЯ).

***Ozyptila brevipes* (Hahn, 1826) (NT)**

Матеріал. Зак.: [SH-462], Уг: у травості, 12.09.2025 — 1 ♀ (ВЯ).

***Ozyptila trux* (Blackwall, 1846)**

Література. Зак., Ужоцький перевал (Гірна, Канарський, Коваль, 2015). Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [UP-830], Л: гп, 25.04–05.06.2011 — 2 ♂♂ (АГ). Львів.: [DK-BP-1160], Лу: у рослинних рештках рз, 2.08.2025 — 1 ♂; [DK-BP-1165], Ча: у моху, рз, 2.08.2025 — 2 ♀♀; [K-996], Бо: у рослинних рештках рз, 3.08.2025 — 1 ♀; [L-934], Лу: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ); [VH-757], Уг: у травостої, ес, 12.06.2024 — 1 ♂; [VH-781], Л: у моху, рз, 3.10.2023 — 1 ♀, гп, 3–28.05.2024 — 3 ♂♂, 27.07–29.08.2024 — 1 ♂, 1 ♀; [VH-823], Уг: гп, 28.05–12.06.2024 — 2 ♂♂, 1 ♀; [PI-BP-1166], Уг: гп, 12.05–16.06.2024 — 12 ♂♂, 1 ♀, 16.06–8.08.2024 — 9 ♂♂, 1 ♀, 8.08–21.09.2024 — 2 ♂♂, 3 ♀♀ (ВЯ).

Spiracme striatipes (L. Koch, 1870)

Матеріал. Зак.: [SH-463], Лу: ес, 14.09.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

Xysticus audax (Schrank, 1803)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Зак.: [SH-462], Уг: ог, 23.06.2025 — 1 ♀ (ВЯ). Львів.: [L-934], Лу: на ґрунті, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ).

Xysticus bifasciatus C. L. Koch, 1837

Матеріал. Львів.: [VH-770], Лу: ес, 26.05.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

Xysticus cristatus (Clerck, 1757)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-831], Пб: у рослинних рештках рз, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 26.05.2023 — 1 ♂, 1 ♀, 12.06.2024 — 1 ♀ (ВЯ).

Xysticus erraticus (Blackwall, 1834)

Матеріал. Львів.: [DK-BP-1160], Лу: у рослинних рештках рз, 2.08.2025 — 1 ♂; [VH-770], Лу: ес, 29.06.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

Xysticus kochi Thorell, 1872

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-921], Уг: у мертвих рослинних залишках і підстилці, рз, 14.07.2005 — 1 ♀ (АГ).

Xysticus lineatus (Westring, 1851) (NT)

Матеріал. Зак.: [P-450], Ан: на асфальтованій дорозі, рз, 10.06.2025 — 1 ♂; [SH-462], Уг: на піщаній поверхні, рз, 14.06.2025 — 1 ♂ (ВЯ).

Xysticus ulmi (Hahn, 1831)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-831], Пб: на кропиві, рз, 17.08.2005 — 1 ♂ (АГ); [VH-770], Лу: ес, 26.05.2023 — 1 ♂ (ВЯ).

Види, що потребують підтвердження:

Coelotes atropos (Walckenaer, 1830)

Література. Львів., 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010).

Матеріал. Львів.: [L-1034], Л: під камінням, рз, 14.07.2005, 1 ♀ (АГ).

Примітка: сухий матеріал, для точної ідентифікації необхідний самець.

Palliduphantes pallidus (O. Pickard-Cambridge, 1871)

Література. Зак., Ужоцький перевал (Леготай, 1972 – *Lepthyphantes p.*).

Примітка: усі знахідки *P. pallidus* в Україні потребують підтвердження, зокрема в аспекті порівняння з *Palliduphantes alutacius* (Simon, 1884)

Philodromus fuscilimbatus Lucas, 1846

Література. Зак., Ужоцький перевал (Леготай, 1972 — *Ph. aureolus rufolimbatus* Kulcz., 1881).

Примітка: колекційний матеріал М. Леготай утрачений; немає підтверджених знахідок для Карпат.

Частина видів, наведена у списку для 33 «Либохорівський» (Гірна, 2010), визначена за ювенільними особинами і наразі не підтверджена статевозрілими особинами. Це, зокрема, *Larinioides sclopetarius* (Clerck, 1757) як *L. sericatus* (Clerck, 1758) — [L-831], *Larinioides suspicax* (O. Pickard-Cambridge, 1876) як *L. folium* (Schrank, 1803) — [L-831], *Singa hamata* (Clerck, 1757) — [L-831], *Zygiella atrica* (C. L. Koch, 1845) — [ST-BP-1102], *Philodromus emarginatus* (Schrank, 1803) — [L-921]. Також під час теперішніх досліджень були знайдені статевонезріла особини *Huptyotes paradoxus* (C. L. Koch,

1834) — [VH–816], *Micrommata virescens* (Clerck, 1757) — [SH–463], [SH–952] і *Tmarus piger* (Walckenaer, 1802) — [SH–463].

Для західної частини Вододільно-Верховинського хребта виявлено 264 види павуків, які належать до 28 родин. Найбагатше за кількістю таксонів представлені родини Linyphiidae — 99 видів (37,5 % від загальної кількості), Theridiidae і Lycosidae — 22 види у кожній (8,3 %), Araneidae — 21 вид (7,9 %), Salticidae — 18 (6,8 %) і Thomisidae — 14 (5,3 %). Вісім родин репрезентовані одним видом кожна. За представленістю наведених багатовидових родин фауна регіону є типовою для Карпат загалом. Зокрема частка лінійфій у видовому складі павуків гірської системи становить приблизно 35 % (Gajdoš *et al.*, 2014).

Одинадцять видів павуків не включені в основний перелік і є такими, що потребують підтвердження присутності в регіоні, оскільки колекційний матеріал втрачений або знахідки відомі за ювенільними особинами. П'ятнадцять видів доповнюють фауну павуків Українських Карпат (без Передкарпаття; позначені знаком оклику). Ще чотири, а саме *Floronia bucculenta*, *Gonatium paradoxum*, *Pholcomma gibbum* і *Theridiosoma gemmosum* підтверджують дані, відомі лише за матеріалами дисертації М. В. Леготай (1972; колекція втрачена). Інформація про 145 видів наводиться вперше для території Вододільно-Верховинського хребта.

Уздовж Вододільно-Верховинського хребта простягається межа двох адміністративних областей. Відтак, з території Закарпаття для цього пасма гір відомо 152 види, зокрема два (*Araneus sturmi* й *Dictyna arundinacea*) — залишаються непідтвердженими сучасними знахідками. За попередніми підрахунками (опубліковані зведення щодо фауни адміністративного регіону відсутні), 12 видів доповнюють список павуків області *Clubiona subtilis*, *Micaria formicaria*, *Antistea elegans*, *Dismodicus bifrons*, *Gonylidium rufipes*, *Kaestneria pullata*, *Agroeca cuprea*, *Attulus floricola*, *Neon valentulus*, *Episinus angulatus*, *Rugathodes bellicosus*, *Theridion mystaceum*.

Для Львівщини кількість виявлених видів є дещо більшою — 214 таксонів. Дванадцять з них наведені вперше для адміністративного регіону: *Araniella proxima*, *Agyneta fuscipalpus*, *Bathyphantes similis*, *Mansuphantes arciger*, *Mecopisthes peusi*, *Nusoncus nasutus*, *Tapinocyba biscissa*, *Liocranoeca striata*, *Acantholycosa lignaria*, *Pardosa fulvipes*, *Pholcomma gibbum*, *Theridion boesenbergi*. Підтверджена знахідка *Zelotes similis*, виду, що вважався сумнівним для області (Гірна, Жуковець, 2022).

За кількістю виявлених особин на дослідженій території хребта домінують родини Linyphiidae (27,2 % від загальної чисельності), Cybaeidae (25,1 %), Agelenidae (17,3 %), Amaurobiidae (11,1 %). Типовими видами, які водночас можна вважати масовими для регіону (представлені у наших зборах більше, ніж 100 особинами), є звичайні для низько- та середньогірних хребтів Зовнішніх Карпат України таксони (Прокопенко, Чумак, 2006(2007); Гірна, 2013, 2017а). Зокрема, *Coelotes terrestris*, *Inermocoelotes inermis*, *Callobius claustrarius*, *Cybaeus angustiarum*, *Microneta viaria* і *Tenuiphantes tenebricola*. Разом із цим, увагу привертає домінування у лісових екосистемах хребта *Diplocephalus picinus*. Також примітною є велика чисельність у приполонинних деревостанах *Coelotes carpathensis* — виду більше характерного для високогірних регіонів Карпат (Прокопенко, Чумак, 2006(2007); Гірна, 2017а; Hirna, Gnelitsa, Zhukovets, 2016).

Дослідження переважно проводилися в поясі букових і буково-смерекових лісів у діапазоні висот 450–1150 м н. р. м. (95,5 % зібраного матеріалу, 51 локалітет), де виявлено 251 вид павуків. У спорадичних зборах вище межі лісу, а саме на Буківській полонині, відловлено 74 види (10 локалітетів). Тут в умовах знижених субальпійських лук особливістю аранеоугруповань скельних типів оселищ є велика чисельність особин *Segestria senoculata* (не усі вилучалися, оскільки добре ідентифікуються візуально). Цей вид, разом із *Attulus rupicola* і *Tegenaria silvestris*, найчастіше заселяє доступні порожнини під камінням. Домінування *Segestria senoculata* раніше було відмічене для аналогічних оселищ Бещадського національного парку (Bieszczadzki Park Narodowy) у Польщі, що простягається на захід від досліджуваного хребта (Rozwałka, 2012). Слід зазначити, що у високогір'ї Українських Карпат (Чорногора, Мармароські Альпи, Горгани) на привершинних осипищах силікатних порід частіше можна побачити *Clubiona alpicola*, *Cybaeus angustiarum*, *Haplodrassus signifer* і *Cryphoeca silvicola* (Hirna, Gnelitsa, Zhukovets, 2016; Гірна, 2017б).

Найбільшу увагу приділено дослідженню лісових типів оселищ (17 локалітетів), для яких наведено 106 видів павуків (40,2 % від заг. кількості видів, 77,7 % від заг. кількості особин). Дані головним чином стосуються природних лісових екосистем регіону і не містять інформації про похідні монодомінантні насадження хвойних порід.

Незважаючи на меншу дослідженість, значне різноманіття павуків виявлено для мезофітних лук і пасовищ хребта (11 локалітетів) — 115 видів, а також узлісь і галявин (12 локалітетів) — 106 видів. Інші природні оселища представлені у зборах меншою кількістю локалітетів (табл. 1) і таксонів, зокрема у

прибережних виявлено 52, чагарникових — 21, болотних — 13, скельних — 10, струмково-джерельних — 10, піщано-піонерних — 4 види.

В антропогенних типах оселищ (10 локалітетів) відловлено 49 видів. Більшість із них заселяють певні середовища, створені людиною у межах природних екосистем, зокрема мости чи дерев'яні загорожі вздовж сіножатей, полюють чи випадково опиняються на ґрунтових дорогах тощо. З-поміж синантропних видів, що трапляються у житлових і господарських будівлях, лише один (*Pholcus phalangioides*) надає перевагу приміщенню, де плюсова температура підтримується впродовж року.

У складі аранеофауни західної частини Вододільно-Верховинського хребта виокремлено 37 видів павуків (14,0 % від заг. кількості видів), що мають регіональний охоронний статус (категорії VU, NT, LC, DD; Gajdoš et al, 2014). Зокрема, до групи вразливих (VU) належать сім видів (2,7 %): *Araniella proxima*, *Bathypantes similis*, *Centromerus silvicola*, *Mansuphantes arciger*, *Palliduphantes milleri*, *Peponocranium praiceps*, *Zora armillata*. Два види (0,8 %), а саме *Palliduphantes milleri* та *Kaestneria torrentum*, є ендеміками Карпат, ендемізм ще двох (*Coelotes carpathensis* та *Taranucnus beskidicus*) потребує уточнення, а усі відомі знахідки наразі обмежені територією Українських Карпат (Gajdoš et al., 2014; Hirna, Yanul, 2023). Інформацію щодо раритетного компонента фауни доволі важко оцінити через брак зведених даних стосовно більшості гірських масивів. Свої корективи вносить і те, що детальніше досліджена лише західна частина Вододільно-Верховинського хребта, а дані щодо субальпійських лук є фрагментарними. Для порівняння, для високогірного масиву Чорногора, де близько 80 % досліджених локалітетів розташовані у верхньому лісовому поясі (смерекових лісів), а також субальпійському та альпійському, участь загрозених і вразливих видів (EN, VU) становила 3,9 % (11 видів з 252 відомих), а ендемічних — 2,4 % (6 видів; Hirna, Gnelitsa, Zhukovets, 2016). Частка видів з охоронним статусом VU, EN, CR, RE у фауні Українських Карпат оцінена як 3,6 % за підрахунками 2014 року. Наразі ці дані потребують коригування, першочерговим кроком якого є створення повного списку видів павуків гірської системи у межах території України.

Висновки. Список павуків західної частини Вододільно-Верховинського хребта налічує 264 види (28 родин), п'ятнадцять з яких є новими для Українських Карпат, 12 — доповнюють фауну Закарпатської та 12 — Львівської областей.

Знахідки 37 видів, що включені до Червоного списку павуків Карпат, серед яких сім належать до категорії «Вразливі» (VU), а також двох ендеміків гірської системи, свідчать про значну соціологічну цінність території.

Найбагатшою є фауна лучно-пасовищних, лісових і узлісно-галявинних типів оселищ. Домінування представників родин Linyphiidae, Cybaeidae, Agelenidae та Amaurobiidae, а також набір типових видів відображають структуру аранеоугруповань, характерну для природних лісів Карпат, дослідженню яких приділено найбільшу увагу. Відтак, подальше вивчення павуків регіону має ширше охопити похідні екосистеми, насамперед монодомінантні насадження та луки.

Пріоритетним напрямом залишається дослідження знижених субальпійських лук як осередків біорізноманіття Карпатського регіону.

Подяки. Автори висловлюють щирі подяки директору Національного природного парку «Бойківщина» Віталію Земану та в. о. начальника наукового відділу Ірині Казибрід за сприяння й організаційну підтримку, а також допомогу під час збору польового матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Байцар, А. 2014. Верхня межа лісу в ландшафтах Українських Карпат, її охорона та оптимізація. *Вісник Львівського університету. Серія географічна*, **45**, 166–177. DOI: <https://doi.org/10.30970/vgg.2014.45.1162>.
- Барбарич, А. І., ред. 1977. *Геоботанічне районування Української РСР*. Наукова думка, Київ, 1–305.
- Гірна, А. Я. 2010. Початковий етап інвентаризації фауни павуків природоохоронних територій Львівської області. *Наукові основи збереження біотичної різноманітності*, **8**(1), 215–226. URL: https://ecoinst.org.ua/html/201081/2010_8_1_215.pdf.
- Гірна, А. Я. 2013. Фауна павуків лісових екосистем Верхньодністровських Бескидів (Українські Карпати). *Вісник Львівського університету. Серія біологічна*, **62**, 133–139. URL: <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/biology/article/view/8263>.
- Гірна, А. Я. 2017а. Вплив антропогенної трансформації середовища на різноманіття павуків смерекових лісів Чорногори та Бескидів (Українські Карпати). *Наукові основи збереження біотичної різноманітності*, **15**(1), 125–136. URL: <https://ecoinst.org.ua/html/201715/10.pdf>.
- Гірна, А. Я. 2017б. Різноманіття та раритетна фауна павуків наскельних угруповань Мармароського кристалічного масиву (Українські Карпати). *Наукові основи збереження біотичної різноманітності*, **15**(1), 137–146. URL: <https://ecoinst.org.ua/html/201715/11.pdf>.
- Гірна, А. Я., Канарський, Ю. В., Коваль, Н. П. 2015. Епігеобіотні павуки Ужанського національного природного парку. *Наукові записки Державного природознавчого музею*, **31**, 131–140. URL: https://nzdpm.snmh.org/tom/31/girna_etc_t31.pdf.

- Гірна, А., Жукавець, С. 2022. *Каталог павуків (Arachnida, Araneae) Львівської області (Україна)*. Львів, 1–311. URL: <https://www.ecoinst.org.ua/news/catalogue-of-spiders/hirna-kataloh-pavukiv-zmist.pdf>.
- Кравчук, Я. С. 2017. Морфоструктурно-морфоскульптурний аналіз рельєфу Вододільно-Верховинських Карпат. *Проблеми геоморфології і палеогеографії Українських Карпат і прилеглих територій*, 7(1), 26–49. DOI: <https://doi.org/10.30970/gps.2017.07.1960>.
- Леготай, М. В. 1972. *Пауки Украинских Карпат, их место в биоценозах*: диссертация на соискание учёной степени кандидата биологических наук. Ужгородский государственный университет, Ужгород, 1–150.
- Марискевич, О., Башта, А.-Т., Геряк, Ю., Данилюк, К., Демчишин, Н., Казибрид, І., Рагуліна, М., Шпаківська, І. 2022. Комплексні екологічні дослідження гори Пікуй (Національний природний парк «Бойківщина»). *Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку та інших природоохоронних територій: матеріали всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 115-й річниці від дня народження Всеволода Ілліча Здуна (Львів, 8–11 вересня 2022 р.)*. Спелом, Львів, 91–95. URL: <https://ecoinst.org.ua/news/stan-i-bioriznomanittya-ekosistem-2022/Zbirnyk-materialiv-konf-2022.pdf>.
- Прокопенко, Е. В., Чумак, В. А. 2006(2007). Аннотированный список пауков (Araneae) Карпатского биосферного заповедника и Карпатского национального природного парка. *Известия Харьковского энтомологического общества*, 14(1–2), С. 201–218.
- Проць, Б., Кагало, О., ред. 2012. *Каталог типів оселиці Українських Карпат і Закарпатської низовини*. Меркатор, Львів, 1–294. URL: <https://geobot.org.ua/files/publication/1607/maket-katalog-new.pdf>.
- Сливка, Р. О. 2001. *Геоморфологія Вододільно-Верховинських Карпат*. ЛНУ ім. Івана Франка, Львів, 1–152.
- Смалітчук, А., Гребенер У., ред. 2018. *Природні ліси Українських Карпат*. Карти і Атласи, Львів, 1–104. URL: <http://www.natureexperts.org/wp-content/uploads/2019/11/natural.pdf>.
- Шпаківська, І., Марискевич, О., Башта, А.-Т., Гірна, А., Канарський, Ю., Лелека, Д., Леневиц, О., Пижик, І., Царик, І., Яворницький, В., Януль, В., Ященко, П. 2024. Теоретико-методологічні засади та пілотні дослідження старовікових лісів на території Національного природного парку «Бойківщина». *Роль біосферних заповідників (резерватів) та інших природоохоронних територій для реалізації в Україні стратегії сталого розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 55-річчя організації Карпатського заповідника та 30-річчя затвердження в Україні біосферних заповідників (Рахів, 21 листопада 2023 р.)*. Простір-М, Львів, 347–340. URL: <https://kbz.in.ua/wp-content/uploads/2023/11/conf2023-new-26.08.24.pdf?ver=1772363718>.
- Януль, В., Гірна А. 2024. Знахідки адвентивних павуків-лінійфід *Mermessus trilobatus* та *Mermessus denticulatus* (Araneae: Linyphiidae) в Україні. *Актуальні проблеми вивчення ентомофауни західного регіону України: тези науково-практичної конференції XVIII Львівської ентомологічної школи (Івано-Франківськ — Стара Гута, 14–16 червня 2024 р.)*. Державний природознавчий музей НАН України, Львів, 69. URL: http://science.smmh.org/content/DDDD_XVIII_DDDD_2024.pdf.
- Януль, В. В. 2023. Угрупування павуків (Arachnida, Araneae) старовікового яворово-букового лісу (Вододільно-Верховинський хребет, Українські Карпати). *Наукові основи збереження біотичної різноманітності: матеріали V (XVI) міжнародної наукової конференції молодих учених (Львів, 18 жовтня 2023 р.)*. Львів, 54–55. URL: <https://ecoinst.org.ua/pdf/zbirnyk-konf-mv-2023.pdf>.
- Януль, В. В. 2025. Угрупування епігеобіонтних павуків (Arachnida, Araneae) лісових екосистем північно-східного схилу г. Пікуй (Українські Карпати). *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Біологія*, 58, 169–175. DOI: <https://doi.org/10.32782/1998-6475.2025.58.23>.
- Cardoso, P., Pekár, S., Birkhofer, K., Chuang, A., Fukushima, C. S., Hebets, E. A., Henaut, Y., Hesselberg, T., Malumbres-Olarte, J., Michálek, O., Michalko, R., Scott, C., Wolff, J., Mammola, S. 2025. Ecosystem services provided by spiders. *Biological Reviews*, 100(6), 2217–2236. DOI: <https://doi.org/10.1111/brv.70044>. [in litt.].
- Dunger, W., Fiedler, H. J., Hrsg.. 1989. *Methoden der Bodenbiologie*. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, New York, 1–432.
- Gajdoš, P., Moscaliuc, L. A., Rozwalka, R., Hirna, A., Majkus, Z., Gubányi, A., Heltai, M. G., Svatoň, J. 2014. Red List of Spiders (Araneae) of the Carpathian Mts. In: Kadlečík, J., ed. *Carpathian Red List of Forest Habitats and Species. Draft Carpathian List of Invasive Alien Species (Draft)*. The State Nature Conservancy of the Slovak Republic, Slovakia, 118–171. URL: http://www.carpathianconvention.org/tl_files/carpathiancon/Downloads/02%20Activities/RedListofSpecies_Habitats_AlienSpecies.pdf.
- Hirna, A., Gnelitsa, V., Zhukovets, E. 2016. A checklist of the spiders (Araneae) of the Chornohora Mountain massif (Ukrainian Carpathians). *Arachnologische Mitteilungen*, 51, 16–38. DOI: <https://doi.org/10.5431/aramit5104>.
- Hirna, A., Yanul, V. 2023. On some rare and newly recorded spider species for the Ukrainian Carpathians (Arachnida: Araneae). *Arachnologische Mitteilungen*, 66, 38–43. DOI: <https://doi.org/10.30963/aramit6606>.
- Janowski, Cz. 1939. Kilka uwag na temat wartości użytkowej zmarzniętych buczyn w Karpatach. *Sylwan*, 57(3), 120–129.
- Nentwig, W., Blick, T., Bosmans, R., Hänggi, A., Kropf, C., Stäubli, A. 2025. *Spiders of Europe*. Version 9.2025. URL: <https://www.araneae.nmbe.ch>. [Accessed: September 21, 2025]. DOI: <https://doi.org/10.24436/1>.
- Nowicki, M. 1860. *Enumeratio Lepidopterorum Haliciae Orientalis*. Leopoli, 1–269. DOI: <https://doi.org/10.5962/bhl.title.66986>.
- Oger, P. *Les araignées de Belgique et France*. URL: <https://arachno.piwigo.com>. [Accessed: September 20, 2025].
- Polchaninova, N. Yu., Prokopenko, E. V. 2019. An updated checklist of spiders (Arachnida: Araneae) of Left-Bank Ukraine. *Arachnologische Mitteilungen*, 57, 60–64. DOI: <https://doi.org/10.30963/aramit5711>.
- Rozwalka, R. 2012. Materiały do znajomości pająków Araneae Bieszczadzkiego Parku Narodowego. *Roczniki Bieszczadzkie*, 20, 156–195. URL: <https://archiwum.bdpn.pl/dokumenty/roczniki/tom20/art11.pdf>.
- Southwood, T. R. E., Henderson, P. A. 2000. *Ecological Methods*. 3rd ed. Blackwell Science, 1–575. URL: https://www.researchgate.net/publication/260051655_Ecological_Methods_3rd_edition.
- Wilder, S. M. 2011. Spider nutrition: An integrative perspective. In: Casas, J. *Spider Physiology and Behaviour: Physiology*. Elsevier, 87–136. (Advances in Insect Physiology, 40). DOI: <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-387668-3.00002-7>.
- World Spider Catalog (WSC). 2025. *World Spider Catalog*. Version 25.5. Natural History Museum, Bern. URL: <https://wsc.nmbe.ch>. [Accessed: September 21, 2025]. DOI: <https://doi.org/10.24436/2>.

Інститут екології Карпат НАН України

УДК 595.423(477.74-25)

DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-6

© 2025 Н. О. ДЗІВІНСЬКА, С. Я. ПІДГОРНА,
К. В. ПІДГОРНИЙ, К. Й. ЧЕРНИЧКО

ПАНЦИРНІ КЛІЩІ (ACARIFORMES: ORIBATIDA) ЗЕЛЕНИХ ЗОН МІСТА ОДЕСИ (УКРАЇНА)

Дзівінська, Н. О., Підгорна, С. Я., Підгорний, К. В., Черничко, К. Й. Панцирні кліщі (Acariformes: Oribatida) зелених зон міста Одеси (Україна). *Вісник Харківського ентомологічного товариства*. 2025. Т. XXXIII, вип. 1–2. С. 74–82. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-6.

Зелені зони міста відіграють значну роль в оздоровленні урбанізованого середовища. Для їхнього сталого існування необхідна підтримка біорізноманіття та всебічне вивчення його компонентів. Зокрема, орібатидні кліщі, як численна і різноманітна група педобіонтів, відображають стан ґрунтів і можуть слугувати біоіндикаторами. У п'яти паркових зонах міста Одеси виявлено 34 види панцирних кліщів з 23 родин. Уперше досліджено угруповання орібатид парку імені Марка Твена та парку Меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї. Констатовано велику різницю у населенні кліщів окремих парків через ізольованість територій та ступінь освоєння обстежених зон. Проведено попереднє комплексне оцінювання стану навколишнього середовища за основними екологічними показниками угруповань панцирних кліщів: середня щільність населення, видове багатство, структура домінування, співвідношення життєвих форм, індекс Шеннона. Оцінювання показало, що стан ґрунтів парку імені Марка Твена, парку імені Тараса Шевченка та Молодіжного скверу має середній рівень відхилень від норми, дендропарку Перемоги — незначні відхилення, а Меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї — умовно нормальний. 1 рис., 3 табл., 27 назв.

Ключові слова: різноманіття, біоіндикація, парки, Україна.

Dzivinska, N. O., Pidgorna, S. Ya., Pidgornyi, K. V., Chernychko, K. Yo. Oribatid mites (Acariformes, Oribatida) of green areas of the city of Odesa (Ukraine). *The Kharkiv Entomological Society Gazette*. 2025. Vol. XXXIII, iss. 1-2. P. 74–82. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-6.

City green spaces are of great importance for creating a healthy urban environment. Maintaining biodiversity and comprehensively studying its components are key to ensuring their sustainable existence. Oribatid mites, in particular, are numerous and diverse pedobionts that reflect the state of the soil and serve as bioindicators. A total of 34 oribatid species from 23 families were recorded from the five city parks of Odesa. Oribatid assemblages of the Mark Twain Park and the 411th Battery Memorial were studied for the first time. Significant differences were observed in the mite assemblages of the individual parks due to their isolation and various recreational pressures. A preliminary comprehensive environmental assessment was conducted based on the main ecological indicators of the oribatid assemblages, including average population density, species richness, dominance structure, life form ratio, and the Shannon index. The assessment demonstrated an average deviation from a normal soil stage in Mark Twain Park, Taras Shevchenko Park, and Molodizhnyi Park; an insignificant deviation in Peremohy Park; and a conditionally normal stage in the 411th Battery Memorial. 1 fig., 3 tabs, 27 refs.

Keywords: diversity, bioindication, parks, Ukraine.

Вступ. Зелені насадження у степовій зоні України є надзвичайно цінним природним ресурсом, який впливає на формування кліматичних умов, ґрунтів, поверхневого стоку, тощо. Зелені зони м. Одеси посідають важливе місце у вирішенні проблем охорони та поліпшення стану навколишнього середовища, виконують комплекс оздоровчих, рекреаційних, захисних функцій, постають стабілізатором екологічної рівноваги. Подібні території вважаються необхідною складовою урболандшафту. Вони здійснюють функції оптимізації техногенно-забрудненого середовища, підтримку та збереження видового різноманіття місцевої рослинності, яка є осередками рекреації (Попова, Кузнецов, Осадча, 2007).

Система зелених насаджень — один з найважливіших факторів створення кращих мікрокліматичних, санітарно-гігієнічних життєвих умов для населення та формування культурного ландшафту міста. Саме зелені насадження Одеси в майбутньому відіграватимуть основну роль у пом'якшенні негативних наслідків глобальних змін клімату і в адаптації до екстремальних погодних явищ, пов'язаних із цими змінами. Найважливішою у формуванні міського ландшафту, а також усієї системи озеленення, є приморська прибережна паркова зона протяжністю 30 км (Коваленко, Плешкановська, 2015). Особливістю створення штучних фітоценозів міста є поєднання у паркових

Dzivinska N. O. Odesa State Agricultural Experimental Station of the Institute of Climate-Smart Agriculture of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 24, Maiatska doroha St., Khibodarske, Odesa Region, 67667, UKRAINE;

e-mail: dzivinskan@gmail.com; ORCID: 0009-0008-8978-2999

Pidgorna S. Ya. Odesa I. I. Mechnikov National University, 2, Zmiiienka Vsevoloda St., Odesa, 65082, UKRAINE;

e-mail: spb1981@ukr.net; ORCID: 0000-0003-4203-6282

Pidgornyi K. V. Odesa I. I. Mechnikov National University, 2, Zmiiienka Vsevoloda St., Odesa, 65082, UKRAINE;

e-mail: kpodgornuy@ukr.net; ORCID: 0009-0003-5297-9644

Chernychko K. Yo. Odesa I. I. Mechnikov National University, 2, Zmiiienka Vsevoloda St., Odesa, 65082, UKRAINE;

e-mail: chernichko@onu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-4543-270X

композиціях деревно-чагарникових рослин різних віків і географічного походження. Це призводить до формування ландшафтів, які не мають аналогів у природі і потребують поглибленого вивчення (Немерцалов та ін., 2006).

Ґрунт і підстилка населені різноманітними безхребетними, які прямо та опосередковано залежать від детриту як середовища існування та кормового ресурсу (Pollieger *et al.*, 2021; Xu *et al.*, 2024). Безхребетні тварини беруть участь майже в усіх екосистемних процесах, але детальні знання та значення їхніх функцій, особливо в міських екосистемах, часто ігнорують. Ґрунтова біота представлена комплексом організмів, які знаходяться в постійному біологічному колообігу. Відомо, що цей комплекс чутливий до змін навколишнього середовища та відіграє одну з ключових функціональних ролей, зокрема, у руйнуванні деяких компонентів підстилки природних екосистем (Singh *et al.*, 2025). Провідну роль, поряд з бактеріями та грибами, відіграють панцирні кліщі, які є активними перетворювачами органічної речовини. Вони знаходяться у так званому сапротрофному ярусі, відіграючи провідну роль у гуміфікації рослинних решток, аерації ґрунту та розповсюдженні мікроорганізмів (Behan-Pelletier, 1999; Walter, Proctor, 2013).

Широкий ареал, різноманітність видів і здатність існувати в різних екологічних умовах дозволяє використовувати панцирних кліщів як тест-об'єкти у біоіндикації стану навколишнього середовища (Штирц, 2009; Шевченко, Колодочка, 2018; Gergócs, Hufnagel, 2009; Vacht *et al.*, 2019).

В Україні у міських ценозах фундаментальні дослідження панцирних кліщів проведено у м. Києві (Шевченко, Колодочка, 2018). Показано катастрофічне зниження видового складу у міру збільшення урбанізації середовища: у лісосмугах — 117 видів, у парках і скверах міста — 78, на цвинтарях — 72, у ботанічних садах — 33, на газонах — 25. Вплив рекреаційного навантаження на населення орибатид показано на прикладі міських парків Донецька (Штирц, 2009), а угруповання кліщів житлових масивів досліджені у м. Горлівці (Мельник, Штирц, 2012). Загалом панцирні кліщі урбоценозів України вивчені вкрай недостатньо.

У 2013 році запатентовано метод біоіндикації ґрунтових екосистем з використанням панцирних кліщів (Беспалова, Горецький, Штирц, 2013; Штирц, 2015). Дослідження панцирних кліщів і використання їх у біоіндикації зелених зон міста Одеси розпочались у 2019–2020 роках у трьох паркових зонах Одеси: парку імені Тараса Шевченка, дендропарку Перемоги та Молодіжному сквері (Підгорна, Делі, Черничко, 2023). На наш погляд, подальші дослідження різноманітності угруповань безхребетних тварин у ґрунтових екосистемах покращать розуміння механізмів підтримки їхньої стабільності.

Ураховуючи вищезазначене, **метою** дослідження було визначити таксономічне різноманіття панцирних кліщів з подальшою ідентифікацією життєвих форм і структури домінування їхніх угруповань на ділянках зелених (паркових) зон міста Одеси для використання встановлених показників у моніторингу стану навколишнього середовища.

Матеріали та методи. Проведена робота ґрунтується на матеріалі, зібраному в п'ятьох зелених (паркових) зонах м. Одеса: парку імені Марка Твена (46°25'47.3"N, 30°43'02.3"E) (червень 2024 р.), парку Меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї (46°22'19.3"N, 30°43'24.9"E) (червень 2024 р.), парку імені Тараса Шевченка (46°28'44"N, 30°45'11"E) (червень 2020 р.), дендропарку Перемоги (46°26'43"N, 30°45'14"E) (червень 2020 р.) та Молодіжному сквері (46°35'09"N, 30°47'44"E) (червень 2020 р.) (рис. 1).

Під час вибору місць відбору ґрунтових зразків дотримувались уніфікації рослинного покриву в усіх зелених зонах за визначенням — рудералізована рослинність паркових ценозів з переважанням злаково-лучної рослинності. Відбір ґрунтових проб проводили за загальноприйнятою методикою (Krantz, Walter, 2009). Загалом у кожному парку відібрано по 5 проб ґрунту об'ємом 10 см³. Зразки транспортували в поліетиленових пакетах з етикеткою, що містила номер проби, локалітет і дату збору. Вигонку тварин проводили в лабораторних умовах за допомогою електричних термоелекторів Берлезе-Тюльгрена (Krantz, Walter, 2009) протягом трьох діб. Отриманих кліщів фіксували у 70 %-му етанолі з подальшим перенесенням на постійні мікропрепарати з рідиною Гоера, після чого проводили визначення та аналіз матеріалу. Видову належність панцирних кліщів встановлювали за допомогою світлового мікроскопа Біолам АУ-12 за визначниками (Гиляров, 1975; Павличенко, 1994; Сергиенко, 1994; Weigmann, 2006; Behan-Pelletier, Lindo, 2022). Класифікацію орибатид надано за таксономічною системою Л. Субіаса (Subías, 2022).

Для характеристики угруповань панцирних кліщів і визначення їхньої різноманітності обчислено такі екологічні показники: кількість таксонів, відносну чисельність видів в угрупованнях, середню щільність особин, індекси альфа різноманіття Шеннона, Маргалефа, Менхініка та Піелоу, індекс фауністичної подібності Соренсена і біоценотичної подібності Ренконена (Magurran, 1988).

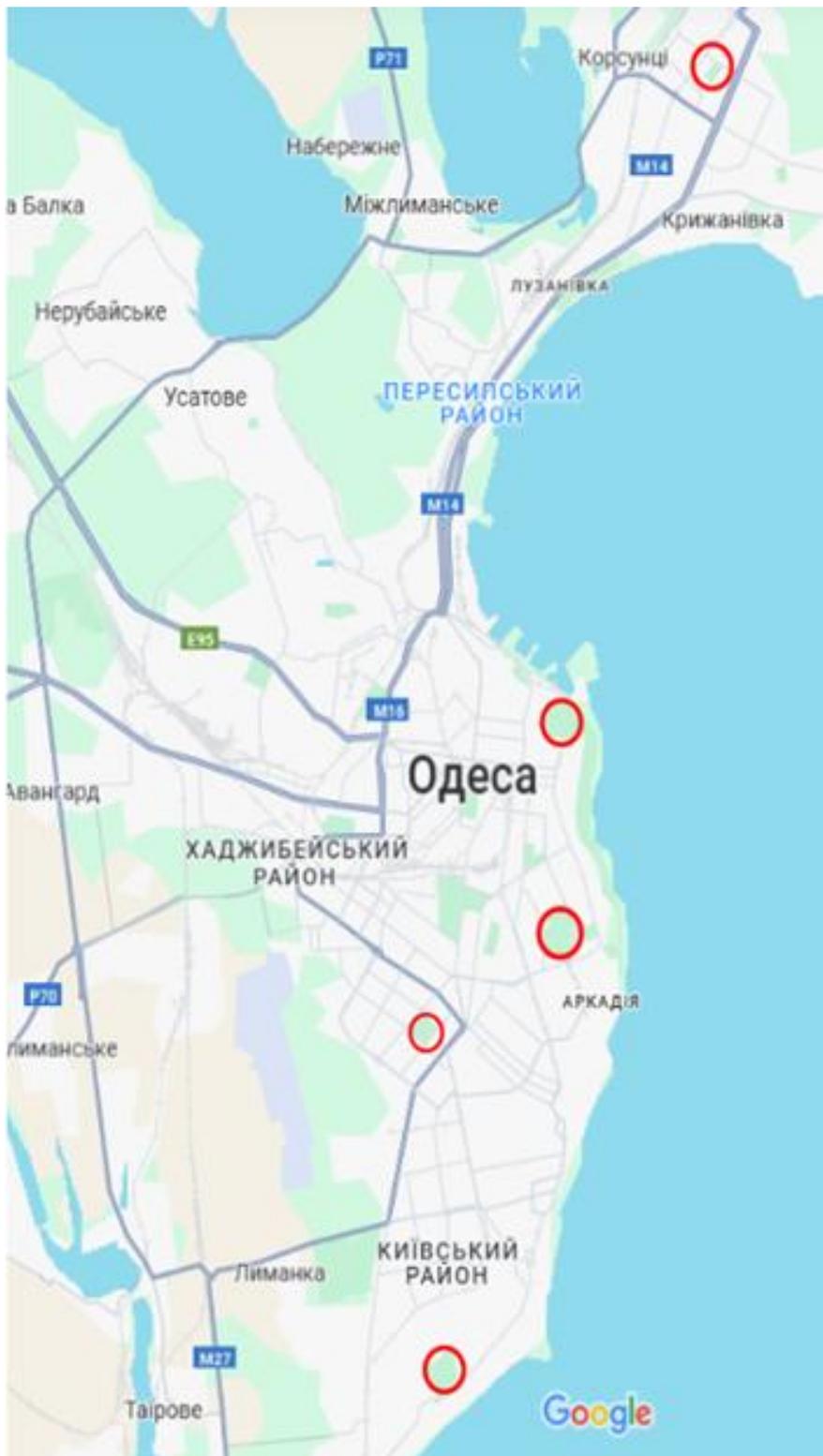

Рис. 1. Місця відбору ґрунтових зразків для дослідження орібатидних кліщів.

Структуру домінування в угрупованнях орібатид визначено за шкалою Г. Енгельмана (Engelmann, 1978). Відповідно до розрахованої відносної чисельності, види орібатид було розділено на такі категорії: E — еудомінант ($\geq 40\%$), D — домінант (12,5–39,9%), Sd — субдомінант (4,0–12,4%), R — рецедент (1,3–3,9%), Sr — субрецедент ($< 1,3\%$).

Класифікацію життєвих форм кліщів проводили відповідно до системи Д. А. Криволуцького (1995) з виділенням таких груп: мешканці підстилки, мешканці поверхні ґрунту, мешканці дрібних ґрунтових щілин, мешканці глибоких шарів ґрунту, неспеціалізовані форми.

Стан ґрунтового середовища оцінювали з використанням інтегрального показника угруповань панцирних кліщів відповідно до методики С. В. Беспалової, О. С. Горецького та А. Д. Штірця (2013). Згідно з методикою вираховували показники середньої щільності населення, видового багатства, структури домінування, співвідношення життєвих форм та індекс екологічного різноманіття Шеннона. Отримані результати переводили до запропонованої шкали оцінювання (I–V). Стан середовища оцінювали за сумою оцінок за шкалою від 0 до 25 балів: 0–5 балів — критичний стан ґрунтів (V рівень); 6–10 балів — значний рівень відхилень від норми (IV); 11–15 балів — середній рівень відхилень від норми (III); 16–20 балів — незначні відхилення від норми (II); 21–25 балів — умовно нормальне (I). Усі розрахунки зроблені у MS Excel.

Характеристика місць досліджень. Парк імені Марка Твена — один з нових рекреаційних об'єктів м. Одеси, розташований у Хаджибейському районі. Рік заснування — 1973. Площа близько 7 га. Ґрунтовий покрив представлений переважно дерново-піщаними та супіщаними урбоземами.

Меморіал героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї — один з найважливіших історико-меморіальних комплексів м. Одеси, присвячений обороні міста під час Другої світової війни. Рік заснування — 1971. Площа території: близько 37 га. Меморіал розташований у південно-західній частині міста, неподалік від узбережжя Чорного моря. Ґрунтовий покрив представлений переважно дерново-піщаними та дерново-слабогумусовими урбоземами, сформованими на алювіальних пісках.

Парк імені Тараса Шевченка — найстаріший парк Одеси, заснований у 1875 році. Площа 22 га. Ґрунти переважно представлені південними чорноземами (рідше — слабогумусовані або середньогумусовані), частково урбоземами — ґрунти, змінені внаслідок забудови, ущільнення, насипів тощо.

Дендропарк Перемоги — один з найбільших і найвідоміших парків міста, заснований у 1975 році. Розташований у Приморському районі міста, площа становить близько 55 га. Ґрунти переважно антропогенно змінені дерново-піщані та дерново-слабогумусові.

Молодіжний сквер — сучасна рекреаційна зона у Суворовському районі м. Одеса, створена для відпочинку мешканців густонаселених житлових кварталів. Рік заснування: орієнтовно на початку 2000-х років, у межах програми благоустрою зелених зон житлового масиву. Площа: близько 3 га.

Загалом, ґрунти парків і скверів міста Одеси належать до рекреаземів, тобто антропогенно трансформованих ґрунтів, які формуються в умовах наявності високого рекреаційного навантаження. Вони мають ознаки урбопедогенезу, тобто містять антропогенні включення й часто забруднені важкими металами та іншими сполуками (Хохрякова, Михайлюк, 2021).

Результати та обговорення. За результатами наших досліджень у зелених зонах міста Одеси виявлено 902 екз. панцирних кліщів, які належать до 34 видів з 23 родин (табл. 1).

Таблиця 1. Видовий склад, чисельність, життєві форми та структура домінування панцирних кліщів у зелених зонах міста Одеси

№	Вид	Життєва форма	Кількість кліщів у паркових зонах (екз.) та їхня належність до групи домінування				
			МТ	МО	ПШ	ДП	МС
Palaeacaridae Grandjean, 1932							
1	<i>Palaeacarus orientalis</i> Bulanova-Zachvatkina, 1967	МПГ	–	–	–	56 (D)	–
Brachychthoniidae Thor, 1934							
2	<i>Brachychthonius berlesii</i> Willmann, 1928	НФ	–	5 (R)	–	–	–
Sphaerochthoniidae Grandjean, 1947							
3	<i>Sphaerochthonius splendidus</i> (Berlese, 1904)	НФ	–	1 (Sr)	–	58 (D)	–
Hypochthoniidae Berlese, 1910							
4	<i>Hypochthonius rufulus</i> Berlese, 1910	НФ	–	2 (Sr)	3 (R)	14 (Sd)	–
Lohmanniidae Berlese, 1916							
5	Lohmanniidae gen. sp.	МГШГ	9 (D)	–	–	–	–
6	<i>Papillacarus aciculatus</i> (Berlese, 1905)	МГШГ	5 (Sd)	–	–	–	–
Epilohmanniidae Oudemans, 1923							
7	<i>Epilohmannia cylindrica</i> (Berlese, 1904)	МГШГ	–	1 (Sr)	–	47 (D)	–
Euphthiracaridae Jacot, 1930							
8	<i>Acrotritia ardua</i> (Koch, 1841)	МП	14 (D)	22 (Sd)	–	–	–

Продовження табл. 1

№	Вид	Життєва форма	Кількість кліщів у паркових зонах (екз.) та їхня належність до групи домінування				
			МТ	МО	ПШ	ДП	МС
Phthiracaridae Perty, 1841							
9	<i>Phthiracarus</i> sp.	МДГЩ	–	–	20 (D)	–	–
Trhypochthoniidae Willmann, 1931							
10	<i>Trhypochthonius</i> sp. Berlese, 1904	НФ	1 (R)	–	–	–	–
Nothridae Berlese, 1896							
11	<i>Nothrus palustris</i> Koch, 1839	МПГ	–	–	–	37 (Sd)	43 (D)
Damaeioidea Berlese, 1896							
12	<i>Metabelba pulverulenta</i> (Koch, 1839)	МПГ	–	13 (Sd)	–	–	–
13	<i>Belba</i> sp.	МПГ	–	–	26 (D)	–	–
14	<i>Damaeidae</i> gen. sp. 1	МПГ	–	1 (Sr)	–	–	–
Ceratoppiidae Grandjean, 1954							
15	<i>Ceratoppia quadridentata</i> (Haller, 1882)	МПГ	–	1 (Sr)	–	–	–
Liacaridae Sellnick, 1928							
16	<i>Liacarus acutus</i> Pschorn-Walcher, 1951	НФ	–	1 (Sr)	–	–	–
Oppiidae Sellnick, 1937							
17	<i>Micropopia minus</i> (Paoli, 1908)	МДГЩ	–	–	18 (D)	19 (Sd)	12 (Sd)
18	<i>Oppiella falcata</i> (Paoli, 1908)	МДГЩ	–	–	11 (Sd)	27 (Sd)	–
19	<i>Oppiella nova</i> (Oudemans, 1902)	МДГЩ	–	–	–	–	31 (D)
20	<i>Multioppia laniseta</i> Moritz, 1966	МДГЩ	7 (D)	6 (R)	–	–	–
21	<i>Rhinoppia subpectinata</i> (Oudemans, 1900)	МДГЩ	1 (R)	78 (D)	–	–	–
22	<i>Lauroppia similifallax</i> Subías & Mínguez, 1986	МДГЩ	–	62 (D)	–	–	–
23	<i>Oppiidae</i> gen. sp. 1	МДГЩ	–	1 (Sr)	–	–	–
Tectocephidae Grandjean, 1954							
24	<i>Tectocephus velatus</i> (Michael, 1880)	НФ	–	1 (Sr)	8 (Sd)	25 (Sd)	–
Phenopelopidae Petrunkevitch, 1955							
25	<i>Eupelops bilobus</i> (Sellnick, 1928)	МДГЩ	–	–	–	39 (Sd)	–
Microzetidae Grandjean, 1936							
26	<i>Berlesezetes ornatissimus</i> (Berlese, 1913)	МДГЩ	2 (Sd)	2 (Sr)	–	–	–
Ceratozetidae Jacot, 1925							
27	<i>Ceratozetes gracilis</i> (Michael, 1884)	НФ	–	–	15 (D)	–	–
28	<i>Ceratozetes</i> sp. Berlese, 1908	НФ	5 (Sd)	32 (D)	–	–	–
Punctoribatidae Thor, 1937							
29	<i>Punctoribates punctum</i> (Koch, 1839)	МДГЩ	–	10 (R)	–	–	–
Oribatulidae Thor, 1929							
30	<i>Oribatula tibialis</i> (Nicolet, 1855)	МПГ	–	–	16 (D)	20 (Sd)	–
Schelorbitidae Grandjean, 1933							
31	<i>Schelorbitabes latipes</i> (Koch, 1836)	НФ	–	–	–	–	14 (Sd)
32	<i>Sch. laevigatus</i> (Koch, 1836)	НФ	–	–	–	–	15 (Sd)
Protorbitidae Balogh et P. Balogh, 1984							
33	<i>Protorbitabes capucinus</i> Berlese, 1908	НФ	4 (Sd)	1 (Sr)	–	–	–
Galumnidae Jacot, 1925							
34	<i>Galumna lanceata</i> (Oudemans, 1900)	МПГ	–	14 (Sd)	–	–	24 (D)
35	<i>Oribatida</i> gen. sp. 1	–	–	1 (Sr)	–	–	–
36	<i>Oribatida</i> gen. sp. 2	–	–	–	–	1 (Sr)	–
Разом, екз.			48	255	117	343	139
Кількість видів			9	20	8	11	6
Індекс Маргалефа D (Mg)			2,07	3,43	1,47	1,71	1,01
Індекс Менхініка D (Mn)			1,3	1,25	0,74	0,59	0,51
Індекс Шеннона H'			1,93	2,05	1,96	2,22	1,68
Індекс Пілоу E			0,88	0,69	0,94	0,93	0,94

Примітки: МТ — парк імені Марка Твена, МО — Меморіал героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї, ПШ — парк імені Тараса Шевченка, ДП — дендропарк Перемоги, МС — Молодіжний сквер, МП — мешканці підстилки, МПГ — мешканці поверхні ґрунту, НФ — неспеціалізовані форми, МДГЩ — мешканці дрібних ґрунтових щілин, МГГГ — мешканці глибоких шарів ґрунту, E — еудомінант, D — домінант, Sd — субдомінант, R — рецедент, Sr — субрецедент.

У ґрунтах парку імені Марка Твена виявлено дев'ять видів панцирних кліщів восьми родин. Середня щільність населення орібатид становила 960 екз./м². Угрупування панцирних кліщів представлено трьома класами домінування (домінанти, субдомінанти та рецеденти). До групи домінантів у досліджуваному біотопі входили *Acrotritia ardua*, *Multioppia laniseta* та представники родини Lohmanniidae gen. sp. (62,6 % від чисельності орібатид у парку). Субдомінанти представлені чотирма видами: *Papillacarus aciculatus*, *Ceratozetes* sp., *Protoribates capucinus* і *Berlesezetes ornatissimus* (33,2 %), рецеденти — двома: *Trhypochthonius* sp. і *Rhinoppia subpectinata* (4,2 %). За показниками видового багатства (D (Mg) = 2,07; D (Mn) = 1,3 та H' = 1,93 відповідно) та порівняно високому рівні вирівненості (E = 0,88), угруповання панцирних кліщів у дослідженому локалітеті є відносно стабільним, з низьким різноманіттям малочисельних груп. Аналіз екологічного спектру видів виявив майже рівномірну представленість чотирьох груп: мешканці підстилки (29,2 % від кількості особин у парку), глибоких шарів ґрунту (29,2 %), дрібних ґрунтових щілин (20,8 %), неспеціалізовані форми (20,8 %).

У ґрунтах меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї виявлено 20 видів кліщів із 14 родин. Середня щільність населення орібатид становила 5 280 екз./м². Угрупування панцирних кліщів представлене чотирма класами домінування (домінанти, субдомінанти, рецеденти та субрецеденти). Більше половини від загальної чисельності населення займають домінанти, які представлені трьома видами *Rhinoppia subpectinata*, *Lauroppia similifallax*, *Ceratozetes* sp. із загальною відносною чисельністю 67,5 %. Групу субдомінантів (19,2 %) формують три види: *Acrotritia ardua*, *Metabelba pulverulenta* та *Galumna lanceata*. Рецеденти також представлені трьома видами (8,2 % зібраних кліщів). До субрецедентів належать 11 видів (загалом 5,1 % кліщів в угрупованні). За результатами розрахунків показників видового багатства (D (Mg) = 3,43; D (Mn) = 1,25 та H' = 2,05), угруповання панцирних кліщів на дослідженій ділянці найбільш різноманітне, але найменш вирівняне (E = 0,69). Екологічний спектр включає п'ять морфо-екогруп, хоча мешканці глибоких шарів ґрунту представлені лише одним екземпляром *Epilohmannia cylindrica*. Переважну частину населення становили мешканці дрібних ґрунтових щілин (62,4 % від загальної чисельності кліщів у біотопі). Мешканці підстилки становили 8,6 % особин, поверхні ґрунту — 11,8 %, неспеціалізовані форми — 16,9 %.

У ґрунтах парку імені Тараса Шевченка зафіксовано вісім видів панцирних кліщів із семи родин. Середня щільність населення орібатид становила 3 900 екз./м². За структурою домінування в досліджуваному біотопі виявлено три групи: домінанти, субдомінанти та рецеденти. Тут очевидна перевага домінантів, які представлені п'ятьма видами (*Phthiracarus* sp., *Belba* sp., *Microppia minus*, *Ceratozetes gracilis*, *Oribatula tibialis*) із загальною відносною чисельністю 81,2 %. Субдомінанти представлені двома видами: *Oppiella falcata* та *Tectocephus velatus* (16,2 %). Рецедентний вид у біотопі один: *Hypochthonius rufulus* — 2,6 %. За показниками індексів видового багатства (D (Mg) = 1,47; D (Mn) = 0,74 та H' = 1,96 відповідно) угруповання панцирних кліщів характеризується середнім видовим багатством і високою рівномірністю (E = 0,94), що свідчить про стабільне та збалансоване угруповання. Екологічна структура панцирних кліщів досліджуваного біотопу обмежена трьома морфо-екогрупами: мешканці поверхні ґрунту (35,9 %), мешканці дрібних ґрунтових щілин (41,8 %) та неспеціалізовані форми (22,2 %).

У ґрунтах дендропарку Перемоги виявлено 11 видів кліщів із дев'яти родин. Середня щільність населення орібатид становила 11 433 екз./м². Угрупування панцирних кліщів представлено двома класами домінування (домінанти та субдомінанти). Групу домінантів формують три види: *Palaeacarus orientalis*, *Sphaerochthonius splendidus* та *Epilohmannia cylindrica* (46,9% від загальної чисельності кліщів у біотопі), Субдомінанти об'єднали сім видів: *Hypochthonius rufulus*, *Nothrus palustris*, *Microppia minus*, *Oppiella falcata*, *Tectocephus velatus*, *Eupelops bilobus* та *Oribatula tibialis* (53,1 %). За показниками різноманіття (D (Mg) = 1,71; D (Mn) = 0,59 та H' = 2,22 відповідно), угруповання панцирних кліщів у парку характеризується помірним видовим багатством, високою вирівняністю (E = 0,93) і дуже високою щільністю особин. Це може бути ознакою урбанізованої або зміненої екосистеми, де угруповання не бідні на види, але з невисоким різноманіттям малочисельних груп. Для однієї особини кліщів встановити таксономічну належність не вдалося (Oribatida gen. sp. 2), тому ранг субрецедента в угрупованні не визначений. Аналіз екологічного спектра продемонстрував наявність чотирьох груп, переважали мешканці поверхні ґрунту (33 %), неспеціалізовані форми (28,4 %) та мешканці дрібних ґрунтових щілин (24,9 %). Мешканці глибоких шарів ґрунту становили 13,7 %.

У ґрунтах Молодіжного скверу виявлено шість видів кліщів із чотирьох родин. Середня щільність населення орібатид становила 4 633 екз./м². Три види належать до домінантів: *Nothrus palustris*, *Oppiella nova*, *Galumna lanceata* (70,6 % кліщів в угрупованні) і три — до субдомінантів: *Microppia minus*, *Schelorbabes latipes* і *Sch. laevigatus* (29,4 %). Аналіз свідчить про порівняно низькі показники видового багатства (D (Mg) = 1,01; D (Mn) = 0,5 та H' = 1,68), але високу вирівняність (E = 0,93). Така структура

угруповання панцирних кліщів може означати стресові або одноманітні умови середовища, за яких може існувати обмежена кількість видів. За морфо-екологічними групами панцирні кліщі представлені мешканцями поверхні ґрунту (48,2 % від загальної кількості кліщів у біотопі), мешканцями дрібних ґрунтових щілин (30,9 %) та неспеціалізованими формами (20,9 %).

Порівняльний аналіз індексів видового багатства свідчить про суттєві відмінності у структурі та ступені різноманіття угруповань панцирних кліщів. Найвищі показники загального альфа-різноманіття зафіксовано у дендропарку Перемоги, де, попри помірне видове багатство, значення індексу Шеннона та високий рівень рівномірності вказують на стабільну, гармонійну структуру угруповання. У парку імені Марка Твена видове багатство й рівномірність достатньо високі, що дає змогу характеризувати його угруповання панцирних кліщів як екологічно збалансоване.

На відміну від них, у ґрунтах меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї найвище видове багатство кліщів але найменша вирівняність угруповання орібатид може бути пов'язано з мозаїчністю умов середовища або локальними антропогенними впливами. Угруповання парку ім. Тараса Шевченка вирізняється високою структурною збалансованістю, але порівняно низьким видовим складом. Молодіжний сквер характеризується найнижчими показниками видового багатства та різноманіття, хоча рівномірність тут залишається високою, що свідчить про більш-менш стабільне, але збіднене угруповання панцирних кліщів. Загалом отримані дані відображають різний рівень гетерогенності середовища та ступеня антропогенного навантаження на кожній ділянці.

За результатами визначення коефіцієнтів фауністичної та біоценотичної подібності орібатидних кліщів зелених зон міста Одеси встановлено значні відмінності видового складу та організації угруповань на кожній дослідженій ділянці. Жодний вид кліщів не був присутнім у всіх парках, тільки три види (*Hypochthonius rufulus*, *Microppia minus*, *Tectocephus velatus*) виявлені у трьох із п'яти парків. У парках, де були знайдені спільні види, значення обох використаних коефіцієнтів подібності є дуже низькими, від 1,2 до 37,7 %. У парку Марка Твена виявлені спільні види тільки з меморіалом героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї, а у Молодіжному сквері — тільки з парком імені Тараса Шевченка і дендропарком Перемоги (табл. 2). Найвищою подібністю за таксономічним складом і структурою населення кліщів характеризуються дендропарк Перемоги та парк імені Тараса Шевченка і меморіал героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї та парк імені Марка Твена. Найбільшою мірою вирізняється парк імені Марка Твена, у якого спільні види є тільки з меморіалом героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї. Низька подібність видових списків вірогідно пов'язана з ізолюваністю паркових зон і ступенем освоєння обстежених ділянок.

Таблиця 2. Фауністична та біоценотична подібність орібатидних кліщів зелених зон міста Одеси

Індекс	Індекс	Коефіцієнт Соренсена (%) за парковими зонами				
	Паркові зони	МТ	МО	ПШ	ДП	МС
Коефіцієнт Ренконена (%) за парковими зонами	МТ	–	26,09	0	0	0
	МО	24,7	–	7,69	14,81	0
	ПШ	0	1,2	–	37,71	4,35
	ДП	0	1,6	30,16	–	8
	МС	0	0	8,3	16,34	–

Примітка. Скорочення див. табл. 1.

За основними екологічними показниками угруповань панцирних кліщів: середня щільність населення, видове багатство, структура домінування, співвідношення життєвих форм, індекс Шеннона розраховано попередню комплексну оцінку екологічного стану навколишнього середовища, а саме рекреаційного навантаження на ґрунти парків міста Одеси (табл. 3).

Згідно з використаним методом, рекреаційне навантаження на екосистеми у вигляді витоптування, ущільнення ґрунту в прогулянкових зонах, колесами автомобілів та створення пляжів негативно впливає на населення панцирних кліщів, що призводить до зниження інтегрального показника угруповань орібатид з I рівня «умовно нормальне» до III та IV рівнів «значний рівень відхилення від норми» на антропогенно-трансформованих ділянках (Штирц, 2015). Отримані результати інтерпретовані до шкали оцінки екологічного стану ґрунтового середовища. Так, ґрунти парку імені Марка Твена, парку імені Тараса Шевченка та Молодіжного скверу відповідають III рівню індикаційної шкали — «середній рівень відхилення від норми».

Таблиця 3. Оцінка стану ґрунтового середовища за комплексом екологічних показників угруповань панцирних кліщів

Показники	Паркові зони				
	МТ	411	Ш	ДП	М
Середня щільність населення кліщів, екз/м ²	960 (1 бал)	5 280 (3 бали)	3 900 (2 бали)	11 433 (4 бали)	4 633 (2 бали)
Видове багатство	9 (2 бали)	20 (4 бали)	8 (2 бали)	11 (3 бали)	6 (2 бали)
Структура домінування	D — 3 Sd — 4 R — 2 (3 бали)	D — 3 Sd — 3 R — 3 Sr — 11 (5 балів)	D — 5 R — 1 Sd — 2 (3 бали)	D — 3 Sd — 7 Sr — 1 (4 бали)	D — 3 Sd — 3 (3 бали)
Співвідношення життєвих форм	4 (4 бали)	5 (5 балів)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	4 (4 бали)
Індекс Шеннона	1,93 (3 бали)	2,05 (4 бали)	1,96 (3 бали)	2,22 (4 бали)	1,68 (3 бали)
Сумарний інтегральний показник	13	21	13	18	14

Примітка. Скорочення див. табл. 1.

Розташування цих паркових зон у густонаселених житлових масивах «вимагає» від них розвинутої рекреаційної інфраструктури, з великою кількістю дитячих і спортмайданчиків, облаштованих стежок для прогулянок, об'єктів соціальної взаємодії (кафе, точки швидкого харчування). У результаті ґрунти цих зелених зон частково ущільнені в зонах інтенсивного відвідування, забруднені пилом і важкими металами (через транспортне навантаження). Ґрунти дендропарку Перемоги відповідають II рівню індикаційної шкали — «незначні відхилення від норми». Ґрунти меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї відповідають I рівню індикаційної шкали — стан середовища «умовно нормальний». Антропогенний вплив на території цих парків помірний: дендропарк Перемоги підтримується як природний об'єкт та, у порівнянні із попередніми парковими зонами, значно менше навантажений різноманітною інфраструктурою. Меморіал героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї знаходиться за околиці міста, що забезпечує мінімальний вплив урбанізації та рекреаційне навантаження. Подекуди в цих зонах відзначається ущільнення ґрунту внаслідок рекреаційного навантаження на стежках і в зонах масового відвідування, але загалом структура ґрунтів залишається стабільною.

Висновки. За результатами власних досліджень у зелених зонах міста Одеси виявлено 34 види панцирних кліщів із 23 родин. Уперше фауністичний склад наводиться для парку імені Марка Твена та Меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї. Попередні дослідження показують найвищу щільність населення панцирних кліщів у дендропарку Перемоги — 11433 екз./м². Найбільше видове багатство, найширший спектр домінування та представленість усіх життєвих форм панцирних кліщів встановлено в ґрунтах Меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї. Комплексний аналіз екологічного стану угруповань панцирних кліщів дав змогу оцінити стан ґрунтів як такий, що має середній рівень відхилення від норми (парк імені Марка Твена, парк імені Тараса Шевченка, Молодіжний сквер), незначні відхилення від норми (дендропарк Перемоги) та умовно нормальний (Меморіал героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї). За показниками коефіцієнтів фауністичної та біоценотичної подібності орібатид зелених зон міста Одеси встановлено високу різницю у видовому та функціональному складі угруповань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Беспалова, С. В., Горький, О. С., Штірц, А. Д. 2013. Спосіб біоіндикації якості середовища з використанням панцирних кліщів: патент України на корисну модель UA82151. Державна служба інтелектуальної власності України, Київ, 1–6. URL: <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1138112>.
- Гіляров, М. С., ред. 1975. *Определитель обитающих в почве клещей (Sarcoptiformes)*. Наука, Москва, 1–491.
- Коваленко, А. А., Плешкановська, А. М. 2015. Типи схем організації зеленої зони міст. *Архітектурний вісник Київського національного університету будівництва і архітектури*, 5, 185–192. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/handle/987654321/4907>.
- Криволуцький, Д. А., ред. 1995. *Панцирные клещи: морфология, развитие, филогения, экология, методы исследования, характеристика модельного вида Nothrus palustris C. L. Koch, 1839*. Наука, Москва, 1–220. ISBN: 5020055519.
- Мельник, А. В., Штірц, А. Д. 2012. Екологічна структура населення панцирних кліщів житлових масивів навколо ВАТ «Концерн Стирол» м. Горлівка. *Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів: збірник доповідей XXII всеукраїнської наукової конференції аспірантів та студентів (Донецьк, 17–19 квітня 2012 р.)*. ДонНТУ, ДонНУ, Донецьк, 2, 64–65.
- Немерцалов, В. В., Петрушенко, В. В., Васильєва, Т. В., Богуслаєнко, О. В. 2006. Структура дендрофлори парку імені О. М. Горького. *Вісник Одеського національного університету. Біологія*, 11(9), 77–84. URL: <http://visbio.onu.edu.ua/article/view/260082>.

- Павличенко, П. Г. 1994. *Определитель цератозетоидных клещей (Oribatei, Ceratozetoidea) Украины*. Институт зоологии им. И. И. Шмальгаузена, Киев, 1–143.
- Підгорна, С. Я., Делі, О. Ф., Черничко, К. Й. 2023. Панцирні кліщі (Oribatei) у складі мезофауни паркових зон міста Одеса (Україна). *Вісник Одеського національного університету. Біологія*, **28**(1), 69–79 DOI: [https://doi.org/10.18524/2077-1746.2023.1\(52\).284687](https://doi.org/10.18524/2077-1746.2023.1(52).284687).
- Попова, Е. Н., Кузнецов, В. А., Осадча, Л. П. 2007. Дендрофлора парків-пам'яток садово-паркового мистецтва міста Одеси. *Наукові записки Державного природознавчого музею*, **23**, 145–156. URL: https://nzdpm.smnh.org/tom/23/popova_etc_t23.pdf.
- Сергиенко, Г. Д. 1994. *Фауна України. Том 25. Клеци. Випуск 21. Низшіє орибатиди*. Наукова думка, Київ, 1–203. ISBN: 512004149.
- Хохрякова, А. І., Михайлюк, В. І. 2021. *Ґрунти міста Одеси*: монографія. Гельветика, Одеса, 1–146. URL: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3361>.
- Шевченко, А. С., Колодочка, Л. А. 2018. *Сообщества орибатид (Acari, Oribatida) почв мегаполиса*. Велес, Киев, 1–126. ISBN: 9789660286986.
- Штирц, А. Д. 2009. Влияние различных форм антропогенной нагрузки на структуру сообществ панцирных клещей (Acariformes, Oribatei). *ZOOECENOSIS-2009. Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах: матеріали V міжнародної наукової конференції (Дніпропетровськ, 12–16 жовтня 2009 р.)*. Ліра, Дніпропетровськ, 184–185. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/15443>.
- Штирц, А. Д. 2015. Оценка влияния антропогенной нагрузки на экосистемы с использованием интегрального показателя сообществ панцирных клещей. *Acta Biologica Sibirica*, **1**(1–2), 51–66. DOI: <https://doi.org/10.14258/abs.v1i1-2.782>.
- Behan-Pelletier, V. M. 1999. Oribatid mite biodiversity in agroecosystems: Role for bioindication. *Agriculture, Ecosystems and Environment*, **74**(1–3), 411–423. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0167-8809\(99\)00046-8](https://doi.org/10.1016/S0167-8809(99)00046-8).
- Behan-Pelletier, V. M., Lindo, Z. 2022. Oribatid Mites: Biodiversity, Taxonomy and Ecology. CRC Press, Boca Raton, 1–494. DOI: <https://doi.org/10.1201/9781003214649>.
- Engelmann, H.-D. 1978. Zur Dominanzklassifizierung von Bodenartropoden. *Pedobiologia*, **18**(5/6), 378–380.
- Gergócs, V., Hufnagel, L. 2009. Application of oribatid mites as indicators (review). *Applied Ecology and Environmental Research*, **7**(1), 79–98. DOI: https://doi.org/10.15666/aeer/0701_079098.
- Krantz, G. W., Walter, D. E., eds. 2009. *A Manual of Acarology*. 3rd ed. Texas Tech University Press, Lubbock, TX, 1–807. ISBN: 9780896726208. URL: <https://www.tupress.org/9780896726208/a-manual-of-acarology/>.
- Magurran, A. E. 1988. *Ecological Diversity and Its Measurements*. Princeton University Press, Princeton, NJ, 1–180. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-94-015-7358-0>.
- Pollierer, M. M., Klärner, B., Ott, D., Digel, C., Ehnes, R. B., Eitzinger, B., Erdmann, G., Brose, U., Maraun, M., Scheu, S. 2021. Diversity and functional structure of soil animal communities suggest soil animal food webs to be buffered against changes in forest land use. *Oecologia*, **196**, 195–209. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00442-021-04910-1>.
- Singh, M., Bijlwan, A., Shukla, G., Chakravarty, S. 2025. Forest degradation and ecosystem functioning. In: Shukla, G., Manohar K., A. Kizha, A. R., Panwar, P., Chakravarty, S., eds. *Forest Degradation and Management: An Indian Perspective*, Springer, 109–124. (Forestry Sciences, 87). DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-84055-5_6.
- Subías, L. S. 2022. *Listado Sistemático, Sinonímico y Biogeográfico de los Ácaros Oribátidos (Acariformes: Oribatida) del Mundo (Excepto Fósiles)*. Sociedad Entomológica Aragonesa, Zaragoza, 1–538. (Monografías Electrónicas S. E. A., 12). URL: http://sea-entomologia.org/MeSEA_12_Listado_mundial_Acaros_Oribatidos_L_Subias.pdf.
- Vacht, P., Niglas, H., Kuu, A., Koff, T., Kutti, S., Raamets, J. 2019. Oribatid mite (Acari: Oribatida) communities of urban brownfields in Tallinn, Estonia, and their potential as bioindicators of wasteland successional stage. *Acarologia*, **59**(1), 26–32. DOI: <https://doi.org/10.24349/acarologia/20194310>.
- Walter, D. E., Proctor, H. C. 2013. Mites in soil and litter systems. In: *Mites: Ecology, Evolution & Behaviour: Life at a Microscale*. Springer, Dordrecht, 161–228. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-007-7164-2_6.
- Weigmann, G. 2006. Acari, Actinochaetida Hornmilben (Oribatida). Goecke & Evers, Keltern, 1–520. (Die Tierwelt Deutschlands u. der angrenzenden Meeresteile nach ihren Merkmalen u. nach ihrer Lebensweise. 76).
- Xu, X., Slade, E. M., Cao, P., Wang, Y., Zou, X., Wang, W., Ruan, H. 2024. Effects of soil fauna on leaf litter decomposition and nutrient release during a two-year field experiment in a poplar plantation. *Plant and Soil*, **501**(1–2), 211–224. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11104-023-06300-3>.

Одеська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

© 2025 С. П. УЖЕВСЬКА, О. М. ДРОГВАЛЕНКО,
С. І. БУРИКІНА, Л. А. СЕРГЄЄВ

НЕТЕРОПТЕРА (НЕМІПТЕРА) АГРОЦЕНОЗУ ПІВДЕННОГО СТЕПУ НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДНИХ ПОЛІВ ОДЕСЬКОЇ ДСДС ІКОСГ НААН

Ужевська, С. П., Дрогваленко, О. М., Бурикiна, С. І., Сергєєв, Л. А. Heteroptera (Hemiptera) агроценозу Південного Степу на прикладі дослідних полів Одеської ДСДС ІКОСГ НААН. *Вісник Харківського ентомологічного товариства*. 2025. Т. XXXIII, вип. 1–2. С. 83–89. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-7.

Проведено моніторинг Heteroptera у 2022–2025 рр. на полях зернових культур Одеської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України. Зареєстровано 46 видів клопів із 13 родин. За кількістю видів домінували Miridae (13) та Pentatomidae (7). За типом живлення переважали фітофаги (87%), на хижаків припадало 9% і на фітозоофагів 4%. На полях пшениці озимої зареєстровано 43 види із 13 родин, ячменю ярого — 17 видів із 9 родин, гороху підзимової сівби — 10 видів із 8 родин. Установлено, що загальна чисельність клопів у 2022–2023 рр. була незначна, максимальну чисельність зареєстровано у 2024 р. Типові шкідники зернових культур (*Eurygaster integriceps*, *Lygus rugulipennis*) досягали порогу шкідливості у 2024 та 2025 рр. 2 рис., 2 табл., 26 назв.

Ключові слова: Hemiptera, шкідники, шкідливість, зернові та зернобобові культури, Південний Степ

Uzhevskaya, S. P., Droghvalenko, O. M., Burykina, S. I., Serhieiev, L. A. Heteroptera (Hemiptera) of the Southern Steppe agroecocenosis on the example of the experimental fields of Odesa SAES ICSA NAAS. *The Kharkiv Entomological Society Gazette*. 2025. Vol. XXXIII, iss. 1–2. P. 83–89. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-7.

Heteroptera monitoring was conducted in 2022–2025 in the grain fields of the Odesa State Agricultural Experimental Station of the Institute of Climate-Smart Agriculture of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine. There were registered 46 species of bugs from 13 families. Miridae (13) and Pentatomidae (7) dominated by the number of species. Phytophagous species prevailed by the type of feeding (87%), predators accounted for 9% and phytozoophagous species for 4%. In the fields of winter wheat, 43 species from 13 families were registered, spring barley — 17 species from 9 families, and winter-sown peas — 10 species from 8 families. It was found that the total number of true bugs in 2022–2023 was insignificant; the maximal number was recorded in 2024. Typical pests of grain crops (*Eurygaster integriceps*, *Lygus rugulipennis*) reached the threshold of harmfulness in 2024 and 2025. 2 figs, 2 tabs, 26 refs

Keywords: Hemiptera, pests, harmfulness, grain crops and legumes, Southern Steppe.

Вступ. Вивчення комах-польових шкідників, їх своєчасне виявлення та використання відповідних методів захисту є запорукою багатого врожаю. Серед таких шкідників не останнє місце посідають членистоногі комахи з підряду клопів (Hemiptera: Heteroptera). Їх живлення може суттєво погіршити якість і зменшити обсяг врожаю деяких сільськогосподарських культур. Крім безпосереднього пошкодження рослин хоботком під час живлення, що ослаблює рослину, деякі види відмічені як переносники вірусів, бактерій, грибів, фітоплазм та інших фітопатогенів (Mitchell, 2004; Orlovskis *et al.*, 2015). Тому вивченню клопів-шкідників необхідно приділити особливу увагу.

В Україні такі дослідження проводили А. Г. Тремель (1950а, 1950б) та Г. І. Чуєва (1950) стосовно одного з найшкідливіших видів на культурних злаках — *Eurygaster integriceps* Puton, 1881. В. Г. Пучков у серії випусків «Фауни України» (1961, 1962, 1969, 1974), присвяченій клопам, особливу увагу приділяв шкідникам культурних рослин: видам родів *Coptosoma* Laporte de Castelnau, 1833, *Eurygaster* Laporte de Castelnau, 1833, *Aelia* Fabricius, 1803, *Dolycoris* Mulsant et Rey, 1866, *Nezara* Amyot et Serville, 1843, *Eurydema* Laporte de Castelnau, 1833 (Пучков, 1961), *Coreus* Fabricius, 1794 (Пучков, 1962), *Stephanitis* Stål, 1873 (Пучков, 1974). Численним шкідникам з родини Miridae присвячена його монографія «Главнейшие клопы-слепняки — вредители сельскохозяйственных культур» (Пучков, 1966). В цих працях наведено

Uzhevskaya S. P. Odesa State Agricultural Experimental Station of the Institute of Climate-Smart Agriculture of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 24, Maiatska doroha St., Khlibodarske, Odesa Region, 67667, UKRAINE;

e-mail: grass_snake@ukr.net; ORCID: 0000-0002-9827-6210

Droghvalenko O. M. Museum of Nature of the V. N. Karazin Kharkiv National University, 8, Trinkler St., Kharkiv, 61058, UKRAINE;

e-mail: triplaxxx@ukr.net; ORCID: 0000-0001-9855-8421

Burykina S. I. Odesa State Agricultural Experimental Station of the Institute of Climate-Smart Agriculture of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 24, Maiatska doroha St., Khlibodarske, Odesa Region, 67667, UKRAINE;

e-mail: burykina@ukr.net; ORCID: 0000-0002-5197-6586

Serhieiev L. A. Odesa State Agricultural Experimental Station of the Institute of Climate-Smart Agriculture of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 24, Maiatska doroha St., Khlibodarske, Odesa Region, 67667, UKRAINE;

e-mail: sla80@ukr.net; ORCID: 0000-0003-4169-8938

ключі для визначення видів на різних стадіях, докладні описи морфології різних стадій розвитку, сезонних циклів розвитку, трофічних зв'язків, типів пошкодження рослин тощо.

З недавніх робіт варто відзначити публікацію В. С. Медвідь (2020), у якій представлено дослідження ентомофауни пшениці озимої у Правобережному Лісостепу України (Черкаська область) у період весняно-літньої вегетації 2017–2019 рр. Автор вказує п'ять звичайних видів клопів-польових шкідників, серед яких три види, *Lygus pratensis* (Linnaeus, 1758), *Stenodema laevigata* (Linnaeus, 1758) та *Eurygaster integriceps*, інколи сягали значної кількості. Робота О. В. Сніжок та Н. О. Ювчик (2021) присвячена видовому складу шкідників ріпаку озимого (зокрема клопів), впливу на них агротехнічних прийомів. Доволі цікавою є робота М. М. Рисенко (2022), в якій наведено літературний огляд публікацій, присвячених багатодним шкідникам, що мають велике економічне значення в польових сівозмінах: трав'яному клопу *Lygus rugulipennis* (Porrius, 1911) і польовому клопу *Lygus pratensis*.

Наші перші результати досліджень фауни клопів агроценозу південного степу на прикладі дослідного поля Одеської ДСДС ІКОСГ НААН викладені у відповідній публікації (Дрогваленко, Ужєвська, 2025).

Мета досліджень. Виявлення особливостей динаміки складу комплексу Heteroptera агроценозу Південного Степу на прикладі дослідних полів Одеської ДСДС ІКОСГ НААН.

Матеріали та методи. Дослідження проведені у 2022–2025 рр. на науково-технічній базі Одеської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН в с. Хлібодарьке Одеського району Одеської області. Поля дослідної станції знаходяться біля с. Хлібодарське (46.480556 N, 30.590556 E). Досліджували макрофауну (герпето- та хортобіонтів) на дослідних полях з посівами пшениці озимої (2 га), ячменю ярого (0,45 га) та гороху підзимової сівби (1,2 га). Облік проводили за допомогою традиційних методів (Омелюта та ін., 1986). Збір хортобіонтів здійснювали косінням ентомологічним сачком, герпетобіонтів — пастками Барбера. Пастки розміщували на відстані 5–6 м одна від одної, ряд пасток спрямовували вглиб поля. Тривалість збору пастками сягала 8 діб. Загалом проаналізовано пасток: горох — 109, ячмінь — 82, пшениця — 177. Обліки здійснювали в періоди сходів, цвітіння та наливу зерна досліджуваних культур. Методом косіння відібрано зразків: горох — 28, ячмінь — 28, пшениця — 123. За чотири роки дослідження зібрано 632 екз. клопів, з яких у пастках було лише 4,6 %, тому більшу увагу приділяємо аналізу матеріалу, що відібраний косінням. Здебільшого, личинок до виду не ідентифікували.

Вивчення фауни тісно пов'язане із вивченням флори. Проведено збір і ідентифікацію основних бур'янів. За час проведення досліджень на полях зареєстровано 20 видів бур'янів із чотирьох біологічних груп і 13 родин: Айстрові (Asteraceae), Берізкові (Convolvulaceae), Гречкові (Polygonaceae), Жовтицеві (Ranunculaceae), Капустяні (Brassicaceae), Лободові (Chenopodiaceae), Макові (Papaveraceae), Маренові (Rubiaceae), Ранникові (Primulaceae), Тонконогові (Poaceae), Шорстколисті (Boraginaceae), Щирицеві (Amaranthaceae), Портулакові (Portulacaceae). Багаторічні коренепаросткові бур'яни представлені двома видами — осотом рожевим і березкою польовою. По межах полів траплялася хрінниця крупноподібна (кашка). Невелику кількість видів (4) становили ярі ранні бур'яни, з яких дуже поширені амброзія полинолиста, гірчак (фалопія) березкоподібний, рутка лікарська, гірчиця польова. Із ярих пізніх бур'янів траплялися лобода біла, мишії, щириці, із зимуючих — грицики звичайні, підмаренник чіпкий, сухоребрики, які завдають найбільшу шкоду посівам. У прилеглих лісосуугах із деревинної рослинності переважали робінія звичайна та клен американський, траплялися терен, глід, шипшина, бирючина, аморфа.

Результати та обговорення. За роки дослідження на полях ОДСДС ІКОСГ НААН зареєстровано 46 видів Heteroptera із 13 родин (табл. 1).

Таблиця 1. Комплекс Heteroptera на полях ОДСДС ІКОСГ НААН у 2022–2025 рр.

Таксон	Локалітет	Тип живлення	Частка особин, %
Anthocoridae			
1. <i>Orius niger</i> (Wolff, 1811)	П, Г	ЗФ	4,5
Berytidae			
2. <i>Neides tipularius</i> (Linnaeus, 1758)	П, Г	Ф	0,9
Coreidae			
3. <i>Coreus marginatus</i> (Linnaeus, 1758)	П, Г	Ф	0,5
4. <i>Gonocerus acuteangulatus</i> (Goeze, 1778)	П, Г	Ф	0,2
5. <i>Syromastus rhombeus</i> (Linnaeus, 1767)	П	Ф	0,2

Продовження табл. 1

Таксон	Локалітет	Тип живлення	Частка особин, %
Cydnidae			
6. <i>Geotomus elongatus</i> (Herrich-Schäffer, 1840)	П, Я	Ф-3	0,4
7. <i>Microporus nigrita</i> (Fabricius, 1794)	П, Г, Я	Ф-3	3,4
Lygaeidae			
8. <i>Melanocoryphus tristrami</i> (Douglas et Scott, 1868)	П	Ф	0,7
9. <i>Lygaeosoma sardeum</i> Spinola, 1837	П	Ф	0,1
10. <i>Nysius thymi</i> (Wolff, 1804)	П	Ф-3	0,1
Miridae			
11. <i>Adelphocoris lineolatus</i> (Goeze, 1778)	П	ПФ	0,2
12. <i>Adelphocoris quadripunctatus</i> (Fabricius, 1794)	П	ПФ	0,2
13. <i>Amblytylus nasutus</i> (Kirschbaum, 1856)	П	Ф-3	0,2
14. <i>Europiella artemisiae</i> (Becker, 1864)	П	Ф	0,5
15. <i>Lygus gemellatus</i> (Herrich-Schäffer, 1835)	П	Ф	0,1
16. <i>Lygus pratensis</i> (Linnaeus, 1758)	П	ПФ-6, ЗФ	1,3
17. <i>Lygus rugulipennis</i> Poppius, 1911	П, Я, Г	ПФ-3, ПФ-6, ЗФ	15,5
18. <i>Lygus wagneri</i> Remane, 1955	П	ПФ-6	0,2
19. <i>Lygus</i> sp. (nymph)	П, Г	ПФ	0,9
20. <i>Notostira elongata</i> (Geoffroy, 1785)	П	Ф-3	0,2
21. <i>Phytocoris varipes</i> Boheman, 1852	П	ЗФ, Ф	0,2
22. <i>Stenodema calcarata</i> (Fallén, 1807)	П	Ф-3	0,4
23. <i>Systellonotus triguttatus</i> (Linnaeus, 1767)	Я	Ф-6	0,2
24. <i>Trigonotylus caelestialium</i> (Kirkaldy, 1902)	П, Я	Ф-3	2,5
Nabidae			
25. <i>Nabis pseudoferus</i> Remane, 1949	П, Я	ЗФ	0,4
26. <i>Nabis punctatus</i> Costa, 1847	П, Я	ЗФ	6,6
27. <i>Nabis</i> sp. (nymph)	П, Г	ЗФ	14
28. <i>Prostemma sanguineum</i> (Rossi, 1790)	Я	ЗФ	0,4
Oxycarenidae			
29. <i>Brachyplax tenuis</i> (Mulsant et Rey, 1852)	П, Я, Г	Ф	7,0
30. <i>Microplax interrupta</i> (Fieber, 1837)	П	Ф	0,2
31. <i>Oxycarenus pallens</i> (Herrich-Schäffer, 1850)	П	Ф	4,7
Pentatomidae			
32. <i>Aelia acuminata</i> (Linnaeus, 1758)	П, Я	Ф-3	2,3
33. <i>Aelia rostrata</i> Boheman, 1852	П, Я	Ф-3	2,3
34. <i>Carpocoris purpureipennis</i> (De Geer, 1773)	П	ПФ	1,7
35. <i>Dolycoris baccarum</i> (Linnaeus, 1758)	П, Г	ПФ	0,7
36. <i>Eurydema ornata</i> (Linnaeus, 1758)	П	Ф	1,1
37. <i>Eysarcoris ventralis</i> (Westwood, 1837)	П	Ф-6	0,7
38. <i>Peribalus strictus</i> (Fabricius, 1803)	П, Я	Ф-3	0,2
Rhopalidae			
39. <i>Brachycarenum tigrinus</i> (Schilling, 1829)	П, Я	ПФ	3,0
40. <i>Corizus hyoscyami</i> (Linnaeus, 1758)	П	ПФ	0,2
Rhyparochromidae			
41. <i>Beosus maritimus</i> (Scopoli, 1763)	П, Я	Ф	1,5
42. <i>Emblethis denticollis</i> Horváth, 1878	Я	Ф	0,5
43. <i>Plinthisus longicollis</i> Fieber, 1861	П	Ф-3	0,4
44. <i>Trapezonotus arenarius</i> (Linnaeus, 1758)	П	Ф	0,2
Scutelleridae			
45. <i>Eurygaster integriceps</i> Puton, 1881	П, Я	Ф-3	16,9
Tingidae			
46. <i>Acalypta gracilis</i> (Fieber, 1844)	П, Я	Ф	0,4
47. <i>Kalama tricornis</i> (Schranck, 1801)	Я	Ф	0,2
48. <i>Tingis auriculata</i> (Costa, 1847)	П	Ф	0,7

Примітки: П — пшениця, Я — ячмінь, Г — горох; Ф — фітофаги, що не живляться злаковими та бобовими; ПФ — поліфітофаги, Ф-6 — фітофаги переважно бобових, Ф-3 — фітофаги переважно злакових, ЗФ — зоофаги (хижаки).

За кількістю видів домінували Miridae та Pentatomidae (табл. 2). За загальною чисельністю (кількістю екземплярів) представники знайдених родин вибудовують ряд: еудомінанти — Miridae, Nabidae, Scutelleridae, Oxycarenidae; домінанти — Pentatomidae; субдомінанти — Anthocoridae, Cydnidae, Rhopalidae, Rhyparochromidae; рецеденти — Tingidae, субрециденти — Berytidae, Coreidae, Lygaeidae.

Таблиця 2. Структура комплексу Heteroptera на полях ОДСДС ІКОСГ НААН у 2022–2025 рр.

Таксон	Видів	Частка видів, %	Частка особин, %	Домінування, категорія
Miridae	13	28,3	22,5	ЕД
Pentatomidae	7	15	9	Д
Rhyparochromidae	4	9	2,6	СД
Coreidae	3	6,5	0,9	СР
Lygaeidae	3	6,5	0,9	СР
Nabidae	3	6,5	21,5	ЕД
Охусареніде	3	6,5	11,9	ЕД
Tingidae	3	6,5	1,3	Р
Cydnidae	2	4,3	3,8	СД
Rhopalidae	2	4,3	3,2	СД
Scutelleridae	1	2,2	17	ЕД
Anthocoridae	1	2,2	4,5	СД
Berytidae	1	2,2	0,9	СР

Примітки: категорії домінування (Udvardy, 1969): ЕД — еудомінанти (> 10 %), Д — домінанти (5–10 %), С — субдомінанти (2–5 %), Р — рецентни (1–2 %), СР — субрецентни (< 1 %).

За трофічними перевагами переважно зареєстровані фітофаги — 87 % видів (табл. 1) — більшість родин (Pentatomidae, Coreidae, Lygaeidae, Miridae, Cydnidae). Поліфаги — *Carpocoris*, *Dolycoris*, *Lygus* spp., *Corizus*. Хижаки (зоофаги) становлять 9 % — Anthocoridae (*Orius*), Nabidae (*Nabis*, *Prostemma*), а фітозоофаги 4 % — Miridae (*Phytocoris*, *Lygus pratensis*). Наявність хижаків в агроценозі є одним із показників його сталості. У 2024 р., у якому виявлено найбільшу чисельність клопів за період дослідження (рис. 1), хижі види становили 8 % від кількості знайдених видів і 12 % від загальної кількості зібраних клопів.

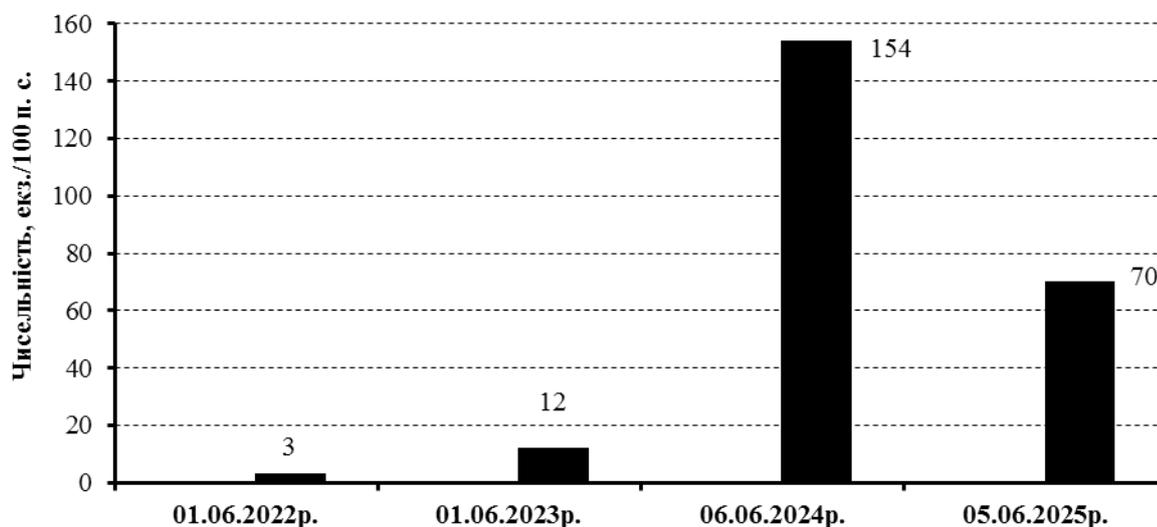

Рис. 1. Загальна чисельність особин клопів на пшениці озимій у період початку наливу зерна.

На ділянках пшениці, ячменю та гороху траплялися три спільних види: *Microporus nigrita*, *Lygus rugulipennis* та *Brachyplax tenuis*. *Microporus nigrita* — це спеціалізований риучий клоп, що живиться соками з коріння рослин. Припущення щодо його шкідливості в агроценозах потребує подальших досліджень. *Brachyplax tenuis* також живиться соками і насінням, віддає перевагу низькорослим бур'янам із дрібним насінням. *Lygus rugulipennis* — дуже поширений поліфаг, шкідник багатьох рослин. Спільними видами, крім названих, для пшениці та ячменю виявились на досліджуваних полях 11 видів (спеціалізовані фітофаги — *Geotomus elongatus*, *Trigonotylus caelestialium*, *Aelia acuminata*, *Aelia rostrata*, *Peribalus strictus*, *Eurygaster integriceps*; зоофаги — *Nabis pseudoferus*, *Nabis punctatus*; вірогідно на бур'янах або випадково — *Brachycarenum tigrinus*, *Beosus maritimus*, *Acalypta gracilis*). Спільними для пшениці та гороху — 7 видів (поліфаги *Dolycoris baccarum*; зоофаги *Orius niger*, *Nabis* sp., вірогідно на бур'янах або випадково — *Neides tipularius*, *Coreus marginatus*, *Gonocerus acuteangulatus*).

Пшениця озима. Зареєстровано 43 види із 13 родин, 10 з яких можуть ушкоджувати пшеницю: *Coreus marginatus*, *Syromastus rhombeus*, *Amblytylus nasutus*, *Lygus pratensis*, *L. rugulipennis*;

Aelia acuminata, *A. rostrata*, *Eysarcoris ventralis*; *Eurygaster integriceps*, *Oxycarenus pallens*. Загально відомо, що найбільш небезпечними (Тремль, 1950а, 1950б; Чусва, 1950) є *Eurygaster integriceps*, *Lygus* spp., *Aelia* spp. Зареєстровано також 6 видів хижаків. У 2022–2023 рр. щільність клопів була низькою (2–20 екз./100 п. с.) і суттєвої шкоди вони не завдавали. У 2024 р. у загальній кількості клопів домінували фітофаги: *Eurygaster integriceps* (15,4 %) та *Lygus rugulipennis* (14,1 %); також траплялися *Oxycarenus pallens* (7 %), *Brachycarenus tigrinus* (4 %), *Lygus pratensis* (2,3 %), *Carpocoris* sp. (2,3 %), *Aelia acuminata* (2 %), *Beosus maritimus* (2 %), *Aelia rostrata* (1,7 %), *Microporus nigrita* (1,2 %), *Coreus marginatus* (1 %), *Emblethis denticollis* (1 %).

Протягом періоду дослідження варіювала чисельність основного шкідника — клопа-черепашки. У 2022 р. на полях траплялися поодинокі особини клопа-черепашки, хоча в попередні роки 2017–2019 рр. (Кривенко, Шушківська, 2020) їх частка серед фітофагів на досліджуваних полях становила 27,3 %. У 2024 р. зареєстровано найбільшу його щільність на полях пшениці, що не були оброблені пестицидами (112 екз./100 п. с.). У період початку наливу зерна щільність цього клопа становила у 2024 та 2025 рр. 15 екз./10 м², що дорівнювало порогу шкідливості. У 2024 і 2025 рр. також зросла чисельність і *Lygus* spp., і *Aelia acuminata*.

Загальна чисельність клопів у хортобії зернових культур залежить від багатьох чинників (Топчій, 2012). Морозні зими, які з потеплінням клімату на Одещині в останні роки не реєструються (Бурикіна та ін., 2024), негативно впливають на чисельність клопів. Посушливі періоди призводять до несприятливих умов для розвитку личинок і накопичення запасів для зимівлі. Такі посухи траплялися у 2022 та 2023 рр. (Вугукіна et al., 2024). Посушливе літо у 2025 р., коли з травня до кінця серпня не випало жодного дощу, може також вплинути на чисельність клопів у наступному році. За період дослідження найбільшу загальну чисельність клопів у хортобії зернових культур визначено у 2024 р. (рис. 1). На пшениці озимій тоді нараховано 154 екз./100 п. с.

Яч м і нь я р и й. Зареєстровано 17 видів із 9 родин, з яких приблизно 70 % (12 видів) фітофаги, хижаки становили 12 %. Чисельність видів значно менша у порівнянні з пшеницею, можливо тому, що на ділянках ячменю (0,45 га) клопів обліковували тільки у 2023–2025 рр., а ділянку 2024 р. у попередній рік було оброблено гербіцидами, що спричинило зменшення видового різноманіття та чисельності бур'янів. Найбільшу чисельність особин клопів, як і на пшениці (рис. 2), складали Scutelleridae — *Eurygaster integriceps* (47 %), менше відзначено Pentatomidae — *Aelia acuminata* (3 %), *A. rostrata* (5 %) та Miridae — *Trigonotylus caelestialium* (2 %). Чисельність клопа-черепашки була трохи вищою порівняно з пшеницею. Індекс Чекановського-Серенса — 0,47, що свідчить про помірну схожість із комплексом клопів на полях пшениці озимі.

Горох підзимової сівби. Ділянки гороху займали значно меншу площу (1,2 га) і були розташовані серед посівів пшениці. Відбір клопів здійснювали в 2022–2025 рр. Зареєстровано 10 видів із 8 родин. Фітофаги-шкідники *Coreus marginatus*, *Gonocerus acuteangulatus*, *Lygus rugulipennis*, *Lygus* sp. і *Dolycoris baccarum* загалом становили 68 % від усієї кількості клопів, тоді як чисельність хижаків *Orius niger* та *Nabis* sp. — 11 %.

Комплекс Heteroptera в агроценозі зернових культур Півдня України відрізняється від комплексу, який зареєстровано у лісостеповій зоні (Київська область), де виявлено 25 видів рослиноїдних і 2 види хижих клопів (*Nabis ferus* L., *Nabis phymecoides* L.), а найбільш численними видами, що завдавали шкоди, були маврська черепашка, щитники гостроплечий і гостроголовий та хлібний клопик (Пасека, Лікар, 2024). За дослідженнями Ю. М. Судденко зі співавторами (2022) на полях пшениці озимі Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла ентомокомплекс Heteroptera був представлений лише 11 видами, в якому переважали представники Pentatomidae, а частки щитників-черепашок і сліпняків були майже вдвічі менші. Сліпняк хлібний рудовусий (*Trigonotylus ruficornis* (Geoffroy, 1785)) та клоп трав'яний (*Lygus rugulipennis*) були малочисленими та не завдавали помітної шкоди пшениці озимій. Ці відмінності вказують на особливості екологічних умов у конкретній місцевості.

Визначення трофічних зв'язків для багатьох видів клопів є проблематичним. Це пов'язане з різноманітністю їх біотопів, для багатьох — з різним ступенем поліфагії й невивченістю. Крім того, багато видів клопів можуть використовувати для додаткового живлення різні види рослин, часто це — рудеральна рослинність на полях і прилеглих біотопах, тому визначення бур'янів дозволяє встановити можливість або закономірність існування окремих видів клопів в агроценозі. Як приклад можна навести клопів, що живляться насінням, *Brachyplax tenuis*, *Melanocoryphus tristrami* (Lygaeidae), *Beosus maritimus* (Rhyparochromidae), *Brachycarenus tigrinus* (Rhopalidae). Під час дослідження виявлено 46 видів клопів, і така різноманітність частково пояснюється складом рослинності в агроценозі (20 видів із 13 родин). Такий широкий спектр рослин забезпечував можливість існування (живлення) різноманітних клопів, але не сприяв поширенню та збільшенню чисельності шкідників пшениці, ячменю та гороху.

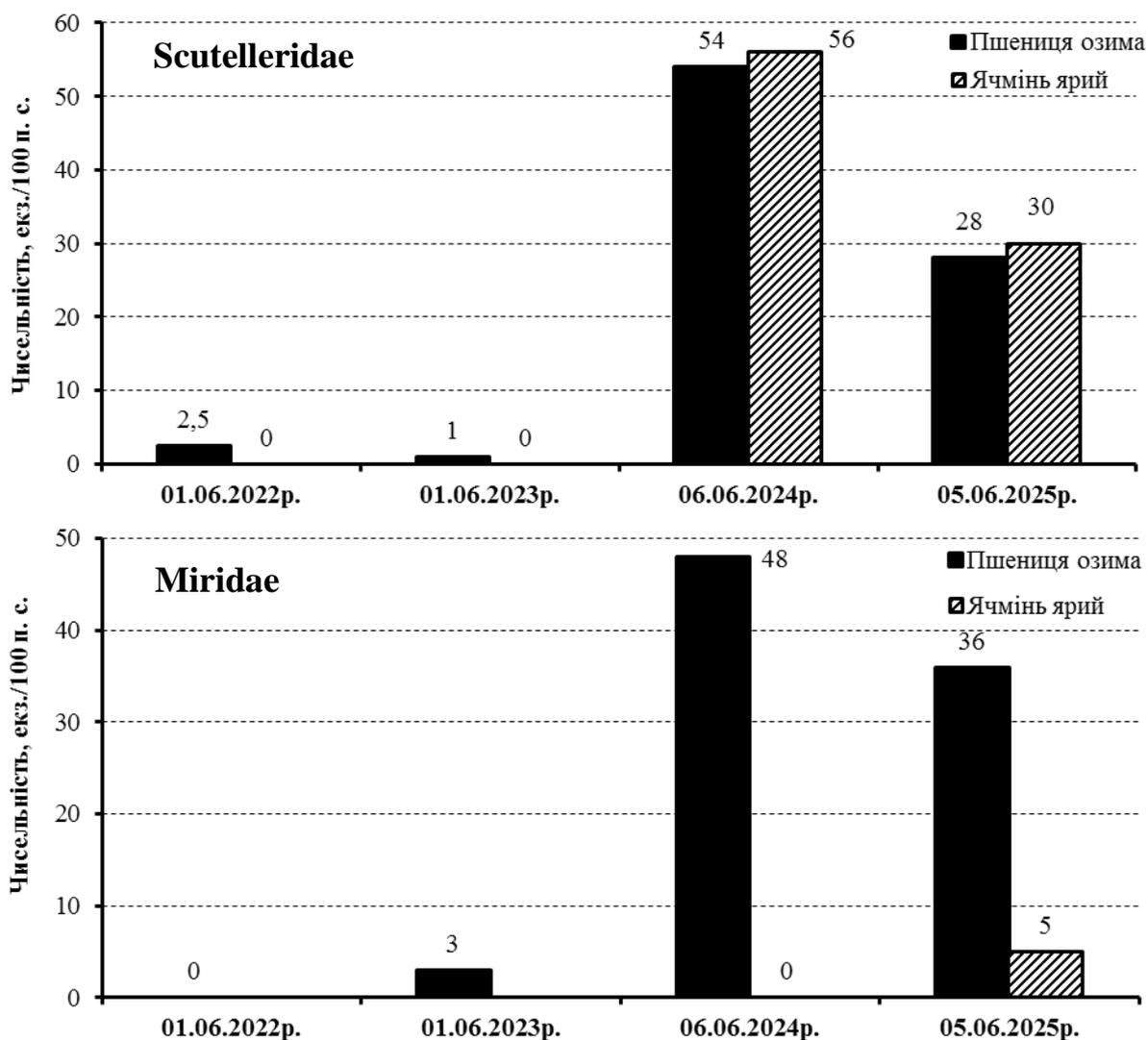

Рис. 2. Чисельність клопів основних родин, що завдають шкоди зерновим на полях ОДСДС ІКОСГ НААН у період початку наливу зерна.

Основним шкідником зернових культур на Одещині є клоп-черепашка, яку виявляють вже протягом століть (Топчій, 2012). До значних втрат врожаю пшениці озимої (до 50 %) призводить пошкодження зерна цим клопом (2–3 %), що спричиняє зміну хлібопекарських якостей врожаю (Секун, 2002). Ступінь шкідливості *Eurygaster* spp. визначають за рівнем його чисельності, віком личинок, станом посівів, а також погодними умовами вегетаційного періоду. Використання хімічних препаратів для регулювання чисельності шкідника зберігає актуальність і сьогодні (Bilal, Cao, Huang, 2024), але перспективним стає пошук оптимальних біологічних препаратів та їхніх композицій для використання в органічному землеробстві (Федоренко, Ющенко, Галаган, 2023), а також для збереження біорізноманіття агроценозів. Моніторинг біорізноманіття агроценозів, у якому одне з провідних місць посідають Heteroptera, є умовою успішного пошуку препаратів для регулювання чисельності шкідників в органічному землеробстві конкретних територій в умовах зміни клімату (Заєць та ін., 2023).

Висновки. У результаті моніторингу Heteroptera на полях Одеської державної сільськогосподарської дослідної станції 2022–2025 рр. зареєстровано 46 видів клопів із 13 родин. На полях пшениці озимої зареєстровано 43 види із 13 родин, ячменю ярого — 17 видів із 9 родин, гороху підзимової сівби — 10 видів із 8 родин. Установлено, що загальна чисельність клопів у 2022–2023 рр. була незначною, максимальну чисельність зареєстровано у 2024 р. Типові шкідники зернових культур (*Eurygaster integriceps*, *Lygus rugulipennis*) досягали порогу шкідливості у 2024 та 2025 рр.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бурикiна, С. І., Сергєєв Л. А., Кулiджанов Г. В., Чепурних В. М. 2024. Якість зерна гороху пiдзимової сiвби за системами удобрення та погодними умовами Пiвдня України. *Зерновi культури*, **8**(1), 110–118. DOI: <https://doi.org/10.31867/2523-4544/0318>.
- Дрогваленко, О. М., Ужєвська, С. П. 2025. Попередня iнформацiя про таксономiчний склад Hemiptera, Heteroptera агроценозу пiвденного степу на прикладi дослідного поля Одеської ДСДС ІКОСГ. *Ентомологiчні читання пам'ятi вiдомих вчених-ентомологiв С. О. Трибеля i М. П. Секуна: матерiали всеукраїнської науково-практичної online-конференцiї, присвяченої 90-рiччю вiд дня народження Станiслава Олександровича Трибеля i Миколи Павловича Секуна (Київ, 3 червня 2025 р.)*. Київ, 45–48. DOI: <https://doi.org/10.36495/TrybelSekun/IZR.2025>.
- Засць, С. О., Коваленко, А. М., Онуфран, Л. І., Юзюк, С. М., Фундират, К. С. 2023. Ефективнiсть биологiчних iнсектицидiв проти основних шкiдникiв пшеницi озимої в системi органiчного землеробства. *Карантин i захист рослин*, (4), 9–14. DOI: <https://doi.org/10.36495/2312-0614.2023.4.9-14>.
- Кривенко, А. І., Шушкiвська, Н. І. 2020. Фiтосанiтарний стан агроценозу пшеницi озимої у пiвденному степу України. *Науковi доповiдi Нацiонального унiверситету бiоресурсiв i природокористування України*, **16**(6), 1–11. DOI: <https://doi.org/10.31548/dopovidi2020.06.010>.
- Медвiдь, В. С. 2020. Ентомофауна пшеницi озимої у Правобережному Лiсостепу України. *Вiсник аграрної науки Причорномор'я*, (3), 96–104. DOI: [https://doi.org/10.31521/2313-092X/2020-3\(107\)-12](https://doi.org/10.31521/2313-092X/2020-3(107)-12).
- Омелюта, В. П., Григорович, Й. В., Чабан, В. С., Пiдоплiчко, В. Н., Каленич, Ф. С., Петруха, О. Й., Антонюк, С. І., Пожар, З. А., Тищенко, Є. І., Григоренко, В. Г., Коваль, М. К., Черненко, О. О. 1986. *Облiк шкiдникiв i хвороб сiльськогосподарських культур*. Урожай, Київ, 1–296.
- Пасєка, Є., Лiкар, Я. О. 2024. Видовий склад сисних шкiдникiв пшеницi озимої в центральному лiсостепу України. *Досягнення i перспективи в захистi та карантинi рослин: матерiали III всеукраїнської науково-практичної конференцiї здобувачiв вищої освiти, присвяченiї 126-рiччю НУБiП України (Київ, 23 квітня 2024 р.)*. НУБiП України, Київ, 46–47. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u366/zbimik_konferenciya_2024.pdf.
- Пучков, В. Г. 1961. *Фауна України. Том 21. Випуск 1. Щитники*. Видавництво Академiї наук Української РСР, Київ, 1–338.
- Пучков, В. Г. 1962. *Фауна України. Том 21. Випуск 2. Крайовики*. Наукова думка, Київ, 1–162.
- Пучков, В. Г. 1966. Главнейшие клопы-слепняки — вредители сельскохозяйственных культур. *Наукова думка*, Киев, 1–170.
- Пучков, В. Г. 1969. *Фауна України. Том 21. Випуск 3. Лигеїди*. Наукова думка, Київ, 1–388.
- Пучков, В. Г. 1974. *Фауна України. Том 21. Випуск 4. Беритиди, червоноклопи, пiсзматиди, пiдкорники i тингiди*. Наукова думка, Київ, 1–331.
- Рисенко, М. М. 2022. Стан вивченостi биологiї та екологiї польових клопiв роду *Lygus* Hahn, 1833 (Hemiptera: Heteroptera: Miridae) в агроценозах України та свiту. *Вiстi Харкiвського ентомологiчного товариства*, **30**(1–2), 35–46. DOI: <https://doi.org/10.36016/KhESG-2022-30-1-2-6>.
- Секун, М. П. 2002. *Клоп шкiдлива черепашка*. Свiт, Київ, 1–24.
- Снiжок, О. В., Ювчик, Н. О. 2021. Видовий склад шкiдливих органiзмiв в посiвах рiпака озимого залежно вiд обробiтку ґрунту та системи захисту. *Зерновi культури*, **5**(1), 145–152. DOI: <https://doi.org/10.31867/2523-4544/0171>.
- Судденко, Ю. М., Кириленко, В. В., Гуменюк, О. В., Стригун, О. О. 2022. Видовий склад комплексу комах-шкiдникiв колосу пшеницi озимої. *Захист рослин: науковi здобутки та перспективи досліджень: матерiали мiжнародної науково-практичної конференцiї, присвяченої 75-рiччю заснування Інституту захисту рослин НААН, 150-рiччю вiд дня народження Поспєлова Володимира Петровича, 100-рiччю вiд дня народження Арсiнiкова Бориса Андрiйовича, 90-рiччю вiд дня народження Долiна Володимира Гдiлiча (Київ, 24–25 травня 2022 р.)*. ІЗР НААН, Київ, 71–74. URL: https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/tezi_konferentsiya-do-75-richchya-izr_07_06_2022.pdf.
- Топчiй, Т. В. 2012. Стiйкi сорти озимої пшеницi i їх роль в регулюваннi чисельностi сисних фiтофагiв (аналiтичний огляд) *Захист i карантин рослин*. **58**, 247–262. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zikr_2012_58_29.
- Тремль, А. Г. 1950а. К проблеме массового размножения вредной черепашки *Eurigaster integriceps* Put. *Вторая экологическая конференция по проблеме «Массовые размножения животных и их прогнозы»*. Киев, 210–213.
- Тремль, А. Г. 1950б. Вредная черепашка — *Eurigaster integriceps* Put в условиях лесополосного земледелия. *Вторая экологическая конференция по проблеме «Массовые размножения животных и их прогнозы»*. Киев, 213–216.
- Федоренко, В. П., Ющенко, Л. П., Галаган, Т. О. 2023. Історія мікробіологічного методу регулювання чисельності шкідливих комах в Україні. *Українська ентомофауністика*, **14**(2), 86–88. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8304623>.
- Чуєва, Г. И. 1950. К экологии вредной черепашки (*Eurigaster integriceps* Put.) в условиях полевых полос. *Учёные записки Харьковского государственного университета*, **XXXIII**, 47–65.
- Bilal, M., Cao, L., Huang, Q. 2024. Using the nanopesticide deltamethrin to control *Eurigaster integriceps*. *Entomology and Applied Science Letters*, **11**(4), 34–44. DOI: <https://doi.org/10.51847/rWPInLWYRv>.
- Burykina, S., Zhuk, M., Melnyk, O., Kryvenko, A., Trandafir, I. (2024). Liquid organic-mineral fertilisers in the technology of growing winter peas. *Scientific Horizons*, **27**(7), 75–86. DOI: <https://doi.org/10.48077/scihor7.2024.75>.
- Mitchell, P. L. 2004. Heteroptera as vectors of plant pathogens. *Neotropical Entomology*, **33**(5), 519–545. DOI: <https://doi.org/10.1590/S1519-566X2004000500001>.
- Orlovskis, Z., Canale, M. C., Thole, V., Pecher, P., Lopes, J. R. S., Hogenhout, S. A. 2015. Insect-borne plant pathogenic bacteria: Getting a ride goes beyond physical contact. *Current Opinion in Insect Science*, **9**, 16–23. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cois.2015.04.007>.
- Udvardy, M. D. F. 1969. *Dynamic Zoogeography: With Special Reference to Land Animals*. Van Nostrand Reinhold, New York, 1–445. ISBN: 0442175868.

Одеська державна сiльськогосподарська дослідна станцiя
Інституту клiматично орієнтованого сiльського господарства НААН,
Музей природи Харкiвського нацiонального унiверситету імені В. Н. Каразіна

УДК 595.768.13:632.76:635.65

DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-8

© 2025 В. А. СЕРЕДА

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ *ACANTHOSCELIDES OBTECTUS* (SAY, 1831) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE: BRUCHINAE) НА РІЗНИХ ВИДАХ БОБОВИХ КУЛЬТУР

Середа, В. А. Особливості розвитку *Acanthoscelides obtectus* (Say, 1831) (Coleoptera: Chrysomelidae: Bruchinae) на різних видах бобових культур. *Вісник Харківського ентомологічного товариства*. 2025. Т. XXXIII, вип. 1-2. С. 90–97. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-8.

У лабораторних умовах дослідили особливості розвитку *Acanthoscelides obtectus* (Say) на восьми видах потенційно кормових рослин: *Phaseolus vulgaris* L., *Ph. lunatus* L., *Vigna radiata* (L.), *V. unguiculata* subsp. *sesquipedalis* (L.), *Cicer arietinum* L., *Pisum sativum* L., *Glycine max* (L.), *Lens culinaris* L. Установлена залежність між довжиною насіння кормової рослини та розміром імаго шкідника. Оптимальним кормовим видом є *Ph. vulgaris*. Як альтернативні кормові рослини для цього виду брухін визначені *C. arietinum*, *V. radiata*, *V. unguiculata* та *Ph. lunatus*. Насіння *P. sativum* і *L. culinaris* виявилися малопридатним для розвитку квасолевого зерноїда, а *G. max* — непридатним. Підтверджено диференційовану трофічну спеціалізацію квасолевого зерноїда та важливість урахування виду кормової рослини під час зберігання насіння бобових культур. 1 рис., 5 табл., 27 назв.

Ключові слова: квасолевий зерноїд, Fabaceae, трофічна спеціалізація, розвиток, морфометрія, лабораторні дослідження.

Sereda, V. A. Features of the development of *Acanthoscelides obtectus* (Say, 1831) (Coleoptera: Chrysomelidae: Bruchinae) in different leguminous crops. *The Kharkiv Entomological Society Gazette*. 2025. Vol. XXXIII, iss. 1–2. P. 90–97. DOI: 10.36016/KhESG-2025-33-1-2-8.

In laboratory conditions, the features of the development of *Acanthoscelides obtectus* (Say) on eight species of potentially host plants (*Phaseolus vulgaris* L., *Ph. lunatus* L., *Vigna radiata* (L.), *V. unguiculata* subsp. *sesquipedalis* (L.), *Cicer arietinum* L., *Pisum sativum* L., *Glycine max* (L.), *Lens culinaris* L.) were investigated. A relationship was established between the length of the seed of the host plant and the size of the pest's adult. The optimal host species is *Ph. vulgaris*. *C. arietinum*, *V. radiata*, *V. unguiculata*, and *Ph. lunatus* were identified as alternative host plants for this bruchid species. Seeds of *P. sativum* and *L. culinaris* turned out to be of little use for the development of the bean weevil, and *G. max* was unsuitable. The differentiated trophic specialization of the bean weevil and the importance of taking into account the type of host plant when storing legume crops were confirmed. 1 fig, 5 tabs, 27 refs.

Keywords: bean weevil, Fabaceae, trophic specialization, development, morphometry, laboratory studies.

Вступ. Квасолевий зерноїд (*Acanthoscelides obtectus* (Say, 1831)) — інвазійний вид комах, добре відомий шкідник бобових культур. Батьківщиною цього виду вважають гірські райони Південної Америки, однак завдяки глобальній торгівлі він поширився майже в усьому світі (Alvarez *et al.*, 2005). До країн Європи, зокрема України, завезений із насінням квасолі у XIX столітті (Lezhenina, Vasilieva, 2020). Наразі цей фітофаг поширений на п'яти континентах, шкодить переважно в Латинській Америці та Африці як у польових умовах, так і під час зберігання врожаю (Oliveira *et al.*, 2013).

Для багатьох видів зерноїдів характерним є перехресне заселення кормових рослин, тобто коли потрапляння фітофагів на склади, де вони можуть завдавати значної шкоди як шкідники запасів, відбувається внаслідок польового заселення насіння і навпаки (Southgate, 1979). Квасолевого зерноїда часто виявляють у сховищах під час зберігання бобових культур, оскільки його життєвий цикл добре пристосований для розмноження в закритому середовищі (Nascimento *et al.*, 2020). Втрати під час зберігання насіння квасолі протягом шести місяців можуть сягати від 23 до 73 % (Cardona *et al.*, 1989). Інтенсивність і характер пошкодження насіння зерноїдом залежать від поєднання кормової поведінки та фекального забруднення зерна личинками, що сприяє розвитку мікроорганізмів і призводить до зниження харчової та комерційної цінності зерна бобових культур (Barbosa *et al.*, 1999).

На відміну від більшості зерноїдів, які мають вузьку спеціалізацію, *A. obtectus* демонструє здатність розвиватися на великій кількості бобових рослин: квасолі звичайній (*Phaseolus vulgaris* L.), лімській (*Ph. lunatus* L.), вогняно-червоною (*Ph. coccineus* L.), вігні китайській (*Vigna unguiculata* Walp.), нуті (*Cicer arietinum* L.) та ін. Він може завершити життєвий цикл на сухих зернах у сховищах, не повертаючись у поле (Gvozdenac *et al.*, 2023). У зв'язку з такою особливістю цього виду потрібні постійний моніторинг і вивчення його біології на різних, зокрема «нових» для України, видах бобових культур.

Метою цієї роботи було встановлення особливостей розвитку квасолевого зерноїда як шкідника запасів на насінні різних видів бобових культур.

До завдань дослідження входили: виявлення впливу виду кормової рослини на плодючість, тривалість проходження різних стадій, виживаність і морфометричні показники імаго *A. obtectus* та аналіз придатності насіння різних видів бобових культур для ефективного розвитку цього шкідника.

Матеріали та методи. Протягом 2023–2025 рр. у лабораторних умовах досліджували розвиток квасолевого зерноїда на насінні таких бобових рослин: квасоля звичайна (*Phaseolus vulgaris* L.), квасоля лімська (*Phaseolus lunatus* L.), маш (*Vigna radiata* (L.)), вігна китайська (*Vigna unguiculata* subsp. *sesquipedalis* (L.)), нут (*Cicer arietinum* L.), горох посівний (*Pisum sativum* L.), соя (*Glycine max* (L.)) та сочевиця (*Lens culinaris* L.).

У чашки Петрі розміщали по 25 г насінин досліджуваних культур у чотирикратній повторності, тобто в одному варіанті сумарно було 100 г. Кількість насінин у 25 г залежала від виду культури: квасолі звичайної було 126–130, квасолі лімської — 31–33, машу — 448–452, вігни китайської — 208–211, нуту — 64–66, гороху — 96–97, сої — 116–118 та сочевиці — 675–678 шт. Жуків, у кількості п'ять пар (по п'ять самиць та самців), випускали у кожен чашку на попередньо заморожені зерна. Один рік спостережень включав розвиток трьох генерацій зерноїда.

Температура приміщення, де вивчали особливості розвитку зерноїда на різних кормових рослинах, становила 23 ± 1 °C, а відносна вологість повітря — 60–70 %.

Для встановлення впливу кормової рослини на плодючість і тривалість розвитку різних стадій квасолевого зерноїда вид їжі не змінювали для усіх трьох поколінь, однак кожне нове покоління розвивалося на непошкоджених зернах, тобто жуків нового покоління пересаджували на заморожені зерна відповідного виду. Підрахунок кількості яєць фітофага проводили з використанням десятикратної препарувальної лупи. Плодючість зерноїда встановлювали діленням кількості яєць у чашці на кількість самиць. Появу та кількість личинок, лялечок і дорослих особин встановлювали розтинанням насінин. Брали з чотирьох чашок кожного варіанту по 2–3 насінини (всього 10 шт.) та розтинали раз на три дні. Жуків кожної генерації викладали на ватний матрацик для подальшого вимірювання їхньої довжини.

На міліметровому папері фотографували жуків, зібраних з різних досліджуваних бобових культур, та встановлювали розміри тіл квасолевого зерноїда, використовуючи спеціалізоване програмне забезпечення для аналізу зображень Fiji (https://imagej.net/software/fiji/downloads?utm_source).

Вплив виду кормової рослини на довжину імаго квасолевого зерноїда оцінювали методом кореляційного аналізу (50 пар). Одержані дані щодо плодючості самиць та тривалості стадій цього виду комах на різних кормових культурах порівнювали методом дисперсійного аналізу.

Результати та обговорення. Квасолевий зерноїд має короткий життєвий цикл і високий репродуктивний потенціал у теплом кліматі, за сприятливих умов він може давати кілька поколінь на рік (Soares *et al.*, 2015).

Результати наших досліджень показали, що цей фітофаг має одне покоління у польових умовах і три — під час зберігання насіння бобових культур до наступного вегетаційного періоду.

Установлено, що внаслідок розвитку *A. obtectus* на квасолі звичайній достовірно знижувалася лабораторна схожість пошкодженого насіння, а за наявності п'яти та більше особин фітофага у зерні насіння повністю втрачало здатність до проростання (Васильєва, Серєда, 2024).

Одним з найважливіших факторів, що впливає на розвиток зерноїдів, є кормова рослина. Оскільки багато видів, зокрема квасолевий зерноїд, не живляться на стадії імаго, розмір їхнього тіла, плодючість і тривалість життя залежать від ресурсів, отриманих на личинковій стадії (Timms, 1998).

За результатами дослідження встановлено, що розмір імаго *A. obtectus* тісно корелює з довжиною насінин кормових рослин ($r = 0,91–0,98$) (табл. 1).

Таблиця 1. Вплив розміру насіння кормових рослин на довжину тіла імаго *A. obtectus*

Вид кормової рослини	Середня довжина насіння, мм	Середня довжина імаго, мм	Коефіцієнт кореляції для 50 пар (r)
<i>Phaseolus vulgaris</i>	10,20 ± 0,10	3,10 ± 0,04	0,91 ± 0,02
<i>Phaseolus lunatus</i>	17,40 ± 0,31	2,30 ± 0,03	0,98 ± 0,01
<i>Vigna radiata</i>	4,60 ± 0,07	2,80 ± 0,08	0,92 ± 0,02
<i>Vigna unguiculata</i> subsp. <i>sesquipedalis</i>	7,40 ± 0,08	3,00 ± 0,04	0,94 ± 0,02
<i>Cicer arietinum</i>	8,70 ± 0,10	3,00 ± 0,03	0,98 ± 0,01
<i>Pisum sativum</i>	7,90 ± 0,10	2,60 ± 0,04	0,91 ± 0,03
<i>Lens culinaris</i>	4,60 ± 0,08	2,50 ± 0,03	0,91 ± 0,03

Загалом насіння різних видів характеризується значною варіабельністю розмірів. Водночас довжина імаго демонструє менш виражені коливання, але все ж залежить від типу кормової культури. Найбільші імаго формуються на *Ph. vulgaris*, *V. unguiculata* та *C. arietinum*, що свідчить про сприятливі умови живлення личинок на цих видах. Навпаки, найменша довжина імаго відмічена на *Ph. lunatus*, попри те, що цей вид має найбільші насінини серед досліджених. Це може вказувати на наявність у його насінні хімічних чинників або фізіологічних обмежень, які знижують ефективність засвоєння поживних речовин.

Незважаючи на винятки, загальна тенденція вказує, що більші насінини забезпечують личинкам більше харчового субстрату, що зазвичай сприяє формуванню крупніших імаго.

Подібні закономірності встановлені й у попередніх дослідженнях, в яких повідомлялося, що розмір зернівки (насінини) постає визначальним фактором для морфометричних характеристик імаго, адже об'єм ендосперму прямо обмежує ресурс для розвитку личинки зерноїда (Southgate, 1979). Відомо, що у представників *Bruchinae* загальна тенденція полягає у прямій залежності розмірів імаго від маси та розмірів насінини кормової рослини (Fox, 1994).

Тобто, отримані високі значення коефіцієнтів кореляції ($r > 0,9$) підтверджують гіпотезу про тісний зв'язок між довжиною насіння кормової рослини й розміром імаго. Водночас деякі відмінності (наприклад, невеликий розмір імаго на великих насінинах *P. lunatus*) можуть пояснюватися особливостями хімічного складу насіння, наявністю антифідантів або нижчою життєздатністю личинок на другорядних живителях (Savković, Stojković, Tucić, 2012).

Таким чином, літературні дані підтверджують, що оптимальні умови для формування найбільших за розміром особин *A. obtectus* створює квасоля звичайна, тоді як горох, сочевиця та інші бобові культури забезпечують гірші умови розвитку, що відображається у менших розмірах імаго (рис. 1).

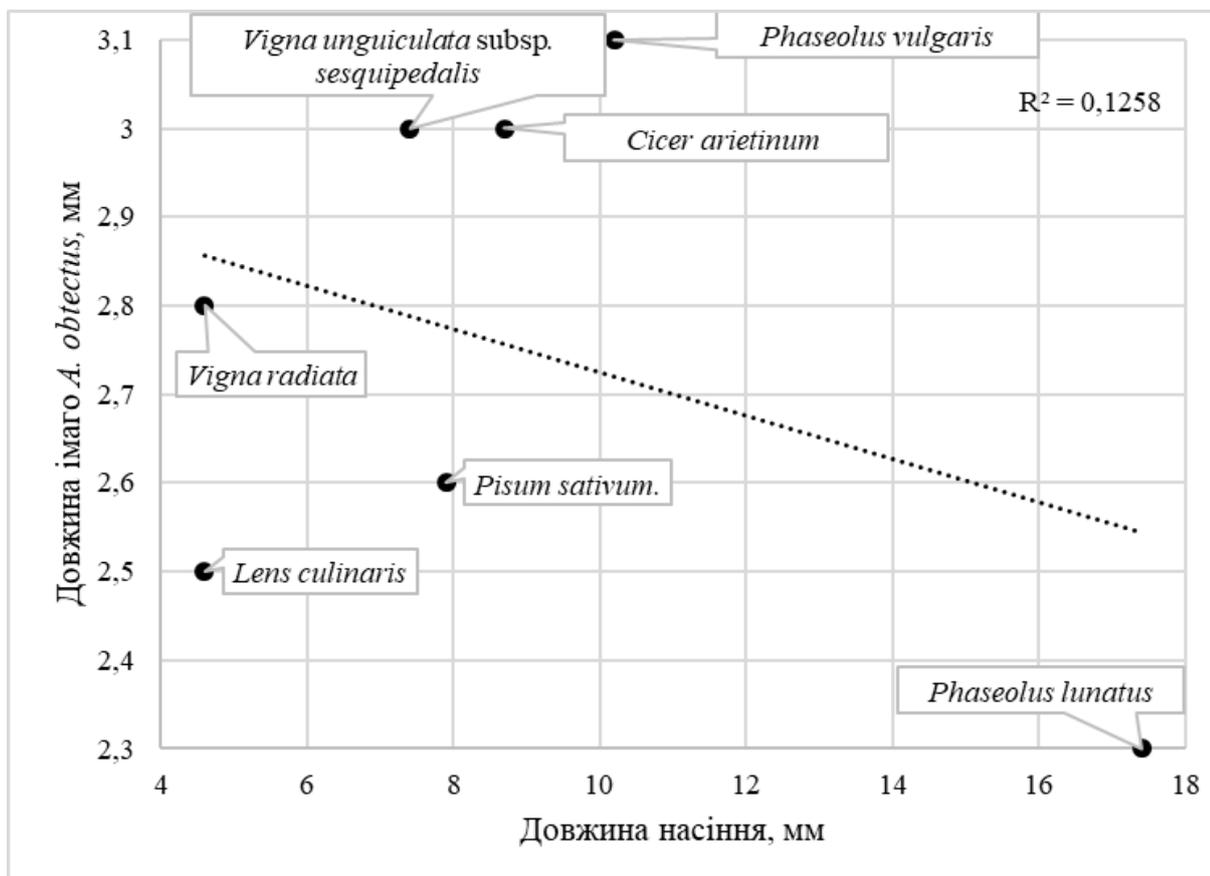

Рис. 1. Розсіювання впливу розмірів насіння кормових рослин на довжину імаго *A. obtectus*.

На рис. 1 видно тенденцію до зменшення довжини імаго у міру збільшення довжини насіння. Це підтверджується нахилом лінії регресії та низьким коефіцієнтом детермінації ($R^2 = 0,1258$), що свідчить про слабку прямолінійну кореляцію між цими показниками.

Показники стосовно *Ph. vulgaris* та *C. arietinum* розташовані у верхній частині графіка, що свідчить про високий рівень адаптації і формування імаго великого розміру на оптимальних живителях.

Рослини роду *Vigna* мають середню довжину насіння, а довжина імаго зерноїда на них (2,8–3,0 мм) відповідає проміжному рівню придатності.

У варіантах розвитку на *P. sativum* та *L. culinaris* довжина імаго менша на тлі середніх розмірів насіння (7,9 і 4,6 мм відповідно), що свідчить про стресовий вплив субстрату на розвиток зерноїда.

Ph. lunatus має дуже довге насіння (17,4 мм), але жуки зерноїда, що розвивалися на ньому, — найменші (2,3 мм). Це свідчить про знижену придатність як кормового ресурсу, незважаючи на великий фізичний розмір насіння.

Таким чином, фізичний розмір насіння власне не є єдиним визначальним фактором впливу на довжину імаго *A. obtectus*. Найбільші імаго формуються на типовому кормовому субстраті, тоді як у разі живлення насінням нетипових культур морфометричні показники жуків менші, що узгоджується з концепцією обмеженої адаптації зерноїда до нових живителів.

Важливим показником придатності кормової рослини для розвитку фітофага є плодючість самиць.

За даними британських дослідників (Parsons, Credland, 2003) квасолевий зерноїд, на відміну від багатьох інших брухін, відкладає яйця не на конкретну насінину, а в місце концентрації кормового субстрату, тобто лише невелика частка кладки прилипає до насінини, а більша — вільно розташовується між зернами, на дні та на стінках тари, де зберігається насіння. Аналогічну ситуацію зафіксовано під час наших спостережень (табл. 2).

Найвищі показники плодючості квасолевого зерноїда зареєстровано на *Ph. vulgaris* (73,6 яйця/самицю) та *C. arietinum* (72,7 яйця/самицю). При цьому упродовж трьох генерацій визначено стабільність показників із незначним зростанням до 3–4 %, що свідчить про високу придатність цих культур для розвитку шкідника. Дещо менші значення зафіксовано на *Ph. lunatus* (53,9 яйця/самицю), де вже з другої генерації виявлялася тенденція до зменшення кількості яєць на 23 %.

Таблиця 2. Середня плодючість самиць *A. obtectus* на різних кормових бобових рослинах у лабораторних умовах, 2023–2025 рр.

Вид кормової рослини	Середня кількість яєць на самицю, шт.			
	1 генерація	2 генерація	3 генерація	Середнє
<i>Phaseolus vulgaris</i>	71,9 ± 2,1	74,0 ± 1,6	74,8 ± 1,7	73,6 ± 1,0
<i>Phaseolus lunatus</i>	60,8 ± 1,4	54,2 ± 1,3	46,8 ± 1,3	53,9 ± 1,2
<i>Vigna radiata</i>	51,8 ± 1,5	41,1 ± 1,8	38,9 ± 1,7	43,9 ± 1,3
<i>Vigna unguiculata</i> subsp. <i>sesquipedalis</i>	47,5 ± 1,3	39,6 ± 1,3	37,3 ± 1,2	41,5 ± 1,0
<i>Cicer arietinum</i>	71,3 ± 1,1	73,1 ± 1,5	73,8 ± 1,6	72,7 ± 0,8
<i>Pisum sativum</i>	29,0 ± 1,5	18,3 ± 0,8	9,3 ± 0,5	18,9 ± 1,5
<i>Glycine max</i>	0,0 ± 0,0	0,0 ± 0,0	0,0 ± 0,0	0,0 ± 0,0
<i>Lens culinaris</i>	36,4 ± 1,3	25,0 ± 1,3	10,8 ± 0,9	24,1 ± 1,9

На насінні *V. radiata* та *V. unguiculata* subsp. *sesquipedalis* плодючість зерноїда була середньою (43,9 та 41,5 яйця/самицю відповідно), однак із чіткою від'ємною динамікою на 21–25 % від першої до третьої генерації. На зерні *L. culinaris* та *P. sativum* плодючість зерноїда була низькою (24,1 та 18,9 яйця/самицю відповідно), причому визначено різкий спад у кожній наступній генерації на 68–70 %. Попри те, що насіння для годівлі трьох поколінь було одного врожаю і мало однаковий хімічний склад, зниження плодючості у наступних генераціях пояснюється не зміною якості корму, а біологічними особливостями лабораторної популяції зерноїда. У Bruchinae добре відомі явища інбридинг-депресії, зменшення маси імаго та накопичення фізіологічного стресу між генераціями, які призводять до зниження фертильності та інших показників (Fox *et al.*, 2007; Springer, Messina, Gompert, 2020). Крім того, зміни в тривалості розвитку та материнські ефекти можуть послаблювати репродуктивний потенціал у нащадків — вплив тривалості онтогенезу на розподіл ресурсів і відкладання яєць (Srisakrapikoop *et al.*, 2022). Водночас для таких культур, як сочевиця та горох, додатковим чинником є наявність інгібіторних компонентів насіння (лектини, інгібітори протеаз та ін.), які знижують доступність поживних речовин і можуть кумулювати свій негативний ефект у другому–третьому поколіннях, що призводить до різкого падіння плодючості (Ignacimuthu, Janarthanan, Balachandran, 2000; Jaber, Haubruge, Francis, 2010).

На сої фітофаг не розвивався, відповідно, кладка яєць була відсутня.

Отримані результати узгоджуються з відомостями про те, що найвищу плодючість *A. obtectus* забезпечує розвиток на насінні квасолі звичайної (Naroz *et al.*, 2019). Водночас нут розглядається у багатьох дослідженнях як альтернативний варіант корму: самиці активно відкладають яйця, але розвиток потомства та життєздатність імаго є зниженими (Savković, Stojković, Tusić, 2012), що свідчить про розрив

між поведінковою перевагою та фактичною придатністю кормового субстрату. Наші дослідження показали стабільно високу плодючість зерноїда на *C. arietinum*, а також відмічено, що інші показники розвитку та життєздатності фітофага були на рівні з лінією, що розвивалася на *Ph. vulgaris* (табл. 3).

Дані щодо *Ph. lunatus* підтверджують його статус прийнятний, але менш підходящий живитель. Так, дослідники фіксують нижчу плодючість зерноїда на *Ph. lunatus* у порівнянні з *P. vulgaris* (Cipollini, Stiles, 1991). Для рослин роду *Vigna* деякі автори (Savkovic, Đorđević, Stojković, 2019) відмічають проміжну придатність: самиці відкладають яйця, однак із кожною генерацією поступово зменшується плодючість самиць, що також узгоджується з нашими даними по трьох генераціях.

Для самиць, що пройшли розвиток на гороху та сочевиці, характерні низька плодючість і різке зниження репродуктивних показників, зокрема кількості відкладених яєць на самицю, а також морфометричних показників імаго упродовж кількох поколінь, що підтверджує статус цих рослин як малопридатних для розвитку зерноїда. Соя вважається непридатним кормом для квасолевого зерноїда (Naroz *et al.*, 2019).

Таким чином, отримані дані узгоджуються з літературними відомостями та підтверджують широку, але диференційовану трофічну спеціалізацію квасолевого зерноїда.

Згідно з проведеними дослідженнями, після відродження з яєць личинки пересуваються між насінинами, доки не зануряться всередину. Залежно від розміру зерна, у ньому може розвиватися одна або декілька личинок. Так, в одній насініні квасолі звичайної їхня максимальна кількість становила 8 екз., лімській — 14, машу — 4, вігні китайської — 7, нуту — 11, гороху посівного — 2 та сочевиці — 1 екз.

Тривалість різних стадій розвитку зерноїда визначається не лише гідротермічними умовами, але й придатністю кормової рослини. За нашими даними, розвиток яйця *A. obtectus* у середньому тривав від 4,3 дб на *Ph. vulgaris* до 5,3 дб на *P. sativum*. Личинкова стадія була найбільш тривалою серед усіх стадій: мінімальне значення становило 12,8 доби на *P. vulgaris*, а максимальне — 15,5 доби на *P. lunatus*. На *G. max* розвиток не відбувався (табл. 3).

Таблиця 3. Тривалість різних стадій розвитку *A. obtectus* на зерні різних бобових культур (2023–2025 рр.)

Кормова рослина	Середня тривалість стадії, дб ±				Середня тривалість розвитку генерації, дб
	яйце	личинка	лялечка	імаго	
<i>Phaseolus vulgaris</i>	4,3 ± 0,1	12,8 ± 0,2	8,8 ± 0,1	10,5 ± 0,2	36,4 ± 0,4
<i>Phaseolus lunatus</i>	4,8 ± 0,1	15,5 ± 0,2	11,3 ± 0,2	10,8 ± 0,2	42,3 ± 0,3
<i>Vigna radiata</i>	4,8 ± 0,1	14,8 ± 0,1	9,5 ± 0,1	8,8 ± 0,1	37,9 ± 0,3
<i>Vigna unguiculata</i> subsp. <i>sesquipedalis</i>	4,8 ± 0,1	14,3 ± 0,2	9,0 ± 0,1	9,5 ± 0,2	37,5 ± 0,3
<i>Cicer arietinum</i>	5,0 ± 0,1	13,3 ± 0,2	9,0 ± 0,1	9,8 ± 0,2	36,8 ± 0,4
<i>Pisum sativum</i>	5,3 ± 0,1	14,8 ± 0,2	11,0 ± 0,2	4,3 ± 0,1	35,4 ± 0,3
<i>Glycine max</i>	0,0 ± 0,0	0,0 ± 0,0	0,0 ± 0,0	0,0 ± 0,0	0,0 ± 0,0
<i>Lens culinaris</i>	5,0 ± 0,1	14,5 ± 0,2	13,3 ± 0,2	4,0 ± 0,1	36,8 ± 0,3
HIP ₀₅	4,0				0,9

Тривалість стадії лялечки коливалася від 8,8 доби на *P. vulgaris* до 13,3 доби на *L. culinaris*. На більшості кормових рослин середні значення перебували в межах 9–11 дб. Тривалість життя імаго значно варіювала. Найдовше жуки жили на *P. vulgaris* (10,5 доби) та *P. lunatus* (10,8 доби), найменше — на *P. sativum* (4,3 доби) та *L. culinaris* (4 доби).

Загальна тривалість розвитку генерації квасолевого зерноїда виявилася найменшою на гороху (35,4 доби), що зумовлено короткою тривалістю стадії імаго, та на квасолі звичайній (36,4 доби). Помірна швидкість розвитку зерноїда відмічена на нуті, сочевиці, вігні китайській та маші. Найдовший цикл розвитку спостерігався на квасолі лімській (42,3 доби), що зумовлено подовженими стадіями личинки та лялечки. На сої розвиток не відбувався, оскільки личинки після вилуплення гинули.

У наукових джерелах зазначається, що за оптимальних лабораторних умов (температура повітря 30 °C та відносна вологість 70 %) повний цикл розвитку *A. obtectus* на *P. vulgaris* триває близько 30 дб (Howe, Currie, 1964). Однак, наші гідротермічні умови були іншими, тому розвиток генерації становив 36,4 доби. На інших зернах роду *Phaseolus* цикл розвитку дещо подовжується, що також підтверджується у роботі ряду дослідників (Cipollini, Stiles, 1991; Gvozdenac *et al.*, 2023).

Розвиток на нуті у наших дослідах практично співпадає з даними інших авторів, які відзначають можливість успішного завершення генерації, хоча життєздатність популяції у наступних поколіннях може знижуватися (Savković, Stojković, Tucić, 2012).

На *L. culinaris* тривалість розвитку зерноїда становила 36,8 доби, проте низька життєздатність і плодючість імаго свідчать про обмежену придатність цієї рослини як кормової, що узгоджується з раніше опублікованими даними (Naroz *et al.*, 2019).

Таким чином, тривалість стадій розвитку є важливим критерієм оцінки трофічної спеціалізації квасолевого зерноїда та встановлення придатності кормової рослини для його ефективного розвитку (табл. 4).

Таблиця 4. Придатність насіння різних видів бобових культур для розвитку *A. obtectus*

Кормова рослина	Плодючість, ясьц/самицю	Вживаність личинок	Тривалість розвитку генерації	Значення кормової рослини
<i>Phaseolus vulgaris</i>	Висока	Висока	Низька	Основний живитель
<i>Phaseolus lunatus</i>	Середня	Висока	Дуже подовжена	Альтернативний живитель
<i>Vigna radiata</i>	Середня	Середня	Подовжена	Альтернативний живитель
<i>Vigna unguiculata</i> subsp. <i>sesquipedalis</i>	Середня	Середня	Подовжена	Альтернативний живитель
<i>Cicer arietinum</i>	Висока	Висока	Низька	Альтернативний живитель
<i>Pisum sativum</i>	Дуже низька	Дуже низька	Низька	Альтернативний живитель
<i>Glycine max</i>	Відсутня	Відсутня	–	Непридатний живитель
<i>Lens culinaris</i>	Низька	Низька	Низька	Альтернативний живитель

Установлено, що найбільш сприятливими рослинами для розвитку квасолевого зерноїда є *Ph. vulgaris* (основний живитель) та *C. arietinum* (альтернативний живитель із високими плодючістю та вживаністю).

Альтернативними живителями з подовженим розвитком є рослини роду *Vigna* та *Ph. lunatus*, у разі живлення ними забезпечується вживаність, але уповільнюється розвиток і частково знижується плодючість.

Рослини *P. sativum* та *L. culinaris* є малоприсадибними для ефективного розвитку квасолевого зерноїда, а *G. max* — зовсім непридатна.

Отримані дані підтверджують результати досліджень в інших регіонах (Savković, Stojković, Tucić, 2012; Naroz *et al.*, 2019; Gvozdenac *et al.*, 2023).

З метою встановлення впливу хімічного складу зерна кормових рослин на квасолевого зерноїда було проаналізовано вміст поживних речовин сухого насіння (табл. 5).

Таблиця 5. Вміст основних поживних речовин та клітковини у насінні бобових культур

Назва рослини	Білок, г	Жири, г	Вуглеводи, г*	Клітковина, г
<i>Phaseolus vulgaris</i>	21,0–24,0	1,0–2,0	50,0–60,0	15,0–25,0
<i>Phaseolus lunatus</i>	20,0–25,0	0,5–1,5	55,0–65,0	15,0–20,0
<i>Vigna radiata</i>	23,0–25,0	1,0–2,0	55,0–60,0	13,0–17,0
<i>Vigna unguiculata</i> subsp. <i>sesquipedalis</i>	22,0–25,0	1,0–2,0	58,0–65,0	10,0–15,0
<i>Cicer arietinum</i>	19,0–22,0	5,0–7,0	55,0–65,0	17,0–22,0
<i>Pisum sativum</i>	22,0–25,0	1,0–2,0	55,0–65,0	15,0–20,0
<i>Glycine max</i>	35,0–40,0	18,0–22,0	20,0–30,0	15,0–20,0
<i>Lens culinaris</i>	24,0–26,0	1,0–2,0	55,0–60,0	10,0–15,0

Примітка. * — загальний вміст, за винятком води, золи та клітковини (USDA, 2024).

Аналіз хімічного складу сухих зерен бобових культур показує, що насіння *Ph. vulgaris* може забезпечувати оптимальне поєднання білка і вуглеводів, що сприяє високій плодючості та швидкому розвитку зерноїда. Аналогічно *V. radiata* та *V. unguiculata* мають високий вміст білка і вуглеводів, що дозволяє підтримувати нормальний розвиток личинок і забезпечувати вживаність покоління.

Високий вміст клітковини та особливості шкірки насіння можуть обмежувати доступність нутрієнтів для личинок, уповільнюючи їх розвиток (Szentesi, 2021). Соя містить найбільшу кількість білка та жиру, але високий вміст інгібіторів трипсину та лектиноподібних білків, а також надлишкові жири поверхні насіння можуть знижувати життєздатність личинок або уповільнювати їх розвиток (Nietupski *et al.*, 2005). Додатково, специфічні білкові компоненти насіння, такі як арцелін у деяких генотипах квасолі, мають сублетальний ефект на розвиток зерноїда, навіть якщо загальний вміст білка високий (Velten *et al.*, 2007). Це підтверджує, що не лише кількість макронутрієнтів, а їхній склад та фізико-хімічні властивості визначають придатність насіння для розвитку *A. obtectus*.

Таким чином, найбільш придатними для розвитку зерноїда є квасоля звичайна, маш та вігна китайська.

Висновки. Квасолевий зерноїд у польових умовах формує лише одне покоління, тоді як під час зберігання насіння здатний розвивати до трьох генерацій, що створює загрозу значних втрат схожості насіннєвого матеріалу.

Темпи розвитку та морфометричні показники імаго істотно залежать від кормової рослини. Установлено тісний кореляційний зв'язок ($r = 0,91-0,98$) між довжиною насінини та розмірами жуків. Найбільші особини формуються на квасолі звичайній, тоді як на лімській, попри великі насінини, розвиваються найдрібніші імаго, що свідчить про можливий вплив на розвиток фітофага хімічного складу зерна.

Найвищу плодючість самиць зерноїда зафіксовано на *Ph. vulgaris* (73,6 яйця/самицю) та *C. arietinum*. Для комах, що розвивалися на нуті, характерна висока плодючість, проте відзначено тенденцію до зниження життєздатності потомства. Живлення насінням рослин роду *Vigna* та *Ph. lunatus* забезпечує середній рівень плодючості, тоді як у разі живлення горохом і сочевицею відмічається менше значення та зниження цього показника в наступних поколіннях. На сої розвиток зерноїда не відбувався.

Тривалість розвитку генерації квасолевого зерноїда варіювала від 35,4 доби на *P. sativum* до 42,3 доби на *Ph. lunatus*. Найбільш сприятливими для формування повного життєвого циклу є *Ph. vulgaris* і *C. arietinum*, тоді як *Ph. lunatus* та види роду *Vigna* підтримують розвиток, але подовжують його. Горох і сочевиця є малоприсадибними живителями, а соя непридатна взагалі.

Аналіз якості зерна кормових культур показав, що найбільш придатними для розвитку квасолевого зерноїда є культури з оптимальним поєднанням білка та вуглеводів (наприклад, квасоля звичайна), помірним вмістом жиру та низьким рівнем клітковини.

Таким чином, квасоля звичайна підтверджує статус основного живителя квасолевого зерноїда, нут може розглядатися як високопродуктивний альтернативний субстрат, тоді як більшість інших бобових культур забезпечують обмежений або низький рівень розвитку шкідника. Отримані результати поглиблюють уявлення про трофічну спеціалізацію *A. obtectus* та можуть бути використані для розробки ефективних заходів захисту насіння бобових культур під час зберігання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Васильєва, Ю. В., Серєда, В. А. 2024. Біологія та шкідливість квасолевого зерноїда на квасолі звичайній. *Аграрні інновації*, **28**, 20–26. DOI: <https://doi.org/10.32848/agra.innov.2024.28.3>.
- Alvarez, N., McKey, D., Hossaert-McKey, M., Born, C., Mercier, L., Benrey, B. 2005. Ancient and recent evolutionary history of the bruchid beetle, *Acanthoscelides obtectus* Say, a cosmopolitan pest of beans. *Molecular Ecology*, **14**(4), 1015–1024. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1365-294X.2005.02470.x>.
- Barbosa, F. R., Yokoyama, M., Pereira, A., Zimmermann, F. J. P. 1999. Effect of arcelin protein on the biology of *Zabrotes subfasciatus* (Boheman 1833), in dry beans. *Pesquisa Agropecuaria Brasileira*, **34**(10), 1805–1810. DOI: <https://doi.org/10.1590/S0100-204X1999001000006>.
- Cardona, C. 1989. Insects and other invertebrate pests in Latin America and their constraints. In: Schwartz, H. F., Pastor-Corrales, M. A., eds. *Bean Production Problems in the Tropics*. 2nd ed. CIAT Cali, Colombia, 505–570. URL: http://ciat-library.ciat.cgiar.org/Articulos_Ciat/biblioteca/Bean_Production_Problems_in_the_Tropics.pdf.
- Cipollini, M. L., Stiles, E. W. 1991. Seed predation by the bean weevil *Acanthoscelides obtectus* on *Phaseolus* species: Consequences for seed size, early growth and reproduction. *Oikos*, **60**(2), 205–214. DOI: <https://doi.org/10.2307/3544867>.
- Fox, C. W. 1994. The influence of egg size on offspring performance in the seed beetle, *Callosobruchus maculatus*. *Oikos*, **71**(2), 321–325. DOI: <https://doi.org/10.2307/3546280>.
- Fox, C. W., Scheibly, K. L., Smith, B. P., Wallin, W. G. 2007. Inbreeding depression in two seed-feeding beetles, *Callosobruchus maculatus* and *Stator limbatus* (Coleoptera: Chrysomelidae). *Bulletin of Entomological Research*, **97**(1), 49–54. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0007485307004737>.
- Gvozdenac, S., Ilić, A., Vasić, M., Tanaskovic, S., Prvulovic, D. 2023. Suitability of three different legumes for *Acanthoscelides obtectus* development and population growth. *Journal of Central European Agriculture*. **24**(2), 455–463. DOI: <https://doi.org/10.5513/JCEA01/24.2.3826>.
- Howe, R. W., Currie, J. E. 1964. Some laboratory observations on the rates of development, mortality and oviposition of several species of Bruchidae breeding in stored pulses. *Bulletin of Entomological Research*, **55**(3), 437–477. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0007485300049580>.
- Ignacimuthu, S., Janarthanan, S., Balachandran, B. 2000. Chemical basis of resistance in pulses to *Callosobruchus maculatus* (F.) (Coleoptera: Bruchidae). *Journal of Stored Products Research*, **36**(1), 89–99. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0022-474X\(99\)00031-4](https://doi.org/10.1016/S0022-474X(99)00031-4).
- Jaber, K., Haubruge, E., Francis, F. 2010. Development of entomotoxic molecules as control agents: Illustration of some protein potential uses and limits of lectins (Review). *Biotechnology, Agronomy, Society and Environment*, **14**(1), 225–241. URL: <https://popups.uliege.be/1780-4507/index.php?file=1&id=17100&pid=5145>.
- Lezhenina, I. P., Vasilieva, Yu. V. 2020. On the biology of the East Asian seed beetle *Megabruchidius dorsalis* (Fährus, 1839) (Coleoptera: Chrysomelidae: Bruchinae), an adventive species for Ukraine. *Zoodiversity*, **54**(4), 307–316. DOI: <https://doi.org/10.15407/zoo2020.04.307>.
- Naroz, M., Ahmed, S., Abdel-Aziz, S., Abdel-Shafy, S. 2019. First record of *Acanthoscelides obtectus* (Say) (Coleoptera: Chrysomelidae: Bruchinae) in Egypt: Development and host preference on five species of legume seeds. *The Coleopterists Bulletin*, **73**(3), 727–734. DOI: <https://doi.org/10.1649/0010-065X-73.3.727>.

- Nascimento, J. M., Lopez, M. L., Rocha, J. F., Santos, V. B., Sousa, A. H. 2020. Population development of bean weevils (Coleoptera: Chrysomelidae: Bruchinae) in landrace varieties of cowpeas and common beans. *The Florida Entomologist*, **103**(2), 215–220. DOI: <https://doi.org/10.1653/024.103.0210>.
- Nietupski, M., Szafranek, B., Ciepielewska, D., Synak, E., Fornal, L., Szafranek, J. 2005. Correlation between bean seed surface lipids and *Acanthoscelides obtectus* Say development. *Journal of Plant Protection Research*, **45**(2), 125–133. URL: <https://www.plantprotection.pl/Correlation-between-bean-seed-surface-lipids-and-Acanthoscelides-obtectus-Say-development,90237,0,2.html>.
- Oliveira, M. R. C., Correia, A. S., Souza, G. A., Guedes, N. R. C., Oliveira, L. O. 2013. Mesoamerican origin and pre-and post-Columbian expansions of the ranges of *Acanthoscelides obtectus* Say, a cosmopolitan insect pest of the common bean. *PLoS One*, **8**(7), e70039. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0070039>.
- Parsons, D. M. J., Credland, P. F. 2003. Determinants of oviposition in *Acanthoscelides obtectus*: A nonconformist bruchid. *Physiological Entomology*, **28**(3), 221–231. DOI: <https://doi.org/10.1046/j.1365-3032.2003.00336.x>.
- Savkovic, U., Đorđević, M., Stojković, B. 2019. Potential for *Acanthoscelides obtectus* to adapt to new hosts seen in laboratory selection experiments. *Insects*, **10**(6), 153. DOI: <https://doi.org/10.3390/insects10060153>.
- Savković, U., Stojković, B., Tucić, N. 2012. Transgenerational effects on overall fitness: Influence of larval feeding experience on the oviposition behaviour of seed beetle *Acanthoscelides obtectus* (Say). *Polish Journal of Ecology*, **60**(2), 387–393. URL: <https://www.researchgate.net/publication/279588942>.
- Soares, M. A., Quintela, E. D., Mascarin, G. M., Arthurs, S. 2015. Effect of temperature on the development and feeding behavior of *Acanthoscelides obtectus* (Chrysomelidae: Bruchinae) on dry bean (*Phaseolus vulgaris* L.). *Journal of Stored Products Research*, **61**, 90–96. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jspr.2014.12.005>.
- Southgate, B. J. 1979. Biology of the Bruchidae. *Annual Review of Entomology*, **24**(1), 449–473. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev.en.24.010179.002313>.
- Springer, A. L., Messina, F. J., Gompert, Z. 2020. Measuring the effect of environmental stress on inbreeding depression alone obscures the relative importance of inbreeding–stress interactions on overall fitness in *Callosobruchus maculatus*. *Evolutionary Applications*, **13**, 2597–2609. DOI: <https://doi.org/10.1111/eva.13060>.
- Srisakrapikoop, U., Pirie, T. J., Holloway, G. J., Fellowes, M. D. E. 2022. Differing effects of parental and natal hosts on the preference and performance of the stored product pests *Callosobruchus maculatus* and *C. analis*. *Journal of Stored Products Research*, **95**, 101923. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jspr.2021.101923>.
- Szentesi, A. 2021. How the seed coat affects the mother's oviposition preference and larval performance in the bean beetle (*Acanthoscelides obtectus*, Coleoptera: Chrysomelidae, Bruchinae) in leguminous species. *BMC Ecology and Evolution*, **21**, 171. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12862-021-01892-9>.
- Timms, R. 1998. Size-independent effects of larval host on adult fitness in *Callosobruchus maculatus*. *Ecological Entomology*, **23**, 480–483. DOI: <https://doi.org/10.1046/j.1365-2311.1998.00158.x>.
- USDA (United States Department of Agriculture). 2024. *FoodData Central*. URL: <https://fdc.nal.usda.gov>.
- Velten, G., Rott, A., Cardona, C., Dorn, S. 2007. The inhibitory effect of the natural seed storage protein arcelin on the development of *Acanthoscelides obtectus*. *Journal of Stored Products Research*, **43**(4), 550–557. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jspr.2007.03.005>.

Державний біотехнологічний університет, Харків, Україна

ПРАВИЛА ДЛЯ АВТОРІВ

1. «Вісті Харківського ентомологічного товариства» публікують статті, які є результатом наукових досліджень з усіх галузей загальної та прикладної ентомології, акарології та арахнології. Представлені роботи повинні містити нові дані, які раніше не публікувалися.

2. «Вісті Харківського ентомологічного товариства» включено до «Переліку наукових фахових видань» України (категорія «Б», спеціальності: 091 — Біологія, 101 — Екологія, 162 — Біотехнологія та біоінженерія, 202 — Захист та карантин рослин, 211 — Ветеринарна медицина), в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата біологічних та сільськогосподарських наук (накази МОН України № 241 від 09.03.2016 р. та № 515 від 16.05.2016 р.), а також доктора наук та доктора філософії (наказ МОН України № 409 від 17.03.2020 р.).

3. У статтях мають бути чітко сформульовані: постановка завдання, мета досліджень, методика роботи, результати та основні висновки.

4. Статті публікуються англійською та українською мовами.

5. Рукописи мають бути набрані у тестових редакторах Microsoft Word for Windows або Open Office Writer та надіслані на електронну адресу kharkentomolsogazet@gmail.com. Шрифт — Times New Roman, розмір шрифту — 10 пт (резюме, список літератури, вивчений матеріал, текст у таблицях — 8 пт), міжрядковий інтервал — одинарний.

6. Рисунки та графіки повинні бути вставлені в текст з можливістю їх редагування, а також подаватись у вигляді окремих графічних файлів або файлів баз даних загальноприйнятих форматів. Рисунки та фотографії повинні бути скановані з роздільною здатністю не менше 300 точок на дюйм. При оформленні графіків та схем слід використовувати лише чорно-білі заливання та штрихування.

7. При оформленні статті необхідно дотримуватись наступного порядку: індекс УДК (ліворуч); прізвища та ініціали авторів; назва; резюме українською та англійською мовами (містять прізвища та ініціали авторів, назву статті, текст не менше 500 символів та ключові слова); текст статті; список літератури; установу, де виконано роботу, або домашню адресу (ліворуч); адреса електронної пошти.

8. У супровідному листі додаються повна адреса, найменування установи, телефон, e-mail, прізвище, ім'я, по батькові автора(ів), його(їх) ORCID, а також для статей українською мовою — розширене (> 2000 символів) резюме англійською для розміщення на сайті видання.

9. Автор(и) повинні запропонувати трьох кваліфікованих рецензентів, що є експертами у науковій галузі за темою статті. Редколегія може вибрати рецензента(ів) не лише з цього списку.

10. У заголовку статті слід зазначати латинську назву комахи або таксона і в дужках — ряда та родини, до яких воно належить.

11. Назви всіх таксонів мають бути узгоджені з чинним на дату подання статті виданням «Міжнародного кодексу зоологічної номенклатури» (<https://www.iczn.org/the-code/the-code-online/>). Латинські назви таксонів родової та видової груп мають виділятися курсивом і при першій згадці наводитися повністю, включаючи автора та рік опису.

12. Допускається використання виключно метричної системи вимірів і лише загальноприйнятих скорочень (абревіатур) без їх розшифрування.

13. Посилання на літературні джерела в тексті та бібліографічний список повинні бути оформлені строго відповідно до стилю Harvard з переліком усіх авторів, повної назви журналу, DOI або прямого посилання на публікацію (якщо є).

14. Якщо стаття, що подається до журналу, написана українською — джерела літератури та посилання на них треба наводити мовами оригіналу, а якщо англійською, то джерела та посилання опубліковані кирилицею мають бути наведені за англійським резюме з назвами статей та видань мовами оригіналу у квадратних дужках. Наприклад: Osytsnjuk, A. Z. 1964. The bees (Apoidea) of the Ukrainian Polissya [Бджоліні (Apoidea) Українського Полісся]. *Proceedings of the Institute of Zoology of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR [Праці Інституту зоології АН УРСР]*, 20, 120–149. [in Ukrainian].

15. Для оформлення статті рекомендується використовувати шаблон (<https://entomology.kharkiv.ua/index.php/KhESG/libraryFiles/downloadPublic/5>) і стилі в ньому, що починаються з IZ.

16. Редакційна колегія залишає за собою право вносити будь-які необхідні зміни до статей або просити зробити це автора, а також відхиляти рукописи, які не відповідають наведеним правилам.

Контакти: kharkentomolsogazet@gmail.com; телефони: +38-097-371-94-58 (головний редактор — Мешкова Валентина Львівна), +38-050-302-22-90 (відповідальний секретар — Гугля Юлія Олексіївна).

RULES FOR AUTHORS

1. The *Kharkiv Entomological Society Gazette* publishes articles that are the result of research done in all fields of general and applied entomology, acarology, and arachnology. Articles being submitted should contain new data, never published before.

2. The *Kharkiv Entomological Society Gazette* is included in the 'List of Scientific Special Serial Publications' of Ukraine (category 'B', specialities: 091 — Biology, 101 — Ecology, 162 — Biotechnologies and bioengineering, 202 — Plant protection and quarantine, 211 — Veterinary Medicine) that can publish the results of Ph.D. and Dr.Habil. theses in biological and agricultural sciences (orders of the Ministry of Education and Science of Ukraine: № 241, March 9, 2016; № 515, May 16, 2016; № 409, March 17, 2020).

3. Problem definition, aim of investigation, methods, results, and the main conclusions must be clearly formulated in the articles.

4. Articles are published in English and Ukrainian.

5. Manuscripts must be typed in the text editor Microsoft Word for Windows or Open Office Writer and submitted to e-mail kharkentomolsocgazet@gmail.com. The font should be Times New Roman, font size — 10 pt (summary, references, studied material, text in tables — 8 pt), with a single line vertical spacing.

6. Figures and graphs should be inserted into a text by means of their editing, and submitted as separate standard format graphic or database files. Figures and photos should be scanned using a resolution of 300 dpi or higher. Only black and white lines or shading (hatching) must be used in graphs and schemes.

7. When working on the article layout, one should stick to the following arrangement: UDC index (on the left); authors' surnames and initials; the title; summaries in Ukrainian and English (must include authors' surnames and initials, the title of the article, a text no less than 500 characters, and keywords); body of the article; references; authors' affiliation or home addresses (on the left); e-mail.

8. The author(s)' detailed address, affiliation, telephone number, e-mail, last, middle and first name(s), ORCID are attached in the cover letter. The extended summary ($\geq 2\ 000$ characters) in English for articles in Ukrainian must be added for posting on the *Kharkiv Entomological Society Gazette* website.

9. Author(s) must suggest three qualified reviewers who are expert in the article's scientific area. The Editorial Board may choose someone who is or is not on that list.

10. The title of the article should include the Latin name of an insect or a taxa and, in brackets, the order and family to which it belongs.

11. Names of all taxa must be in agreement with the current on the article submission date edition of the *International Code of Zoological Nomenclature* (<https://www.iczn.org/the-code/the-code-online/>). The taxa' Latin names of genus and species groups should be italicized and presented in full, including author and the year of description, at the first mention.

12. Only metric systems and generally accepted abbreviations without expansion should be used.

13. References and citation must be formatted according to the Harvard style only with completed list of authors, the full name of the journal, and DOI or direct link to the publication (if available).

14. If the article submitted to the journal is written in Ukrainian, the literature sources and references to them should be given in the original languages, and if in English, then the sources and references published in Cyrillic should be given according to the English summary with articles' and sources titles in the original languages in square brackets. For example: Osytshnjuk, A. Z. 1964. The bees (Apoidea) of the Ukrainian Polissya [Бджолині (Ароідеа) Українського Полісся]. *Proceedings of the Institute of Zoology of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR [Праці Інституту зоології АН УРСР]*, 20, 120–149. [in Ukrainian].

15. The template (<https://entomology.kharkiv.ua/index.php/KhESG/libraryFiles/downloadPublic/5>) and included styles (which begin with IZ) are recommended for using to ensure common layout and formatting of the article.

16. The Editorial Board reserves the right to make any necessary changes in the articles, or request the author to do so, or reject those manuscripts that do not comply with the rules.

Contacts: kharkentomolsocgazet@gmail.com; phone numbers: +38-097-371-94-58 (editor-in-chief — Meshkova Valentyna Lvivna), +38-050-302-22-90 (executive secretary — Guglya Yuliia Oleksiivna).